

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GENDER - BASED VIOLENCE IN Y SERIES

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) in Communication Arts

FACULTY OF COMMUNICATION ARTS

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย
โดย	น.ส.ปณต สิริจิตราภรณ์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.ชเนตตี ทินนาม

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา อัครจันทโชติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา สมไพบูลย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.ชเนตตี ทินนาม)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จเร สิงห์โกวินท์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ปกต สิริจิตราภรณ์ : ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย. (GENDER - BASED VIOLENCE IN Y SERIES) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.ชเนตตี ทินนาม

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย ผลกระทบจากการนำเสนอความรุนแรงดังกล่าวและแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรีส์วายให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีซีรีส์วาย รวมถึงสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และกลุ่มผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ผลการวิจัยพบว่า ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย มีดังนี้ 1) การใช้กำลังประทุษร้าย 2) การแสดงออกถึงความเหยียดหยามทางวาจา 3) การกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอม 4) การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นสมบัติของตน และ 5) การแบ่งแยกบทบาททางเพศ โดยที่ความรุนแรงเหล่านี้มักถูกนำเสนอออกมาในเชิงโรแมนติไซส์ อันเป็นการลดทอนความรุนแรงลง รวมทั้งยังละเลยที่จะถ่ายทอดให้เห็นถึงผลกระทบที่ตามมาของความรุนแรงนั้น ๆ ซึ่งการนำเสนอเช่นนี้ส่งผลกระทบดังนี้ คือ 1) ปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพถูกลดความสำคัญ 2) สร้างภาพจำหรือภาพลักษณ์เหมารวมให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย 3) สร้างความกดดันแก่บุคคลเพศหลากหลาย ให้พยายามเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับ และ 4) เรื่องสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลเพศหลากหลายถูกละเลย ในส่วนของแนวทางการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลาย พบว่ามีแนวทางดังนี้ 1) การสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายควรจะมีหลากหลายมากขึ้น อาทิ ด้านตัวละคร ด้านเนื้อหา 2) สื่อควรนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาอย่างครอบคลุมรอบด้าน และ 3) การอาศัยความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลิตสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความสร้างสรรค์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6380033228 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORD: Y Series, Gender – Based Violence, LGBTQ+

Panoth Sirichithaporn : GENDER - BASED VIOLENCE IN Y SERIES. Advisor:
Chanettee Tinnam, Ph.D.

This research aims to study gender - based violence in Y series, the impact of the presentation of this violence and guidelines for presenting content related to LGBTQ+ in Y series to be appropriate according to media ethics standards. Using the textual analysis of Y series and the in-depth interviews with human rights/gender justice activists and audiences working under the social justice network for LGBTQ+ rights, who are in LGBTQ+ community. The findings revealed that the following forms of gender - based violence portrayed in Y series: 1) physical violence, 2) verbal expressions of contempt, 3) non-consensual sexual acts, 4) treating partners as possessions, and 5) reinforcing gender roles. These acts of violence are often presented in a romanticized way. Consequently, the impacts of such presentation are 1) decreasing the significance of gender - based violence, 2) creating stereotypes about LGBTQ+, 3) putting the pressure on LGBTQ+ to change themselves for acceptance, and 4) the LGBTQ+ rights are neglected. Regarding guidelines for presenting content related to LGBTQ+, the following issues were found: 1) the creation of media content related to LGBTQ+ should be more diverse. 2) the media should present gender - based violence in a comprehensive way, and 3) relying on collaboration of relevant parties to produce creative content related to LGBTQ+.

Field of Study: Communication Arts

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้นับเป็นการเดินทางที่แสนยาวนานและหนักหนาเหลือเกินสำหรับข้าพเจ้า มีความรู้สึกเกิดขึ้นมากมาย แต่สุดท้ายทุกอย่างก็จบลงได้ (ไม่มีทางเลือกอื่น)

ข้าพเจ้าอยากขอขอบพระคุณกลุ่มนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และกลุ่มผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศทุกท่าน ที่ได้สละเวลามาให้สัมภาษณ์ อีกทั้งยังเมตตาให้ความช่วยเหลือในขั้นตอนอื่น ๆ เป็นอย่างดี ความใจดีของท่านมีความหมายกับข้าพเจ้ามากจริง ๆ

ขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ชเนตตี ทินนาม อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยอธิบายและให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้า รายละเอียดหลาย ๆ อย่างในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา สมไพบูลย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จเรสิงห์โกวินท์ ที่ให้เกียรติเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงให้การแนะนำสำหรับการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ขอขอบคุณที่ท่านเชื่อมั่นและมองเห็นถึงความตั้งใจของข้าพเจ้า

ขอบคุณพ่อ แม่ ที่คอยรับฟังและพยายามทำความเข้าใจ ให้กำลังใจและสนับสนุนในทุกด้าน ขอขอบคุณกำลังใจจากยาย ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่รับฟังเสียงบ่นปนด่า บางครั้งก็ช่วยต่าไปด้วยกัน แลกเปลี่ยนความคิดและแนะนำอะไรหลาย ๆ อย่าง และขอบคุณजूด หมาจิว ดีใจจังที่เราได้มาอยู่ด้วยกัน

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณตัวข้าพเจ้าเอง ที่อดทนทำงานชิ้นนี้จนเสร็จ และอยากจะทำบอกว่า “แกอะเก่งมาก ดีมาก เยี่ยมมาก มันต้องได้อย่างงี้ดี” (เปิดเพลง ชม – TandBadVoice feat. BILLYbilly01 วนไป)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ปณต สิริจิตราภรณ์

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหานำวิจัย.....	7
1.3 วัตถุประสงค์งานวิจัย.....	7
1.4 นิยามศัพท์.....	7
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	10
1. ลักษณะของชีรีส์วาย.....	10
2. แนวคิดเรื่องเพศหลากหลาย.....	18
3. แนวคิดเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ.....	31
4. แนวคิดหรือทฤษฎีการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม.....	49
5. จริยธรรมสื่อด้านความหลากหลายทางเพศ.....	60

6. กรอบแนวคิด.....	70
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	71
3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา.....	71
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	81
3.5 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ.....	85
3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	85
บทที่ 4 ผลการศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย	87
4.1 การใช้กำลังประทุษร้าย	90
4.2 การแสดงออกถึงความเหยียดหยามทางวาจา	96
4.3 การกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอม.....	101
4.4 การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นสมบัติของตน	114
4.5 การแบ่งแยกบทบาททางเพศ.....	118
บทที่ 5 ผลการศึกษาผลกระทบจากการที่ซีรีส์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และ แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรีส์วายที่เหมาะสม ตามมาตรฐาน จริยธรรมสื่อ	136
5.1 ผลกระทบจากการที่ซีรีส์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ	136
5.1.1 ประสบการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ	140
5.1.2 ผลกระทบจากการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ	142
5.2 แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วายที่เหมาะสมตาม มาตรฐานจริยธรรมสื่อ	149
5.2.1 การนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะต่อกลุ่มบุคคลเพศ หลากหลายในสื่อไทย	149

5.2.2 แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความเหมาะสม ตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ	154
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	171
6.1 สรุปผลการศึกษา	171
6.2 อภิปรายผลการศึกษา	185
6.3 ข้อเสนอแนะ	203
บรรณานุกรม.....	205
ประวัติผู้เขียน	230

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงตัวอย่างตารางฉากในซีรีส์วายที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ	82
--	----

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 TharnType The Series เกลียตนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ	72
ภาพ 2 เพราะเราคู่กัน 2gether The Series.....	73
ภาพ 3 Love Mechanics กลรักรุ่นพี่.....	74
ภาพ 4 ต้นหนชลธิ.....	76
ภาพ 5 ใส่รักป้ายสี Paint With Love.....	77
ภาพ 6 ไทป์หลักเพื่อนหญิงข้ามเพศออก หลังจากที่ถูกลวนลาม (เรื่อง เกลียตนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ).....	93
ภาพ 7 ชลธิต่อยศคนแปลกหน้า หลังจากถูกคนแปลกหน้าจับก้น (เรื่อง ต้นหนชลธิ).....	94
ภาพ 8 พิธีกรหญิงข้ามเพศทั้ง 2 คนมีสีหน้าไม่สู้ดี หลังจากได้ยินคำพูดของพ่อต้นหน (เรื่อง ต้นหนชลธิ).....	98
ภาพ 9 เมศตกใจที่ภาพตึงตงเข้าไปกอดและหอม (เรื่อง ใส่รักป้ายสี)	105
ภาพ 10 สารวัตรพุ่งเข้าไปจับไทม์มาจูบ โดยที่ไทม์ไม่ทันตั้งตัว (เรื่อง เพราะเราคู่กัน).....	106
ภาพ 11 ขณะที่ไทม์นอนหลับอยู่ ธารแอบจูบและสัมผัสไปตามร่างกายไทม์ (เรื่อง เกลียตนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ).....	107
ภาพ 12 วีเกิดอาการหึงหวง เลยขอให้มาร์คหาเสื้อคลุมมาใส่ (เรื่อง กลรักรุ่นพี่).....	117
ภาพ 13 ดิมยกกีตาร์พร้อมขู่ว่าจะฟาดกรีน (เรื่อง เพราะเราคู่กัน).....	117
ภาพ 14 ภาพลักษณะของตัวละครธาร (เรื่อง เกลียตนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ)	118
ภาพ 15 ภาพลักษณะของตัวละครสารวัตร (เรื่อง เพราะเราคู่กัน).....	119
ภาพ 16 ภาพลักษณะของตัวละครวี (เรื่อง กลรักรุ่นพี่)	119
ภาพ 17 ภาพลักษณะของตัวละครต้นหน (เรื่อง ต้นหนชลธิ).....	120
ภาพ 18 ภาพลักษณะของตัวละครภาพ (เรื่อง ใส่รักป้ายสี)	120
ภาพ 19 ภาพลักษณะของตัวละครไทม์ (เรื่อง เกลียตนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ)	121

ภาพ 20	ภาพลักษณ์ของตัวละครไทน์ (เรื่อง เพราะเราคู่กัน).....	121
ภาพ 21	ภาพลักษณ์ของตัวละครมาร์ค (เรื่อง กลรักรุ่นพี่).....	122
ภาพ 22	ภาพลักษณ์ของตัวละครชลธิ (เรื่อง ต้นหนชลธิ).....	122
ภาพ 23	ภาพลักษณ์ของตัวละครเมศ (เรื่อง ใส่รักป้ายสี).....	123
ภาพ 24	ชลธิมาส์กหน้า แล้วต้นหนเข้ามาเจอ (เรื่อง ต้นหนชลธิ).....	126
ภาพ 25	ไทป์บอกธารว่าจะไม่ขออยู่ร่วมห้อง เพราะตนเกลียดเกย์ (เรื่อง เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ดี ๆ).....	137
ภาพ 26	ธารขอเข้ามาอาบน้ำกับไทป์ แล้วเข้าไปจูบ (เรื่อง เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ดี ๆ).....	137
ภาพ 27	สารวัตรจับหน้าอกไทน์โดยไม่ทันตั้งตัว (เรื่อง เพราะเราคู่กัน).....	138
ภาพ 28	วี้ดิงมาร์คมาจูบ ขณะที่มาร์คเมา (เรื่อง กลรักรุ่นพี่).....	138
ภาพ 29	ต้นหนพาชลธิไปเที่ยวสถาบันเทิง โดยอ้างว่าต้องการจะเปลี่ยนแปลงชลธิให้แมนขึ้น (เรื่อง ต้นหนชลธิ).....	139
ภาพ 30	ไอยย์กับไน้พยายามคาดคั้นถามเกี่ยวกับเพศวิถีของชลธิ (เรื่อง ต้นหนชลธิ).....	139
ภาพ 31	แสดงความสัมพันธ์ของข้อค้นพบ.....	198

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมมีคำกล่าวที่มักจะคอยย้ำเสมอว่าประเทศไทยนั้นเปิดกว้างและยอมรับในความหลากหลายทางเพศ เห็นได้จากการโปรโมทการท่องเที่ยวว่าเป็นสวรรค์ของ LGBTQ+ มีสถานบันเทิงสำหรับกลุ่มคนเพศหลากหลายโดยเฉพาะที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก มีการปรากฏตัวของคนเพศหลากหลายบนพื้นที่สื่อ ไม่ว่าจะเป็นรายการโทรทัศน์ ละคร ซีรีส์ ภาพยนตร์ หรือในรูปแบบของคนในอุตสาหกรรมบันเทิง อีกทั้งปรากฏการณ์ที่คนเพศหลากหลายแจ้งเกิด มีชื่อเสียงโด่งดังขึ้นมาจากโลกออนไลน์เป็นจำนวนมาก สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นทำให้สังคมรับรู้ถึงการมีอยู่ของกลุ่มคนเหล่านี้ ถึงอย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงแล้ว การที่สังคมรับรู้ถึงการมีอยู่ของกลุ่มเพศหลากหลาย ได้รู้จักกับความหลากหลายทางเพศว่าเป็นอย่างไร ก็อาจจะยังกล่าวไม่ได้ว่าสังคมมีความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มคนเพศหลากหลายแล้วอย่างแท้จริง

ด้วยความที่คนในสังคมอาจจะมองว่าพวกเขาคุ้นชินกับความหลากหลายทางเพศอยู่แล้ว จากการได้พบเห็นในชีวิตประจำวันและคิดว่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติ แต่แท้จริงแล้วทัศนคติของคนในสังคมต่อเพศหลากหลายอาจจะเรียกได้ว่าเป็นการยอมรับในลักษณะแบบจำใจยอมรับ ตามที่ภารวี อากาศน่วม หรือ ปาร์คเกอร์¹ ผู้ซึ่งนิยามตนเองว่าเป็น Aromantic และ Asexual ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ ได้กล่าวไว้ว่า คนในสังคมจะยอมรับในความหลากหลายทางเพศมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเพราะคนกลุ่มนี้เริ่มเปิดเผยตัวตนมากขึ้น ทำให้คนมีโอกาสได้พบเจอคนกลุ่มนี้ง่ายขึ้น จนเกิดเป็นความเคยชิน แล้วยอมรับโดยปริยายว่าไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงอะไรได้ แต่ยังไม่ได้ไปทำความเข้าใจกับความหลากหลายทางเพศมากนัก (สิริลักษณ์ สุขสวัสดิ์, 2564) สังเกตได้จากความคิดของคนในสังคมที่มีต่อเพศหลากหลาย การที่คนส่วนมากยังคงยึดติดกับภาพจำที่ว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศจะต้องเป็นคนตลก สนุกสนาน เฮฮา มีบุคลิกเป็นคนแรง ๆ หรือใช้ชีวิตสุดโต่ง การแสดงออกซึ่งกิริยาท่าทางมีความชัดเจนและเกินพอดี มีอารมณ์รุนแรง หมกมุ่นแต่เรื่องเพศ ชอบแต่งตัวจัด ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าการรับรู้และความเข้าใจที่มีต่อเพศหลากหลายที่เป็นเช่นนี้ ส่วนหนึ่งก็มา

¹ ปาร์คเกอร์ - ภารวี อากาศน่วม ได้ให้นิยามตัวเองว่าเป็นผู้ชายข้ามเพศ (Transman) ที่เป็นนอนไบนารี (Non – Binary) และยังเป็นผู้ที่ไม่มีแรงดึงดูดเชิงโรแมนติก (Aromantic) และผู้ที่ไม่มีแรงดึงดูดทางเพศ (Asexual) อีกด้วย (ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ และ วรชมน ไตรยศักดา, 2021) ปาร์คเกอร์เป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งเพจ AroAce-clusionist: Aromantic & Asexual Exist ขึ้นมา (Warittha Saejia, 2022) โดยมีจุดประสงค์ในการบอกเล่าเรื่องราวและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับตัวอักษร “A” ในกลุ่ม LGBTQIA+ ให้มากขึ้น (สิริลักษณ์ สุขสวัสดิ์, 2021)

จากสื่อเองที่มักจะนำเสนอเรื่องราวของคนเพศหลากหลายออกมาในลักษณะที่เป็นการผลิตซ้ำภาพลักษณ์บางอย่าง จนทำให้คนเกิดความเข้าใจว่าสิ่งที่สื่อนำเสนอนี้ก็คือความเป็นจริง ทั้ง ๆ ที่จริงแล้ว อาจไม่เป็นเช่นนั้น นับได้ว่าสื่อก็เป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ที่จะสามารถหล่อหลอมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจต่อเรื่องหนึ่ง ๆ แก่ผู้ชมได้ ถึงแม้เราจะได้เห็นแล้วว่าสื่ออย่างละคร ซีรีส์ หรือภาพยนตร์ มีการนำเสนอภาพ หรือสอดแทรกตัวละครกลุ่มเพศหลากหลาย มาเป็นเวลายาวนานแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็น การนำเสนอตัวละครเหล่านั้นในลักษณะที่เป็นการผลิตซ้ำมายาคติบางอย่างซึ่งเป็นไปในแง่ลบอยู่ ทำให้คนเพศหลากหลายได้รับผลกระทบ ถูกเหมารวมและตีตรา หรืออาจจะเป็นการไปสร้างอคติ ความเกลียดชัง หรือทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้มีความหลากหลายในชีวิตจริงได้

หลายปีที่ผ่านมา มีสื่อประเภทหนึ่งที่กำลังเป็นกระแสมาก นั่นก็คือ “ซีรีส์วาย” ซึ่งเป็นซีรีส์ที่ตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้ชายทั้งคู่ และมีความสัมพันธ์กันแบบชายรักชาย โดยเรื่องแรกที่ถือว่าเป็นการบุกเบิกของซีรีส์วายเลยก็คือ “เลิฟซิก เดอะซีรีส์ รักวุ่น วัยรุ่นแสบ (Love Sick The Series)” ออกอากาศทางโทรทัศน์ในปี พ.ศ.2557 (กฤตพล สุธิภัทรกุล, 2563) จากนั้นก็มีอีกหลายเรื่องตามมานับได้ว่าซีรีส์วายเป็นสื่อบันเทิงที่ได้รับความนิยมอย่างล้นหลาม ทั้งในแง่ของผู้ชม ที่ให้ความสนใจกับซีรีส์วายเป็นอย่างมาก จนก่อให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มแฟนคลับที่มีความเหนียวแน่นและมีความภักดี (Loyalty) สูง หรือจะเป็นในแง่ของผู้ผลิตที่มีการผลิตซีรีส์วายเข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเห็นว่าซีรีส์ยายนั้นจะสามารถสร้างมูลค่า ต่อยอดทำให้เกิดรายได้มหาศาล แม้จะมีฐานคนดูเฉพาะกลุ่ม แต่ก็ยังเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความกระตือรือร้นในการมีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมต่อซีรีส์เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาจากพื้นฐานของซีรีส์วายแล้ว จะเห็นได้ว่ามีเนื้อหาเป็นประเภท Romantic Comedy ที่มีความเบาสมอง มักจะเน้นไปที่เรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร แสดงให้เห็นถึงมิตรภาพความรักของตัวละครชายทั้งสองคน ที่ร่วมกันฟันฝ่าอุปสรรค และสุดท้ายจบลงอย่างมีความสุข บรรยากาศในเรื่องจะเผยให้เห็นสังคมที่มีคนรักเพศเดียวกันเป็นเรื่องปกติ ซึ่งมีความเป็นอุดมคติ ต่างจากโลกความเป็นจริง ผู้ที่ได้รับชมบางส่วนกล่าวว่าซีรีส์วายเป็นสื่อที่ช่วยสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคนเพศหลากหลายให้แก่สังคม ทำให้คนมองเป็นเรื่องธรรมดาทั่วไป แต่ก็มีบางส่วนที่กล่าวว่าซีรีส์วายเป็นเพียงเรื่องราวแฟนตาซีของคู่ชายรักชายเท่านั้น ไม่ใช่สื่อที่จะมุ่งนำเสนอถึงความหลากหลายทางเพศ หรือไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อช่วยให้คนในสังคมเข้าใจในความแตกต่างอย่างที่ควรจะเป็น (เอกชัย สุทธิยั่งยืน, 2563) เนื่องด้วยซีรีส์วายเป็นซีรีส์ที่สร้างมาเพื่อตอบสนองจินตนาการของผู้ชมเพศหญิงหรือที่เรียกกันว่า “สาววาย”² เป็นหลัก เรียกได้ว่ามีจุดประสงค์ที่จะขายความจิ้น ความ

² สาววาย หมายถึง ผู้ที่มีความชื่นชอบในบันเทิงคดีวาย ซึ่งส่วนมากเป็นผู้หญิง และยังพบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วประชากรของสาวยายนั้น เป็นผู้หญิงชนชั้นกลาง อายุตั้งแต่ประมาณ 40 ปีลงมา และเป็นวัยรุ่นจำนวนมาก (ณัฐรนนท์ สุขฤกษ์ทอง, 2019) ทั้งนี้ คำว่าสาววาย ในบริบทของภาษาไทยไม่ได้มีนัยในเชิงดูหมิ่นอย่างในภาษาญี่ปุ่น ที่มีการให้ความหมายว่า เด็กสาวผู้มีพฤติกรรมเสื่อมทราม (นัทธัญ ประสานนาม, 2562)

พินให้แก่ผู้ชม โดยส่วนใหญ่แล้วตัวซีรีส์วายจะถูกพัฒนาจากนิยายวาย และนิยายวายนั้นก็มักจะถูกเขียนโดยนักเขียนผู้หญิง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างสรรคส์สื่อจากผู้หญิง เพื่อผู้หญิง จึงอาจจะทำให้นเนื้อหาของเรื่องไม่ได้นำเสนอถึงความเป็นเพศหลากหลาย หรือนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเพศหลากหลายที่ไม่ถูกต้องนัก จนเกิดเป็นภาพจำว่าซีรีส์วายคือซีรีส์ที่มีผู้ชายหน้าตาดีรักกันเท่านั้น ชำรายการนำเสนอสารบางอย่างอาจไปสร้างความเข้าใจผิด ๆ หรือก่อให้เกิดทัศนคติเกลียดชังต่อเพศหลากหลาย อย่างเช่นประโยคยอดฮิตในซีรีส์วายที่ว่า “ไม่ได้ชอบผู้ชาย แต่ชอบนายคนเดียว” จนเป็นที่มาของประโยค “ไม่ใช่เกย์ เป็นแค่ชายแท้ที่รักกัน” ที่สาววายเป็นักจะนำมาใช้กล่าวอ้างเวลาเอ่ยถึงซีรีส์วาย (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2021) หรือจะเป็นการปฏิเสธว่าการที่ตัวละครเอกชายทั้งสองที่มีความสัมพันธ์ส่อไปในทางโรแมนติกันนั้น เป็นเพียงเรื่องราวมิตรภาพของลูกผู้ชายเท่านั้น ไม่ใช่คนรักกัน ด้วยเหตุที่ซีรีส์วายบางเรื่องใช้เทคนิคนำเสนอความสัมพันธ์ของตัวละครออกมาในลักษณะที่ค่อนข้างจะคลุมเครือ (Guntitatt Horthong, 2563) เพื่อจะให้ผู้ชมได้จินตนาการเอาเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทัศนคติการไม่ยอมรับในความหลากหลายทางเพศ

ยิ่งไปกว่านั้น ซีรีส์วายไทยยังมีประเด็นหนึ่งที่มีจะถูกพูดถึง นั่นก็คือประเด็นเรื่องความรุนแรง เนื่องด้วยพบว่าในซีรีส์วายหลาย ๆ เรื่องได้มีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรง ซึ่งทำให้ถูกวิจารณ์ว่าไม่เหมาะสม (สิทธิศักดิ์ บุญมั่น, 2564) เช่นเดียวกับกรณีที่มีการนำเสนอความรุนแรงในละคร ซีรีส์ทั่วไป ที่ได้มีการใส่ฉากที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำที่เป็นการใช้ความรุนแรงออกมาอย่างชัดเจนเข้ามาประกอบในเนื้อเรื่อง โดยอ้างถึงเหตุผลที่ว่าต้องการจะสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงและปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และยิ่งในปัจจุบันที่เทคโนโลยีและเทคนิคการถ่ายทำมีความก้าวหน้า จึงทำให้สามารถถ่ายทอดฉากที่มีความรุนแรงออกมาได้อย่างสมจริง (ภัทรวดี แก้วเทศ, 2558) ทั้งที่จริง ๆ แล้วทางฝ่ายผู้ผลิตสามารถที่จะเล่าเรื่องโดยหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพความรุนแรงอย่างตรงไปตรงมาได้ (ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560)

ทั้งนี้เนื่องจากสื่อเป็นสิ่งที่มียุทธิพลต่อสังคม สิ่งที่สื่อได้นำเสนอออกมานั้น ย่อมส่งผลต่อการรับรู้ ทัศนคติ หรือพฤติกรรมของผู้ที่ได้รับชม จากบทสัมภาษณ์ รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ที่ได้กล่าวไว้ว่า สื่อมีอิทธิพลโดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน เนื้อหาความรุนแรงที่ถูกเผยแพร่ผ่านสื่อ ส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กออกมาใน 4 รูปแบบ คือ 1. แรงมา แรงไป มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นในโทรทัศน์ อย่างเช่น ละคร หรือข่าว 2. มองโลกในแง่ลบ คิดว่าสังคมนี้ไม่น่าไว้วางใจ 3. ลดความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์กันเอง และ 4. เข้าใจว่าการใช้ความรุนแรงเป็นภาวะปกติของสังคม จะไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องที่ผิด เพราะบ้านเมืองใช้ความรุนแรงในสภาวะการณ์แบบนี้ (ThaiPBS, 2562g) แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความถี่ และระยะเวลาในการนำเสนอด้วย หากมีการนำเสนอความรุนแรงผ่านสื่อบ่อยครั้ง หรือใช้ระยะเวลาในการฉายยาวนานจนเกินพอดี ย่อมทำให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดความเคยชิน และอาจทำให้ความรุนแรงถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ จนในที่สุดก็ถูกยอมรับไปโดยปริยาย

(อักษรภาค พิบุ้ง, 2563) และนอกจากนั้น ยังมีละครบางเรื่องที่แม้จะนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงออกมา แต่บทสรุปในตอนท้ายเรื่องราวกลับจบลงด้วยความสุข ราวกับว่าไม่มีอะไรร้ายแรงเกิดขึ้น ก็เป็นการสะท้อนว่าสังคมมองความรุนแรงเป็นเรื่องธรรมดา เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ยิ่งเป็นส่วนที่ตอกย้ำว่าวัฒนธรรมการใช้ความรุนแรงนั้นฝังรากลึกอยู่ในสังคมของเรา (ภัทรวดี แก้วเทศ, 2558)

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ หรือความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศภาวะ (Gender - Based Violence) คือการกระทำที่ใช้ความรุนแรงต่อบุคคลหนึ่ง ซึ่งเหตุที่ทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงนั้นมาจากเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศของบุคคลผู้ถูกกระทำ เป็นความรุนแรงที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศ ซึ่งจะพบว่าผู้ที่มีบรรทัดฐานทางเพศไม่ตรงตามที่สังคมกำหนด มักจะต้องประสบกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนี้ (Health Policy Project, 2015) กลุ่มคนเพศหลากหลายก็เป็นหนึ่งในนั้น ด้วยความที่เป็นคนชายขอบ มีอำนาจต่อรองน้อยกว่า จึงตกเป็นเป้าของความรุนแรงได้ง่าย ทั้งนี้ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนี้มีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงที่กระทำต่อร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ ซึ่งสามารถมองเห็นความเสียหายได้อย่างชัดเจน หรือกระทั่งความรุนแรงทางจิตใจ ที่แม้ว่าอาจจะมองไม่เห็นเป็นบาดแผลชัดเจน หรือเป็นรูปธรรม แต่ก็สร้างความเสียหายแก่สภาพจิตใจและความรู้สึกของผู้ถูกกระทำได้ อาจกล่าวได้ว่าความรุนแรงเหล่านี้ที่เกิดขึ้นกับบุคคลเพศหลากหลายสืบเนื่องมาจากอคติทางเพศ อันเป็นผลจากการไม่เข้าใจความหลากหลายทางเพศ ทั้งนี้ สื่ออย่างซีรีส์วายเอง ที่ได้ชื่อว่าเป็นภาพตัวแทนของกลุ่มเพศหลากหลาย ก็ยังมีการสอดแทรกสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเข้ามาในเนื้อหาของเรื่อง แต่ที่ยิ่งไปกว่านั้นซีรีส์วายบางเรื่องกลับนำเสนอฉากที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาในเชิงตลกขบขันหรือโรแมนติก มากกว่าที่จะนำเสนอว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควร ซึ่งอาจเป็นการไปลดทอนความรุนแรงหรือสร้างความชอบธรรมให้กับเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจริงได้ อย่างการที่ตัวละครสัมผัสตัวกัน จับจูบ ไปจนถึงขั้นผลัดกลางเตียงโดยอ้างว่าเป็นเพียงการแก้ง่ายๆ หรือเป็นวิธีที่ทำให้ตัวละครได้รู้จักตัวเองเท่านั้น โดยไม่ได้สนใจว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการคุกคามทางเพศ หรือล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Harassment) สังเกตได้จากกรณีที่พบว่าคอมเมนต์ของผู้ชมส่วนใหญ่ก็กันไปทางพึงพอใจ ฟินไปกับฉากนั้น (Rocket Media Lab, 2021) ด้วยความที่ตัวละครเป็นคู่ชายด้วยกัน อาจทำให้ผู้ชมมองว่าสิ่งที่ตัวละครกระทำต่อกันเป็นเรื่องปกติ ไม่ได้มีอะไรผิดแปลกไป ทั้ง ๆ ที่การกระทำนั้นเป็นการคุกคาม และยังมีปัญหาในเรื่องที่ตัวละครกระทำโดยปราศจากการได้รับความยินยอม (Consent) อีกด้วย (WorkpointToday, 2564) หรือว่าจะเป็นการพูดจาล้อเลียน แสดงอาการเหยียดตัวละครที่เป็นคนข้ามเพศ สิ่งเหล่านี้ที่ซีรีส์ได้เผยแพร่ออกมาล้วนมีอิทธิพลต่อผู้ที่ได้รับชม ส่งต่อความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศหลากหลาย สร้างภาพจำบางอย่างที่ไม่ดีต่อคนกลุ่มนี้ รวมถึงอาจทำให้ผู้ชมเกิดความเคยชินต่อภาพความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ มองว่าเป็นเรื่องปกติในสังคม ไปจนถึงอาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และท้ายที่สุดอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริง

อาจเป็นเพราะเป้าหมายของซีรีส์วายนั้นมีขึ้นเพื่อตอบสนองความสุขทางจินตนาการอยู่แล้วเป็นหลัก ผู้ผลิตจึงคิดแต่จะผลิตซีรีส์ออกมาเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มหนึ่ง โดยพยายามใส่ฉากต่าง ๆ ที่คิดว่าจะสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ชมให้มากที่สุด จนหลงลืมไปว่าการกระทำบางอย่างนั้นมีปัญหาในตัวเอง ขณะเดียวกันก็ไม่ได้คำนึงถึงว่าสิ่งที่ทำอยู่เป็นการฉกฉวยเอาอัตลักษณ์ หรืออรรถนิยามทางเพศของกลุ่มเพศหลากหลายมาใช้เพื่อสร้างความบันเทิงและหารายได้ รวมทั้งปราศจากการทำความเข้าใจและขาดการตระหนักรู้ว่าตนมีส่วนในการถ่ายทอดและส่งต่อความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกสู่สังคม จะเห็นได้ว่าเมื่อใดก็ตามที่ซีรีส์วายเรื่องหนึ่งเป็นกระแสขึ้นมา มักจะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากคนเพศหลากหลายที่ได้รับชม รวมถึงมีการเรียกร้องให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้นำเสนอออกมา และให้ใส่ใจในการสร้างสรรค์เนื้อหาที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศก่อนที่จะได้เผยแพร่ออกสู่สังคม อีกทั้งยังเรียกร้องให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับซีรีส์วายให้ออกมาให้การสนับสนุน ช่วยผลักดันประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าตราบิตที่ซีรีส์วายยังคงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก อุตสาหกรรมนี้มีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จากการที่มีอัตราการผลิตซีรีส์วายเพิ่มขึ้น อย่างปี พ.ศ.2560 มีซีรีส์วายเพียง 7 เรื่อง แต่ในปีถัดมาซีรีส์วายมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็น 20 กว่าเรื่อง และในปี พ.ศ. 2564 พบว่ามีการผลิตซีรีส์วายออกมามากกว่า 40 เรื่องโดยประมาณ (รุ่งโรจน์ เรืองรอง, 2563) และจากกระแสความนิยมทั้งในไทย ไปจนถึงต่างประเทศ จึงเกิดเป็นความพยายามผลักดันให้ไทยเป็นฮับของอุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ ในการผลิตคอนเทนต์วายเพื่อส่งออกไปสู่ตลาดโลก (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2564) แต่ขณะเดียวกันที่รัฐบอกว่าจะส่งเสริม เพียงเพราะหวังจะใช้สิ่งนี้มาเป็นตัวกอบกู้สภาพเศรษฐกิจ กลับไม่พบว่ารัฐจะได้มีการลงทุน หรืออำนวยความสะดวกให้กับการผลิตสื่อบันเทิงอย่างซีรีส์วายแต่อย่างใด อย่างกรณีการจะให้ทุนสร้างสื่อเรื่องหนึ่ง ก็ยังคงถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขที่ว่าจะต้องเป็นสื่อปลอดภัยสร้างสรรค์ และผู้มีอำนาจตัดสินใจบางคนมองว่าซีรีส์วายไม่อยู่ในเงื่อนไขดังกล่าว (ThaiPublica, 2564) รวมถึงประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร สิทธิบางอย่างของกลุ่มเพศหลากหลายไม่ได้รับการยอมรับตามกฎหมาย อาจเรียกได้ว่าความเท่าเทียมทางเพศยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยความที่ประเทศไทยยังไม่จัดให้มีการเรียนการสอนในเรื่องของความหลากหลายทางเพศอย่างจริงจัง วัฒนธรรมที่มองว่าคนเพศหลากหลายมีความแปลกแยก ผิดแผกไปจากชนบ ก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบ จนอาจนำมาซึ่งการใช้อำนาจเหนือกว่าไปทำร้ายคนกลุ่มนี้ได้ ประกอบกับการที่สื่อยังคงนำเสนอสิ่งที่เป็นความรุนแรงอันเกิดจากอคติต่อเพศหลากหลายอยู่เรื่อยมา ทำให้สังคมคุ้นชินกับภาพเหล่านั้น

อาจกล่าวได้ว่าความหลากหลายทางเพศถูกนำมาใช้เพื่อสร้างรายได้ แต่กลับไม่ช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ชมและปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม เช่นนี้แล้วย่อมไม่เป็นธรรมกับกลุ่ม

เพศหลากหลายนัก อย่างไรก็ตามเห็นว่าการผลิตสื่อเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศย่อมเป็นผลดีในแง่ของการรับรู้การมีอยู่ และให้พื้นที่กับกลุ่มเพศหลากหลาย เพียงแต่ผู้ผลิตสื่อควรจะต้องใส่ใจในการศึกษาหาข้อมูล ตระหนักต่อการนำเสนอและระมัดระวังในการสื่อสารประเด็นดังกล่าวออกมาเพื่อไม่ไปสร้างภาพจำ สร้างทัศนคติที่ไม่ดี เนื่องจากสิ่งที่สื่อทำการเผยแพร่อาจส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนเพศหลากหลาย ซึ่งในชีวิตจริงนั้นถูกกดทับจากหลายส่วนในสังคมเป็นอย่างมากอยู่แล้ว รวมถึงไม่ส่งต่อสิ่งที่เป็นความรุนแรง โดยเฉพาะความรุนแรงเนื่องด้วยเหตุแห่งเพศสภาพ ซึ่งผลกระทบจากการที่สื่อนำเสนอความรุนแรงย่อมตกแก่ผู้ที่ได้รับชม ที่อาจทำให้คนเกิดความเคยชินต่อภาพความรุนแรงมองว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ในสังคม หรืออาจถึงขั้นเกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบ ไปใช้ความรุนแรงในชีวิตจริง จนเกิดความเสียหายตามมา

ฉะนั้น ผู้ผลิตสื่อก็ควรที่จะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในซีรีส์วายออกมาอย่างสร้างสรรค์ และเป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ ไม่ควรที่จะถ่ายทอดสิ่งที่เป็นความรุนแรงหรือความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมามากหรือรุนแรงเกินความจำเป็น ทั้งนี้ การหลีกเลี่ยงที่จะเล่าหรือนำเสนอถึงความรุนแรงโดยสิ้นเชิง อาจเป็นไปได้ยาก แต่หากต้องการที่จะนำเสนอภาพความรุนแรง หรือความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ก็ควรจะคำนึงถึงผลกระทบให้มาก หรืออาจต้องใช้กลวิธีอื่นเพื่อช่วยในการเล่าออกมาได้อย่างสร้างสรรค์ ยิ่งไปกว่านั้น หากผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมซีรีส์วายจะมีส่วนช่วยในการสร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักรู้ให้กับคนในสังคม และร่วมกันขับเคลื่อนในประเด็นความหลากหลายทางเพศ ให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ย่อมเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

งานวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย ผลกระทบจากการที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพปรากฏในซีรีส์วาย ต่อบุคคลเพศหลากหลาย รวมถึงแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วาย เพื่อให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ โดยมีความมุ่งหวังว่า การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะมีส่วนช่วยในการเสนอแนวทางในการสร้างสรรค์สื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศให้แก่ผู้ผลิตสื่อ เพื่อที่จะสามารถผลิตสื่อเหล่านั้นออกมาได้อย่างสร้างสรรค์ ปลอดภัย ไม่ส่งต่อสิ่งที่เป็นความรุนแรง โดยเฉพาะความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ไม่สร้างภาพจำ ไม่ตีตรา สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศ อีกทั้ง หาแนวทางหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความหลากหลายทางเพศให้กับสื่อ โดยเฉพาะสื่อบันเทิงคดีอย่างซีรีส์วาย เพื่อให้สามารถนำเสนอออกมาได้อย่างมีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

1.2 ปัญหาวิจัย

1.2.1 ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพต่อบุคคลเพศหลากหลายที่ปรากฏในซีรีส์วายเป็นอย่างไร

1.2.2 ผลกระทบจากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย ต่อบุคคลเพศหลากหลายเป็นอย่างไร

1.2.3 แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วายที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์งานวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพต่อบุคคลเพศหลากหลายที่ปรากฏในซีรีส์วาย

1.3.2 เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย ต่อบุคคลเพศหลากหลาย

1.3.3 เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วาย ให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

1.4 นิยามศัพท์

1.4.1 ซีรีส์วาย หมายถึง ละครชุดที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้ชาย แก่นของเรื่องเป็นแนวโรมานซ์ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ หรือแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ โดยเป็นเรื่องที่ถูกพัฒนาหรือดัดแปลงมาจากนิยายวาย

1.4.2 ความหลากหลายทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างและความหลากหลายในด้านวิถีทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ การแสดงออกทางเพศ รวมไปถึงเพศสรีระของแต่ละบุคคล

1.4.3 บุคคลเพศหลากหลาย หมายถึง บุคคลที่นิยามตนว่ามีวิถีทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ การแสดงออกทางเพศ รวมทั้งเพศสรีระ ที่มีความแตกต่างและหลากหลาย ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคม

1.4.4 ความรุนแรง หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางร่างกาย จิตใจ หรือทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กำลังทำร้าย การใช้วาจาคุกคาม การบังคับข่มขู่ จำกัดสิทธิเสรีภาพ อันทำให้เกิดบาดเจ็บ ความเจ็บปวด หรือสร้างความเสียหายแก่ผู้ที่ถูกกระทำ ซึ่ง

กล่าวได้ว่าเป็นความรุนแรงทางตรง ทั้งนี้ยังหมายรวมถึง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมด้วย

1.4.5 ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ หมายถึง การกระทำความรุนแรงต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคล อันเป็นเหตุมาจากเพศสภาพ วิธีทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ การแสดงออกทางเพศ หรือเพศสรีระของบุคคลเหล่านั้น โดยความรุนแรงนี้ หมายรวมถึง ความรุนแรงทางตรง อย่างความรุนแรงต่อร่างกาย ความรุนแรงต่อจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ (Sexual Harassment) อีกทั้ง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ซึ่งทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือเสียหาย ไม่ว่าจะเป็นทางร่างกาย จิตใจ หรือทางเพศ ซึ่งงานวิจัยนี้จะมุ่งไปที่ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพต่อบุคคลเพศหลากหลายเป็นหลัก

1.4.6 มาตรฐานจริยธรรมสื่อ หมายถึง หลักเกณฑ์พื้นฐานที่ถูกกำหนดขึ้นมาโดยกลุ่มเครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้สื่อมวลชนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ทราบว่าสิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควร เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ หรือการสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างเหมาะสม โดยในงานวิจัยนี้จะมุ่งไปที่จริยธรรมสื่อด้านการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วาย

1.5 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยนี้จะทำการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย และผลกระทบต่อบุคคลเพศหลากหลายที่ได้รับชมซีรีส์วายที่มีเนื้อหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ผู้วิจัยจึงได้ทำการกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกซีรีส์วาย จำนวน 5 เรื่อง โดยจะต้องเป็นซีรีส์วายที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ หรือทางออนไลน์ ในช่วงปี พ.ศ.2562-2564 เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวมีการผลิตซีรีส์วายออกมาจำนวนมาก โดยจะเห็นว่าเริ่มมีบริษัทผู้ผลิตสื่อรายใหม่ ๆ ที่หันมาจับคอนเทนต์ในตลาดซีรีส์วายมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เนื้อหาที่มีความแปลกใหม่มากขึ้นไปด้วย และซีรีส์วายเรื่องนั้นจะต้องปรากฏเนื้อหาที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ จำนวน 3 ฉากขึ้นไป

เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการเลือกซีรีส์วายมา จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้คือ

1. TharnType The Series เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ (พ.ศ.2562)
2. เพราะเราคู่กัน 2gether The Series (พ.ศ.2563)
3. Love Mechanics กลรักรุ่นพี่ (พ.ศ.2563)
4. ต้นหนชลธี (พ.ศ.2563)

5. ใส่รักป้ายสี Paint With Love (พ.ศ.2564)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เพื่อศึกษาว่าฉากใดบ้างในซีรีส์วายที่มีพฤติกรรมเข้าข่ายเป็นการกระทำความรุนแรงเนื่องด้วยเหตุแห่งเพศสภาพ

จากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ จำนวน 5 คน เพื่อวิเคราะห์ถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย ว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอย่างไร ส่งผลกระทบต่ออย่างไร ประกอบกับมีข้อเสนอแนะต่อผู้ผลิตสื่ออย่างไรบ้าง เพื่อที่จะหาแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศหลากหลายให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

ส่วนที่สอง ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ เช่น มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย มูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย จำนวน 5 คน โดยการสัมภาษณ์จะเป็นการสอบถามความคิดเห็นต่อความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย ผลกระทบจากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และหาแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศหลากหลายให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วายให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

1.6.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

1.6.3 เพื่อผลักดันให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมซีรีส์วายตระหนักรู้และเข้ามามีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนประเด็นความหลากหลายทางเพศ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษางานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย” ครั้งนี้ ได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ลักษณะของซีรีส์วาย
2. แนวคิดเรื่องเพศหลากหลาย
3. แนวคิดเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ
4. แนวคิดหรือทฤษฎีการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม
5. จริยธรรมสื่อด้านความหลากหลายทางเพศ
6. กรอบแนวคิด

1. ลักษณะของซีรีส์วาย

เริ่มต้นที่คำว่า “วาย (Y)” ย่อมาจากคำว่า “ยาโออิ หรือยาโอโย (Yaoui)” ในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งเกิดจากการนำเอาอักษรต้นของคำว่า Yamanashi, Ochinashi และ Iminashi มารวมกัน โดยแต่ละคำมีความหมายว่า ไม่มีจุดสูงสุดหรือจุดพีค (Climax) ไม่มีประเด็น และไม่มีความหมาย เมื่อแปลโดยรวมก็คือไม่มีสาระใด ๆ อันถือเป็นโครงสร้างหลักของงานประเภหานี้ งานยาโออิมิต้นกำเนิดมาจากประเทศญี่ปุ่น แต่เดิมจัดเป็นงานโดจินชิ (Dojinshi) ซึ่งเป็นสื่อที่เผยแพร่ผ่านช่องทางที่ไม่เป็นทางการ สร้างขึ้นมาเพื่อที่จะล้อเลียนโครงสร้างการเขียนแบบโคลงจินยูกุเก่า และเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนแต่งขึ้นมาตามใจตนเอง แต่ด้วยความที่มีเรื่องราวระหว่างชายกับชายมากกว่า ต่อมาจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายไปเป็นการ์ตูนล้อเลียนประเภทหนึ่งที่มีตัวละครเอกทั้งสองคนเป็นผู้ชาย และเน้นไปที่ความสัมพันธ์ทางเพศ (Anitime, 2017) สอดคล้องกับที่ ลลิตา ศุภนิมิตวงศ์ ได้เคยให้นิยามความหมายของยาโออิว่าเป็นการ์ตูนประเภทชายรักชาย ที่มีเนื้อหาของเรื่องพาดพิงถึงการมีเพศสัมพันธ์ (ชยภัทร จินดาเลิศ, 2552) ทั้งนี้นอกจากคำว่ายาโออิ ยังมีอีกคำหนึ่งที่นิยมใช้เรียกสื่อประเภทนี้ ก็คือ “Boys Love (BL)”

จากการศึกษางานวิจัยหรือบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องยาโออิจะพบว่า มีข้อสังเกตที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง นั่นก็คือ แม้ว่ายาโออิจะเป็นการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทหนึ่งที่น่าเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้ชายเป็นหลัก แต่กลับพบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นผู้หญิง จึงอาจถือได้ว่าเป็นการ์ตูนของผู้หญิงเพื่อผู้หญิง (ญาณธรร เจียรรัตนกุล, 2550) งานยาโออิเป็นพื้นที่ที่ผู้หญิงจะสามารถแสดงออกถึงความปรารถนาและความพยายามที่จะหลุดออกจากกรอบเงื่อนไขทาง

สังคมในเรื่องเพศ รวมถึงเป็นการท้าทายขนบความรักต่างเพศตามที่สังคมยึดถือ (อรสุธี ชัยทองศรี, 2560) และยังเป็นพื้นที่ที่จะแสดงพลังอำนาจ อย่างในเชิงธุรกิจที่ผู้หญิงเป็นทั้งผู้สร้างและผู้เสพ หรือในเชิงเพศสภาพที่ในงานยาโออิฝ่ายที่ถูกกดขี่ทางเพศจะเป็นผู้ชาย (Prepanod Nainapat, 2016)

สำหรับประเทศไทยเองก็ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศญี่ปุ่น ทำให้เกิดการบริโภคสื่อประเภท ยาโออิเช่นเดียวกัน วัฒนธรรมวายแฝงขยายเข้ามาสู่ในประเทศเป็นเวลายาวนานกว่า 20 ปีแล้ว ผ่านทางหนังสือการ์ตูนและนวนิยายแปล เพียงแต่อยู่แค่ในกลุ่มจำกัด (ทักษญา หมอกบัว, 2563) ก่อนที่จะกลายมาเป็นนิยายวายอันเป็นที่นิยมอย่างในปัจจุบัน นับได้ว่าทั้งเป็นการรับเอาสื่อที่ผลิตจากต่างประเทศ และผลิตสื่อนี้เองภายในประเทศ นิยายวายไทยมีวิวัฒนาการมาจากการ์ตูนยาโออิ ที่เข้ามาพร้อมกับกระแสนิยมญี่ปุ่น ต่อมาชุมชนเกย์บนอินเทอร์เน็ตเริ่มมีการรวมตัวสร้างพื้นที่พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องนี้ และได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ บอกเล่าเรื่องราวของตน จากนั้นก็ได้พัฒนาไปสู่การแต่งนิยาย แต่ยังไม่เป็นที่นิยมในวงกว้าง จนกระทั่งกระแสนิยมของศิลปินเกาหลีเข้ามา ซึ่งมาควบคู่กับสิ่งที่เรียกว่าแฟนฟิคชั่นหรือฟิค (Fan Fiction) นิยายที่เกิดจากการสร้างสรรค์เรื่องราวที่ได้รับแรงบันดาลใจจากบุคคล หรืองานต้นฉบับ เช่น การ์ตูน ภาพยนตร์ เนื่องจากการชื่นชอบศิลปินชาย หรือตัวละครต่าง ๆ แล้วอยากให้พวกเขาใกล้ชิดกัน หรือมีความสัมพันธ์ในเชิงโรแมนติก แฟนฟิคชั่นจึงเป็นสิ่งที่เพิ่มฐานผู้อ่านนิยายวายให้เติบโตขึ้นจากเดิม (ReadAlert, 2019) ต่อมาถึงเริ่มพัฒนาไปเป็นการแต่งนิยายวายต้นฉบับมากขึ้น สอดคล้องกับที่ นัทธนัย ประสานนาม (2562) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของยาโออิในบริบทของไทยว่าเป็นงานสร้างสรรค์ที่นำเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชายรักชาย ทั้งนี้หมายถึงงานต้นฉบับและงานล้อเลียนต้นฉบับหรืองานที่ได้รับแรงบันดาลใจจากงานอื่นอีกด้วย และในที่สุดจากนิยายวายที่อยู่ในรูปแบบงานเขียน ซึ่งอยู่ตามเว็บไซต์หรือถูกตีพิมพ์ก็ได้เกิดการพัฒนาก้าวไปสู่หน้าจอโทรทัศน์และแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ โดยปรากฏในรูปแบบของสื่อบันเทิงอีกประเภทหนึ่ง คือซีรีส์วาย

นุชณาภรณ์ สมญาติ (2561) ได้กล่าวถึงซีรีส์วายว่าหมายถึง ละครชุดทางโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชายรักชายเป็นหลัก

ณัฐธนันท์ ศุขฤงทอง (2019) ได้ให้นิยามของซีรีส์วายเอาไว้ว่า ละครชุดที่ได้เผยแพร่ภาพผ่านทางสถานีโทรทัศน์ หรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ มีตัวละครหลัก เรียกว่า พระเอก-นายเอก หรือคู่วาย ฉายเป็นตอน ๆ (Episode)

กฤตพล สุธิภัทรกุล (2563) กล่าวว่าซีรีส์วายคือละครชุดที่สร้างขึ้นมาโดยดัดแปลงจากนิยายวาย เป็นการเล่าเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายและผู้ชาย ออกอากาศทางโทรทัศน์หรือช่องทางออนไลน์

จากนิยามคำว่าซีรีส์วายที่แต่ละท่านได้ให้ไว้ สามารถสรุปได้ว่า ซีรีส์วาย คือละครชุดที่นำเสนอเนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้ชาย โดยมีแก่นเรื่องเป็นแนวโรมานซ์เป็นหลัก ตาม

ชนบของยาโออิ ตัวละครคู่หลักของเรื่องเป็นผู้ชาย มีสถานะเป็นตัวละครเอก-ตัวละครเอก (ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “ตัวละครเอก-ตัวละครเอก” แทน เนื่องจากคำว่า “พระเอก-นายเอก” เป็นคำที่ถูกครอบทับไว้ด้วยระบบสองเพศ) หรือมักจะถูกเรียกว่าเป็นคู่วายหรือคู่จิ้น ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ และจากการสังเกตจะพบว่าซีรีส์วายคือซีรีส์ที่มีมักจะถูกพัฒนามาจากนิยายวายเป็นส่วนมาก ตัวอย่างซีรีส์ที่มีต้นกำเนิดเป็นนิยายวาย เช่น Love Sick The Series รักวุ่น วยรุ่ม แสบ Sotus The Series พี่ว้ากตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง 2 Moons The Series เดือนเกี่ยวเดือน บังเอิญรัก Love by Chance เป็นต้น

ซีรีส์วายมักจะเป็นซีรีส์ที่มีลักษณะค่อนข้างเฉพาะตัว คือเนื้อเรื่องมีความขยาดื่น ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่อง สุดท้ายแล้วจะลงเอยอย่างสวยงาม ตัวละครชายมีคุณสมบัติเป็นไปตามอุดมคติของผู้หญิง จำลองสังคมในแบบที่ทุกคนยอมรับในความสัมพันธ์ชายรักชาย (ทักษณา หมอกบัว, 2563)

สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ซีรีส์วาย (Y): ลักษณะเฉพาะและการนำเสนอความรักของชายรักชาย” ของ นุชณาภรณ์ สมญาติ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาลักษณะเฉพาะของซีรีส์วายว่ามีรูปแบบการนำเสนอเป็นอย่างไร ผลการศึกษาเมื่อทำการวิเคราะห์ซีรีส์วายจำนวน 4 เรื่อง พบว่า เป็นการนำเสนอเรื่องราวความรักของวัยรุ่นชาย โดยสามารถแบ่งลักษณะเฉพาะออกเป็น 6 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ 1. การขยาดื่น ไม่ว่าจะป็นในแง่คุณสมบัติของตัวละคร ที่ต้องเป็นผู้ชายในอุดมคติของผู้หญิงหรือในแง่เนื้อเรื่องที่ส่วนใหญ่มักมีตอนจบที่สวยงาม 2. การจำลองความจริง ในซีรีส์วายมีการจำลองสังคมที่ยอมรับความรักของชายรักชาย และการสร้างสถานการณ์จำลองที่ก่อให้เกิดความใกล้ชิดและนำมาซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร 3. บทบาทผู้หญิงในชั่วตรงข้าม ที่มีทั้งบทบาทตัวร้ายและบทบาทผู้ช่วย รวมถึงใช้บทบาทตัวละครหญิงเพื่อให้เกิดความชัดเจนในความสัมพันธ์แบบชายรักชาย 4. การใช้สัญลักษณ์ เพื่อสื่อบทบาททางเพศและอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร 5. การใช้การเขียนแทนคำพูด เพื่อสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่สามารถพูดออกมาได้ และ 6. การใช้วงจนวนภาษาแทนวงจนวนภาษา เพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าซีรีส์วายในปัจจุบันเลือกนำเสนอตัวละครหลักเป็นชายรักชาย เพื่อแสดงให้เห็นว่าความรักของชายรักชายนั้น มิใช่ความผิดปกติของจิตใจ และนำเสนอความรักระหว่างชายรักชายในเชิงบวกมากขึ้น ต่างจากในสมัยก่อน ที่กลุ่มชายรักชายจะเป็นเพียงตัวละครประกอบ และมีภาพแทนในเชิงลบ

ตัวละครเอกในซีรีส์วายจะแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่ง สาววายมักจะถูกเรียกว่า “เมะ” (ย่อมาจากคำว่า “เซเมะ” ในบริบทไทยหมายถึงฝ่ายรุก) และอีกฝ่ายหนึ่ง ที่มักถูกเรียกว่า “เคะ” (ย่อมาจากคำว่า “อูเคะ” ในบริบทไทยหมายถึงฝ่ายรับ) ตัวละครเอกฝ่ายหนึ่งมักจะมีรูปร่างและลักษณะนิสัยที่มีความเป็นชาย (Masculine) มากกว่า (นัทธนัย ประสานนาม, 2562) ส่วนอีกฝ่ายจะมีรูปร่างลักษณะนิสัยที่ออกไปทางอ่อนหวาน มีความเป็นหญิง (Feminine) ซึ่งมีความสอดคล้องกับบทบาททางเพศ (Gender Role) ที่สังคมกำหนด

ถึงแม้ว่าซีรีส์วายจะนำเสนอเรื่องราวของชายรักชายหรือคู่รักเพศเดียวกัน แต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่าซีรีส์ยายนั้นเป็นภาพแทนที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายได้อย่างถูกต้องครอบคลุมหรือสมจริงนัก สังเกตได้จากการที่มีผู้วิพากษ์วิจารณ์ถึงซีรีส์วายเอาไว้ ดังเช่น นัทธนัย ประสานนาม (2562) ที่ได้ให้ข้อมูลในบทความว่า งานวายต่างจากรรณกรรมเกย์ตรงที่งานวายแม้จะเป็นงานที่พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างชายรักชาย แต่จะไม่ถูกนิยามว่าเป็นความสัมพันธ์แบบเกย์ และถึงแม้ว่าตัวละครจะนิยามตนเองว่าเป็นเกย์ งานวายก็ไม่นิยามที่จะถ่ายทอดถึงวัฒนธรรมเกย์ออกมาอย่างละเอียดนัก กล่าวคือ งานวายไม่ได้มีวัฒนธรรมเกย์เป็นศูนย์กลาง จึงมักจะไม่มีคำแนะนำหรือวิพากษ์เกี่ยวกับการหาคู่นอน (Cruising) ไม่ปรากฏกลุ่มรณรงค์เพื่อความหลากหลายทางเพศ การเรียนรู้วัฒนธรรมเกย์ก่อนไปสู่การเปิดเผยตัวตน (Coming Out) สุขอนามัยทางเพศ หรือประเด็นอื่นๆ ที่มักพบเสมอในวัฒนธรรมเกย์ สอดคล้องกับที่ ปุรินทร์ นาคสิงห์ (2019) ทำการเปรียบเทียบลักษณะบางประการของตัวละครระหว่างในภาพยนตร์เกย์กับซีรีส์วายแล้วพบว่า ในประเด็นการยอมรับตัวตน ซีรีส์วาย ตัวละครนิยามตนว่ามีความสัมพันธ์เป็นผู้ชายที่ชอบผู้ชาย (เฉพาะชายที่เป็นคู่ของตนเท่านั้น) ต่างจากภาพยนตร์เกย์ที่ตัวละครสามารถยอมรับในสิ่งที่ตนเป็นได้ อีกทั้ง ซีรีส์วายไม่ได้มีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางสังคม

นอกจากนั้น ณัฐชนน ศุขอุทอง (2019) ยังได้กล่าวไว้ถึงลักษณะสำคัญอีกอย่างหนึ่งของงานวายไทย นั่นก็คือ การยึดถือแก่นเรื่องแนวโรมานซ์ (Romance) เป็นหลัก ซึ่งจะเล่าถึงความรัก ตัวละครฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ไปด้วยกัน และจบลงอย่างมีความสุข ไม่ค่อยพบการจบลงแบบโศกนาฏกรรมเหมือนอย่างวรรณกรรมเกย์ ซึ่งเป็นไปตามขนบงานยาไออิของญี่ปุ่น

ในขณะเดียวกันก็มีความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับชมว่าซีรีส์วายเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นถึงการมีอยู่ของคนรักเพศเดียวกัน เสมือนเป็นการให้พื้นที่แก่เพศหลากหลายให้ปรากฏต่อสายตาประชาชนมากขึ้น และยังสามารถทำหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศให้แก่ผู้ที่รับชมได้เป็นอย่างดี แท้จริงแล้วเป็นเช่นนั้นหรือไม่ ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าซีรีส์วายทำให้ผู้คนเริ่มเกิดความคุ้นชินกับคนรักเพศเดียวกัน (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2021) แต่เมื่อลองรับชมเนื้อหาแล้ว จะพบว่าไม่ได้มีการพูดถึงสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ปุรินทร์ นาคสิงห์ กล่าวว่าซีรีส์วายเพียงแค่พูดถึงผู้ชายที่มาเจอกันในเรื่อง แล้วเกิดความสัมพันธ์กันเท่านั้น ไม่มีการบอกว่าท่ามกลางความหลากหลายนี้เราจะสามารถอยู่ร่วมกันอย่างไร หรือควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร (MEDIA ALERT, 2021)

เมื่อได้ศึกษาบทความของณพพันธ์ ดั่งวิเศษ (2560) เรื่อง “ชายหนุ่มเป็นวัตถุทางเพศและการปรับขบวนการเพศวิถีในละครชายรักชาย” ที่ได้ทำการวิเคราะห์ถึงเทคนิคและกลไกของการปรับขบวนการเพศวิถีที่ปรากฏอยู่ในละครเรื่อง Love Sick the Series และ Make It Right the Series ที่ให้ความปรารถนาและตัวตนของชายรักชายในละครแตกต่างไปจากชีวิตในโลกความเป็นจริงของเกย์ เนื่องจากละครถูกสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมเป็นหลัก จะพบว่ามีเทคนิคและ

กลไกที่ถูกนำมาใช้ในละครโทรทัศน์ 2 เรื่องดังกล่าว ประกอบไปด้วย 1. การปรับขบวนของบรรทัดฐานของความเป็นชาย (Normative Masculinity) กล่าวคือ มีการสร้างตัวละครชายออกมา 2 รูปแบบ แบบแรกคือตัวละครชายที่มีภาพลักษณ์ความเป็นชายตามบรรทัดฐาน และมีบุคลิกภาพสมชาย เช่น ใช้คำพูดแบบผู้ชาย มีความทะลึ่ง ชุกชุน ซึ่งจะถูกมองว่ามีเสน่ห์น่าหลงใหล และแบบที่สองคือตัวละครชายที่มีกิริยาท่าทางหรือจริตแบบผู้หญิง หรือเรียกได้ว่าเป็นบุคลิกที่ไม่สมชาย ที่มักถูกมองว่าตลกขบขัน ซึ่งการนำเสนอตัวละครชายที่มีบุคลิกแตกต่างกันเช่นนี้ เป็นเทคนิคที่ช่วยขบขันให้ความเป็นชายตามบรรทัดฐานมีความโดดเด่นชัดเจนยิ่งขึ้น นับว่าเป็นการผลิตซ้ำบรรทัดฐานของเพศสภาพที่แยกหญิงชายออกจากกัน และยังคงย้ำถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายอีกด้วย 2. การปรับขบวนของกามารมณ์แบบชายรักชาย (Homoeroticism) การแสดงความรักระหว่างผู้ชายในละครทั้งสองเรื่องจะไม่เหมือนกับการแสดงความรักแบบเกย์ กล่าวคือ การแสดงอารมณ์รักและปรารถนา หรือกามารมณ์แบบเกย์ (Gay Eroticism) จะให้ความสำคัญกับการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศและการดำรงอยู่ในวัฒนธรรมเกย์ ส่วนความสัมพันธ์แบบผู้ชายรักกัน (Male Love Relationship) จะให้ความสำคัญกับประสบการณ์ทางเพศ และสังคมของผู้ชาย ซึ่งจากในสองเรื่องข้างต้น ตัวละครชายไม่ได้นิยามตนเองว่าเป็นเกย์ แต่แสดงตัวว่าเป็นผู้ชายที่อยากรู้อยากลองในประสบการณ์ทางเพศกับเพื่อนผู้ชายเท่านั้น อย่างไรก็ตามจะพบว่าอารมณ์แบบชายรักชายที่แตกต่างกัน ก็ยังมีจุดร่วมอย่างหนึ่งที่เหมือนกัน คือมีการให้ความสำคัญกับการแสดงความเป็นชาย ที่ต้องไม่มีอารมณ์และท่าทางแบบผู้หญิงเจือปน ซึ่งจะทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าการปรารถนาแบบชายรักชายนั้นน่ารัก เมื่อผู้ชายแสดงออกซึ่งความเป็นชายอย่างต่อเนื่อง

อีกทั้งด้วยความที่ซีรีส์วายไทยแทบจะทั้งหมดถูกสร้างมาจากนิยายวาย ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นสื่อเพื่อผู้หญิงโดยผู้หญิง ถึงขั้นเคยมีแนวคิดที่ว่างานวายเป็นการแสดงออกของผู้หญิงเพื่อต่อสู้กับวาทกรรมเรื่องเพศ ด้วยการสร้างโลกในจินตนาการ และในโลกของวายนี้นี้ ผู้ชายถูกทำให้เป็นวัตถุทางเพศ อันถือว่าการพยายามสร้างแรงสัมพันธ์ให้แก่คุณค่าของระบบปิตาธิปไตย (ญาณธรร เจียรรัตนกุล, 2550) แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่าการประกอบสร้างตัวละครชายรักชายในนิยายวายเหล่านั้น ยังคงถูกครอบทับด้วยฐานความคิดแบบรักต่างเพศ (Heterosexuality) คือเป็นการสร้างนิยายโรมานซ์แบบชายหญิง เพียงแต่เปลี่ยนจากตัวละครนางเอกให้เป็นผู้ชาย แล้วเรียกกว่านายเอกแทน ตามที่ธัญญ์วาริน สุขพิสิษฐ์ ได้อธิบายไว้ (วิชชารานนท์ ทองเทพ, 2020) รวมถึงยึดติดกับการมองเพศแบบทวิลักษณ์หรือแบบสองเพศ (Binary) ที่มีการแบ่งแยกบทบาททางเพศออกเป็นแบบชายกับหญิงหรือจำกัดกรอบทางเพศอย่างชัดเจน (อนุชา พิมศักดิ์, 2560) ซึ่งนับว่าเป็นการกดทับความหลากหลายทางเพศ และการออกแบบให้ตัวละครชายเป็นฝ่ายถูกกระทำทางเพศ ก็ไม่ได้เป็นการสั่นคลอนระบบปิตาธิปไตยแต่อย่างใด

บรรทัดฐานรักต่างเพศและการแบ่งแยกบทบาททางเพศที่ถูกสะท้อนออกมาผ่านซีรีส์วาย สังกัดได้จากบทความเรื่อง “ถอดผ้าชายร่างในละครสาววาย” ของ จเร สิงโกลวินท์ (2560) ที่ได้ ทำการศึกษาวิเคราะห์โครงเรื่องและการผลิตซ้ำภาพชายหนุ่มกึ่งเปลือยจากซีรีส์ชายรักชายเรื่อง Make It Right the Series : รักออกเดิน ซึ่งมีการวิเคราะห์ถึงการสร้างตัวละครว่า ตัวละครธีร์และ พิวัส มีอัตลักษณ์ทางเพศและเพศสภาพเป็นไปตามกรอบจารีตของสังคม คือไม่มีอาการออกสาวเลย ทั้งคำพูดและกิริยาล้วนแสดงออกถึงความเป็นชาย สอดคล้องกับข้อสังเกตเรื่องความพึงพอใจของสาว วายที่มีต่อตัวละครที่เป็นผู้ชายธรรมดารักกัน อีกทั้ง การที่ในซีรีส์ได้มีการแบ่งบทบาททางเพศที่ชัดเจน โดยให้ฝ่ายหนึ่งเป็นรุก แสดงออกถึงความเป็นผู้นำและแสดงออกว่ามีความเชี่ยวชาญในเรื่อง ความสัมพันธ์ทางเพศมากกว่า อีกฝ่ายเป็นรับ มักจะมีการเหนียมอายในเรื่องเพศและมีอารมณ์ที่ แปรผันง่าย สะท้อนให้เห็นว่าแม้แต่ความสัมพันธ์ชายรักชายก็ยังคงยึดติดในแนวคิดเรื่องเพศสภาพคู่ ตรงข้าม และเป็นไปตามบรรทัดฐานรักต่างเพศอยู่

นอกจากนี้ ในงานวิจัยของ อนุชา พิมพ์ศักดิ์ (2560) เรื่อง “SOTUS พี่ว้ากตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง : การประกอบสร้างอัตลักษณ์เพศนอกรูป ในนวนิยายรักวัยรุ่นแนววาย” ซึ่งได้มีการศึกษาถึงการ ประกอบสร้างอัตลักษณ์เพศนอกรูปในนวนิยายรักวัยรุ่นแนววายเรื่อง SOTUS พี่ว้ากตัวร้ายกับนาย ปีหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอความเป็นเพศนอกรูปแบบตายตัวตามขนบนิยม ทางสังคม โดยใช้สูตรนวนิยายวาย 2 สูตร ในการประกอบสร้างอัตลักษณ์เพศนอกรูป คือ 1) รูปลักษณะแสดงเพศสถานะ 2) พฤติกรรมแสดงเพศสถานะ ทั้ง 2 สูตรนี้ประกอบสร้างตัวละครอาทิตย์ เป็นตัวแทนของเพศหญิง ส่วนก้องภพ เป็นเพศชายสมบูรณ์แบบ ถึงแม้ว่านวนิยายวายจะพยายาม นิยามว่าเป็นนวนิยายที่นอกเหนือไปจากความรักต่างเพศ แต่เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงตัวภาษา การ ประกอบสร้างความเป็นนวนิยายวายก็ยังคงยึดอยู่บนฐานอุดมคติแบบรักต่างเพศ ยังคงมีการแบ่ง บทบาททางเพศแบบชายหญิงชัดเจน แม้จะเป็นการนำเสนอความรักแบบชายรักชาย ภายใต้แนวคิด แบบเพศนอกรูป ที่พยายามสลายความเป็นเพศแบบปิตาธิปไตย ภายใต้แนวคิดการยอมรับในความ หลากหลายทางเพศและความเท่าเทียมทางเพศ หากทว่ารูปแบบความสัมพันธ์ทั้งหมดยังคงถูกกดทับ ด้วยอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ ทั้งหมดนี้ทำให้เห็นว่า นวนิยายเรื่องนี้ประกอบสร้างอัตลักษณ์ให้กับตัว ละครเพศนอกรูปแบบแข็งขันตามสูตรวรรณกรรมวาย เพื่อตอบสนองรสนิยมการอ่านของกลุ่มนัก อ่านวาย มิใช่การนำเสนอภาพความเป็นเพศนอกรูปในสังคม ที่มีความหลากหลายทางเพศอย่างใน หลากหลายมิติ

การที่ผู้แต่งนิยายวายส่วนมากเป็นผู้หญิง ทำให้มีอำนาจที่จะกำหนดความเข้าใจในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างชายรักชาย แต่สิ่งที่ถ่ายทอดออกมาในส่วนนี้อาจจะไม่ตรงตามความเป็นจริง (ญาณธร เจริญรัตนกุล, 2550) และเมื่อนิยายวายเหล่านี้ถูกนำไปสร้างเป็นซีรีส์วายก็มักจะมีการผลิต ซ้ำภาพลักษณ์ของตัวละครชายรักชายว่าจะต้องมีรูปร่างหน้าตาที่ดี มีฐานะดี การศึกษาดี ในขณะที่

ความเป็นจริงผู้มีความหลากหลายทางเพศหลาย ๆ คน ไม่ได้มีคุณสมบัติหรือมาตรฐานตามนี้ ก็จะไม่ได้รับการพูดถึงเท่าที่ควร หรือถูกกีดกันออกไป (MEDIA ALERT, 2021)

ยิ่งไปกว่านั้น ซีรีส์ยังมีการสร้างภาพลักษณ์เหมารวม (Stereotype) ให้แก่กลุ่มเพศหลากหลายว่าจะต้องมีบุคลิกลักษณะท่าทางแบบหนึ่ง (ปรเมศวร์ ตั้งสถาพร, 2020) อย่างเกย์ที่จะต้องแต่งตัวเนียบ อยู่ในรูปชายที่โอ้อวดความเป็นหญิงเข้ามาด้วย มีนิสัยโมโหร้าย หรืออย่างหญิงข้ามเพศ หรือที่มักจะถูกเรียกว่ากะเทยก็ต้องแต่งตัวแรงฉูดฉาด ใช้ชีวิตสุดโต่ง มีความตลกสนุกสนาน

ทั้งนี้ รมณัฐิ สามีคศิริธรรมย์ กล่าวว่าซีรีส์วายยังนำเสนออัตลักษณ์ทางเพศเพียงแค่นี้ก็อัตลักษณ์เท่านั้น จึงทำให้เกิดการรับรู้อย่างจำกัด ทั้ง ๆ ที่ในกลุ่มความหลากหลายทางเพศยังมีรูปแบบอื่นอีกมากมาย (Natjanan Ketsuwan, 2017)

อาจกล่าวได้ว่า ซีรีส์วายนั้นไม่ใช่สื่อที่จะสามารถนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศได้อย่างดีนัก บางสิ่งที่ถูกถ่ายทอดออกมาก็ไม่อาจบอกได้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นภาพแทนของกลุ่มเพศหลากหลาย หรือซีรีส์วายบางเรื่องก็ตั้งใจนำเสนอตัวละครที่เป็นเพศหลากหลาย แต่กลับให้ความรู้สร้างความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง จนกลายเป็นไปสร้างอคติทางเพศให้แก่คนกลุ่มนี้แทน

อย่างไรก็ตาม เมื่อซีรีส์วายได้มีการนำเสนออัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของกลุ่มเพศหลากหลายมาใช้ ผู้ผลิตก็ควรจะมีตระหนักรู้ให้มากขึ้น เนื่องจากยังมีกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในชีวิตจริงต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการที่คนรอบข้างหรือสังคมไม่ยอมรับในตัวตนของพวกเขา การถูกเลือกปฏิบัติ การไม่ได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายอย่างไม่เท่าเทียม ถูกเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือกระทั่งพบเจอกับความรุนแรง ที่ในบางครั้งก็เกิดขึ้นด้วยเหตุแห่งเพศสภาพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เบื้องต้นมาจากความไม่เข้าใจในความหลากหลายทางเพศ ที่สะสมกันเรื่อยมาจนกลายเป็นอคติ โดยในหลาย ๆ ครั้งพบว่าภาพจำหรือทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศนี้ ก็มาจากสิ่งที่สื่อนำเสนอและผลิตซ้ำมาเป็นเวลายาวนาน แม้จะเป็นสื่อบันเทิงคดีแต่ก็ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าด้วยพลังอำนาจที่มีของสื่อ การเผยแพร่เรื่องใดเรื่องหนึ่งออกมาย่อมส่งผลต่อความเข้าใจของคนในสังคม ผู้ผลิตซีรีส์วายจึงควรที่จะนำเสนอเรื่องราวออกมาโดยสอดแทรกสิ่งที่เป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศ ไม่ผลิตซ้ำภาพจำบางอย่างที่อาจเป็นการสร้างทัศนคติในเชิงลบต่อเพศหลากหลาย ไม่สร้างภาพลักษณ์เหมารวม ไม่ตีตรา หรือไม่ทำในสิ่งที่จะเป็นการเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อเป็นการขจัดอคติที่มีต่อเพศหลากหลายออกไป ช่วยทำให้คนในสังคมเข้าใจในความหลากหลายทางเพศมากขึ้น

ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับซีรีส์วายมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยเบื้องต้นจะนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกซีรีส์วายสำหรับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ตัวบทซีรีส์วาย เพื่อที่จะได้ทำการศึกษาไปถึงการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผู้มีความ

หลากหลายทางเพศในสื่อ ซึ่งมีการสอดแทรกสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพว่านำเสนอออกมาเป็นอย่างไร และจะส่งผลกระทบต่ออย่างไรบ้าง อีกทั้งใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ประกอบกับแนวคิดอื่น ๆ เพื่อค้นหาแนวทางการนำเสนอเนื้อหาในซีรีส์วาย ให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

2. แนวคิดเรื่องเพศหลากหลาย

2.1 เพศ

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “เพศ” ในภาษาไทย อาจฟังดูเป็นเรื่องที่ซับซ้อน เนื่องจากคำว่าเพศเพียงคำเดียวนั้น สามารถครอบคลุมความหมายได้หลากหลายมิติ (พงศธร เจียรศิริ, 2561) จนในหลาย ๆ ครั้งเกิดความสับสนในความหมายและการหยิบยกมาใช้ได้ แตกต่างจากในภาษาอังกฤษที่มีคำศัพท์เฉพาะเจาะจง ทำให้ทราบความหมายว่ามีความต่างกันชัดเจน จึงมีการนิยามคำศัพท์เกี่ยวกับเพศเพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงมิติที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่

2.1.1 เพศสรีระ

เพศสรีระ หรือเพศกำเนิด (Sex or Sex assigned at birth) หมายถึง เพศที่ถูกแบ่งโดยโครงสร้างทางกายวิภาคตามธรรมชาติ ตามที่ กฤตยา อาชวนิจกุล (2554 อ้างถึงใน บุญสืบ โสโสม, 2560) ได้ให้นิยามไว้ เป็นการกล่าวถึงเพศในเชิงชีววิทยาที่ทำการแยกเพศจากอวัยวะภายนอกและภายในร่างกาย เช่น อวัยวะสืบพันธุ์ ต่อมเพศ โครโมโซม (ปรียศ กิตติธรรค์ศักดิ์, 2560)

พงศธร เจียรศิริ (2561) กล่าวว่า เพศสรีระ หมายถึง อวัยวะเพศ ลักษณะเพศทางกายภาพที่มองเห็นได้จากภายนอก และเพศที่ถูกระบุทางพันธุกรรม หรือโครโมโซม อย่างเช่น คนที่เกิดมามีอวัยวะเพศหญิง หรือมีโครโมโซม XX คนที่เกิดมามีอวัยวะเพศชาย หรือมีโครโมโซม XY โดยเพศสรีระมักจะถูกใช้เป็นตัวกำหนดเพศที่ถูกรับรองในทางกฎหมาย หรือถูกรับรองอย่างเป็นทางการจากระบบของรัฐ

ทั้งนี้ โดยธรรมชาติแล้วยังมีบุคคลที่มีเพศกำกวม หรือ Intersex คือบุคคลที่เกิดมามีอวัยวะเพศ ลักษณะทางกายภาพ หรือพันธุกรรมที่ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นเพศใดเพศหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าแม้แต่เพศทางสรีระที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ก็ไม่ได้มีเพียงแค่สองเพศ แต่ยังมีหลากหลายทางเพศสรีระในรูปแบบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้เช่นเดียวกัน

2.1.2 เพศสภาพ

เพศสภาพ เพศสภาวะ เพศภาวะ หรือเพศสถานะ (Gender) จอห์น โมนีย์ อธิบายความหมายแนวคิดเรื่อง Gender โดยโต้แย้งกับคำอธิบายทางการแพทย์ที่มองเพศในเชิงกายภาพ (Physical Sex) ไว้ว่า ความเป็นหญิงและชายที่ถูกสร้างขึ้นมาจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (ธานี ชื่นคำ, 2555)

การประชุมเชิงปฏิบัติการของกองทุนประชากรสหประชาชาติ เรื่อง Gender, Population and Development ในปี ค.ศ.1996 (ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง, 2553) ได้มีการให้ความหมายของ

“Gender” ว่า เพศที่ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขทางสังคม หรือวัฒนธรรม ให้แสดงบทบาทหญิงหรือชาย อย่างไรก็ตาม เพศที่ถูกกำหนดโดยสังคมนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสภาวะการณ์ หรือเงื่อนไขที่เปลี่ยนไปของสังคม

Gender ในแง่มุมของทฤษฎีสตรีนิยมมีความหมายว่า เป็นกลุ่มของคุณลักษณะและพฤติกรรมทางวัฒนธรรมที่กำหนดให้แก่ผู้หญิงและผู้ชาย เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างทางสังคม โดยในทุกระบบความสัมพันธ์ของสังคมล้วนเกี่ยวข้องไปด้วยเรื่องของเพศสภาพ (ทยากร แซ่แต้, 2551)

วิลาสินี พิพิธกุล และกิตติ กันภัย (2546) กล่าวว่า เพศสภาพ หมายถึง เรื่องของความเป็นผู้หญิงและผู้ชาย ที่ไม่ได้ถูกกำหนดด้วยระบบทางสรีระ หรือชีววิทยา แต่ถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และอื่น ๆ ทำให้สังคมเกิดความคาดหวังต่อความเป็นหญิงและชายในแง่มุมเฉพาะต่าง ๆ นอกจากนั้นแล้ว ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมยังคงมีส่วนในการกำหนดความเชื่อ (Belief) ทักษะคติ (Attitude) มายาคติ (Myth) รวมถึงประเพณีปฏิบัติต่าง ๆ ที่ถูกทำให้กลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) ในเรื่องของความเป็นหญิงและชาย

เพศสภาพเป็นเรื่องของบทบาทหน้าที่ที่สังคมกำหนดให้กับสถานะทางเพศโดยยึดเอาจากเพศสรีระตามที่เกิดขึ้นมา (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554) ทั้งนี้ สังคมและวัฒนธรรมได้ทำการหล่อหลอมบทบาทของความเป็นหญิงและความเป็นชายเอาไว้แตกต่างกัน (บุญสืบ โสโสม, 2560) หากสังคมเปลี่ยนแปลงการกำหนดสถานะทางเพศ โดยอ้างอิงจากองค์ประกอบอื่น ๆ ก็จะนำไปสู่บทบาททางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

สำหรับสังคมไทย การมองตามกรอบเรื่องเพศสภาพนั้นนำไปสู่ความเชื่อในระบบสองเพศสภาพ (Dichotomous Gender System) คือมนุษย์มีได้เพียงแค่ความเป็นหญิง หรือความเป็นชายเท่านั้น (ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง, 2553)

เพศสภาพนั้นเป็นเพียงการประกอบสร้างทางสังคมที่ผูกติดกับศีลธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม มีใช้สิ่งที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ขึ้น ตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน เพศสภาพเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดให้อยู่ในกรอบปัจจัย 2 ด้าน คือ ความเป็นหญิง และความเป็นชาย โดยความเป็นหญิง และความเป็นชายนี้ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดตัวตน ซึ่งความเป็นหญิงจะมีลักษณะ มีความแตกต่างที่ตรงข้าม และตกอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่าความเป็นชายอย่างชัดเจน การกำหนดแนวคิดเช่นนี้ทำให้กรอบของความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ (Heterosexuality) เข้ามามีบทบาทในสังคมเป็นอย่างมาก และยกฐานะเป็นบรรทัดฐานที่สมาชิกในสังคมจำต้องปฏิบัติตาม สร้างความชอบธรรมในการผลักให้ความสัมพันธ์ในลักษณะอื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์แบบรักเพศเดียวกัน (Homosexuality) กลายเป็นสิ่งที่ผิดปกติ หรือแปลกประหลาดสำหรับในสังคม (สิรภาพ แก้วมาก, 2558)

2.1.3 เพศวิถี

เพศวิถี (Sexuality) หมายถึง ระบบความคิดความเชื่อเรื่องเพศ อันเป็นกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมที่เข้ามากำหนด กำกับควบคุม อีกทั้งการแสดงออกซึ่งรสนิยมทางเพศ ความปรารถนา ความพึงพอใจในเรื่องเพศ การแสดงท่าทีเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป้าหมายความสนใจทางเพศ และการแต่งกาย รวมไปถึงการออกกฎหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เข้ามาควบคุม หรือคอยกำกับดูแลเรื่องเพศของคนในสังคม (วิลาสินี พิพิธกุล และกิตติ กันภัย, 2546)

ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง (2553) นิยามว่า เพศวิถี เป็นแนวประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกามารมณ์ รวมถึงแรงปรารถนาจากส่วนลึก การแสดงออก และความคาดหวังของบุคคลนั้น

เพศวิถี คือวิถีชีวิตทางเพศที่ถูกหล่อหลอมจากค่านิยม บรรทัดฐาน และระบบวิถีคิด วิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความปรารถนาและการแสดงออกทางเพศ อันเป็นระบบความคิดและพฤติกรรมที่มีความหมายทางสังคม มีความสัมพันธ์กับมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่กำหนดและสร้างความหมายให้แก่เรื่องเพศในหลายแง่มุม (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554)

Chaoudhuri, Santiago-Rivera and Garrett (2012, อ้างถึงใน จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์, 2563) เพศวิถี เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงภาพรวมของบุคคล ในลักษณะที่บ่งบอกว่า เราเป็นใคร รู้สึกอย่างไร มีความเชื่ออย่างไร และตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ในด้านกริยาท่าทาง การพูด การแสดงออกถึงความรู้สึก การแต่งกาย รวมไปถึงลักษณะความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งต่อบุคคลอื่น หรืออาจสรุปได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ทางเพศ ความพึงพอใจทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของแต่ละบุคคล

พงศธร เจียรศิริ (2561) ให้ความหมายของคำว่าเพศวิถีว่าหมายถึง วิถีทางเพศในทางกามารมณ์ และในด้านความรัก ความรู้สึก ทั้งนี้หมายรวมถึงรสนิยมทางเพศ ความปรารถนาทางเพศ ความรู้สึกดึงดูด ความรักใคร่ชอบพ้อ หรือพฤติกรรมในความสัมพันธ์ทางเพศของบุคคล

จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์ (2563) นิยามว่า เพศวิถี เป็นระบบความคิดเกี่ยวกับความเชื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุคคล ผ่านบทบาททางสังคมของบุคคล บรรทัดฐาน และทัศนคติ จากการขัดเกลาทางสังคมโดยสถาบันต่าง ๆ

Michel Foucault (1978 อ้างถึงใน ลักษณะ คล้ายแก้ว, 2563) กล่าวไว้ว่า เพศวิถี รวมทั้งการให้ความหมายทางเพศ ถูกประกอบสร้างจากสังคม เพื่อที่จะควบคุมความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากรักต่างเพศ และกำหนดรายละเอียดของเพศ เพศจึงถือเป็นผลผลิตรูปแบบหนึ่งของอำนาจ

สังคมจะมีการสร้างบรรทัดฐานชุดหนึ่งที่ทำให้ยอมรับ หรือให้ความชอบธรรมกับเพศวิถีที่กำหนดขึ้นเท่านั้น จนกลายเป็นมาตรฐานหลักเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ปกติ ส่งผลให้คนในสังคมแยกแยะเรื่องเพศที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นวิถีปฏิบัติของคนส่วนใหญ่ ออกจากเรื่องเพศที่ไม่ถูกต้อง จึงทำให้เพศวิถีที่แตกต่างออกไป เช่น คนรักเพศเดียวกัน เพศสัมพันธ์ที่ผ่านการซื้อขาย กลายเป็นกลุ่ม

เพศวิถีที่ผิดปกติ ถูกมองว่าเป็นปัญหาสังคมที่ต้องจับตามองและควบคุม เพศวิถีจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ และตั้งอยู่บนพื้นฐานของการถูกรอบงำทางความเชื่อ (วิลาสินี พิพิธกุล และกิตติ กันภัย, 2546)

ทั้งนี้ ในช่วงทศวรรษ 1990 มีทฤษฎีหนึ่งที่ได้ทำการวิพากษ์เกี่ยวกับเรื่องเพศถือกำเนิดขึ้น นั่นก็คือ ทฤษฎีควีเยอร์ (Queer Theory) โดยทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดแบบหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) อันเป็นแนวความคิดที่โต้แย้งองค์ความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นในยุคแสงสว่างทางปัญญา (The Enlightenment) หรือแนวความคิดแบบสมัยใหม่ (Modernism) ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เชื่อว่าความรู้ทุกอย่างมีเหตุมีผล เข้าถึงได้ เป็นวัตถุวิสัย (Objective) และยังนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้อธิบายและพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดทางสังคมศาสตร์อีกด้วย อย่างแนวคิดที่เกี่ยวกับมิติเรื่องเพศก็ได้รับอิทธิพลเช่นกัน ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 มีการประกอบสร้างกรอบคิดเกี่ยวกับเรื่องมิติทางเพศอย่างเข้มงวด โดยมีการกำหนดพฤติกรรมทางเพศ (Gender Practice) เชื่อมโยงกับหลักการทางชีววิทยา ทำให้มีการกำหนดความเป็นชาย (Masculinity) และความเป็นหญิง (Femininity) ตามเพศสรีระ รวมถึงกำหนดแนวคิดทางเพศเป็นแบบสองขั้ว (Binary Concept) อันทำให้ผู้หญิงมีลักษณะและธรรมชาติด้อยกว่าผู้ชาย และเกิดการตีตรากลุ่มคนเพศหลากหลายว่าผิดปกติ (Perversion) โดยอธิบายว่าการมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากเพศสรีระของกลุ่มคนเพศหลากหลายนี้เกิดจากความผิดปกติบางประการในเชิงวิทยาศาสตร์ (ณัฐธัญญา เหล็กกล้า, 2564)

ทฤษฎีควีเยอร์จึงต้องการที่จะรื้อสร้าง (Deconstruct) ระบบความคิด ความเชื่อทางวัฒนธรรมเดิมที่เป็นอยู่ เพื่อทำการขจัดองค์ความรู้ ความเชื่อที่เคยสร้างความชอบธรรมให้กับแนวคิดที่กดทับและตีตรากลุ่มคนเพศหลากหลาย (ณัฐธัญญา เหล็กกล้า, 2564) กล่าวคือ ทฤษฎีควีเยอร์นั้นท้าทายทฤษฎีกระแสหลัก ที่อธิบายเรื่องเพศแบบเหตุผลและวิทยาศาสตร์ (Seidman, 1997 อ้างถึงใน นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ, 2015) ตั้งคำถามต่อวิธีคิดในการจัดประเภทของเพศสภาพและเพศวิถี ท้าทายโครงสร้างทางความคิดและโครงสร้างทางสังคมแบบปิตาธิปไตยที่เข้ามาควบคุมเพศสภาพและเพศวิถี ในนามของระเบียบวินัย ความเหมาะสม และความปกติ ขณะเดียวกันก็ผลัดความเป็นอื่นให้กลายเป็นคู่ตรงข้ามที่มีความด้อยกว่า (ดิณณภพจ์ สินสมบุรณ์ทอง, 2557 อ้างถึงใน ดิณณภพจ์ สินสมบุรณ์ทอง, 2560)

Butler (1990) นักทฤษฎีสตรีนิยม ได้เสนอแนวคิดเรื่องการสวมบทบาท หรือการปฏิบัติการแสดงทางเพศ (Gender Performativity) ที่ว่าการแสดงออกและนำเสนอตัวตนจะมุ่งให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้สถานะ และการสวมบทบาทเพศสภาพหญิงชาย การแสดงออกเพื่อให้เป็นอัตลักษณ์นั้น เป็นสิ่งที่สังคมพยายามกำหนดวิธีทางหรือตั้งเงื่อนไขในการเข้ามาสวมบทบาท หากไม่ปฏิบัติตามก็จะ

ลูกงโทซ (บารมี สมาริปัญญา, 2555) ทั้งนี้ Butler มองว่าเพศเป็นสิ่งประกอบสร้างทางสังคม อัตลักษณ์ทางเพศไม่ใช่สิ่งที่มีความมั่นคงหรือไม่เปลี่ยนแปลง แต่เป็นการปฏิบัติซ้ำ ๆ ตามวาทกรรมและวิถีปฏิบัติหลักที่ระบุว่าเพศหญิงหรือชายจะต้องมีลักษณะอย่างไร หรือกล่าวได้ว่า เพศนั้นเป็นผลของการบ่มเพาะจากสังคม อันถือว่าเป็นมิติของอำนาจรูปแบบหนึ่ง ที่ถูกส่งต่อผ่านทางสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม (ปริยพันธ์ ธำรงค์ธนกิจ, 2021)

Sedgwick (1990) นักวิชาการที่ได้เขียนหนังสือเรื่อง Epistemology of the Closet กล่าวว่า วัฒนธรรมตะวันตกได้พยายามสร้างความจริงเกี่ยวกับเรื่องเพศวิถีแบบคู่ตรงข้าม ระหว่างรักต่างเพศกับรักเพศเดียวกัน (กนกพร อริยา, 2561) โดยที่รักต่างเพศจะเป็นวัฒนธรรมกระแสหลัก ทำให้เปิดเผยได้ ตรงกันข้ามกับรักเพศเดียวกันที่จะเป็นคนที่ชายขอบ ทำให้ต้องปิดบัง (บารมี สมาริปัญญา, 2555) ทั้งนี้ ยังอธิบายว่า อัตลักษณ์ทางเพศที่วางอยู่บนความคิดเรื่องเพศสภาพ คือตัวอย่างของการเมืองเรื่องการสร้างความแตกต่าง และในขณะเดียวกันก็เป็นการตอกย้ำถึงวิถีคิดแบบรักต่างเพศ ที่แยกหญิงและชายออกจากกัน (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2015) นอกจากนี้ Sedgwick ได้วิจารณ์เอาไว้ว่า ระบบที่แบ่งแยกเพศเป็นคู่ตรงข้าม เป็นระบบที่สร้างความรุนแรงที่ทำให้มนุษย์รังเกียจซึ่งกันและกัน (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2563)

จากการศึกษาเรื่อง Fear of the Queer Planet ของ Warner (1993) ได้อธิบายไว้ว่า บรรทัดฐานของสังคมรักต่างเพศได้พยายามจัดระเบียบกฎเกณฑ์ที่ทำการแบ่งแยกว่า รักต่างเพศถือว่าเป็นปกติ ส่วนรักเพศเดียวกันถือว่าเป็นผิดปกติ (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2563) ซึ่งสิ่งนี้คืออำนาจที่รักต่างเพศได้ทำการกดทับกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมและอัตลักษณ์แบบรักเพศเดียวกันเอาไว้ โดย Warner ยังได้เสนอคำว่า “Heteronormativity” ในการวิพากษ์วิจารณ์อำนาจและความรู้ที่มาจากรักต่างเพศ ซึ่งมองอัตลักษณ์ทางเพศแบบความจริงแท้ และมองข้ามความหลากหลายของการแสดงความหมาย การแสดงพฤติกรรม รวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกทางเพศแบบอื่น (กนกพร อริยา, 2561)

สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2559 อ้างถึงใน สรยา รอดเพชร, 2562) กล่าวว่า ทฤษฎีเคเวียร์เป็นทฤษฎีที่ต่อสู้กับอุดมการณ์ปีตาธิปไตย ด้วยการรื้อสร้างแนวคิด คตินิยมเรื่องเพศในสังคม โดยที่ไม่ได้ให้ความสนใจเพศใดเป็นหลัก รวมถึงยังมีแนวคิดที่ว่า เพศเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ทฤษฎีเคเวียร์ยังสะท้อนให้เห็นว่าบรรทัดฐานหรือระบบรักต่างเพศนั้น ทำให้เกิดการกีดกันและแบ่งแยกเพศ ซึ่งส่งผลให้คนกลุ่มอื่น ๆ กลายเป็นคนที่ชายขอบ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่าระบบนี้สร้างให้ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่า จึงอาจกล่าวได้ว่า รักต่างเพศเป็นระบบที่กดขี่ข่มเหง โดยที่เพศชายมีอำนาจชี้หน้า (Jackson, 2003 อ้างถึงใน นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2015)

ยิ่งไปกว่านั้น ทฤษฎีเคเวียร์ กล่าวถึงระบบรัฐร่วมสมัยว่า ในการประกอบสร้างรัฐ การเมืองและลัทธิชาตินิยม บทบาทและบรรทัดฐาน อัตลักษณ์ อันนำไปสู่ความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ มีกระบวนการผลิตซ้ำและการกำหนดการรับรู้ ให้เห็นถึงคุณค่าของบทบาทและความสำคัญของเพศ ซึ่ง

การสร้างชาติในยุคแรก ส่วนหนึ่งใช้บรรทัดฐานรักต่างเพศและอัตลักษณ์ความเป็นชาย รวมไปถึงการสร้างคุณค่าให้กับงานแต่งงานและมีครอบครัว ถือได้ว่าเป็นการสร้างรัฐ ที่รัฐเข้าไปกำหนดเพศอีกทีหนึ่ง กล่าวคือ รัฐพยายามกำหนดคุณค่าแบบรักต่างเพศและรักเพศเดียวกันให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผ่านการลงทะเบียน หรือการระบุถึงการเป็นสมาชิกของรัฐ ตัวอย่างกรณีของบัตรประชาชน ที่มีการระบุเพศ จะสังเกตได้ว่ารัฐเป็นฝ่ายกำหนดเพศมาให้บุคคลเลือก ซึ่งมีแค่เพศชายและหญิง ตามบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ หรืออย่างในกรณีของกฎหมายที่มีภรรยาคนรักต่างเพศมากกว่า เช่น การมีครอบครัวจะทำให้มีสิทธิลดหย่อนภาษีมากกว่า หรือคนมีลูกก็จะได้มีสวัสดิการที่ดีกว่า เนื่องจากรัฐให้คุณค่าบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ ทั้งนี้ บรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ ไม่ได้สร้างความเหลื่อมล้ำให้แก่คนรักเพศเดียวกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงชายหญิง ที่เป็นคนรักต่างเพศอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลเกิดการตั้งคำถามตามมาว่า เหตุใดตน ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง จึงไม่ได้รับสิทธิหรือสวัสดิการนั้นบ้าง (โซคิริกซ์ เกื่อนมี, 2563)

Jackson (2003 อ้างถึงใน นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2563) อธิบายว่า ไม่ใช่แค่หญิงชายเท่านั้นที่ยึดถือในบรรทัดฐานรักต่างเพศ กลุ่มเกย์ เลสเบียน และคนข้ามเพศ ก็ยังผลิตซ้ำมายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงและชาย รวมทั้งนำเอาบรรทัดฐานความรักแบบคู่ตรงข้ามมาใช้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการยอมจำนนต่อบรรทัดฐานทางสังคมที่ให้คุณค่าความเป็นชายเหนือกว่าความเป็นหญิง และบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ

สำหรับประเทศไทยนั้น วิธีคิดเรื่องเพศถูกครอบงำด้วยการมีสำนึกแบบรัฐชาติสมัยใหม่ ตั้งแต่ช่วงสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมา ซึ่งนำเอาบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศเข้ามาทำการจัดระเบียบและควบคุมพฤติกรรมทางเพศของพลเมือง อย่างเช่น การใช้คำนำหน้าชื่อ นาย นาง นางสาว การออกกฎหมายครอบครัว ประกอบกับการสร้างวาทกรรมเชิงลบต่อผู้ที่ไม่ใช่ผู้หญิงหรือผู้ชาย ว่าเป็นพวกผิดธรรมชาติ วิปริต เบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งส่งผลให้เพศวิถีที่อยู่นอกเหนือไปจากอุดมการณ์รักต่างเพศถูกมองว่าน่ารังเกียจ (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2558)

จากการได้ศึกษาทฤษฎีเคเวียร์แล้ว อาจกล่าวได้ว่า การที่สังคมเข้ามากำหนดบรรทัดฐานทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเพศสภาพ ที่ทำให้บุคคลต้องมีความเป็นหญิงหรือความเป็นชายเท่านั้น กีดกันผู้ที่มีลักษณะหรือพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปให้เป็นอื่น หรือทำให้ผู้ที่ไม่ได้ต้องการเป็นแบบนั้น พยายามปรับตัวเพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมวางไว้หรือกระทั่งนำเอาบทบาททางเพศแบบระบบสองขั้วมาครอบทับบทบาทของตนอีกทีหนึ่ง หรือจะเป็นเพศวิถี ที่ให้คุณค่าต่อบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศมากกว่ารักเพศเดียวกัน ถือว่าเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นสิ่งที่สร้างความเจ็บปวดให้แก่บุคคลที่ไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคม บุคคลเพศหลากหลาย หรือแม้แต่หญิง ชาย ที่ต้องพยายามปฏิบัติตัวเพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐาน และที่สำคัญยังเป็นความรุนแรงอันมีเหตุเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้กล่าวถึงในแนวคิดเรื่องถัดไป

2.2 ความหลากหลายทางเพศ

ความหลากหลายทางเพศ (Sexual and Gender Diversity) สมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association) ให้นิยามไว้ว่า เป็นรูปแบบที่ยั่งยืนของความสนใจหรือดึงดูดใจ ทั้งทางอารมณ์และทางเพศที่มีต่อเพศชาย เพศหญิง หรือทั้งสองเพศ (ณรงค์ศักดิ์ กล้าปราบ โจร, 2562)

ในทางวิชาการก็ได้มีการนิยามความหมายและสาระสำคัญของความหลากหลายทางเพศ เอาไว้ว่า คือความหลากหลายของวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคล ทั้งนี้มีความหมายครอบคลุมไปถึงการกระทำและอัตลักษณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับเพศสรีระของบุคคล อีกทั้งสถานะของบุคคล อินเทอร์เน็ต เพศสภาพ วิถีทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ และการแสดงออกทางเพศ ซึ่งเกิดขึ้นจาก ปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ (Jena McGill, 2014 อ้างถึงใน อารยา สุขสม, 2561)

นักวิชาการไทยหลายท่านก็ได้มีการอธิบายไปในทิศทางที่ค่อนข้างจะสอดคล้องกันเกี่ยวกับ เรื่องความหลากหลายทางเพศว่าหมายถึง ความแตกต่างและความหลากหลายของบุคคลบนพื้นฐาน ของวิถีทางเพศ หรืออาจเกิดจากความบกพร่องในร่างกายที่มีมาตั้งแต่กำเนิด แนวคิดที่ว่าด้วยความ หลากหลายทางเพศนี้มักจะถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรม วิธีปฏิบัติ และการแสดงออกทางเพศ ของมนุษย์ ที่มีอยู่หลากหลายรูปแบบ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามบรรทัดฐานสังคมหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ (สมชาย ปรีชาศิลป์กุล, 2556 อ้างถึงใน อารยา สุขสม, 2559)

ปรีช กิตติธีระศักดิ์ (2560) กล่าวว่า ความหลากหลายทางเพศเป็นคุณลักษณะอันบ่งบอก ถึงอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่มีรูปแบบตายตัว สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ และอาจมีความแตกต่าง ออกไปจากกรอบของเพศหญิงหรือชายที่ถูกกำหนดโดยสรีระตามธรรมชาติ หรือระบบเพศของสังคม

สุรชัย ประกอบ (2560) ได้ให้ความหมายของความหลากหลายทางเพศว่าหมายถึง การ แสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศ รวมทั้งการปฏิบัติตัวและการมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างไปจากที่ สังคมกำหนด โดยไม่ใช่มีเพียงแค่เพศหญิงและเพศชายเท่านั้น

2.2.1 หลักการ Yogyakarta Card

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะสังเกตได้ว่า ความหลากหลายทางเพศมีใจความสำคัญที่เกี่ยวข้อง กับวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ จึงอาจเกิดการตั้งคำถามตามว่า วิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทาง เพศนั้น มีความหมายว่าอย่างไร มีมิติที่แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร (อารยา สุขสม, 2559) ทั้งนี้ สามารถพิจารณาหาความหมายของคำเหล่านี้ได้จากหลักการ Yogyakarta Card (The Yogyakarta

Principles) ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ

หลักการยกยอการเคารพ ถูกกำหนดขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศจากทั่วโลก เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นมาตรฐานการปฏิบัติในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยใช้บรรทัดฐานจากกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หลักการนี้ครอบคลุมถึงสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ที่ผู้มีความหลากหลายทางเพศพึงมีได้ อย่างเช่น สิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากสิทธิมนุษยชนเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก และสิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากการซื้อขายมนุษย์ทุกรูปแบบ เป็นต้น (พีรดา ภูมิสวัสดิ์, 2554)

ในส่วนของบทนำของหลักการยกยอการเคารพได้มีการอธิบายความหมายของวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศเอาไว้ (ไพศาล ลิขิตปรีชากุล, 2552) ดังนี้

วิถีทางเพศ (Sexual Orientation) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมีความรู้สึกดึงดูดสนใจลึกซึ้งทั้งทางอารมณ์ ความรักใคร่ และทางเพศ และในสัมพันธ์ภาพที่มีทั้งลักษณะความใกล้ชิดกันทางเพศสัมพันธ์ และในทางเพศ ที่มีต่อปัจเจกบุคคล ซึ่งมีเพศสภาพที่แตกต่างไป หรือมีเพศสภาพเดียวกัน หรือมีมากกว่าหนึ่งเพศสภาพ

อัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity) หมายถึง ประสบการณ์ทางเพศสภาพ อันสามารถรู้สึกได้ภายในของแต่ละบุคคล และเป็นของปัจเจกบุคคลซึ่งอาจสอดคล้องหรือไม่ก็ได้กับเพศซึ่งได้รับบุไว้เมื่อแรกเกิด รวมทั้งความรู้สึกของบุคคลในร่างกาย (ซึ่งอาจเกี่ยวข้องข้องกับการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์หรือระบบการทำงานของร่างกาย ด้วยวิธีการทางการแพทย์ การศัลยกรรม หรือวิธีการอื่นใด ทั้งที่โดยการตัดสินใจเลือกโดยอิสระ) และการแสดงออกต่าง ๆ ทางเพศสภาพ รวมทั้งการแต่งกาย คำพูด และกริยาท่าทางต่าง ๆ

2.2.2 SOGIE

นอกจากนั้น เมื่อกล่าวถึงเกี่ยวกับเรื่องเพศ อันมีมิติที่แตกต่างกันไป เพื่อให้มองเห็นภาพของมิติต่าง ๆ ชัดขึ้น ก็ได้มีการกำหนดคำว่า “SOGIE” ขึ้นมา โดยคำนี้เริ่มต้นมาจากร่างกฎหมายที่มีชื่อว่า The Sexual Orientation and Gender Identity Expression Equality Bill (SOGIE Bill) หรือ Anti-Discrimination Bill (ADB) ของประเทศฟิลิปปินส์ ที่ถูกร่างขึ้นมาเพื่อต่อต้านการเลือกปฏิบัติจากเพศ และปัญหาเรื่องความเท่าเทียม (ปณิตา ศิริวงศ์วานงาม, 2021ข) จึงขออธิบายองค์ประกอบของคำว่า SOGIE ว่าประกอบไปด้วยอะไรบ้าง และมีความหมายว่าอย่างไร ดังนี้

SO ย่อมาจาก Sexual Orientation วิธีทางเพศ หรือรสนิยมทางเพศ ตามความหมายที่ได้ให้ไว้ข้างต้น โดยสามารถสรุปได้ว่า หมายถึง ความรู้สึกดึงดูดทางเพศที่บุคคลมีต่อเพศใดเพศหนึ่ง หรือมากกว่าเพศหนึ่ง หรืออาจไม่ดึงดูดเลย ทั้งนี้ วิธีทางเพศมีได้หลากหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีแรงดึงดูดต่อคนต่างเพศ (Heterosexual) บุคคลที่มีแรงดึงดูดต่อเพศเดียวกัน (Homosexual) บุคคลที่มีแรงดึงดูดต่อสองเพศ (Bisexual) บุคคลที่มีแรงดึงดูดทางเพศที่ไม่กำหนดเพศ (Pansexual) และ บุคคลที่ไม่มีแรงดึงดูดทางเพศ (Asexual) เป็นต้น

GI ย่อมาจาก Gender Identity อัตลักษณ์ทางเพศ หมายถึง สำนักทางเพศของตนเอง มุมมองที่ตัวบุคคลมองว่าตนเองเป็นเพศอะไร โดยอัตลักษณ์ทางเพศนี้จะสะท้อนออกมาผ่านการแสดงออกทางเพศหรือไม่ก็ได้ สอดคล้องกับความหมายที่กล่าวไว้ข้างต้น

GE ย่อมาจาก Gender Expression การแสดงออกทางเพศ หมายถึง การแสดงออกซึ่งรูปลักษณ์ภายนอกของบุคคล มักจะแสดงออกผ่านทางพฤติกรรม ท่าทาง ทรงผม เครื่องแต่งกาย หรือเสียง โดยอาจจะเป็นไปในทางที่แสดงออกซึ่งความเป็นหญิง (Feminine) ความเป็นชาย (Masculine) ทั้งคู่ (Androgynous) หรือไม่เป็นไปในทางใดทางหนึ่งที่สังคมตีกรอบไว้เลยก็ได้ อย่างไรก็ตาม การแสดงออกทางเพศ ไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามภาพลักษณ์ของอัตลักษณ์ทางเพศก็ได้

ทั้งนี้ นอกจาก SOGIE แล้ว ต่อมาจะมีการเพิ่มคำศัพท์บางคำเข้ามา เพื่ออธิบายถึงความหลากหลายในมิติทางเพศให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ได้แก่

RO ย่อมาจาก Romantic Orientation รสนิยมทางจิตใจ หรือรสนิยมรักโรแมนติก หมายถึง รูปแบบของความรู้สึกรักโรแมนติก หรือความดึงดูดทางจิตใจที่มีต่อบุคคล หรืออาจไม่มีก็ได้ เช่น Aromantic บุคคลที่ไม่มีแรงดึงดูดทางใจ หรือความรู้สึกโรแมนติกกับใคร โดยจะไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางเพศ ซึ่งแตกต่างไปจาก Sexual Orientation

SC ย่อมาจาก Sex Characteristic เพศลักษณะ หรือลักษณะทางเพศ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพ และทางพฤติกรรมของมนุษย์ หรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่มีมิติเรื่องเพศ อันถูกกำหนดโดยเพศกำเนิด ซึ่งรวมไปถึงลักษณะทางเพศแบบปฐมภูมิ (อวัยวะที่ใช้ในการสืบพันธุ์) และลักษณะทางเพศแบบทุตยภูมิ (เช่น การมีหน้าอกของเพศหญิง การมีขนเยอะของเพศชาย)

2.2.3 กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ

กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ หมายถึง บุคคลที่มีความหลากหลายในวิธีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน มีอัตลักษณ์หรือความสัมพันธ์แบบบุคคลรักเพศเดียวกัน (Same-sex behavior, Identities or Relations) อย่างหญิงรักหญิง ชายรักชาย และบุคคลรักสองเพศ กลุ่มบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศไม่สอดคล้องกับเพศสภาพตามกำเนิด

(Non-binary Gender Identities) อย่างบุคคลข้ามเพศ และยังหมายรวมถึงกลุ่มบุคคลที่มีความซับซ้อนในวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ อย่างบุคคลอินเตอร์เซ็กซ์ (อารยา สุขสม, 2559)

ทั้งนี้ ยังมีคำเรียกกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศอีกคำหนึ่งที่นิยมใช้เรียกกัน นั่นคือ กลุ่ม LGBTQ+ ก่อนหน้านี้ ตั้งแต่ช่วงกลางปี ค.ศ. 1980 เคยถูกเรียกว่ากลุ่มสังคมนิยม (Gay Community) ซึ่งเป็นการเรียกเหมารวมกลุ่มเพศหลากหลาย ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนไปใช้คำว่า LGB แทน จนกระทั่งในช่วงปี ค.ศ.1990 ก็ได้มีการก่อตั้งกลุ่ม LGBT ขึ้นมา (สิริภพ แก้วมาก, 2558) เริ่มมีการใช้คำจำกัดความเพศหลากหลายมากขึ้น กำหนดสัญลักษณ์ของแต่ละเพศแทนด้วยตัวอักษรและธงสีต่าง ๆ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) และในที่สุดมีการนำตัวอักษรอื่นมาต่อท้ายเพื่อแสดงถึงวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศที่มากมายหลากหลาย จนกลายเป็น LGBTQ+ อย่างในทุกวันนี้ โดยตัวอักษรแต่ละตัวมีความหมายดังนี้ (บุษกร สุริยสาร, 2557) คือ

L ย่อมาจากคำว่า Lesbian (เลสเบี้ยน) หมายถึง ผู้หญิงที่รักผู้หญิง ทางอารมณ์ ทางกาย หรือทางความสัมพันธ์ทางเพศ

G ย่อมาจากคำว่า Gay (เกย์) หมายถึง ผู้ชายที่รักผู้ชาย ทางอารมณ์ ทางกาย หรือทางความสัมพันธ์ทางเพศ

B ย่อมาจากคำว่า Bisexual (ไบเซ็กชวล) หมายถึง บุคคลที่สามารถมีความรักกับคนเพศเดียวกัน หรือต่างเพศก็ได้ (สิริภพ แก้วมาก, 2558)

T ย่อมาจากคำว่า Transgender (คนข้ามเพศ) หมายถึง บุคคลที่มีเพศกำเนิดเป็นเพศหนึ่ง แต่มีอัตลักษณ์ทางเพศ หรือมีการแสดงออกทางเพศที่ไม่สอดคล้องกับเพศกำเนิด

Q ย่อมาจากคำว่า Queer (ควีร์) หมายถึง บุคคลที่ไม่ต้องการจำกัดตัวตนให้อยู่ในกรอบความคิด หรือบรรทัดฐานทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ใช่เพียงแค่อัตลักษณ์ทางเพศ แต่ยังรวมถึงวิถีทางเพศ รสนิยมทางเพศอีกด้วย และมองว่าเพศเป็นสภาวะที่เลื่อนไหลไปมา เปลี่ยนแปลงได้ ไร้กรอบ ไร้ขีดจำกัด (ชีรา ทองกระจ่าง, 2561)

กลุ่มคนที่ได้กล่าวถึงข้างต้นเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ในกลุ่มของความหลากหลายทางเพศยังประกอบไปด้วยบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศ หรือวิถีทางเพศอื่น ๆ อีกมากมาย สังเกตได้จากการที่มีสัญลักษณ์ “+” ต่อท้าย ยกตัวอย่างเช่น

Intersex (อินเตอร์เซ็กซ์) หมายถึง ภาวะที่บุคคลหนึ่งเกิดมาพร้อมกับการมีสรีระทางเพศ หรืออวัยวะสืบพันธุ์ที่กำกวม คืออาจจะมีลักษณะที่ไม่ตรงกับเพศหญิงหรือชาย หรือมีอวัยวะสืบพันธุ์ของทั้งสองเพศ

Asexual (อเซ็กชวล) หมายถึง บุคคลที่ไม่มีแรงดึงดูดทางเพศต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม (AroAce-clusionist: Aromantic & Asexual Exist, 2020)

Non-binary (นอน-ไบนารี) หมายถึง บุคคลที่ปฏิเสธการนิยามตัวตนด้วยอัตลักษณ์ทางเพศที่ตั้งอยู่บนฐานการแบ่งเพศออกเป็นสองขั้วตรงข้าม (ชเนตตี ทินนาม และคณะ, 2564) หรืออาจอธิบายได้ว่า ไม่ใช่ทั้งหญิงและชาย ทั้งนี้ จะสังเกตได้ว่า นิยามความหมายค่อนข้างที่จะมีความใกล้เคียงและทับซ้อนกับ Queer แต่สำหรับ Non-binary นั้นจะหมายถึงในส่วนของอัตลักษณ์ทางเพศโดยตรง จนอาจกล่าวได้ว่า Non-binary เป็นซับเซตของ Queer (นัชชา ดันตวิทยาพิทักษ์, 2018)

จากการนิยามภาษาของ อันโตนิโอ กรัมซี เรียกผู้มีความหลากหลายทางเพศว่า “ผู้มีสถานะรอง” เนื่องจากเป็นกลุ่มผู้ที่ถูกกดขี่ในสภาพการณ์ หรือสภาพโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เท่าเทียม ทั้งในสังคมไทย ผู้ที่มีเพศสภาพผิดแปลกไปจากเพศหญิงและชาย อันเป็นกล่องแห่งเพศที่สังคมกำหนด จะถูกมองว่าเป็นเพศนอกขนบ (วัชรวุฒิ ชื่อสัตย์, 2558 อ้างถึงใน ชุณิกา เปิดโลกนิมิต, 2563) ที่มักจะถูกละเลย

เมื่อเป็นเพศที่ไม่ได้ถูกจัดวางอยู่ในความคาดหวังของสังคมในแบบเพศกระแสหลัก นั่นคือหญิงและชาย จึงถูกขีดเส้นแบ่งด้วยเครื่องเพศ และถูกผลักไสให้ไปอยู่ชายขอบของการให้พื้นที่ในการยอมรับ เคท ครึ่งพิบูลย์ (2562) กล่าวว่า สิ่งที่ทำให้เกิดเพศชายขอบนั้นมาจากมุมมองเรื่องเพศของคนในสังคมที่คับแคบ ยึดถือบรรทัดฐานการมีสองเพศ ทำให้เพศอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐานนั้น ถูกละเลยไป และภาวะความเป็นอื่นนี้ ทำให้คนที่เป็นเพศกระแสหลักรับรู้ว่ามีสิ่งที่ตนแสดงออกคือสิ่งที่ถูกต้อง ส่วนคนเพศหลากหลาย จะมีความรู้สึกที่กำลังทำผิด ประกอบกับที่สังคมก็มองว่าเป็นสิ่งที่ผิดแปลกไปจากบรรทัดฐานที่กำหนดไว้ ฉะนั้น พื้นที่ในการแสดงออกถึงความเป็นเพศจึงมีข้อจำกัด หรือมีเงื่อนไข ส่งผลให้ไม่สามารถแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนได้อย่างเต็มที่ หรือต้องปกปิดตัวตนจากสังคม อีกทั้งรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยที่จะแสดงตนในฐานะเพศชายขอบ

เรื่องความหลากหลายทางเพศ สำหรับประเทศไทยยังเป็นประเด็นละเอียดอ่อน แม้ว่าจะมีบุคคลที่เปิดเผยตัวตนมากขึ้น แต่ก็พบว่าเป็นแค่เพียงบางกลุ่ม บางพื้นที่เท่านั้น อีกทั้งยังไม่ได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศอย่างจริงจัง การยอมรับจึงเป็นไปอย่างฉาบฉวย (ปริยศ กิตติธีระศักดิ์, 2560)

จะเห็นได้ว่าในช่วงหลาย ๆ ปีที่ผ่านมา ไทยมีชื่อเสียงในเรื่องของความหลากหลายทางเพศเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากการที่ประเทศของเรากลายเป็นศูนย์กลางที่มีชื่อเสียงทางด้านแฟชั่นและการแต่งกาย เพื่อปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ให้ตรงกับอัตลักษณ์ทางเพศ การที่มีสถานบันเทิงสำหรับประชากรชาวเกย์ในกรุงเทพฯ จำนวนมาก มีการก่อตั้งชุมชนและเครือข่ายสังคมของผู้มีความหลากหลายทางเพศ รวมถึงสื่อยังมีการนำเสนอหัวข้อเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ รายการโทรทัศน์ รายการออนไลน์ ละคร ซีรีส์ หรือภาพยนตร์ที่โด่งดังหลายเรื่องมีผู้รับบทนำหรือตัวละครที่เป็นเกย์ คนข้ามเพศมากขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงถือโอกาสจากปรากฏการณ์ดังกล่าวมา

ใช้เป็นจุดขายสร้างแคมเปญเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยใช้ชื่อว่า “Go Thai. Be Free.” (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2019) แคมเปญนี้มุ่งเน้นที่จะนำเสนอว่าประเทศไทยไม่ได้มีการต่อต้าน หรือกีดกันกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ พร้อมทั้งบอกว่าพวกเขาไม่จำเป็นต้องอึดอัดกับการปิดบังตัวตนเมื่อได้มาท่องเที่ยวที่เมืองไทย (กระปุกดอทคอม, 2556)

ถึงแม้ว่าสังคมไทยนั้นจะขึ้นชื่อว่าเปิดกว้าง โอบรับ และเป็นมิตรต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ แต่ในอีกด้านหนึ่ง ผู้มีความหลากหลายทางเพศในเมืองไทยกลับต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม คนรอบข้าง ทั้งยังต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมาย การเลือกปฏิบัติ การถูกเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมไปถึงความรุนแรงอันเนื่องมาจากอคติทางเพศ หรือความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศสภาพ นักวิชาการต่างประเทศได้วิเคราะห์ไว้ว่าทัศนคติของสังคมไทยที่มีต่อเพศหลากหลายนั้น เป็นไปในลักษณะ “ทนได้ แต่ไม่ยอมรับ” (Jackson & Cook, 1999 อ้างถึงใน คงเดช ปัญญาเพิ่ม, 2019) หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเพียงการรับรู้ว่ามีกลุ่มคนเหล่านี้ อยู่ แต่ไม่ได้เข้าใจถึงความหลากหลายทางเพศจริง ๆ ไม่ทราบว่าจะควรปฏิบัติตัวอย่างไรต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ หรือกระทั่งมีทัศนคติเชิงลบต่อเพศหลากหลาย เพราะเห็นว่าไม่เป็นไปตามกรอบที่สังคมกำหนด ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการที่สังคมยังขาดการให้ความรู้ ให้การศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ และอาจกล่าวได้ว่าการรับรู้ ความเข้าใจที่มีต่อกลุ่มเพศหลากหลาย ส่วนหนึ่งก็เป็นผลพวงมาจากสื่อ ที่แม้ว่าจะปรากฏภาพแทนผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อแล้วก็ตาม แต่การนำเสนอถึงเพศหลากหลายในพื้นที่สื่อ นั้นมักจะเป็นไปในทิศทางของการผลิตซ้ำภาพจำบางอย่าง เช่น ความตลกขบขัน ความแปลกประหลาด อารมณ์รุนแรง บุคลิกสุดโต่ง สร้างภาพลักษณ์เหมารวม อันเป็นการไปลบเลือนลักษณะความแตกต่างหลากหลายตามธรรมชาติของมนุษย์ หรือมีการตีตราอย่างเช่น การมองว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศคือผู้ที่มีปัญหาทางจิต เป็นผู้ที่ไม่แพร่เชื้อ HIV (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2019) สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความคิด ทัศนคติของคนในสังคม นอกจากนี้ สื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายมักจะถูกเซ็นเซอร์ โดยอ้างว่าเป็นเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม หรือทำให้ผู้มีอารมณ์รุนแรงเกินพอดี (UNDP & USAID, 2014)

จากบทความเรื่อง “สื่อตีตรา : การผลิตซ้ำมายาคติเกย์ในสังคมไทย” ของ จเร สิงห์โกวินท์ (2013) ได้กล่าวถึงการที่สื่อกระแสหลักมักจะนำเสนอภาพลักษณ์เกย์ออกมาในลักษณะที่แฝงไปด้วยอคติหรือการเสียดสี อย่างการผลิตซ้ำมายาคติเกี่ยวกับเกย์ในแง่ลบ ว่าจะต้องมีความอ่อนแอ (Effeminate) ตุงตุง เต็มไปด้วยราคะ (Lustful) ยิ่งไปกว่านั้น การมาสวมบทบาทเกย์โดยมีการแสดงออกทางเพศสภาพอย่างเกินจริงของนักแสดงชายรักต่างเพศ และนักแสดงที่เป็นชายรักเพศเดียวกันอย่างเปิดเผย ก็ยังเป็นการตอกย้ำถึงมายาคติในเชิงลบที่มีต่อกลุ่มเกย์มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมาเริ่มเห็นถึงความพยายามในการนำเสนอภาพตัวละครชายรักเพศเดียวกัน โดยสลัด

ภาพลักษณ์เหล่านั้นออกไป แต่กลับพบว่าเนื้อเรื่องยังคงวนเวียนอยู่กับความผิดหวังในความรัก ทั้งนี้ การที่เรื่องราวของเกย์หรือกะเทยที่ปรากฏบนสื่อกระแสหลัก แทบจะไม่นำเสนอเรื่องความรักของคู่รักเพศเดียวกันที่มั่นคง หรือถึงจะมีแต่ก็พบว่าน้อยมาก หากเทียบกับการนำเสนอภาพลักษณ์เกย์หรือกะเทยที่แสดงออกทางเพศสภาพจนเกินงาม มีความตลกขบขัน หรือแสดงออกถึงความหীনกระหาย ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่คือนในสังคมคุ้นชิน สิ่งเหล่านี้สะท้อนว่าสังคมไทยมีความเข้าใจต่ออัตลักษณ์เกย์เพียงด้านเดียวเท่านั้น และยังขาดการยอมรับในความสัมพันธ์ของคนรักเพศเดียวกันอยู่

ฉะนั้น เมื่อสื่อมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคม สื่อก็ควรตระหนักถึงพลังอำนาจที่ตนมี ควรจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศให้ละเอียดก่อน เนื่องจากเป็นประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศซึ่งเป็นคนชายขอบที่ถูกกดทับจากกรอบหรือบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดมาอย่างยาวนาน สื่อควรจะเข้ามาช่วยโดยทำหน้าที่ในการให้ข้อมูล ให้ความรู้ เพื่อให้สังคมได้เกิดความเข้าใจ ชี้ให้เห็นถึงปัญหา ผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลง สร้างสังคมที่ปราศจากอคติทางเพศ เพื่อที่จะให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศถูกโอบรับจากสังคม ได้รับสิทธิต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม ไม่ถูกทำร้าย และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ

3. แนวคิดเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

3.1 ความรุนแรง

3.1.1 นิยามความหมายของความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) (1996) ได้นิยามความหมายของความรุนแรงไว้ว่า การจงใจใช้กำลังหรืออำนาจทางกาย เพื่อข่มขู่หรือกระทำต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มบุคคลหรือชุมชน อันมีผลทำให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะมีผลทำให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือเป็นการยับยั้งการเจริญงอกงาม หรือกีดกัน ปิดกั้น ทำให้สูญเสียสิทธิบางประการ และขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรจะได้

The Violence Prevention Alliance (VPA) หนึ่งในหน่วยงานขององค์การอนามัยโลก ให้ความหมายความรุนแรงว่า เป็นการกระทำที่มีเจตนาที่แสดงออกมาทางร่างกาย การขู่บังคับ การแสดงอำนาจ ต่อตนเอง บุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือการถูกทอดทิ้ง (เชาวฤทธิ์ เชาวร์แสงรัตน์, 2021)

ในรายงานระดับโลกว่าด้วยความรุนแรงกับสุขภาพ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552) ยังได้มีการนิยามความหมายของความรุนแรงเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมยิ่งขึ้นว่า เป็นการใช้กำลังหรืออำนาจ ที่บุคคลจงใจกระทำต่อตัวเอง ต่อผู้อื่น หรือต่อกลุ่มคนหรือชุมชน และการกระทำเช่นนั้นได้ก่อให้เกิด หรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ชีวิต จิตใจ หรือทำให้เกิดการพัฒนาที่ผิดเพี้ยน หรือเป็นการลดรสนิยมอันพึงมีของผู้ถูกกระทำ การใช้กำลังนี้ ไม่ว่าจะเป็นมือทำจริง ๆ หรือเพียงแค่อ้าง ก็ถือเป็นความรุนแรง

Stuart (1981 อ้างถึงใน ภัทรวดี แก้วเทศ, 2558) กล่าวว่า ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการใช้กำลังและเจตนาประทุษร้าย ทำให้เสียหาย ทำลายหรือข่มขู่

Barden (1994 อ้างถึงใน ณัฐธิดา แวงสวัสดิ์, 2560) ให้ความหมายความรุนแรงว่า การใช้พลังกายหรือพลังอำนาจในการคุกคามผู้อื่นให้บาดเจ็บทางกาย หรือทางจิตใจ ทำให้รู้สึกขาดความปลอดภัย รวมถึงการเมินเฉยและละเลยด้วย

ความรุนแรงตามที่อรอนงค์ อินทรจิตร และนรินทร์ กรินชัย (2542 อ้างถึงใน ชลาศัย กันมินทร์, 2562) นิยามไว้ หมายถึง พฤติกรรมและการกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจ ทางเพศ โดยการบังคับขู่เข็ญ ทำร้าย ทบตี เตาะตอ่ย ตลอดจนคุกคามจำกัดสิทธิเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลและอาจเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกาย และจิตใจ แก่ผู้ถูกกระทำ

บุญวดี เพชรรัตน์ (2543 อ้างถึงใน ฐาศุภร์ จันประเสริฐ, 2553) กล่าวว่า ความรุนแรง หมายถึง พฤติกรรมที่ปลดปล่อยความโกรธ ความกลัว และภาวะหวาดหวั่น ไปยังบุคคลอื่น เช่น คนรอบข้าง หรือวัตถุสิ่งของ ด้วยขาดการยับยั้งชั่งใจ จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นเดือดร้อนด้วยการทำอันตรายผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นอันตรายสาหัสจนถึงแก่ชีวิตได้

ความรุนแรง ตามนิยามของนาถฤดี เต๋นดวง และสุพจน์ เต๋นดวง (2557) เป็นไปในเชิงกว้าง โดยมีความหมายว่า เป็นการกระทำใด ๆ ที่บุคคลกระทำต่อบุคคลอื่น ทั้งที่เป็นการใช้กำลังหรือการบังคับ คุกคาม ละเมิดสิทธิทั้งทางร่างกาย จิตใจ และภาวะการเจริญพันธุ์ เพศสัมพันธ์ โดยที่การกระทำนั้นกระทำลงบนพื้นฐานของการกีดกัน แบ่งแยกความเป็นเพศ ความอคติ และการเอาเปรียบจากความเปราะบาง ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อแรงงานที่ถูกกระทำ และส่งเสริมการแบ่งลำดับชั้นทางสังคม ความไม่เป็นธรรมระหว่างหญิงชาย ทำให้สิทธิความเป็นมนุษย์ ความเป็นผู้หญิง ความเป็นผู้ชาย ความเป็นผู้ด้อยสถานะในสังคม และความเป็นแรงงานถูกละเมิด

3.1.2 ลักษณะของความรุนแรง

สามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบด้วยกัน (World Health Organization, 2002)

1) ความรุนแรงทางร่างกาย (Physical Violence) หมายถึง การได้รับบาดเจ็บทางร่างกายจากการกระทำของผู้อื่นโดยตรง เช่น การได้รับบาดเจ็บตามร่างกาย ฟกช้ำ เลือดออก กระดูกหัก ซึ่งจะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดจากอุบัติเหตุ

2) ความรุนแรงทางเพศ (Sexual Violence) หมายถึง การกระทำอันมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผู้ถูกกระทำเป็นเครื่องมือเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้กระทำ โดยการกระทำนั้นอาจมีการใช้กำลังบังคับ ช่มชู้ โดยที่ฝ่ายผู้ถูกกระทำไม่เต็มใจ หรืออาจเกิดจากการมีข้อแลกเปลี่ยน หรือข้อตกลงร่วมกัน

3) ความรุนแรงทางจิตใจ (Psychological) หมายถึง การกระทำที่เป็นการทำร้ายจิตใจ ควบคุมบังคับอย่างไม่มีเหตุผล ทำให้ได้รับความอับอาย รู้สึกด้อยค่า หรือลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ (ขจรจิต บุณนาค, 2554) เช่น ช่มชู้ให้เกิดความหวาดกลัว

4) ความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความสูญเสีย การละเลย และการถูกทอดทิ้ง (Deprivation or Neglect) หมายถึง การไม่ได้รับการเอาใจใส่ และคุ้มครองอย่างเหมาะสมเพียงพอ รวมถึงการทอดทิ้งทางกาย ไม่เลี้ยงดู เช่น ไม่ดูแลยามเจ็บป่วย ไม่ให้การคุ้มครองจากอันตราย (วิยาพร กมลธรรม, 2560)

3.1.3 ประเภทของความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก (Krug, 2002) ได้ทำการจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) ความรุนแรงต่อตนเอง (Self-directed Violence) หมายถึง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากบุคคลที่กระทำต่อตนเอง โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1.1) พฤติกรรมการฆ่าตัวตาย (Suicidal Behavior) อันรวมถึงความคิดฆ่าตัวตาย ความพยายามฆ่าตัวตาย และการฆ่าตัวตายโดยสมบูรณ์

1.2) พฤติกรรมการทำร้ายตนเอง (Self-abuse) การกระทำที่ทำให้ตนบาดเจ็บ และพฤติกรรมทำร้ายตัวเองที่มุ่งร้ายต่อตัวเอง หรือทำให้ตัวเองตกอยู่ในภาวะอันตราย แต่ไม่จำเป็นต้องมีผลถึงชีวิต (ภัทรวดี แก้วเทศ, 2558)

2) ความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal Violence) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1) ความรุนแรงในครอบครัว หรือ ความรุนแรงภายในครัวเรือน (Domestic Violence) เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในครอบครัว อย่างคู่สมรส บุตรหรือเด็ก และผู้สูงอายุ ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในบ้านเท่านั้น

2.2) ความรุนแรงในชุมชน (Community Violence) พิจารณาความรุนแรงที่กระทำต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว เช่น คนรู้จัก คนในชุมชน คนแปลกหน้า (สุพมิตร วรพงศ์พิเชษฐ, 2554) เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถาบัน หรือสถานที่ต่าง ๆ เช่น ที่ทำงาน โรงเรียน

3) ความรุนแรงระหว่างกลุ่ม (Collective Violence) หมายถึง การกระทำความรุนแรงโดยบุคคลกลุ่มใหญ่ (Large groups of individuals) เป็นความรุนแรงที่เกิดจากรัฐหรือประเทศ อาจเป็นความรุนแรงที่แฝงอยู่ในรูปแบบของการใช้กฎหมายทางสังคมเป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดผลเสียต่อบุคคล และความไม่เท่าเทียมกัน หรือการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (สุพมิตร วรพงศ์พิเชษฐ, 2554) ได้แก่

3.1) ความรุนแรงทางสังคม เช่น การต่อสู้ทางชนชั้น การก่อกบฏ การก่อการร้าย

3.2) ความรุนแรงทางการเมือง เช่น ปฏิบัติการทางกฎหมาย ความขัดแย้งระหว่างรัฐ สงคราม

3.3) ความรุนแรงทางเศรษฐกิจ เช่น การต่อต้านโดยการทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงัก อย่างการนัดหยุดงาน

3.1.4 แนวคิดความรุนแรงของ Galtung

Johan Galtung นักคิดคนสำคัญของการศึกษาสันติภาพสมัยใหม่ (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2531 อ้างถึงใน นรินทร์ นำเจริญ, 2550) ได้นิยามความหมายของความรุนแรง โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ หรือที่เรียกว่า แนวคิดสามเหลี่ยมแห่งความรุนแรง ดังนี้

1) ความรุนแรงทางตรง (Direct Violence) เป็นความรุนแรงที่มีผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ หรือเหยื่ออย่างชัดเจน เป็นความรุนแรงที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เพราะปรากฏร่องรอย บาดแผลบนร่างกาย ผู้ถูกกระทำ (วิริยาพร กมลธรรม, 2560) สามารถแบ่งความรุนแรงทางตรง ออกเป็น 4 ประเภท (ภัทรวดี แก้วเทศ, 2558) ได้แก่

1.1) ความรุนแรงต่อร่างกาย คือ การที่ผู้กระทำจงใจกระทำเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายทางร่างกายต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยอาจกระทำในรูปแบบการใช้กำลังกาย ที่ไม่มีอาวุธหรือ เครื่องมือ เช่น การเตะ ต่อย ตบ หรือการใช้อาวุธหรือเครื่องมือ เช่น การยิงด้วยปืน แหงด้ามไม้ ด้ายไม้

1.2) ความรุนแรงต่อจิตใจ คือ การที่ผู้กระทำจงใจกระทำเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กระทำในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การด่า ดุถูกเหยียดหยาม แบ่งแยกกีดกัน

1.3) ความรุนแรงทางเพศ คือ การที่ผู้กระทำจงใจกระทำเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายทางร่างกาย หรือจิตใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายในการบรรลุเป้าหมายทาง เพศของผู้กระทำโดยที่ผู้ถูกกระทำไม่ยินยอม หรือไม่อยู่ในสภาพที่ตัดสินใจได้ เช่น การลวนลาม คุกคาม มองอย่างมีเจตจำนงทางเพศ ช่มชู้ โดยการกระทำเหล่านี้เรียกได้ว่าเป็นการคุกคามหรือล่วง ละเมิดทางเพศ (Sexual Harassment)

1.4) ความรุนแรงต่อวัตถุ คือ การที่ผู้กระทำจงใจกระทำเพื่อก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อวัตถุ โดยวัตถุนั้นอยู่ในกรรมสิทธิ์ หรือการครอบครองของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น การทำลาย ทิ้ง แฉ่ง

ในขณะที่องค์การสหประชาชาติ ก็ได้ทำการจำแนกความรุนแรงทางตรงออกเป็น 5 ระดับ (อโนมา สอนบาลี, 2021) อันได้แก่

ระดับแรก คือ ความรุนแรงทางอารมณ์ความรู้สึก เช่น ใช้วาจาหยาบคาย ด้อยค่าความเป็น มนุษย์ ควบคุมคู่รักด้วยความหึงหวง

ระดับที่สอง คือ ความรุนแรงทางจิตใจ เช่น สร้างความหวาดกลัวด้วยการข่มขู่ว่าจะทำร้าย ทั้ตนเอง คู่รัก บุตร ทรัพย์สิน สัตว์เลี้ยง เล่นสงครามประสาท

ระดับที่สาม คือ ความรุนแรงทางการเงิน เช่น ถูกควบคุมการใช้จ่าย หรือการเข้าถึงเงิน

ระดับที่สี่ คือ ความรุนแรงทางร่างกาย เช่น ตบตี กักขังหน่วงเหนี่ยว ขว้างปาหรือทำลาย สิ่งของ

ระดับที่ห้า คือ ความรุนแรงทางเพศ เช่น บังคับให้มีความสัมพันธ์ทางเพศ ใช้อาวุธทำร้าย ขณะมีเพศสัมพันธ์ รวมไปถึงการสะกดรอยติดตาม (Stalking)

2) ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) คือ อะไรก็ตามที่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างศักยภาพของมนุษย์กับสิ่งที่มนุษย์เป็นอยู่จริง โดยอะไรก็ตามนั้นไม่ใช่ตัวบุคคล แต่เป็นระบบหรือโครงสร้าง ลักษณะของความรุนแรงนี้ไม่ใช่สิ่งที่จะมองเห็นได้อย่างชัดเจนและจะสามารถหายไปได้อย่างรวดเร็ว แต่เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างยาวนานและต่อเนื่องในรูปของกระบวนการมากกว่าที่จะเป็นเหตุการณ์เฉพาะ (วิรยาพร กมลธรรม, 2560) โดยมีสถาบันค้ำจุน มีการกดขี่ เอาไรต์เอาเปรียบ ความรุนแรงเหล่านี้จะถูกลบสนุนด้วยอุดมการณ์หลักของบริบทนั้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเช่น การทำให้ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย การปลูกฝังผ่านสถาบันทางสังคม การนำเสนอผ่านสื่อมวลชน

กล่าวคือเป็นโครงสร้างที่ทำให้เกิดความได้เปรียบ เสียเปรียบ ระหว่างคนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันในโครงสร้างนั้น โดยผู้ที่มีอำนาจมากกว่ามักจะเอาเปรียบผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าในกระบวนการปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) เช่น นายทุนที่คอยเอาเปรียบลูกจ้าง หรืออย่างบทบาทของหญิงและชายในสังคม การที่ผู้ชายเป็นใหญ่กว่าผู้หญิง จึงทำให้ผู้ชายจะปฏิบัติตนอย่างไรก็ได้กับผู้หญิง แต่ผู้หญิงกลับต้องยอมก้มหัวให้ผู้ชาย

3) ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) เป็นระบบความเชื่อที่ทำให้การเอาไรต์เอาเปรียบ รวมทั้งการทำร้ายร่างกายและจิตใจระหว่างคนในสังคมกลายเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ หรือต้องยอมรับ วัฒนธรรมในฐานะที่เป็นกรอบความหมายที่คนใช้ในการทำความเข้าใจตนเอง และชีวิตทางสังคมนั้น มีแง่มุมที่ให้ความชอบธรรมกับความรุนแรงหลายรูปแบบ และยังรองรับสนับสนุนทั้งความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้าง จนทำให้คนรู้สึกถึงความรุนแรงนั้นไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไร หรือกระทั่งรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2557 อ้างถึงใน วรยุทธ มูลเสริฐ, 2559) ทั้งนี้ เป็นการขยายปริมณฑลการพิจารณาเรื่องความรุนแรงให้ลึกลงไปจากการมองเห็นความรุนแรงที่เป็นเพียงการมุ่งไปที่การกระทำ หรือการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกันเอง ที่มีผู้กระทำชัดเจนทั้งบุคคลและโครงสร้าง ไปสู่ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งครอบคลุมส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เช่น ศาสนา ภาษา ศิลปะ อุดมการณ์ เป็นต้น (ณัฐธิดา แวงสวัสดิ์, 2560)

แนวคิดสามเหลี่ยมแห่งความรุนแรงนี้ Galtung (1996 อ้างถึงใน ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) ได้จำแนกความรุนแรงออกเป็นระดับตามความอ่อนไหวในการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร พบว่าลำดับขั้นแรก คือความรุนแรงทางตรง เป็นความรุนแรงที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย หรือบ่อยที่สุด ลำดับถัดมา คือความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ที่ถือว่าตัวแปรเปลี่ยนแปลงได้น้อยกว่าในระดับขั้นแรก ส่วนความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม เป็นขั้นที่อยู่ลึกที่สุด และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ยากที่สุด โดยความรุนแรงทั้งสามระดับข้างต้นนี้ เชื่อมโยงกันอย่างแยกไม่ออกในทุกการกระทำที่ถือว่าเป็นความรุนแรง ตัวอย่างเช่น กรณีของชายข่มขืนหญิง มีทั้งส่วนที่เป็นความรุนแรงทางตรง ที่ผู้ชายใช้กำลังบังคับ หรือทำร้ายร่างกายผู้หญิงเพื่อให้ยอมมีเพศสัมพันธ์ ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ที่กฎหมายมีความ

หละหลวม กระบวนการสอบสวนไม่สามารถเอาผิดผู้กระทำได้ง่าย ๆ รวมไปถึงความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ทางการเมืองที่สังคมมองผู้หญิงว่าเป็นวัตถุทางเพศ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552)

3.1.5 ผลกระทบของความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก (2002 อ้างถึงใน เพ็ญประภา สุธรรมมา และมยุรฉัตร กันยะมี, 2557) ได้ทำการจำแนกผลกระทบของความรุนแรงออกเป็น 2 ประการ ได้แก่

1) ผลกระทบทางตรง ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นอีก 3 ด้าน คือ

1.1) ด้านร่างกาย เช่น บาดแผลภายนอกร่างกาย อาการบาดเจ็บภายในร่างกาย ความเจ็บป่วยที่เป็นผลมาจากการถูกกระทำ ความรุนแรง ที่อาจส่งผลกระทบได้ในระยะยาว ไปจนถึงขั้นเสียชีวิต

1.2) ด้านสุขภาพจิต และพฤติกรรม อาจก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจ อาการป่วยหรือโรคทางจิต ประสาท ส่งผลต่อบุคลิกภาพ อาจทำให้มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง

1.3) ด้านเศรษฐกิจ อาจมีผลทั้งในระยะสั้น และระยะยาวต่อผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง อย่างในด้านค่ารักษา ค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงค่าใช้จ่ายหรือค่าบริการอื่น ๆ

2) ผลกระทบทางอ้อม อย่างในด้านสังคม ที่จะต้องสูญเสียทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคล ทั้งยังเป็นอุปสรรคในการพัฒนาสังคม ทำให้สังคมไม่มีความเจริญก้าวหน้า (ขจรจิต บุนนาค, 2554)

3.2 ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ หรือความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศภาวะ (Gender-based Violence : GBV) Khan (2011 อ้างถึงใน Health Policy Project, Asia Pacific Transgender Network & United Nations Development Programme, 2015) ได้ให้ความหมายว่า เป็นความรุนแรงซึ่งกระทำต่อบุคคล อันเนื่องมาจากเพศทางชีววิทยา อัตลักษณ์ทางเพศ เพศสภาพหรือลักษณะความเป็นหญิงหรือชาย (ที่ถูกกำหนดโดยสังคม) ของบุคคลนั้น นอกจากนี้ยังหมายรวมถึง การละเมิดทางกาย ทางเพศ และทางจิตวิทยา การบังคับขู่เข็ญ การคุกคามข่มขู่ การลิดรอนเสรีภาพโดยพลการ และการกีดกันทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในบริบทส่วนตัว หรือบริบทสาธารณะก็ตาม

UNESCO (2016) นิยามความรุนแรงบนฐานเพศสภาพว่า เป็นการกระทำรุนแรงที่เจาะจงไปที่บางคนหรือบางกลุ่ม ด้วยเหตุจากเพศสภาพของคนกลุ่มนั้น ซึ่งเป็นการกระทำที่มุ่งให้เกิดการบาดเจ็บ เสียหาย หรือทุกข์ทรมาน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศ แก่ผู้ถูกกระทำ โดยการกระทำ

ความรุนแรงนี้เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติทางเพศสภาพ จากความคาดหวังในเรื่องบทบาทหญิงชาย และจากภาพเหมารวมด้านเพศสภาพ

ตัวอย่างของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ มีดังนี้

- ความรุนแรงทางร่างกาย : สามีทุบตีภรรยา เหตุเพราะใช้เงินโดยไม่ขออนุญาตก่อน
- ความรุนแรงทางวาจา : ป้าพูดจาต่อหน้าและหลานสาวว่าสนใจแต่เรื่องเรียน คงจะไม่มีใครอยากเอาไปทำเป็นภรรยา เพราะเรียนเก่งเกินไป
- ความรุนแรงทางจิตใจ : เด็กผู้ชายกลุ่มหนึ่งไม่ยอมให้เพื่อนอีกคนเข้ากลุ่มด้วยและชอบแกล้งขโมยของเขา เพียงเพราะคิดว่าเขามีลักษณะท่าทางอ่อนแอเหมือนผู้หญิง

- ความรุนแรงทางเพศ : เด็กผู้ชายลวนลาม แอบแตะเนื้อต้องตัวเด็กผู้หญิงที่เดินผ่านไปมา

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน นั่นคือสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย และส่งผลต่อปัญหาด้านสาธารณสุขเป็นอย่างมาก ซึ่งความรุนแรงนี้สามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลใดก็ตามที่ไม่ได้เป็นไปตามหรือไม่ได้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงและเด็กผู้หญิง

จะเห็นได้ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงนั้น ล้วนมีรากฐานมาจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชายและหญิง ซึ่งตั้งอยู่บนความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้หญิงถูกกระทำ ความรุนแรงก็เพราะว่าเป็นผู้หญิง ซึ่งสภาพความรุนแรงต่อผู้หญิงที่มีรากฐานมาจากการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงและผู้ชายก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ชีวิตของผู้หญิงจำนวนมากต้องเคยเผชิญกับความรุนแรงในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่า ผู้หญิงชนกลุ่มน้อย ผู้หญิงสูงอายุ ผู้หญิงยากจน ผู้หญิงพิการ กลุ่มหญิงรักหญิง หญิงข้ามเพศ มีแนวโน้มที่จะถูกกระทำ ความรุนแรงมากเป็นพิเศษ (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2546)

เมื่อผู้มีความหลากหลายทางเพศถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่นอกกรอบของบรรทัดฐานเรื่องเพศตามที่สังคมกำหนด จึงมีโอกาสที่จะประสบพบเจอกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพด้วยเช่นกัน ทั้งนี้บรรทัดฐานทางสังคมนั้นเน้นย้ำให้เห็นถึงการมีอำนาจเหนือกว่าของความเป็นชาย ซึ่งก็ได้ไปกดดันให้ผู้ชายมีพฤติกรรมอันเป็นทั้งสาเหตุและผลของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และความเป็นชายนี้เองนับว่าเป็นอันตรายต่อผู้ที่ไม่ยอมสยบต่อความเป็นชาย และยังเป็นรากของปัญหาความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน (Homophobia) และความเกลียดกลัวคนข้ามเพศ (Transphobia) (Health Policy Project, 2015)

กล่าวได้ว่าเรื่องเพศนั้นเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องความรุนแรง จากทฤษฎีของเมอร์ตัน (Joseph, Julian, Kornblum, & William, 1983 อ้างถึงใน สุขุมมา อรุณจิต, 2019) สามารถอธิบายถึงการเกิดความรุนแรงทางเพศได้ โดยกล่าวถึงการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างต่างเพศ มีการตั้งข้อสังเกตว่าสังคมใดที่มีการให้ค่าแก่เพศทั้งสองเพศแตกต่างกันมาก ที่นั่นจะมีอัตราการถูกข่มขืนสูง

แต่ถ้าหากสังคมใดมีการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศ ยิ่งมากขึ้นเท่าใด อัตราการข่มขืนในสังคมนั้นย่อมจะลดลงมากเท่านั้น ความรุนแรงทางเพศจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนไปถึงปัญหาระดับโครงสร้างของสังคม โดยเฉพาะประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเพศ สังคมใดมีความไม่เท่าเทียมกันสูง ความรุนแรงทางเพศย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นสูงตามเช่นกัน

นอกจากนี้ ยังพบว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการจัดสรรแบ่งปันอำนาจที่ไม่เท่ากัน โดยปกติแล้วมนุษย์จะใช้อำนาจด้วยการเข้าควบคุมทรัพยากรความคิดและความรู้ ซึ่งอาจจะใช้ไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพคือการใช้อำนาจไปในทางลบหรือในทางที่ผิด ทั้งนี้ อาจจะถูกปรากฏในรูปแบบของการใช้กำลังทางร่างกายโดยมิชอบ อย่างการกระทำรุนแรงทางร่างกาย เช่น ผลัก ตบ ทบุดี หรืออาจอยู่ในรูปแบบของการใช้อิทธิพลทางด้านจิตใจ หรืออารมณ์โดยมิชอบ เช่น การโน้มน้าวชักจูง หรือควบคุมผู้อื่นโดยทำให้กลัว อย่างกรณีที่เกิดขึ้นในสังคมที่พบเห็นได้ทั่วไป ผู้หญิงมักจะถูกกลั่นแกล้งข่มขู่ ต้องจำยอมอยู่ใต้อาณัติของผู้ชาย หรือคนข้ามเพศ ต้องตกเป็นคนที่มีความอายน้อยกว่า เพียงเพราะไม่ได้มีชีวิตที่เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศตามแบบแผนของสังคม (UNESCO, 2016)

จะพบว่าปรากฏการณ์ที่เรียกได้ว่าแทบจะเกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก นั่นก็คือปัญหาการใช้ความรุนแรงเพราะเหตุแห่งความเกลียดชังต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเกลียดชังต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน และบุคคลข้ามเพศ (Homophobic and Transphobic Violence) และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การก่ออาชญากรรมเพราะเหตุแห่งความเกลียดชัง (Hate Crime) เช่น การฆาตกรรม การล่วงละเมิดทางเพศ การลิดรอนเสรีภาพของบุคคลอื่นตามอำเภอใจ กระทั่งการใช้คำพูดเพื่อสร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) ต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ (อารยา สุขสม, 2559)

รายงานระดับโลกของสหประชาชาติว่าด้วยความรุนแรงต่อเด็ก (UNESCO, 2012 อ้างถึงใน Mahidol University, Plan International Thailand & UNESCO Bangkok Office, 2014ข) ได้เสนอมุมมองที่น่าสนใจว่า การรังแกแทบทุกชนิด ถือว่ามีนัยยะทางเพศหรือเพศสภาพ (Sex or Gender) โดยมองว่าการรังแกเป็นการตอกย้ำถึงบรรทัดฐานของความเป็นชายที่แข็งแกร่ง และความ เป็นหญิงที่อ่อนโยน หรือเป็นการลงโทษคนที่ไม่ยอมทำตามหรือไม่เป็นไปบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนด เมื่อสำรวจดูจากในหลาย ๆ ประเทศ จึงพบว่านักเรียนที่เป็นเพศหลากหลายมักจะถูกรังแก

รณภูมิ สามัคคีคารมย์ ได้เปิดเผยถึงรายงานการสำรวจโดยเครือข่ายคนข้ามเพศยุโรป ที่ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2559 พบว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศทั่วโลก ถูกสังหารเพราะความเกลียดชังถึง 2,264 คน และยิ่งไปกว่านั้น ในปี พ.ศ.2560 พบว่ามีผู้ที่ตกเป็นเหยื่อถึง 2,064 คน (ThaiPBS, 2562ข) ขณะที่ประเทศไทยทำการเก็บข้อมูลภายใต้โครงการติดตามการฆ่าสังหารคนข้ามเพศ (Transgender Monitoring) แล้วพบว่า มีคนข้ามเพศอายุตั้งแต่ 13-53 ปี จำนวน 21 คน ถูก

สังหาร ซึ่งสาเหตุของการฆ่าส่วนใหญ่่นั้นมาจากความเกลียดชัง (ปรภัต จูตระกูล, 2562) แสดงให้เห็นว่าแม้จะเป็นประเทศที่ดูจะยอมรับในความหลากหลายทางเพศได้ แต่กลับพบว่ายังคงมีการกระทำ ความรุนแรงต่อกลุ่มเพศหลากหลายเกิดขึ้นในไทย ด้าน ชานันท์ ยอดหงษ์ และดิณณภพจ์ สินสมบุรณ์ทอง ได้กล่าวถึงว่ามีการจัดอันดับความปลอดภัยในการท่องเที่ยวสำหรับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ปี พ.ศ.2562 โดยเกณฑ์คะแนนที่ประเทศไทยได้คือเกรด D+ ทั้ง ๆ ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนั้นมีการส่งเสริมให้ไทยเป็นฮับการท่องเที่ยวสำหรับคนเพศหลากหลาย โฆษณาว่าเป็นมิตรต่อเพศหลากหลาย แต่กลับไม่มีนโยบายหรือมาตรการใดที่จะมาปกป้องคุ้มครองกลุ่มคนเหล่านี้เลย (ประชาไท, 2019)

มูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศได้ศึกษาถึงสถานการณ์ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ พบว่า สถานการณ์ความรุนแรง การตีตรา และการถูกเลือกปฏิบัติ กลุ่มคนข้ามเพศต้องเผชิญกับความรุนแรงถึง 35% โดยประมาณ กลุ่มชายรักชายประมาณ 13% และกลุ่มหญิงรักหญิงประมาณ 11% (ปรภัต จูตระกูล, 2562) โดยสถาบันที่พบว่ามีผลกระทบความรุนแรงมากที่สุดคือครอบครัว รองลงมาคือสถาบันการศึกษา และที่ทำงาน ตามลำดับ

จากความไม่เข้าใจ รวมถึงอคติที่มีต่อความเป็นเพศที่ไม่ได้เป็นไปตามที่สังคมกำหนด หรือคาดหวัง กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ จึงเป็นบุคคลที่มีโอกาสจะเผชิญกับปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพมากในครอบครัวมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยตรง อย่างการทุบตี ต่ำทอ หรือความรุนแรงทางอ้อม อย่างการไม่ยอมรับ การถูกเลือกปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ จากคนในครอบครัว เช่น ไม่ให้การสนับสนุนในการใช้ชีวิตคู่ ไม่สนับสนุนด้านการศึกษาหรือทำงานในด้านที่ชอบ (ชเนตตี ทินนาม และคณะ, 2564)

ตัวอย่างงานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงจากครอบครัวที่กระทำต่อหญิงรักหญิง เกย์ บุคคลที่รักได้หลายเพศและสาวประเภทสอง (LGBT) ในประเทศไทย” ของ รณภูมิ สามัคคีคารมย์ และเจษฎา แต่สมบัติ (2559) ที่ศึกษาแล้วพบว่า กลุ่มคนเพศหลากหลาย กว่า 27.10% เคยมีประสบการณ์ความรุนแรงจากคนในครอบครัว โดยกลุ่มที่ถูกกระทำรุนแรงมากที่สุดคือหญิงข้ามเพศ ทั้งนี้สาเหตุของการกระทำรุนแรงมาจากความไม่เข้าใจในเรื่องเพศสภาพและเพศวิถี ความเกลียดกลัวบุคคลเพศหลากหลาย และความอับอายต่อเครือญาติและสังคม ความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น มีทั้งที่เกิดจากความตั้งใจ เช่น ทำร้ายร่างกาย ล่วงละเมิดทางเพศ ไล่ออกจากบ้าน บังคับให้สวมเสื้อผ้าตามเพศ สรีระ และเกิดจากความไม่ตั้งใจ เช่น เปรียบเทียบกับครอบครัวอื่น หาคุให้ พาไปพบแพทย์เพื่อบำบัดรักษา ซึ่งความรุนแรงเหล่านี้ส่งผลในหลายระดับ ทั้งต่อตนเอง เช่น เกิดความวิตกกังวล ทำร้ายตัวเอง พยายามฆ่าตัวตาย ไปจนถึงในระดับความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น หวาดระแวง ไม่อยากสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

นอกจากนี้ ผู้มีความหลากหลายทางเพศจำนวนมากต้องประสบปัญหาความรุนแรง และถูกคุกคามทางเพศทั้งจากที่โรงเรียนและที่ทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการล้อเลียน ถูกเหยียดหยาม ลวนลาม ไปถึงขั้นก่อกวน แกล้ง รังแก ทำร้ายร่างกาย และกระทำความรุนแรงทางเพศ ทั้งนี้ยังพบว่า คนข้ามเพศเผชิญกับความรุนแรงและการคุกคามมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งถูกรังแก ทำให้อับอาย ทำร้ายร่างกายโดยเพื่อนและครูในโรงเรียน ถูกคุกคามทางเพศในการเกณฑ์ทหาร หรือฝึก ร.ด. ถูกข่มขืนในห้องซังชาย นอกจากนี้ ยังมีกรพยายามรุมโทรมคนที่มีความหลากหลายทางเพศ เพียงเพราะมีอัตลักษณ์เพศกำกวม มีการฆาตกรรมทอมในลักษณะอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังอีกด้วย มีการกล่าวถึงว่าสิ่งแวดล้อมในการทำงานนั้นไม่เป็นมิตรต่อพนักงานผู้มีความหลากหลายทางเพศ อย่างเช่น การพูดตลกโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึก พูดจาสองแง่สองง่าม ล้อเล่นในเรื่องที่ไม่สมควร ถามเกี่ยวกับเพศวิถี เรื่องส่วนตัว หรือวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงเพศ (บุษกร สุริยสาร, 2557)

จากบทวิเคราะห์ของ “รายงานการสรุปเกี่ยวกับการรังแกด้วยเหตุแห่งเพศภาวะและเพศวิถี : ประเทศไทยเป็นมิตรต่อ LGBT จริงหรือ?” (Mahidol University, 2014ก) ที่ได้ทำการสรุปและวิเคราะห์เนื้อหาจากงานวิจัยเรื่อง “การรังแกต่อกลุ่มนักเรียนที่เป็นหรือถูกมองว่าเป็นคนข้ามเพศหรือคนรักเพศเดียวกัน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา: รูปแบบ ความชุก ผลกระทบ แรงจูงใจ และมาตรการการป้องกันใน 5 จังหวัดของประเทศไทย” พบว่า ประมาณ 56% ของจำนวนนักเรียนที่ระบุตัวตนว่าเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศรายงานว่าถูกรังแกเพราะเพศภาวะและเพศวิถีของตน และ 25% ของจำนวนนักเรียนที่ไม่ได้ระบุตนเองว่าเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศรายงานว่าถูกรังแกเพราะถูกคิดว่าชอบเพศเดียวกันหรือเป็นคนข้ามเพศ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Office of the High Commission on Human Rights (OHCHR) ที่ว่าการรับรู้ถึงความชอบเพศเดียวกันและตัวตนข้ามเพศของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นเหตุให้บุคคลนั้นตกเป็นเหยื่อของการถูกรังแกได้ ทั้งนี้รูปแบบการรังแกมีได้หลายประเภทด้วยกัน ไม่ว่าจะผ่านทางกาย (เช่น ตบ ตี) ทางวาจา (เช่น การด่าทอซึ่งหน้า หรือผ่านทางออนไลน์) ทางเพศ (เช่น ลวนลาม) และทางสังคม (เช่น กีดกันทางสังคม) โดยในงานวิจัยยังพบว่ามูลเหตุจูงใจของการรังแก แกล้งหรือหยอกล้อ โดยเฉพาะในกรณีที่กระทำต่อนักเรียนชายที่เป็นหรือถูกมองว่าเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ เกิดจากการรับรู้ของนักเรียนคนอื่นว่าการแสดงออกทางเพศ หรือเพศสภาพของนักเรียนกลุ่มนี้ดูต้งต้ง ออกสาว ดูไม่แมนอย่างชัดเจน จึงมักจะชอบมาแกล้ง นอกจากนี้ด้วยความที่เป็นผู้ชายทำให้ตกเป็นเป้าหมายของการรังแก กลั่นแกล้งในทางเพศ เช่น จับหน้าอกหรืออวัยวะเพศ ได้ง่ายกว่า เพราะไม่สามารถรังแกผู้หญิงในลักษณะเดียวกันนี้ได้ (Mahidol University, 2014ก)

ประเด็นการล้อเลียนและการเหยียดเพศ ที่ถือเป็นความรุนแรงต่อจิตใจก็ดูจะเป็นปัญหาใหญ่สำหรับสังคมไทย เพราะเป็นเรื่องที่คนในสังคมคุ้นชินและอาจเคยประสบกันมาไม่มากนัก ทั้ง ๆ ที่เป็นการเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่ยังคงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ จนถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติ โดย

การล้อเลียนเหยียดเพศนั้นเกิดจากความแตกต่าง แล้วความแตกต่างนั้นก็ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่แปลกประหลาดหรือเป็นตัวตลก เรียกเสียงหัวเราะได้ ซึ่งความตลกนี้เป็นสิ่งที่ไปกลบหรือลดทอนความรุนแรงของเนื้อหาที่ส่วนใหญ่แฝงไปด้วยความก้าวร้าวรุนแรงต่อคนบางกลุ่ม รวมถึงแนวคิดปิตาธิปไตยที่เชิดชูความเป็นชายขึ้นสูง ผลักให้เพศอื่น ๆ มีสถานะเป็นรอง ยังคงฝังลึกอยู่ในสังคม เมื่อสิ่งใดผิดแผกไปจากความเป็นลูกผู้ชาย ก็กลายเป็นเหตุแห่งการเหยียดได้ (ซิซณูพงศ์ นิธิวินา, 2561) สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ล้วนเป็นความรุนแรงที่ซ่อนเร้นอยู่ในสังคม และยังเป็นการบ่มเพาะให้เกิดอคติต่อเพศหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้นส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตอย่างร้ายแรง จากงานวิจัยหลายฉบับจะพบว่า ผู้หญิง หรือคนข้ามเพศที่เคยประสบกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพมีแนวโน้มที่จะซึมเศร้า หดหู่ เหนื่อยหน่าย อิดโรย หรือรู้สึกไร้ค่าสูง ทั้งยังมีความเสี่ยงที่จะเผชิญกับปัญหาอื่น ๆ อีก อย่างเช่น การเสพติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือยาเสพติด (UNESCO, 2016)

การถูกเลือกปฏิบัติก็เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอย่างหนึ่ง จากงานวิจัยเรื่อง “ปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มหญิงรักหญิง: การเลือกปฏิบัติทางเพศ” ของ กัลยา ไม้เกาะ (2560) กล่าวถึงผลกระทบจากการที่กลุ่มหญิงรักหญิงต้องเผชิญกับปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติ มีทั้งความเสี่ยงในการไร้ที่อยู่ เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวปฏิเสธที่จะยอมรับในความเป็นตัวตนและอัตลักษณ์ทางเพศ มีการบังคับให้เลิกเป็น ทำให้คนกลุ่มนี้ต้องหลีกเลี่ยงการปะทะกับคนในครอบครัวโดยการออกจากบ้านและไม่กลับเข้าไปอีก ทั้งการหันไปพึ่งพาสุรา ดิตสารเสพติด เพื่อให้ลืมปัญหาไปชั่วคราว อีกทั้งยังทำให้เกิดความเครียดสะสม อาจนำไปสู่ภาวะซึมเศร้า ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ หมดหวัง ไม่มั่นใจในตัวเอง รู้สึกว่าตัวเองไร้คุณค่า ไปจนถึงขั้นที่มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย

นอกจากนี้ยังพบว่าผลกระทบของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่เกิดขึ้นในบริบทสถานศึกษา นักเรียนที่เป็นหรือถูกมองว่าเป็นกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ที่เคยประสบปัญหาความรุนแรงดังกล่าว มักจะมีอัตราความวิตกกังวล เกิดภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายในระดับที่สูง มีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดและกิจกรรมทางเพศที่มีความเสี่ยงมากขึ้น รวมทั้งยังกระทบไปถึงด้านการเรียน ทำให้มีผลการเรียนที่ต่ำกว่านักเรียนคนอื่น ๆ (UNESCO, 2016)

3.3 สื่อกับความรุนแรง

สื่อเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์ต่อสังคม ที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูล ความรู้ และความบันเทิง แต่ขณะเดียวกัน สื่อนั้นก็แฝงไปด้วยอันตราย ที่อาจเป็นการส่งต่อแนวคิดบางอย่าง หรือนำไปสู่การลอกเลียนแบบการกระทำที่ไม่เหมาะสมได้ (ณัฐธิดา แวงสวัสดิ์, 2560)

ปัจจุบัน สื่ออย่างข่าว ภาพยนตร์ ละคร หรือซีรีส์ต่างก็มีการนำเสนอเนื้อหาและภาพความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความรุนแรงที่เห็นได้ชัด อย่างความรุนแรงทางตรง เช่น การทำร้ายร่างกาย หรือการใช้วาจาในการตำหนิ ถูกผู้ที่ไม่ใช่คนกลุ่มเดียวกันหรือแตกต่างกับตน ความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) ตลอดจนความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

Otto N. Larsen (1968 อ้างถึงใน สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ, 2554) ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง Violence and the Media ถึงลักษณะ 3 ประการของความรุนแรงภายในสื่อ ดังนี้คือ

1) ลักษณะทางจิตวิทยา ได้แก่ การระบายนโดยการแสดงออกถึงอำนาจ การบังคับที่แสดงถึงความไม่มีเหตุผล และรูปแบบของการฆาตกรรม

2) ลักษณะทางศีลธรรม ได้แก่ การล่วงละเมิดเสรีภาพ หรือทรัพย์สินของผู้อื่น

3) ลักษณะทางการเมือง ได้แก่ การฉกฉวยอำนาจ การใช้อำนาจไปในทางที่ผิด การบังคับ

แม้ว่าความรุนแรงจะปรากฏในละครไทยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว แต่กลับพบว่าละครไทยในยุคสมัยปัจจุบันมีการนำเสนอฉากความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิมเมื่อเทียบกับละครไทยในอดีต ทั้งในด้านปริมาณและระดับความรุนแรง เนื่องจากละครในอดีตนั้น หากมีฉากที่มีความรุนแรงก็จะทำการเซ็นเซอร์ไม่ให้ผู้ชมได้เห็นภาพความรุนแรงแบบชัดเจน แต่ยังสามารถรับรู้ได้ว่าตัวละครกำลังกระทำความรุนแรงอยู่ หรือแม้แต่กรณีที่ตัวละครพูดคำหยาบคายไม่เหมาะสมก็ยังมีเซ็นเซอร์ดูตึงเครียด แต่สำหรับละครสมัยนี้กลับมีการเผยแพร่ภาพความรุนแรงโดยที่ไม่ผ่านการเซ็นเซอร์ใด ๆ ทั้งยังมีการใช้คำพูดที่หยาบคายรุนแรงมากยิ่งขึ้น รวบรวมว่าฉากเหล่านี้คือสิ่งจำเป็นต่อการเล่าเรื่อง ถึงแม้ในความเป็นจริงแล้วผู้ผลิตสื่อสามารถหลีกเลี่ยงการเล่าถึงฉากความรุนแรงนั้นอย่างตรงไปตรงมาจนเกินไปได้ (วิทยา วิเอ็น, 2553 อ้างถึงใน ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) โดยลักษณะความรุนแรงในละครไทยส่วนมากมักจะเป็นฉากที่มีการทะเลาะวิวาท ตบตี ช่มชู้ ไปจนถึงฆาตกรรม และจะพบว่าเนื้อหาเหล่านี้ทำให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ โดยอ้างว่าเป็นการสะท้อนสังคม (วิริยาพร กมลธรรม, 2560)

ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่าละครในยุคปัจจุบัน ในส่วนของการถ่ายทอดอารมณ์และพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงค่อนข้างจะมีความสมจริง ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทำให้สามารถถ่ายทอดภาพฉากความรุนแรงออกมาได้เสมือนจริงยิ่งขึ้น (ภัทรวดี แก้วเทศ, 2558) สอดคล้องกับที่ Barker and Petley (2006 อ้างถึงใน สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ, 2554) ได้มีการจำแนกถึงการนำเสนอความรุนแรงในภาพยนตร์โดยแบ่งออกเป็นรูปแบบดังนี้

1) ความรุนแรงในลักษณะหยอกเล่น (Playful Violence) คือการแสดงความรุนแรงอย่างชัดเจน แต่ทำให้เห็นได้ชัดว่าไม่ใช่เรื่องจริง กล่าวคือเป็นการจัดฉากความรุนแรง อันมีลักษณะเป็นไปเพื่อความบันเทิง ไม่ทำร้ายความรู้สึกของผู้ชม

2) ความรุนแรงในลักษณะบรรยายให้เห็นภาพ (Depicted Violence) คือการแสดง ความรุนแรงที่มีลักษณะสมจริง มีความพยายามในการบรรยายภาพความรุนแรง เสมือนว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง โดยมีการใช้เทคนิคการถ่ายภาพใกล้ (Close-Up) เพื่อเน้นให้เห็นถึงความเสียหาย รวมทั้งมีการใช้เทคนิคทางด้านภาพ ที่จะทำให้ผู้ชมรู้สึกถึงความน่ากลัว ความโหดร้ายของความรุนแรง

3) ความรุนแรงในลักษณะที่สมจริง น่าเชื่อถือ (Authentic Violence) คือการแสดง ความรุนแรงที่ถูกจัดฉากอยู่ในโลกที่ผู้ชมคุ้นเคย อย่างเช่น ความรุนแรงในครอบครัว เมื่อความรุนแรง ลักษณะนี้ดูจะใกล้ตัวผู้ชมที่สุด การจะทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกสะเทือนใจมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับ ความรุนแรงในฉากต่าง ๆ

ทั้งนี้ ในส่วนการรับรู้ความรุนแรงของผู้ชม ยังขึ้นอยู่กับความเป็นธรรมชาติ คุณภาพ และ เทคนิควิธีการที่ใช้ในการนำเสนอภาพความรุนแรงเหล่านั้นอีกด้วย ซึ่งการนำเสนอภาพความรุนแรง ออกมาอย่างสมจริง อาจส่งผลกระทบต่อในระยะสั้น โดยส่งผลออกมาในลักษณะของการลอกเลียนแบบ หรือการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าการแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล และยังมี ความเสี่ยงที่ระดับความรุนแรงจะเพิ่มขึ้นในระยะยาวสำหรับผู้ชมในวัยหนุ่มสาวหรือวัยกลางคน (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2545 อ้างถึงใน ภาวนิชา พิมพ์ทองงาม, 2560)

ที่สำคัญคือจะเห็นได้ว่าละคร ซีรีส์ที่มีเนื้อหาแฝงไปด้วยความรุนแรง มักจะไม่แสดงให้เห็นผล ที่ตามมาของความรุนแรง หรืออย่างกรณีที่ว่าละครเอกหรือตัวละครที่เป็นคู่รักมีการกระทำความรุนแรงต่อกัน แต่ในตอนท้ายที่สุดแล้วกลับจบลงอย่างมีความสุข เป็นสิ่งที่ตอกย้ำถึงวัฒนธรรมการใช้ ความรุนแรงซึ่งเกี่ยวเนื่องไปถึงเรื่องเพศสภาพ ที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคม (ภัทรวดี แก้วเทศ, 2558)

อย่างฉากการข่มขืนก็เป็นอีกหนึ่งความรุนแรงที่ถูกถ่ายทอดผ่านบทละครหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งจะ พบว่าการผลิตซ้ำภาพความรุนแรงลักษณะนี้ค่อนข้างมีปัญหามาก ดังที่พรวิษณุ วัชรสินธุ (2021) ได้ กล่าวถึงปัญหาหลักของการผลิตฉากข่มขืนในละครไทย ว่าเป็นดังนี้

1) Normalize คือ การทำให้การข่มขืนดูเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ เช่น การมองว่าเป็นวิธีการ แก้แค้นที่เหมาะสม การล้อเล่นถึงการข่มขืน

2) Romanticize คือ การทำให้การข่มขืนดูเป็นเรื่องโรแมนติก เช่น การชื่นใจระหว่าง พระเอก นางเอก การตบจูบ

3) Glorify คือ การทำให้การข่มขืนดูเป็นเรื่องที่ไม่ต้องได้รับการลงโทษ แต่กลับได้รับการเชิดชู หรือกลายเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาความสัมพันธ์หรือแสดงความรัก เช่น พระเอกข่มขืนนางเอก แต่ในที่สุดกลับตกหลุมรักกัน และไม่ได้รับการลงโทษ

เมื่อสื่อมีการนำเสนอฉากที่มีความรุนแรงบ่อยครั้ง และไม่ได้มีการฉายให้เห็นถึงผลกระทบที่ ตามมา ย่อมทำให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดความรู้สึกคุ้นชินไปกับความรุนแรง เกิดการเรียนรู้ มองว่าพฤติกรรม เหล่านั้นก็ไม่ได้รุนแรงมากนัก จากการตั้งข้อสังเกตของ Gerbner and Signorielli (1988 อ้างถึงใน

สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ, 2554) ที่ว่า ความรุนแรงในจอมีความเชื่อมโยงกับความรุนแรงนอกจอ การที่บุคคลรับชมความรุนแรงจากสื่อ สามารถทำให้เกิดผลกระทบหลายประการ ทั้งทางด้านทัศนคติและพฤติกรรม อันได้แก่

1) ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว และต่อต้านสังคมยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ และการลอกเลียนแบบ (Learning and Imitation)

2) ก่อให้เกิดความกลัวที่จะกลายเป็นเหยื่อของความรุนแรงมากขึ้น หรือหวาดกลัวโลก (Mean World Syndrome) ซึ่ให้เห็นว่าบุคคลที่ได้รับชมความรุนแรงจากสื่อมาก ๆ จะเกิดการรับรู้ว่าเป็นในสังคมแห่งความเป็นจริง จะต้องมึลักษณะเหมือนกับสังคมที่สื่อนำเสนอออกมา

3) ก่อให้เกิดความชินชา (Desensitization) การเสพสื่อที่มีความรุนแรงเป็นระยะเวลาานาน จะสามารถทำให้เกิดความชินชาต่อความรุนแรงได้ในชีวิตจริง หรือต่อเหยื่อของความรุนแรงที่เกิดขึ้น ต่อหน้า อันจะมีผลทำให้เกิดความกระต้างหรือเพิกเฉยต่อความรุนแรงทั้งหลายที่เกิดขึ้น รวมทั้งลดท่าทีของการยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือเหยื่อผู้ถูกกระทำ เมื่อมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น

4) ก่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย (Catharsis) หรือพึงพอใจต่อความรุนแรงที่ปรากฏอยู่ในสื่อ และในชีวิตจริง

จากการพิจารณาของ Potter (1997 อ้างถึงใน ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) พบว่า สื่อมีส่วนทำให้ความเสี่ยงในการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในผู้ชมมากขึ้น ทั้งนี้จึงมีการนำเสนอปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการใช้ความรุนแรงในชีวิตจริงเพิ่มขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการนำเสนอความรุนแรงในสื่อ ทั้งหมด 7 ปัจจัยด้วยกัน คือ

1) การให้รางวัลและการลงโทษ (Reward and Punishment) การให้รางวัลจากการใช้ความรุนแรง จะพบมากกว่าการลงโทษที่ใช้ความรุนแรง อย่างในภาพยนตร์แนวซูเปอร์ฮีโร่ แก๊งสเตอร์ หรือสื่อวีดีโอเกม ซึ่งเหมือนเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น

2) ผลที่ตามมา (Consequences) สื่อที่มีความรุนแรงจะมีการนำเสนอให้เห็นภาพ หรือผลที่ตามมาในด้านลบน้อยมาก นั่นเท่ากับว่าสื่อไม่ได้พยายามจะยับยั้งความรุนแรงที่เกิดขึ้น แต่กลับเพิ่มความเสี่ยงให้เกิดการใช้ความรุนแรงมากขึ้น เพราะไม่ได้ทำให้ผู้ชมเห็นโทษของความรุนแรงที่ชัดเจน

3) เหตุจูงใจ (Motive) เหตุจูงใจในการใช้ความรุนแรงในสื่อ ถูกผลิตออกมาในระดับที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่การนำเสนอถึงผลกระทบอันเกิดจากการใช้ความรุนแรงในสื่อกลับมีน้อย ซึ่งปัจจัยนี้อาจส่งผลกระทบให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงที่ไม่เหมาะสมตามมา

4) ความสมจริง (Realism) ความสมจริงอย่างการบรรยายให้เห็นภาพความรุนแรงเหมือนกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เช่น การใช้เทคนิคทางด้านภาพ ทำให้ผู้ชมรับรู้ได้ง่าย และเห็นถึงความเสียหายชัดเจน สิ่งนี้มีส่วนลดการยับยั้งการใช้ความรุนแรงในชีวิตจริง

5) อารมณ์ขัน (Humor) อารมณ์ขันแบบตลกที่ถูกนำเสนอในสื่อที่มีความรุนแรง ทำให้ความตระหนักถึงอันตรายของความรุนแรงลดลง มีส่วนทำให้เกิดความเสี่ยงที่ผู้ชมจะนำมาใช้ในชีวิตจริงเพิ่มขึ้น

6) การแสดงของตัวละครในสื่อ (Identification with Media Characters) ผู้ชมอาจเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครว่ามีความคล้ายคลึงกัน ยิ่งผู้แสดงทำการแสดงได้ดี น่าเชื่อถือ จนผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วม อาจเกิดการลอกเลียนแบบ

7) การตื่นตัวทางอารมณ์ (Arousal) เป็นภาวะปกติตามธรรมชาติของมนุษย์ ถูกนำมาใช้ในการเล่าเรื่องในสื่อ ซึ่งส่งผลได้ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งถ้าถูกนำมาใช้ในตัวละครที่มีความรุนแรง และมีการเพิ่มระดับให้สูงขึ้น ความสอดคล้องทางอารมณ์ และภาวะการตื่นตัวที่มีลักษณะของความรุนแรงก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมที่รุนแรงได้ง่าย

ถ้าหากผู้ชมได้รับชมละครที่มีเนื้อหาความรุนแรงบ่อยครั้ง หรือรับชมสิ่งที่เป็นความรุนแรงมาก ๆ ก็อาจเกิดการเรียนรู้ และจดจำตัวละครไปเป็นแบบได้ ทั้งนี้ทัศนคติและการเปิดรับของผู้ชมแต่ละคนก็จะมี ความแตกต่างกันไป ยิ่งสำหรับผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชนนั้น วิจารณ์ญานในการรับชมของอาจมีไม่มากพอที่จะแยกแยะได้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรปฏิบัติตาม (วิยาพร กมลธรรม, 2560) ละครโทรทัศน์จึงถือเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเด็กและเยาวชน เนื่องจากว่าเด็กและเยาวชนมักจะคิดว่าการกระทำหรือความคิดเห็นต่าง ๆ ในละครเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเป็นจริงเสมอ พวกเขาสามารถที่จะจดจำได้เป็นอย่างดี และจะพยายามเลียนแบบให้ตัวเองเป็นเหมือนกับตัวละคร (วิชิตโชค อินทร์เอียด, 2017) ตามที่ วิมลวรรณ ปัญญาอ่อน (2560 อ้างถึงใน อักษรภาค พิบุ้ง, 2563) ให้ความเห็นว่า ละครส่งผลอย่างมากต่อพฤติกรรมวัยรุ่น หากมีการกระตุ้นและเน้นย้ำจนกลายเป็นภาพจำ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ละครที่มีการกระตุ้น หรือเน้นย้ำเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจส่งผลให้ผู้ชมที่เป็นวัยรุ่นซึมซับและมีพฤติกรรมแบบนั้นโดยไม่รู้ตัว

จากงานวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรง ของเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่” (ทัศนมินทร์ รัชตารณรัชต์ และณิรณช วงศ์เจริญ, 2564) ที่ศึกษาถึงสถานการณ์สื่อและอิทธิพลของสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ผลการศึกษา สถานการณ์สื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประเภทของสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต และโทรทัศน์ ตามลำดับ ปัจจัยแวดล้อมของสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ด้านภาพ เสียง และเนื้อหา ตามลำดับ ส่วนอิทธิพลของสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรด้านสื่อ ด้านสิ่งเร้าของสื่อ ด้านการรับรู้ และด้านการเรียนรู้ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ และจากการสัมภาษณ์นักวิชาการ

พบว่าปัญหาเรื่องสื่อเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว ไม่ใช่เฉพาะตัวเด็กเท่านั้น เด็กและเยาวชนจำนวนมากไม่น้อยถูกปล่อยให้ใช้ชีวิตอยู่กับสื่อ ขณะเดียวกับเด็กและเยาวชนยังขาดกระบวนการรับรู้และเรียนรู้จากสื่ออย่างถูกต้อง ทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบและผลกระทบบางอย่างตามมา ได้แก่ 1) เด็กดูการ์ตูนที่มีการชกต่อยแล้วเกิดทำตาม 2) กลุ่มฮีโร่ในสื่อ แสดงให้เห็นว่าตัวเองจะเป็นฮีโร่ และได้รับการยกย่องจากการปราบเหล่าร้าย แม้จะใช้ความรุนแรงทำร้ายคนอื่น หรือทำลายข้าวของ 3) กรณีที่เหยื่อเป็นคนเลว การลงโทษด้วยความรุนแรงเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และการแก้แค้นคือสิ่งที่น่าเชิดชู 4) ละครที่มีพระเอกข่มขืนนางเอก แต่ต่อมากลับกลายเป็นคู่รักกัน โดยที่นางเอกไม่ได้แจ้งความ กลายเป็นว่าผู้ชายข่มขืนผู้หญิงแทนที่จะถูกลงโทษแต่กลับได้ดี และ 5) การดูสื่อที่มีความรุนแรงบ่อยครั้งจนเกิดความชินชา ส่งผลกระทบให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา ทางกาย และมีแนวโน้มที่จะเกิดเป็นพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

ถึงแม้ว่าสื่อจะไม่ได้มีจุดประสงค์ให้ผู้ชมลอกเลียนแบบและใช้ความรุนแรง แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าการนำเสนอความรุนแรงในสื่อนี้อาจเป็นการสร้างแรงจูงใจทางอารมณ์ อันนำไปสู่การกระทำบางอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้ผู้ที่ได้รับชมรู้สึกมีอารมณ์ร่วม หวาดกลัว ตื่นเต้น ไปพร้อม ๆ กัน (ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล บางพระ (2560) เรื่อง “ความรุนแรงต่อสตรีในละครโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเพศชายในเขตกรุงเทพมหานคร” ที่ทำการศึกษาความรุนแรงต่อสตรีในละครโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเพศชาย ผลการวิจัยพบว่า เพศชายร้อยละ 48.3 มองว่าการรับชมละครโทรทัศน์ที่ปรากฏภาพ เสี่ยง และเนื้อหาความรุนแรงต่อสตรีมีส่วนให้กระทำความรุนแรงต่อสตรี โดยอ้างว่าละครมีส่วนชักจูงให้เด็กและคนในสังคมทำตาม อาจมีการซึมซับเนื้อหาโดยไม่รู้ตัว เพศชายร้อยละ 15 เคยแสดงพฤติกรรมความรุนแรงต่อสตรีเลียนแบบเหมือนในละคร โดยลักษณะพฤติกรรมของเพศชาย คือ การใช้ภาษาที่รุนแรงเกินไปเลียนแบบในละคร ต่ำทอ ทำให้เสียใจ แม้จะทำไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบ ใช้คำหยาบคาย แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้หญิง

นอกจากนี้ ในงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบที่ไม่เหมาะสมในละครซีรีส์ไลน์ทีวี” (อักษรภาค พิษฐ์, 2563) ที่ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอเรื่องพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ปรากฏในละครซีรีส์ไลน์ทีวี โดยศึกษาจากละครซีรีส์ที่ออกอากาศทางไลน์ทีวี จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่อง I Hate You I Love You และเรื่อง Gay OK Bangkok Season 2 พบว่าความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสม ที่พบในละครซีรีส์มีความสัมพันธ์กัน หากมีการนำเสนอด้วยความถี่ และระยะเวลาที่ยาวนานเกินพอดี ย่อมส่งผลให้เกิดเป็นความเคยชิน จนมองว่าเป็นเรื่องปกติ และยอมรับความรุนแรงได้ในที่สุด โดยสรุปได้ว่าความรุนแรงแต่ละประเภทที่พบในละคร ซีรีส์ ส่งผลเชื่อมโยงต่อกัน และไม่สามารถแยกขาดจากกันได้เสียทีเดียว อย่างเช่น การสร้างความรุนแรงต่อ

จิตใจ ส่งผลให้เกิดการกระทำทางวาจา และทางร่างกายตามมา ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ความรุนแรงนั้นทับซ้อนกันในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กำลังกาย การใช้ภาษาที่คุกคาม และความรุนแรงทางเพศ จึงเป็นการยากที่จะแยกประเภทของความรุนแรง อย่างไรก็ตามแม้ละคร ซีรีส์จะถูกสร้างขึ้นเพื่อความบันเทิง แต่หากพิจารณาตามแนวคิดอิทธิพลของสื่อ ย่อมมีความเป็นไปได้ที่ผู้รับสารจะได้รับผลกระทบจากเนื้อหาความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ทั้งในเชิงพฤติกรรม กระบวนการคิด และอารมณ์ ไม่มากก็น้อย การรับสารโดยขาดการกลั่นกรองและความรู้เท่าทัน อาจบ่มเพาะและส่งผลให้ผู้รับสารเกิดความก้าวร้าวตามแบบตัวละคร เกิดความชินชา หรือรู้สึกว่าคุณรุนแรง เพศ และภาษาที่ถูกถ่ายทอดผ่านละครซีรีส์นั้น เป็นเรื่องปกติ หรืออาจทำให้รู้สึกหวาดกลัวส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์และจิตใจได้

การที่ผู้ผลิตยังคงสร้างละคร ซีรีส์ที่มีเนื้อหาความรุนแรงออกมาเรื่อย ๆ อาจเป็นเพราะมองในแง่ของความสำเร็จของละคร ซีรีส์ ที่ได้รับการตอบรับจากผู้ชม ไม่ว่าจะเป็นด้านเรตติ้ง หรือการถูกพูดถึง ซึ่งจากงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์และความรุนแรงทางเพศในละครโทรทัศน์ (Media Alert, 2564) ที่ศึกษาลักษณะการนำเสนอเนื้อหาความสัมพันธ์และความรุนแรงทางเพศในละครโทรทัศน์ จากกลุ่มตัวอย่างละครโทรทัศน์ทางสื่อหลักและสื่อออนไลน์ จำนวน 3 เรื่อง โดยวิเคราะห์ถึงปัจจัยเหตุที่ส่งผลต่อการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเพศและความรุนแรงทางเพศในละคร ในมิติด้านเศรษฐศาสตร์ของสื่อ ผลการศึกษาพบว่า ละครเรื่องเมียจำเป็น เคยถูกสร้างมาแล้วทั้งในรูปแบบภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ เนื้อเรื่องฉบับปัจจุบันยังคงเค้าโครงเรื่องความรุนแรงทางเพศเอาไว้ แม้จะมีการปรับหรือลดเพื่อให้เหมาะสมกับช่องทางการเผยแพร่ก็ตาม ละครเรื่องเสียดาย เป็นการนำเอาภาพยนตร์มาทำใหม่ในรูปแบบของละคร ส่วนละครเรื่อง The Secret เกมรัก เกมลับ ยังไม่เคยถูกสร้างมาก่อน แต่เป็นแนวดรามา ซึ่งรักหักสวาท เน้นขายเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ อาจกล่าวได้ว่า การผลิตซ้ำ และประเภทของละคร ถือเป็นปัจจัยด้านต้นทุนที่สำคัญ ซึ่งผู้ผลิตมองว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของละคร (เพิ่มพร ณ นคร, ชิตพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์, และ สันทิต ทองรินทร์, 2563 อ้างถึงใน Media Alert, 2564) ฉะนั้นการมุ่งผลิตซ้ำเนื้อหาละครจากโครงเรื่องและประเภทละครที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับการตอบรับที่ดีจากคนดู ก็เพื่อที่จะลดความเสี่ยงทางธุรกิจ จึงทำการผลิตซ้ำเนื้อหาทางเพศและความรุนแรงทางเพศผ่านละคร

สื่อ นับว่าเป็นส่วนที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการช่วยเพิ่มหรือลดความเสี่ยงของการใช้ความรุนแรงในชีวิตจริง โดยผ่านวิธีการนำเสนอ หรือผลิตซ้ำผ่านการแสดงบทบาทของตัวละคร รวมทั้งผลกระทบที่ตามมาจากใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะความรุนแรงทางวาจา และความรุนแรงที่เป็นการกระทำ ซึ่งจะทำให้ผู้ชมรับรู้ได้ทันที โดยจะส่งผลกระทบถึงสองทาง ได้แก่ ผลในทางตรง คือ เสี่ยงต่อการลอกเลียนแบบพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของตัวละครมาใช้ในชีวิตจริง และผลในทางอ้อมต่อการเรียนรู้ ที่จะสามารถเปลี่ยนทัศนคติบางอย่างเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง อย่างเช่น

การใช้ความรุนแรงทางการกระทำเพื่อแก้ปัญหา แม้อาจจะทำให้ปัญหายุติลง แต่ผลกระทบจากความรุนแรงยังคงอยู่ และทำให้ความรุนแรงกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตของคนในสังคมได้ (ภาณีชา พิมพ์ทองงาม, 2560)

แม้ว่าจะเป็นไปได้ยากสำหรับการจะทำให้ละคร ซีรีส์นั้นปราศจากความรุนแรง หากแต่เพียงว่าผู้ผลิตจะต้องมีกลวิธีในการนำเสนอและจัดเรตเนื้อหาให้เหมาะสม อาจกล่าวได้ว่าละคร ซีรีส์เป็นสิ่งที่สะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคม แต่ผู้ผลิตสามารถที่จะนำเสนอประเด็นเรื่องความรุนแรง โดยให้แง่คิดในลักษณะที่จะเกิดประโยชน์ อย่างเช่น ไม่ทำให้การใช้ความรุนแรงดูเป็นเรื่องที่ปกติ ไม่ทำให้เป็นเรื่องโรแมนติก หรือแสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากการใช้ความรุนแรง และอาจจะต้องมีการจัดระดับความเหมาะสม หรือเรตของเนื้อหาอย่างมีมาตรฐาน เพื่อประโยชน์ของผู้ชม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ยิ่งไปกว่านั้น ควรมีการผลักดันให้มีละคร ซีรีส์ที่ตัวเนื้อหามีความสร้างสรรค์ ให้แง่คิดสอดแทรกสาระความรู้ และไม่ลืมที่จะคำนึงถึงควมมีวุฒิภาวะที่แตกต่างกันของผู้ชมด้วย (อักษรภาค พิบุ้ง, 2563)

ผู้วิจัยเห็นว่า ซีรีส์วาย ซึ่งเป็นสื่อบันเทิงที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีเส้นเรื่องที่เน้นไปทางความรัก ความสัมพันธ์ แต่ในหลาย ๆ เรื่องนั้นประกอบไปด้วยเนื้อหาหรือฉากที่มีความรุนแรง โดยเฉพาะความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ หรือความรุนแรงอันเนื่องมาจากอคติทางเพศ แต่กลับไม่ได้มีการสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรุนแรงเหล่านั้นเลย ด้วยความที่ซีรีส์วายมีฐานผู้ชมจำนวนมากและหลากหลายวัย การนำเสนอสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนี้ อาจส่งผลต่อความเข้าใจของผู้ชม ทำให้ผู้ชมคิดว่าสามารถทำสิ่งเหล่านั้นได้ เนื่องจากตัวละครยังสามารถกระทำต่อกันได้เป็นปกติ ทั้งยังอาจเป็นการไปสร้างทัศนคติในเชิงลบ สร้างความเกลียดชังต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายได้ กระทั่งอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบในชีวิตจริงได้ และด้วยความที่ซีรีส์วายมีการสอดแทรกสิ่งที่เป็นความรุนแรงในเนื้อเรื่อง แต่กลับถูกฉาบด้วยแก่นของเรื่องที่เป็นแนวโรแมนซ์ หรือแนวโรแมนติกคอมเมดี้ จนบางครั้งกลายเป็นการไปลดทอนความรุนแรงเหล่านั้น เสมือนว่าไม่ใช่เรื่องที่ร้ายแรงอะไร จนผู้ชมเกิดความคุ้นชินต่อความรุนแรงเมื่อพบเหตุการณ์เช่นนี้ในชีวิตจริง และอาจลดโอกาสการเข้าช่วยเหลือผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงอีกด้วย ผู้วิจัยจึงได้นำเอาแนวคิดเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพมาใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์เนื้อหาในซีรีส์วายที่ได้ทำการเลือกมาศึกษา เพื่อวิเคราะห์ว่าการกระทำใดบ้างในซีรีส์วายที่ถือเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ รวมทั้งเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์เนื้อหาเกี่ยวกับเพศหลากหลายในซีรีส์วายให้มีเนื้อหาที่ปลอดภัย และเป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

4. แนวคิดหรือทฤษฎีการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม

แนวคิดหรือทฤษฎีการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality) เป็นแนวคิดในกรอบวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) โดยมีความเชื่อของนักวัฒนธรรมศึกษาที่ว่า “ความเป็นจริง” (Reality) มิใช่สิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติและรอให้นักวิชาการเข้าไปค้นพบ แต่กลับเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้น (Construct) (เชมริน จุลมาศ, 2551) นอกจากนั้น ความเป็นจริงจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้คนมีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสภาพแวดล้อมในบริบทและสถานการณ์ต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การรับรู้ (Perception) การตีความ (Interpretation) ทำให้ความเป็นจริงของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันไปตามบริบทและสถานการณ์ที่ได้เผชิญ รวมทั้งขึ้นอยู่กับการรับรู้และการตีความอีกด้วย (สโรชพันธุ์ สุภาวรรณ, 2557) แนวคิดนี้ยังเชื่อว่า สิ่งที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นความจริงทางสังคมนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นโลกที่ถูกสร้างและถูกตีความมาแล้วในระดับหนึ่ง (สุวรรณณี กัลยาณสันต์, 2536 อ้างถึงใน ณิชชา อาจารย์ยุตต์, 2547)

แนวคิดนี้เริ่มมาจากการที่ Schutz (กาญจนา แก้วเทพ, 2557) นักปราชญ์จากสำนักปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ได้ตั้งข้อเสนอไว้ว่า โลกที่แวดล้อมตัวบุคคลนั้น มีอยู่ด้วยกัน 2 โลก โลกแรก คือโลกทางกายภาพ (Physical World) ได้แก่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล บรรยากาศด้านกายภาพทั้งหลายที่แวดล้อมบุคคล โดยโลกนี้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ส่วนอีกโลกหนึ่งนั้นมีชื่อเรียกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น โลกทางสังคม (Social World) สิ่งแวดล้อมเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Environment) หรือความเป็นจริงทางสังคม (Social Reality) โดยโลกนี้เกิดจากการทำงานของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม อย่างเช่น สถาบันครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน รัฐ ศาสนา และสื่อมวลชน เป็นต้น และเนื่องจากโลกทางกายภาพหรือโลกแห่งความเป็นจริง (World of Reality) เป็นโลกที่อยู่ห่างไกลกว่าที่มนุษย์จะเข้าถึงได้ ทั้งยังเต็มไปด้วยความซับซ้อนมากมาย โลกใบนี้จึงยังไม่มี ความหมายของสิ่งใด ๆ เกิดขึ้น เมื่อใดที่มนุษย์ได้ทำการเรียนรู้หรือทำความเข้าใจโลกแห่งความเป็นจริงผ่าน “ตัวกลาง” เมื่อนั้นความหมายของสิ่งต่าง ๆ จึงจะเกิดขึ้น (ธิดิมา ดอนสมจิตร, 2562)

ในแนวคิดนี้มีคำสำคัญ คือคำว่า “ความเป็นจริง” ซึ่งหมายถึง โลกแห่งสังคมหรือโลกแห่งสัญลักษณ์ ที่ห่อหุ้มแวดล้อมตัวเราอยู่ โดยความเป็นจริงนี้ ประกอบไปด้วยมิติที่หลากหลาย ได้แก่

- 1) เป็นแหล่งสำคัญของการให้คำนิยามแก่สังคมต่าง ๆ (Dominant Source of Definition) อย่างเช่น ชีวิตคืออะไร พ่อแม่คือใคร การเมืองคืออะไร รักเพศเดียวกันคืออะไร
- 2) เป็นภาพลักษณ์ (Image) ของความเป็นจริงทางสังคมของปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือสังคมต่าง ๆ อย่างเช่น ชาวเขามีภาพลักษณ์อย่างไร เกย์มีภาพลักษณ์อย่างไร

3) เป็นค่านิยมที่แสดงออกมา (Value) เช่น การถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการจัดงานของคนเพศเดียวกัน ยังคงเป็นความเป็นจริงในสังคมไทย แต่ไม่เป็นค่านิยมแล้วสำหรับสังคมอเมริกัน (ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง, 2553)

4) เป็นบรรทัดฐานสำหรับการตัดสินใจ (Normative Judgement) เช่น ระหว่างความกตัญญูต่อพ่อแม่ กับการตัดสินใจเรื่องชีวิตรักอย่างอิสระของตัวเองในละครโทรทัศน์ สังคมใช้อะไรเป็นเกณฑ์บรรทัดฐานในการตัดสินใจว่าตัวเองทำถูกต้องแล้วหรือไม่

Berger and Luckmann (1966 อ้างถึงใน พิมพ์ชญา พิกเปียม, 2552) ให้ความเห็นว่า มนุษย์เราไม่สามารถรับรู้ความจริงของโลกภายนอกได้โดยตรง แต่จะต้องกระทำผ่านตัวกลาง นั่นคือ ประสาทสัมผัส และกระบวนการรับรู้ทางจิตของมนุษย์ ซึ่งถูกหล่อหลอมโดยกระบวนการทางสังคมมาก่อน ทั้งนี้ได้มีการจำแนกโลกของเราออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ โลกแห่งความเป็นจริง (World of Reality) คือโลกที่เราสามารถสัมผัสได้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ไม่ว่าจะสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือความฝัน อีกส่วนหนึ่งคือ โลกแห่งความหมาย (World of Meaning) ซึ่งก็คือ ความรู้ (Knowledge) ที่เราได้รับมาเพียงบางส่วนของโลกแห่งความเป็นจริง เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถหาความแน่นอนจากความเป็นจริงที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราได้ เช่น เราไม่สามารถสัมผัสให้เข้าใจถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติว่า ความรักเป็นอย่างไร รวมถึงความรักในสังคมไทยกับสังคมอัฟริกันนั้นแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร มนุษย์จึงต้องสร้างโลกแห่งความหมายขึ้นมา เพื่อที่จะกำหนดและอธิบายว่า ความรักคืออะไร โดยความหมายนั้นก็คือ ความรู้ในเรื่อง ๆ หนึ่ง และเมื่อความรู้ถูกสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะกลายเป็นคลังแห่งความรู้ (Stock of Knowledge) เพื่อให้มนุษย์รับรู้หรือกำหนดทำที่ต่อความรักอย่างเคยชินในชีวิตประจำวัน อย่างเช่น ควรจะแสดงออกต่อคนรักของตนอย่างไร และในที่สุด ความเคยชินนั้นก็เลยกลายเป็นความเป็นจริงทางสังคม (ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง, 2553)

กล่าวคือโลกแห่งความหมายหรือความรู้ในส่วนที่เรา รู้ ได้มาจากการรับรู้เพียงบางส่วนจากโลกแห่งความเป็นจริง แล้วจึงนำมาสร้างคลังแห่งความรู้ของเรา ซึ่งความเป็นจริงที่มนุษย์สร้างขึ้นมานั้น แท้จริงแล้วก็คือ ความเป็นจริงทางสังคม (บงกช เศวตามร์, 2533)

Adoni and Mane (1984 อ้างถึงใน ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง, 2553) ได้จำแนกประเภทความเป็นจริงออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1) Objective Social Reality ความเป็นจริงที่สัมผัสได้ด้วยประสบการณ์ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกภายนอก ที่เราเข้าไปประสบหรือเผชิญในฐานะที่เป็นจริง

2) Symbolic Social Reality ความเป็นจริงที่แสดงออกมาในรูปของสัญลักษณ์ การจะทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากประสบการณ์โดยตรง มนุษย์จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์จากสื่อซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของภาษาและสัญลักษณ์ เพื่อสร้างความหมายของปรากฏการณ์นั้นในคลังความรู้ทางสังคมของตนเอง (อรวรรณ ฤทธิศรีธร, 2562) โดยความเป็นจริงชนิดนี้มีอยู่มากมาย เช่น เอกสาร ศิลปะ เนื้อหาในสื่อ แต่สิ่งที่สำคัญก็คือ ความสามารถในการรับรู้และแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

3) Subjective Social Reality ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในทัศนะของตัวผู้มอง คือการผสมผสานรวมตัวกันระหว่างความเป็นจริงแบบ Objective และ Symbolic โดยความเป็นจริงประเภทนี้ถูกนำเสนอในรูปแบบของสัญลักษณ์และนำไปสู่จิตสำนึกของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะมีลักษณะที่สอดคล้องหรือแตกต่างไปจากความเป็นจริงในเบื้องต้น

จากสมมติฐานของ Gergen (Littlejohn, 1988 อ้างถึงใน พิมพ์ขญา พักเปี่ยม, 2552) การที่ความเป็นจริงทางสังคมจะกลายมาเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับนับถือ มีเหตุผลอยู่ 4 ประการคือ

1) โลกหรือความเป็นจริงทางโลก ไม่ได้ปรากฏออกมาในเชิงวัตถุวิสัยต่อมนุษย์ แต่มนุษย์จะสามารถรับรู้ความเป็นจริงเหล่านั้นผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไปโดยการใช้ภาษา

2) ความเข้าใจความเป็นจริงของโลกโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ คือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมาจากสังคมที่มีการปฏิสัมพันธ์กันของคนในกลุ่มเวลาและสถานที่หนึ่ง

3) มนุษย์จะเข้าใจความเป็นจริงได้หรือไม่ เพียงใด ย่อมเป็นสิ่งที่กำหนดโดยแบบแผนการสื่อสารมวลชนในขณะนั้น ฉะนั้น ความมั่นคงหรือไม่มั่นคงของความรู้จึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ของคนในสังคมมากกว่าความเป็นจริงตามภาวะวิสัยภายนอกประสบการณ์ของมนุษย์

4) ความเข้าใจในความเป็นจริงของสังคมจะก่อรูปร่างจากแง่มุมสำคัญ ๆ หลายประการของมนุษย์ อันได้แก่ วิธีการในการคิดของมนุษย์ วิธีการปฏิบัติกรดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่เรามีต่อความเป็นจริงของเรา

Judith Butler ได้วิเคราะห์การประกอบสร้างไว้ว่า การจะนิยามสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะมีการประกอบสร้างให้เห็นถึงกระบวนการว่าทำอย่างไร โดยวิธีใด และเป็นอย่างไร ซึ่งปรากฏว่าผลที่ออกมา มักจะเป็นไปตามที่สังคมกำหนด อันเป็นผลจากวาทกรรมและอุดมการณ์ของสังคมนั้น ตัวอย่างเช่น เรื่องของเพศสภาพ ที่ถูกประกอบสร้างผ่านทางวาทกรรมที่ผลิตซ้ำอุดมการณ์ปีตาธิปไตย (สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2559 อ้างถึงใน หยางจิ้น, 2561)

Michel Foucault กล่าวถึงแนวคิดเรื่องอำนาจเอาไว้ว่า อำนาจไม่ใช่แรงที่ใช้บังคับ แต่เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่แบบต่าง ๆ โดยอำนาจนั้นไม่เพียงแต่จะเก็บกด หากแต่ยังสร้างอีก

ด้วย หน้าที่ของอำนาจคือการสร้างความจริง (Truth Production) (ปภัสรา ศิวะพิรุฬห์เทพ, 2548) ทั้งนี้ กล่าวได้ว่า การประกอบสร้างจะแสดงให้เห็นถึงอำนาจของผู้สร้าง หรืออำนาจของสังคม ที่ต้องการจะสื่อสารกับผู้รับสาร (สุขสม หินวิมาน, 2548 อ้างถึงใน อีสริยา อันเงิน, 2560) อย่างเช่น ในกรณีที่สื่อมวลชนได้สื่อสารกับประชาชนผู้รับสารถึงเรื่องการข่มขืนว่าเกิดขึ้นเพราะการแต่งตัว หรือในเชิงที่ว่าผู้หญิงไม่ยอมมระมัดระวังตัว ขณะนี้เองสื่อมวลชนก็ได้สร้างความเป็นจริงของการข่มขืนขึ้นแล้ว

Stuart Hall ได้อธิบายเกี่ยวกับความเป็นจริงว่า เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาภายใต้กระบวนการทางสังคม จึงไม่สนใจว่าในโลกทางกายภาพจะมีข้อเท็จจริงแบบนั้นอยู่หรือไม่ แต่ก็ยังสามารถสร้างความเป็นจริงให้เกิดขึ้นได้ (อรรธรณ ฤทธิศรีธร, 2562) และกล่าวอีกว่า การสร้างความเป็นจริงทางสังคมนั้น เป็นเรื่องการเมืองของการให้ความหมายอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ความเป็นจริงของเรื่อง ๆ หนึ่งสามารถมีได้มากกว่า 1 ชุด (Multiple Realities) ขึ้นอยู่กับว่าความเป็นจริงนั้นถูกสร้างโดยผู้ใด กำลังรับใช้อุดมการณ์ใด ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่แล้ว การรับรู้และการตีความของมนุษย์อาจไม่ได้เกิดจากการสัมผัสความจริง (ทางกายภาพ) โดยตรง แต่จะเกิดจากการรับรู้จากภาพแทนความจริง (Representation) ที่อาจจะจริงหรือไม่จริงก็ได้ เพื่อนำไปอ้างอิงกับความเป็นจริงนั้น ๆ (กฤตพล สุธิภัทรกุล, 2563) นอกจากนี้ยังเห็นว่า สื่อเป็นกลไกด้านอุดมการณ์ของสังคม ที่ไม่ได้เพียงแค่ทำการครอบงำสังคม หรือเป็นสิ่งที่สะท้อนอุดมการณ์อย่างหยาบ ๆ เท่านั้น หากแต่ว่าสื่อเองทำหน้าที่เป็น “ตัวประกอบสร้างความเป็นจริงของสังคม” (พนิดา หันสวาสดี, 2544)

จากการวิเคราะห์สื่อในแนววัฒนธรรม มองว่าสื่อมวลชนมิได้มีหน้าที่เพียงแค่ว่าเป็น “ช่องทางหรือพาหนะ” (Channel) ในการเผยแพร่และถ่ายทอดวัฒนธรรมเท่านั้น หากแต่ยังเป็น “แหล่งกำเนิดในการสร้างสรรค์” (Generator) วัฒนธรรมของสังคมอีกด้วย (กาญจนา แก้วเทพ, 2552)

หนังสือ Public Opinion ของ Walter Lippmann ที่ตีพิมพ์ในปี 1922 (กฤตพล สุธิภัทรกุล, 2563) อธิบายว่า เมื่อโลกนี้มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย มนุษย์เราย่อมไม่สามารถที่จะเข้าไปมีประสบการณ์ หรือไม่มีโอกาสที่จะได้สัมผัสกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นทุกเหตุการณ์ด้วยตัวเอง (Direct Experience) หากทว่ามนุษย์จะสามารถรู้จักโลกความเป็นจริงผ่านการฉายภาพของสื่อ (Mass-Mediated Experience) สื่อมวลชนจึงเปรียบเสมือนช่องทางหนึ่งที่จะนำความเป็นจริงจากโลกภายนอกมาสู่มนุษย์ ซึ่งมนุษย์จะสร้างความหมายจากความเป็นจริงเหล่านั้น โดยความหมายที่ได้ก็อาจจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละคน หรือตามสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมนั้น ๆ ทั้งนี้ถือได้ว่าสื่อมวลชนเป็นหนึ่งในสถาบันที่มีบทบาทในการสร้างความเป็นจริงทางสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นก่อให้เกิดภาพในหัวของมนุษย์ (The Picture in Our Head) อันเป็นภาพที่เกี่ยวกับโลกแห่งความเป็นจริงภายนอก (The World Outside) (พรพรรณ สมบูรณ์บัติ, 2549)

ปอแก้ว ทิพยมณฑล (2545) กล่าวว่า จากการศึกษาแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมนี้ มีส่วนช่วยให้เรามองสื่อมวลชนในฐานะผู้สร้างและผู้นำเสนอ ผ่านกระบวนการผลิตและเผยแพร่ชุดความรู้ความเข้าใจ ด้วยบทบาทของการตีความ นิยามความหมาย พิจารณาและบันทึกใหม่ โดยบทบาทเหล่านี้แทรกตัวอยู่กึ่งกลางระหว่างปัจเจกบุคคลกับโลกแห่งความเป็นจริง และเมื่อปัจเจกบุคคลถูกหล่อหลอมด้วยโลกทางสังคม จึงเกิดเป็นกระบวนการสร้างโลกแห่งความหมายให้แก่สรรพสิ่งรอบตัว ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน สร้างผลกระทบให้เกิดแก่นักของ

จากงานวิจัยเรื่อง “การประกอบสร้างความเป็นจริง และการตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในหนังสือพิมพ์” ของ รัตนา ประยูรรัช (2545) เพื่อที่จะศึกษาการประกอบสร้างความจริงในเชิงตัดสินผู้ตกเป็นข่าว ด้วยการเล่าเรื่องในข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ ในกรณีเรื่องส่วนตัว อาชญากรรม และศาสนา รวมถึงการศึกษาว่าบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ตกเป็นข่าว บุคคลใกล้ชิดกับผู้ตกเป็นข่าว และนักวิชาการด้านวารสารศาสตร์ มีความคิดเห็นกับการประกอบสร้างความจริงในเชิงตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในกรณีเหล่านี้อย่างไรบ้าง โดยทำการศึกษาคณะตัวอย่างจากข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันที่นำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องในแต่ละกรณี ในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 จำนวน 6 กรณี และสัมภาษณ์ผู้ตกเป็นข่าว และบุคคลที่เกี่ยวข้อง 6 คน นักวิชาการด้านวารสารศาสตร์ 1 คน ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอข่าวมีการประกอบสร้างความจริงในเชิงตัดสินผู้ตกเป็นข่าวในทุกกรณี ด้วยวิธีการบรรยายเรื่อง อันได้แก่ ฉาก ตัวละคร บทพูด และการกระทำ โดยจัดโครงเรื่องที่ได้จากการเลือกนำเสนอเหตุการณ์ และการร้อยเรียงเรื่องให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ จนทำให้เกิดความคิดรวบยอดต่อผู้ตกเป็นข่าวในกรณีนั้น ๆ ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง จึงสามารถอธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิดการประกอบสร้างดังกล่าวได้ด้วยแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของข่าว ธรรมเนียมปฏิบัติในการนำเสนอข่าว การอิงอยู่กับแหล่งข่าวเพียงไม่กี่แหล่ง และปัจจัยเชิงวารสารศาสตร์อื่น ๆ แล้วแต่กรณี สำหรับผู้ตกเป็นข่าวและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการประกอบสร้างดังกล่าวได้ จึงขอให้นักข่าวตระหนักถึงจุดนี้ด้วย และมีตระวังในการนำเสนอข่าวมากขึ้น

ในทุก ๆ ครั้งที่สื่อมวลชนได้นำเสนอหรือเผยแพร่เรื่องราวต่าง ๆ ออกสู่สังคม จะก่อให้เกิดผลกระทบได้หลายระลอก ไม่ว่าจะเป็นในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว แต่จากในทั้งหมดนี้ผลกระทบในระยะยาว ได้รับความสนใจจากนักวัฒนธรรมศึกษามากที่สุด ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการค่อย ๆ สั่งสมและตกตะกอน จนกระทั่งกลายมาเป็นผลึกทางวัฒนธรรมของผู้คน ในขณะที่ผู้รับสารอ่านหรือทำการถอดรหัสความหมายซึ่งแฝงมาในสารนั้น ๆ ที่ส่งมาจากสื่อมวลชน ผู้รับสารจะค่อย ๆ สะสมภาพต่อของชีวิตแบบต่าง ๆ (Picture of Life) รวมถึงได้รับแบบจำลองของพฤติกรรมแบบต่าง ๆ (Model of Behaviour) ก่อนที่จะได้มีโอกาสสัมผัสกับประสบการณ์เหล่านั้นจริง ๆ เมื่อเป็นเช่นนั้น

แล้ว กลุ่มวัฒนธรรมศึกษาจึงถือว่าการสื่อสารมวลชนไม่ใช่เพียงแค่เรื่องของการถ่ายทอดข่าวสาร แต่เป็นการสร้างระบบความหมายร่วมกันทั้งสังคม และอย่างที่ไคกล่าวไว้ข้างต้นว่า การสื่อสารนั้นไม่ได้เป็นแค่พาหนะในการถ่ายทอดวัฒนธรรม แต่ยังเป็นตัวสร้างสรรค์วัฒนธรรมอีกด้วย โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่เรากำลังมีชีวิตอยู่ในวัฒนธรรมแบบมีสื่อมวลชนเป็นตัวกลาง (Mass-Mediated Culture) (ปัทสรา ศิวะพิรุฬห์เทพ, 2548)

เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ต่าง ๆ ตลอดเวลา การจะตอกย้ำค้ำหลังแห่งความรู้และความเป็นจริงทางสังคมชุดเดิมเอาไว้ ย่อมจำเป็นที่จะต้องอาศัยวิธีการต่าง ๆ มากมาย และในจุดนี้เองที่สื่อมวลชนจะถูกใช้ให้มีบทบาทในการตอกย้ำความเป็นจริงเป็นอย่างมาก เช่น การใช้วิธีการผลิตซ้ำ เพื่อย้ำในบทบาทหรือภาพความเป็นจริงต่าง ๆ ทั้งนี้ ยิ่งมีการนำเสนอออกมาในลักษณะนี้บ่อยครั้งเท่าใด ก็ยิ่งเป็นการย้ำให้เห็นว่าบทบาทภาพเหล่านั้น คือบทบาทที่เป็นอยู่จริงในสังคม และเป็นสิ่งที่ควรยึดถือ เช่น บทบาททางเพศของแต่ละเพศ ที่ถูกนำเสนอแบบ Stereotyped (จิรวรา อุษยากุล, 2536)

งานวิจัยของ ปุรินทร์ นาคสิงห์ (2555) เรื่อง “การประกอบสร้างตัวตนเกย์ในภาพยนตร์ไทย” ที่มุ่งศึกษาถึงการประกอบสร้างตัวตนเกย์ในภาพยนตร์ไทยและวาทกรรมที่อยู่เบื้องหลังหรือมีอิทธิพลต่อการประกอบสร้างนั้น และศึกษาวิธีการอ่านความหมายและการสร้างคำอธิบายของผู้ชมเกย์ที่มีต่อตัวตนเกย์ที่ปรากฏในภาพยนตร์ ว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างไปจากโลกความเป็นจริงหรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของพวกเขาหรือไม่ ภายใต้แนวคิดการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม และวาทกรรม โดยศึกษาจากภาพยนตร์เกย์ที่เข้าฉายระหว่างปี พ.ศ.2547-2552 จำนวน 8 เรื่อง และผู้ชมเกย์ จำนวน 36 คน ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนของตัวบทภาพยนตร์ การประกอบสร้างตัวตนเกย์ก่อนปี พ.ศ.2540 ถูกสร้างขึ้นภายใต้อิทธิพลของวาทกรรมการจำแนกแตกต่างแบบคู่ตรงข้าม ทำให้ตัวตนเกย์ในช่วงเวลาดังกล่าว มีลักษณะเหมารวม และเป็นภาพตายตัว ซึ่งไม่แตกต่างจากตัวตนของกะเทย ผ่านการทำงานของสถาบันหลักทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา ศาสนา ที่ทำงาน สื่อมวลชน และกลุ่มทางสังคมทั่วไป แม้ว่าแนวคิดการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม จะให้ความสำคัญกับสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมากกว่าโลกความเป็นจริงก็ตาม แต่กลับพบว่าอิทธิพลจากโลกความเป็นจริงมีส่วนในการกำหนดวิธีการประกอบสร้างตัวตนเกย์ด้วยเช่นกัน ฉะนั้นตัวตนเกย์ภายหลังช่วงปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ถูกสร้างขึ้นภายใต้อิทธิพลของวาทกรรมความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชน และวาทกรรมต่อต้านเสนอผ่านการต่อสู้ของเกย์ อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยตัวตนของเกย์ในช่วงนี้จะให้คุณค่ากับความเป็นชาย และมีรูปแบบพฤติกรรมที่ไม่แตกต่าง ซึ่งทำให้ 1) ตัวตนเกย์แยกจากตัวตนของกะเทย 2) มีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างจากกลุ่มรักต่างเพศ 3) หลีกเลี่ยงการจับจ้องของสังคม และสำหรับกลวิธีในการประกอบสร้างความเป็นจริงให้สมจริงนั้น มีอยู่ 5 วิธี 1) การผสมกับระหว่างความจริงกับจินตนาการ 2) การทำให้ดูเป็นเรื่องปกติ 3) การให้คุณค่า

และให้โทษ 4) การสร้างข้อยกเว้น และ 5) การใช้เทคนิคเสียงหรือเพลงประกอบ ในส่วนของการอ่าน ความหมายของผู้ชมเกย์ พบว่า ผู้ชมเกย์อ่านความหมายในลักษณะที่สอดคล้อง ต่อรอง และปฏิเสธ ความหมายที่ภาพยนตร์ประกอบสร้างขึ้น สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านความหมายของผู้ชมเกย์ คือ ประสบการณ์ตรงในชีวิตประจำวัน และบรรทัดฐานและวาทกรรมของสังคมทั้งชุดหลักและชุดที่สร้างขึ้น มาเพื่อต่อรองความหมาย โดยตัวตนเกย์ที่ถูกประกอบสร้างขึ้น หากสอดคล้องกับการรับรู้ ผู้ชมเกย์ ก็มีแนวโน้มที่จะยอมรับ แต่ถ้าหากไม่สอดคล้อง ก็มีแนวโน้มที่จะปฏิเสธ และหากมีบางส่วนของ สอดคล้องแต่ขณะเดียวกันก็มีบางส่วนที่แตกต่างจากการรับรู้ ก็มีแนวโน้มที่จะต่อรองความหมาย ทั้งนี้ ผู้ชมเกย์ส่วนใหญ่ยอมรับความหมายของตัวตนเกย์ที่ถูกประกอบสร้างขึ้น โดยเฉพาะในมิติของความ เป็นปกติ การมีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างจากกลุ่มรักต่างเพศ และการยอมรับในความเป็นเกย์ของตนเอง สำหรับสิ่งที่ผู้ชมเกย์มีความเห็นว่าการให้เพิ่มในภาพยนตร์เกย์ก็คือ การแสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ในระยะยาว การสร้างภาพลักษณ์เกย์ในแง่บวก และการสร้างตอนจบของเรื่องให้มี ความสุขสมหวัง ถึงแม้ว่าภาพยนตร์จะเปิดพื้นที่ในการแสดงออกซึ่งตัวตนเกย์ แต่อย่างไรก็ตาม ใน ฐานะสถาบันหลักทางสังคม ภาพยนตร์ยังคงรักษาแบบแผนและบรรทัดฐานทางสังคมเอาไว้ ด้วยการ ผลิตและผลิตซ้ำตัวตนเกย์ จะสังเกตได้จากในตอนต้นของภาพยนตร์ ตัวตนเกย์จะถูกประกอบสร้างให้ มีลักษณะที่หลากหลาย มีทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกับตราประทับหรือภาพตายตัวของสังคม แต่ใน ตอนสุดท้ายแล้ว ภาพยนตร์ก็ทำให้เกย์ ในฐานะผู้เปี่ยมเบน หรือความผิดปกติ ต้องพบกับ โศกนาฏกรรม การพลัดพราก และการสูญเสีย

สื่อ ละครโทรทัศน์นั้นมีความสัมพันธ์กับการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมอย่าง ลึกซึ้ง แนบแน่น ในฐานะที่เป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกในสังคม หรือผู้รับสาร กับโลกแห่งความเป็น จริง ละครโทรทัศน์สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ทางอ้อมกับสรรพสิ่งและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงให้กับเราได้ กล่าวคือ มนุษย์สามารถจะเรียนรู้สภาพความเป็นจริงทาง สังคมตามที่ละครโทรทัศน์สร้าง หรือให้นิยามไว้ นั้นทำให้สมาชิกในสังคมรับรู้และเข้าใจสถานการณ์ ความเป็นจริงของสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ได้ แม้ว่าจะไม่ได้มีส่วนเข้าร่วมโดยตรง ละครโทรทัศน์จึง เปรียบเสมือนหน้าต่างที่เปิดไปสู่โลกกว้าง ทำให้เราได้รู้เห็นความเป็นจริงทางสังคมมากยิ่งขึ้น (สันธิ ฐิตา นุชพิทักษ์, 2552)

นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงเอกลักษณ์ของละครโทรทัศน์ ที่เป็นสาระบันเทิงประเภทหนึ่งที่มี ความโดดเด่น ก็จะพบว่าเป็นสื่อที่มีความสามารถในการรุกรังตัวผู้ชม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้เสพ ความสนุกสนานเป็นประจำทุกวัน ตัวสารที่ส่งออกมายังผสมผสานระหว่างความจริง (Realism) กับ เรื่องแต่ง (Fiction) ได้อย่างกลมกลืน ส่งผลให้สื่อประเภทนี้มีอิทธิพลในการถ่ายทอดความคิด ความ

เชื้อ อุดมการณ์ รวมถึงมีบทบาทในการสร้างความเป็นจริงทางสังคมได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ (สัณฐิตา นุชพิทักษ์, 2552)

อย่างไรงานวิจัยของ อภิรัตน์ รัชยานนท์ (2547) เรื่อง “กระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของตัวละครนางร้ายในละครโทรทัศน์” ที่มุ่งวิเคราะห์องค์ประกอบในกระบวนการสื่อสาร 2 ด้าน ได้แก่ ตัวบทละครโทรทัศน์ และผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการสร้างความเป็นจริงทางสังคมและภาพลักษณ์ของตัวละครนางร้าย ในละครโทรทัศน์ และศึกษาถึงการรับรู้และการถอดรหัสความหมายของนางร้าย ที่ผู้ชมได้รับจากการสร้างความเป็นจริงของละครโทรทัศน์ งานวิจัยชิ้นนี้อาศัยทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของสื่อมวลชน ประกอบกับแนวคิดเรื่องความเบี่ยงเบนในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็นแรก ละครโทรทัศน์นั้นมีการสื่อความหมายให้นางร้ายมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากกฎเกณฑ์แห่งบรรทัดฐาน 4 ประการ ได้แก่ บรรทัดฐานทางเทคนิค วิถีประชา ประเพณี และกฎหมาย วิธีที่ละครโทรทัศน์นำมาใช้ในการสื่อสารความเบี่ยงเบนเป็นการลงรหัสออกมาเป็นภาพ (Visualised) ให้พฤติกรรมเบี่ยงเบนถูกสื่อออกไปในความหมายมิติต่าง ๆ อีกทั้งละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ยังลงรหัสให้นางร้ายต้องพบจุดจบอย่างทุกข์ทรมาน เช่น ถูกทำร้าย ถูกข่มขืน เสียชีวิต ซึ่งการสื่อสารความหมายเช่นนี้เป็นการชี้ให้ผู้ชมเห็นว่า ทำยที่สุดแล้วผู้หญิงที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจะต้องพบกับจุดจบอันน่าเวทนา เป็นการลดทอนอำนาจของผู้หญิงที่มีพฤติกรรมขัดแย้งจากกฎเกณฑ์แห่งศีลธรรม และยังเป็นกรสร้างกรอบบรรทัดฐานให้มีความชัดเจน แข็งแกร่งมากขึ้น ส่วนประเด็นที่สอง ผู้รับสารใช้เกณฑ์หลากหลายในการนิยามความเบี่ยงเบนของนางร้าย แต่โดยภาพรวมจะใช้บรรทัดฐานและกรอบทางศีลธรรมมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์พิจารณา อย่างประเด็นเกี่ยวกับการลงโทษนางร้าย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดซึ่งเป็นสตรีใช้กรอบศีลธรรมเป็นจุดยืนในการพิจารณาว่านางร้ายสมควรถูกลงโทษ ตามคติความเชื่อทางพุทธศาสนา อย่างไรก็ตามมีผู้ชมบางส่วนมีทัศนคติขัดแย้งไปจากกฎเกณฑ์ดังกล่าว เช่น กรณีที่กลุ่มตัวอย่างบางคนให้ความเห็นว่าอยากเป็นเช่นนางร้ายในละคร เพราะมีอำนาจและมีวิถีชีวิตที่สะดวกสบาย แต่ก็นับว่าเป็นสัดส่วนน้อยมาก ปรากฏการณ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ชมละครโทรทัศน์ยังคงใช้บรรทัดฐานและกรอบแห่งศีลธรรมเป็นแนวทางในการนิยามความเบี่ยงเบนของนางร้าย

งานวิจัยเรื่อง “ภาพตัวแทนของข้าราชการในละครโทรทัศน์” ของ อีสริยา อ้นเงิน (2560) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวแทนของข้าราชการที่สร้างผ่านตัวบทของละครโทรทัศน์ และศึกษาการรับรู้และการตีความเกี่ยวกับข้าราชการของผู้รับสารที่มีอาชีพรับราชการและผู้ที่ไม่ได้รับราชการแต่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของข้าราชการ โดยวิเคราะห์จากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงปี พ.ศ.2555-2560 เนื่องจากช่วงปีดังกล่าวเป็นช่วงแห่งการผลักดันภาพข้าราชการภายใต้กรอบความคิด “ข้าราชการยุคใหม่” จำนวน 4 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า ภาพตัวแทนของข้าราชการ ถูกประกอบสร้างผ่านความหมาย 3 ชุด ได้แก่ ภาพข้าราชการในอุดมคติ ภาพ

ข้าราชการยุคใหม่ และภาพด้านลบของข้าราชการ โดยเป็นการควมรวมกันของภาพทั้ง 3 ชุด ให้นำหนักในแต่ละภาพแตกต่างกันไป ตามประเภทของละคร (Genre) แต่ละเรื่อง อีกทั้ง ภาพตัวแทนข้าราชการในละครยังถูกประกอบสร้างให้ดำรงไว้ซึ่งภาพข้าราชการในอุดมคติ แต่แฝงไปด้วยความเป็นข้าราชการยุคใหม่ ส่วนการศึกษาการถอดรหัสหรือการตีความของกลุ่มผู้รับสารที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นข้าราชการที่แตกต่างกัน จะพบว่า ภาพตัวแทนข้าราชการจะถูกถอดรหัสหรือตีความจากเงื่อนไขทางอาชีพ หน่วยงาน และประสบการณ์ตรงที่แตกต่างกัน โดยเงื่อนไขเหล่านี้ส่งผลต่อรูปแบบการถอดรหัสที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้รับสารที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นข้าราชการที่แตกต่างกัน และกลุ่มผู้รับสารดังกล่าวมักต่อต้านความหมายของภาพข้าราชการในอุดมคติและภาพข้าราชการยุคใหม่ ฉะนั้น ภาพข้าราชการในละครโทรทัศน์ที่มีต่อกลุ่มผู้ชมผู้ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นข้าราชการแตกต่างกัน จึงมีหน้าที่ในการรักษาภาพข้าราชการในอุดมคติให้คงอยู่ต่อไป และการต่อรองความหมายของภาพข้าราชการในละครโทรทัศน์นั้นขึ้นอยู่กับต้นทุนประสบการณ์เกี่ยวกับข้าราชการ (Reference) ของผู้รับสารแต่ละคนด้วยว่าข้าราชการในชีวิตจริงเป็นอย่างไร

ยิ่งในยุคปัจจุบัน ละคร ซีรีส์ มีการนำเสนอเรื่องราวของกลุ่มคนในสังคมที่แตกต่างหลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสถานะ อาชีพ เชื้อชาติ และกลุ่มคนชายขอบ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ สังเกตได้จากที่ละคร ซีรีส์ เริ่มมีตัวละครหลักเป็นบุคคลเพศหลากหลาย หรือมีตัวละครที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน และซีรีส์ที่ได้รับความนิยมอย่างล้นหลามในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ก็คือซีรีส์วาย ซึ่งเป็นซีรีส์ที่มีตัวละครเอกเป็นชายรักชาย และด้วยกระแส รวมถึงเสียงตอบรับของผู้ชมที่มีต่อตัวสื่อนี้เอง ที่อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ช่วงเวลาดังกล่าวสังคมหันมาสนใจในประเด็นความหลากหลายทางเพศมากขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่าละคร ซีรีส์ เหล่านี้ช่วยขยายการรับรู้ของผู้ชม ที่แม้จะไม่มีประสบการณ์พบเจอโดยตรง แต่ก็ทำให้คนได้รู้ว่ามีสิ่งนี้อยู่ นับได้ว่าซีรีส์วาย ที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบรักเพศเดียวกันนั้น ได้มีส่วนในการสร้างการรับรู้ถึงกลุ่มเพศหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตาม ซีรีส์วายส่วนใหญ่จะมีการนำเสนอตัวละครเพศหลากหลายออกมาในลักษณะที่ยึดติดกับกรอบค่านิยมหรือบรรทัดฐานทางสังคมอยู่ โดยเฉพาะในเรื่องเพศ หรือมักนำเสนอออกมาในลักษณะการสร้างภาพลักษณ์เหมารวม ตีตรา อย่างเช่น มีอารมณ์ขัน เป็นตัวตลก มีความสุดโต่ง ชอบพูดจาหยาบคาย เป็นคนโมโหรัย ชอบใช้ความรุนแรง

สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การประกอบสร้างความหมายชายรักชาย: กรณีศึกษาคลับพรายเดย์ เดอะซีรีส์” โดย รณยุทธ เอื้อไตรรัตน์ (2562) ที่ได้ศึกษาถึงภาษา ตัวบท และสัญลักษณ์ต่าง ๆ จากละครคลับพรายเดย์ เดอะซีรีส์ 5 ตอน ความลับของหัวใจที่ไม่มีจริง และ สงครามแย่งผู้ To Be Continued ตอน ความลับของหัวใจที่ไม่มีจริง โดยพิจารณาออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้คือ 1) ชายรักชาย : การยอมรับจากครอบครัว 2) ชายรักชาย : พฤติกรรมการแสดงออกในพื้นที่สาธารณะ และ 3)

ชายรักชาย : ความรักและกามกิจ ภายใต้ทฤษฎีการประกอบสร้างความจริงทางสังคม ซึ่งผลการศึกษพบว่า ละครยังคงทำหน้าที่ในการผลิตซ้ำเพื่อนำเสนอภาพเหมารวมว่าครอบครัวใดที่มีลูกเป็นชายรักชาย คนในครอบครัว โดยเฉพาะผู้เป็นพ่อจะไม่สามารถยอมรับในสิ่งที่ลูกเป็นได้ ทั้งนี้เมื่ออยู่ในพื้นที่สาธารณะ ชายรักชายต้องเลือกแสดงออกถึงความเป็นชายเพื่ออำพรางพฤติกรรมความเป็นหญิง อันเป็นแนวทางการดำรงชีวิตรูปแบบหนึ่ง แต่หากมีการรวมกลุ่มกับผู้อื่นที่รับรู้ในเพศวิถีที่แท้จริงของตน ชายรักชายก็เลือกที่จะเปิดเผยพฤติกรรมของตนตามที่ใจปรารถนา นอกจากนี้ ละครยังคงขบขันในเรื่องของความรักและกามกิจของชายรักชายออกมาในมิติเดียว คือความรักนั้นจะต้องจบลงด้วยโศกนาฏกรรม หรือการที่รักนั้นไม่สมหวังจะต้องมีเหตุมาจากที่ชายรักชายหลายใจ เปลี่ยนคู่นอนบ่อย ไม่พอใจในความรัก โดยการประกอบสร้างชายรักชายในมุมมองดังกล่าวนี้ ไม่ได้ช่วยให้สังคมเข้าใจชายรักชายในมิติที่หลากหลายตามโลกแห่งความเป็นจริง แต่กลับเป็นการทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชายรักชายในสังคมไทยยังคงย่ำอยู่กับที่

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของกฤตพล สุธิภักทรกุล (2563) เรื่อง “การประกอบสร้างตัวละครชายรักชายในซีรีส์วาย” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างตัวละครชายรักชายในซีรีส์วาย ศึกษาคุณลักษณะของตัวละครชายรักชายในซีรีส์วาย และศึกษาทัศนคติของผู้ชมที่เป็นกลุ่มชายรักชายที่มีต่อตัวละครชายรักชายในซีรีส์วาย โดยทำการศึกษาจากตัวละครชายรักชาย จำนวน 20 ตัวละคร จากซีรีส์วายที่ออกอากาศในปี พ.ศ.2558-2562 จำนวน 10 เรื่อง และผู้ชมที่เป็นกลุ่มชายรักชาย จำนวน 15 คน ผลการศึกษพบว่า ตัวละครชายรักชายในซีรีส์วายมีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มชายรักชายในละครหลังข่าวและภาพยนตร์ในยุคก่อนที่จะมีความเป็นหญิงสูง แสดงออกเกินจริง บ้าผู้ชาย และไม่สมหวังในความรัก แต่ตัวละครในซีรีส์วายที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาใหม่นั้น มักถูกจำกัดให้อยู่ในช่วงวัยเรียน ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปจนถึงวัยทำงาน หน้าตาและรูปร่างดี มีฐานะปานกลางจนถึงดี อาศัยอยู่ในเมือง โดยทั้งหมดจะมีคุณลักษณะร่วมกัน 4 ประการ คือ 1) การให้คุณค่าความเป็นชาย ด้วยการทำให้ตัวละครมีความเป็นชายสูง ทั้งรูปร่าง หน้าตา ลักษณะนิสัย 2) การนำเอาความสัมพันธ์แบบชายหญิงมาครอบทับไว้ ด้วยการกำหนดบทบาททางเพศ ซึ่งส่งผลให้ตัวละครถูกแบ่งออกเป็นผู้กระทำ ฝ่ายหนึ่ง และอีกฝ่ายเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งจะเป็นผู้ชายที่มีความเป็นหญิงสูงกว่าฝ่ายแรก เช่น มีรูปร่างหน้าตาที่ตัวเล็กกว่า ผิวขาวกว่า หรือนิสัยมีความเป็นหญิงสูงกว่า 3) การสร้างโลกในอุดมคติของการยอมรับกลุ่มชายรักชาย ทุกคนสามารถยอมรับความเป็นชายรักชายได้แทบจะในทันที ซึ่งผิดไปจากธรรมชาติของโลกแห่งความเป็นจริง 4) รักเดียวใจเดียว ทำให้ตัวละครชายรักชายได้ครองคู่กันและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

ด้วยความที่สังคมไทยยังไม่ได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศอย่างจริงจังและแพร่หลาย ประกอบกับเป็นสังคมที่ค่อนข้างยึดถือในกรอบบรรทัดฐาน วัฒนธรรม จึงทำให้หลาย ๆ คนอาจไม่เข้าใจ จนทำให้มีอคติ หรือเข้าใจแบบผิวเผิน เมื่อซีรีส์วายส่วนใหญ่นำเสนอภาพ

บุคคลเพศหลากหลายออกมาในลักษณะเช่นนี้บ่อยครั้ง จนกลายเป็นการสร้างภาพจำบางอย่างให้แก่คนกลุ่มดังกล่าว เช่นนี้แล้วย่อมส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจของผู้ที่ได้รับชม โดยเฉพาะผู้ชมที่อยู่ในชีวิตประจำวันไม่ได้มีประสบการณ์รู้จักกับผู้มีหลากหลายทางเพศโดยตรง อาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน หรือกระทั่งกลายเป็นการสร้างทัศนคติในเชิงลบต่อคนกลุ่มนี้ได้ กล่าวได้ว่า การประกอบสร้างตัวละครเพศหลากหลายในซีรีส์วายออกมาในลักษณะเป็นการสร้างภาพจำ สร้างภาพลักษณ์เหมารวม หรือตีตรา ตามขนบเดิม ๆ นอกจากจะไม่ช่วยทำให้สังคมเกิดความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ที่ในความเป็นจริงแล้วยังมีมิติอื่น ๆ อีกมากมาย ยังคงเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย ที่ยังย่ำอยู่กับที่ ดังนั้น เมื่อซีรีส์วายเป็นสื่อที่มีพลังในการประกอบสร้างความเป็นจริงหรือความหมายให้แก่สังคมได้ ก็ควรที่จะเรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศให้ละเอียดรอบคอบ ปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอ เพื่อที่จะได้ถ่ายทอดเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์มากกว่าผลิตซ้ำภาพเหมารวมอย่างที่เคยทำตลอดมา นำเสนอเรื่องราวของกลุ่มคนเพศหลากหลายออกมาในมิติอื่น ๆ มากขึ้น (รณยุทธ เอื้อไตรรัตน์, 2562) เพื่อที่จะได้สร้างความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศให้กับสังคม ลดอคติ ช่วยทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปลอดภัย

5. จริยธรรมสื่อด้านความหลากหลายทางเพศ

คำว่า “จริยธรรม” มาจากการรวมกันของคำ 2 คำ คือคำว่า จริย + ธรรม โดยคำว่า “จริย” หมายถึง ความประพฤติ หรือกิจการที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า “ธรรม” สามารถให้ความหมายได้หลายประการ ได้แก่ หลักปฏิบัติ คุณความดี หรือหลักคำสอนของศาสนา เมื่อพิจารณาความหมายของทั้ง 2 คำนี้ควบคู่กันแล้ว จริยธรรมจึงมีความหมายว่า หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางของการประพฤติ (Tuemaster, 2020)

จริยธรรม ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้นิยามความหมายว่า ธรรม ที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม หรือกฎศีลธรรม

แสง จันทร์งาม ให้ความหมายจริยธรรมว่าหมายถึง คุณสมบัติทางความประพฤติ ที่สังคมมุ่งหวังให้คนในสังคมประพฤติ เป็นหน้าที่ของสมาชิกในสังคมพึงปฏิบัติ ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เพื่อให้สังคมเกิดความเจริญรุ่งเรือง (True ปลูกปัญญา, 2554)

จริยธรรมจึงเป็นแนวทางในของการปฏิบัติตน เพื่อให้ทราบว่าอะไรควรประพฤติปฏิบัติ อะไรไม่ควร เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม ทั้งนี้จริยธรรมไม่ใช่กฎหมาย เนื่องจากไม่มีบทลงโทษ ส่วนกฎหมาย เป็นสิ่งที่บังคับให้คนต้องทำตาม หากฝ่าฝืนก็จะมีบทลงโทษ (สำเนียง ยอดศิริ, 2560)

อีกคำหนึ่งที่น่าสนใจมีความหมายใกล้เคียงกัน จนบ่อยครั้งทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน นั่นคือคำว่า “จรรยาบรรณ” และเมื่อพิจารณาออกเป็นส่วนจะพบว่า “จรรยา” หมายถึง ความประพฤติ หรือกิจการที่ควรประพฤติในหมู่คณะ ส่วน “บรรณ” หมายถึง หนังสือ หากนำมาประกอบกันแล้วจะให้ความหมายของจรรยาบรรณว่า หลักความประพฤติของบุคคลที่ปฏิบัติงานในสายงานต่าง ๆ (กิริติ ตระการศิริวานิช, 2557)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมายของคำว่า จรรยาบรรณ ว่า หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้

จริยธรรมของสื่อมวลชน หมายถึง ความประพฤติอันมีสำนึกว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ เป็นความถูกต้องที่มีกฎเกณฑ์ของสื่อมวลชนตามแต่ประเภทของงาน (ปณัชญา สีสายุทธ, 2560) หรือตามที่ สมสุข หินวิมาน และคณะ ให้ความหมายว่า ธรรมอันเป็นข้อประพฤติปฏิบัติของสื่อมวลชน (นาจรีย์ ชยะบุตร, 2562)

ส่วนจรรยาบรรณของสื่อมวลชน เกตินิกิ ได้นิยามไว้ว่าหมายถึง หลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน ที่มีการรวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ และได้บัญญัติกฎเกณฑ์ขึ้นมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชนให้มีความรับผิดชอบ (เทียนทิพย์ เตียวกี, 2559)

จากมาตรา 35 วรรคแรก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ที่บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็น ตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ” จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมีสิทธิและเสรีภาพในการรายงานข่าว เพื่อที่จะให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้สื่อมวลชนจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ดี เสรีภาพของสื่อมวลชนย่อมต้องมาพร้อมกับความรับผิดชอบด้านจริยธรรมด้วย (พัชรภา เอื้ออมรวนิช, 2560)

ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (The Social Responsibility Theory) โดย Theodore Peterson (1973 อ้างถึงใน เทียนทิพย์ เดียวกี, 2559) เป็นทฤษฎีที่ช่วยทำให้สื่อมวลชนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น โดยมีจรรยาบรรณทางวิชาชีพเป็นหลักในการดำเนินงาน ประกอบไปด้วยหลัก 3 ประการ ดังนี้

- 1) ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมและเลือกรับข่าวสาร
- 2) สื่อต้องมีอิสรภาพ และเสรีภาพในการนำเสนอข่าว
- 3) สื่อต้องตระหนักถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ

ทั้งนี้ เพื่อให้สื่อมีความเป็นกลาง รวมถึงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและสังคมได้

สุกัญญา บุรณเดชะชัย (2549 อ้างถึงใน นาจรีชัย ชยะบุตร, 2562) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนภายใต้ทฤษฎีนี้ ว่าได้แก่

- 1) สนับสนุนระบบการเมืองด้วยการนำเสนอข่าวสาร ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม
- 2) เพิ่มพูนสติปัญญาของสาธารณชน และส่งเสริมกระบวนการทางประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนได้มีความสามารถในการปกครองตนเอง
- 3) ปกป้องรักษาสีติของปัจเจกบุคคล โดยทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมรัฐบาล
- 4) สนับสนุนระบบเศรษฐกิจ โดยทำหน้าที่ให้บริการสื่อโฆษณา ซึ่งรายได้ส่วนนี้จะต้องไม่ทำลายอิสรภาพของสื่อมวลชน
- 5) ให้ความบันเทิงที่คัดเลือกมาแล้วว่ามีคุณภาพ
- 6) หลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวที่อาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรม ความรุนแรง ความไม่สงบ หรือความแตกแยกในสังคม

7) จะต้องสะท้อนความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ฝ่ายตรงข้ามได้ใช้สิทธิโต้ตอบ Moemeka (1991 อ้างถึงใน พัชราภา เอื้ออมรวนิช, 2560) สื่อมวลชนมีภาระหน้าที่ที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้เสรีภาพ ทั้งนี้การควบคุมมาจากความคิดเห็นของชุมชน ปฏิบัติการของผู้บริโภค และตามที่ในจรรยาบรรณได้บัญญัติไว้ หากสื่อมวลชนละเลยในการทำหน้าที่นี้

ก็อาจต้องมีการบังคับให้เป็นไปตามนั้น ทฤษฎีนี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับศีลธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมของบุคคล และองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน

McQuail กล่าวถึงเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน โดยจำแนกออกเป็น 5 ประการ ดังนี้คือ (พงษ์ วิเศษสังข์, 2554 อ้างถึงใน พัทธราภา เอื้ออมรวณิช, 2560)

1) สอดส่องดูแล เฝ้าระวัง เหตุการณ์ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อประชาชน แล้วรายงานให้ประชาชนได้รับทราบ โดยสื่อจะต้องตื่นตัวในการสอดส่องเหตุการณ์สำคัญ ๆ เพื่อรายงานให้ประชาชนได้รู้ทันเหตุการณ์ สำหรับเตรียมพร้อมในการรับมือและป้องกันเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้น ความรับผิดชอบต่อสังคมหลักตามหน้าที่นี้คือ การตรวจสอบรัฐบาลแทนประชาชน

2) ประสานความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมเกี่ยวกับประเด็นที่สื่อเลือกนำเสนอ เพื่อให้ประชาชนผู้รับสารได้รับรู้ความคิดเห็นในหลากหลายมิติ หลายแนวคิด สำหรับการนำไปประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ

3) สั่งสอน ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม และประเพณี สื่อทำหน้าที่ในการถ่ายทอดข้อมูลเพื่อก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อมรดกทางสังคม อันจะเป็นกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับกาลและเทศะ

4) ให้ความบันเทิง เป็นหน้าที่สำคัญของสื่อในสังคมที่เต็มไปด้วยความเครียดจากปัญหา ภัยธรรมชาติ เศรษฐกิจ และการเมือง ด้วยศิลปะ เพื่อจรรโลงใจ จรรโลงสังคม ให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการดำรงชีวิตด้วยวัฒนธรรม และประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์

5) รณรงค์ท่ามกลางปัญหาเก่าและใหม่ที่เกิดขึ้นมากมาย และแพร่กระจายผลกระทบได้ในวงกว้างอย่างรวดเร็ว จึงเป็นหน้าที่ของสื่อในการรวบรวมพลัง และผลักดันประชาชนจำนวนมาก ให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ทางสังคมร่วมกัน สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

กาญจนา แก้วเทพ (2543 อ้างถึงใน ภาณุพงษ์ ทินกร, 2560) กล่าวถึงทฤษฎีนี้ว่า เริ่มจากที่คณะทำงานเรื่องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ระบุว่า แม้เสรีภาพของสื่อจะได้รับการสนับสนุน แต่ต้องเพิ่มหลักการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมเข้าไปด้วย ทั้งนี้มีข้อควรปฏิบัติความรับผิดชอบต่อสื่อที่พึงกระทำต่อสังคม คือ

1) ต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความจริง อย่างละเอียดรอบด้าน ตรวจสอบรอบคอบ โดยพิจารณาดูบริบทเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2) สื่อมวลชนต้องสร้างเวทีแห่งการแสดง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งเป็นช่องทางที่แสดงความคิดเห็นสาธารณะ

3) สื่อมวลชนต้องคำนึงถึงการเป็นภาพตัวแทนของทุกกลุ่มในสังคม และต้องนำเสนอเป้าหมาย คุณค่าของสังคมอย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่าสื่อมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ ทั้งยังมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชนผู้รับสาร สื่อจึงได้รับการรับรองถึงเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็น (ศิริวรรณ อนันต์โท และสันทัด ทองรินทร์, 2559) แต่อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนจำเป็นที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ฉะนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด สื่อมวลชนจึงควรยึดถือจริยธรรมในวิชาชีพสื่อ รวมถึงเคร่งครัดในจรรยาบรรณวิชาชีพควบคู่กันไปในการทำงาน (เพิ่มพร ณ นคร, 2560)

ปัจจุบันคนในสังคมคงจะคุ้นชินกับความหลากหลายทางเพศมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในอดีต เนื่องจากมีภาพคนเพศหลากหลายปรากฏหรือได้พื้นที่บนสื่อ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของข่าว ภาพยนตร์ ละคร ซีรีส์ รายการโทรทัศน์หรือรายการออนไลน์ โดยทั้งหมดนี้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเป็นผลดีในแง่ของการรับรู้ตัวตนของคนกลุ่มนี้ รวมถึงแสดงให้เห็นว่าสังคมนั้นเปิดกว้าง ให้พื้นที่แก่ความหลากหลาย แต่ถ้าหากได้ลองพิจารณาแล้วจะพบว่า ในหลาย ๆ ครั้งที่มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนเพศหลากหลายผ่านสื่อ เนื้อหานั้นกลับเต็มไปด้วยความอคติ การผลิตซ้ำภาพจำบางอย่าง การสร้างภาพลักษณ์เหมารวม การส่งต่อทัศนคติต่าง ๆ ที่เป็นไปในเชิงลบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไปสร้างบาดแผลให้กับกลุ่มเพศหลากหลายเป็นอย่างมาก

อย่างไรกรณีของข่าว ที่มีจะมีการนำเสนอข่าวออกมาในเชิงล้อเลียน มีการตีตราคนกลุ่มเพศหลากหลายว่าเป็นพวกที่มีพฤติกรรมแปลกประหลาด ชอบแก้ปัญหาดูด้วยความรุนแรงทางอารมณ์ (Chula, 2020) กังวาล พองแก้ว ยังพบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่รุนแรงในการพาดหัวข่าวหรือในเนื้อหาข่าว ตัวอย่างเช่น สายเหลือง ระเบิดถึงซี ตู๊ด ตีฉิ่ง เก้ง เป็นต้น ซึ่งการเลือกใช้คำศัพท์เหล่านี้เป็นการไปลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทำให้เห็นว่าสื่อไม่ได้ตระหนักถึงพลังอำนาจในการใช้ภาษาในข่าวว่าสามารถสร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนกลุ่มนี้ได้ (ทีมข่าวในประเทศโพสต์ทูเดย์, 2558)

ในกรณีของภาพยนตร์ อย่างเรื่องต๊อดสู้ฟุด ที่ถูกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพศวิถีออกมาเรียกร้องต่อผู้ผลิตว่าในบางฉากของภาพยนตร์มีการสะท้อนให้เห็นภาพการใช้ความรุนแรงของกลุ่มเพศวิถีที่เกินความจริงไป เรื่อง Me Myself มีกลุ่มเพศวิถีแสดงความคิดเห็นว่าอาจสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อสังคมถึงการที่กะเทยหรือเกย์เลี้ยงดูเด็กจะส่งผลให้เด็กเติบโตมา มีความเบี่ยงเบนทางเพศ หรือเรื่องคู่แสด ถูกวิจารณ์ว่าเป็นการย่ำยีศักดิ์ศรีของเพศวิถี (อุรพงศ์ แพทย์คชา, 2555)

กรณีของละคร รัตนะ แซ่เตีย (2550 อ้างถึงใน พัฒนพล วงษ์ม่วง, 2559) ได้ทำการศึกษา ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกและบทบาทของตัวละครชายรักชายในละครโทรทัศน์ และศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อตัวละครนั้น ๆ ผลการวิจัยพบว่า ตัวละครเหล่านั้นมักมีภูมิหลังที่ไม่มีความสุข มีการแสดงออกในทางลบ ถูกสร้างให้ดูเกินกว่าความเป็นจริง ซึ่งในส่วนของผู้ชมกลับมีความเห็นว่าทำให้เข้าใจกลุ่มคนเหล่านี้มากขึ้น ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาล้วนเป็นเรื่องที่ต้องระวังให้มาก

เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ที่สื่อได้กระทำอาจไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อตัวผู้ที่ถูกพูดถึงหรือเป็นประเด็นเท่านั้น แต่กระทบไปถึงผู้มีความหลากหลายทางเพศคนอื่น ๆ ด้วย

ขณะเดียวกัน หลังช่วงปี พ.ศ.2556 ก็พบว่าสื่อโทรทัศน์มีละคร หรือรายการที่มีเนื้อหาหลักหรือบางช่วงบางตอนที่เกี่ยวข้องกับกะเทย นำเสนอออกมาในภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือมีความเก่ง ฉลาด สร้างสรรค์ ทั้งยังได้รับบทเป็นตัวเอก หรือผู้ดำเนินรายการอีกด้วย ภาพลักษณ์บนสื่อที่เปลี่ยนไปนี้ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและการปฏิบัติของคนในสังคม เนื่องจากการสื่อสารผ่านละคร หรือรายการโทรทัศน์เป็นกลวิธีที่แยบคาย สามารถแทรกซึมความคิดของคนในสังคมได้ เพราะเป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวัน นับได้ว่าสื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมือที่ช่วยลดทอดการปะทะของผู้ที่เคยไม่ยอมรับการปรากฏตัวของกะเทยบนสื่อสาธารณะ (เอกชัย แสงโสภา, 2562)

ศิริศักดิ์ ไชยเทศ กล่าวว่า เมื่อสื่อมีอิทธิพลต่อการรับรู้และความเข้าใจของคนในสังคม ทั้งยังมีพลังอำนาจในการกำหนดความเข้าใจของสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารว่าให้ไปไหนทิศทางใด รวมถึงสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคม ไปจนถึงขึ้นขับเคลื่อนกฎหมาย นโยบายต่าง ๆ ได้ (อรณี รัตนวิโรจน์, 2019) ฉะนั้น การที่สื่อจะนำเสนออะไรออกมา โดยเฉพาะประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน ที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมได้ จึงต้องระมัดระวังให้มาก สื่อควรจะมีความรู้ ทำความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศเสียก่อน ต้องตระหนักว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ และสื่อมีความสามารถที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้สื่อต้องมองเห็นพวกเขาในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง การนำเสนอข้อมูลหรือสร้างสรรค์เนื้อหาเกี่ยวกับเพศหลากหลายก็ควรจะต้องเป็นไปด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

จากที่สังเกตปัญหาที่ผ่านมา ๆ มา รวมถึงกรณีตัวอย่างที่ได้ยกมาข้างต้น สาเหตุหลักน่าจะมาจาก การที่สื่อบกพร่องในการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ จากงานวิจัยเรื่อง “การสื่อแสดงของเพศหลากหลาย: ขนบสื่อในภาพยนตร์ไทย” (ภคมินทร์ เสวตพัฒน์โยธิน, 2561) ที่ผู้วิจัยเห็นว่า การสร้างสรรค์ภาพยนตร์ไทยยังขาดความตื่นรู้ในเรื่องจริยธรรม ตั้งแต่ในส่วนของ การสร้างเนื้อหาไปจนถึงวิธีการนำเสนอ จึงมักจะปรากฏภาพแทนของกลุ่มเพศหลากหลายในลักษณะของการผลิตซ้ำ ถ่ายโอนความเชื่อบางอย่าง เกิดเป็นภาพเหมารวม จนกลายเป็นมายาคติที่ผูกติดอยู่กับกลุ่มคนเหล่านี้ ทำให้ผู้ชมเข้าใจและเชื่อว่าพวกเขามีพฤติกรรมตามภาพที่ปรากฏ และด้วยความที่ภาพยนตร์ถูกปรุงแต่งด้วยความบันเทิง จนได้รับความนิยม กลายเป็นที่ยอมรับ จึงทำให้ถูกเร่งผลิตซ้ำเข้าสู่ตลาด โดยมองข้ามประเด็นด้านจริยธรรมไป ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจริยธรรมของสื่อมวลชนไทยต่อการผลิตซ้ำภาพแทนกลุ่มเพศหลากหลายในภาพยนตร์ไทย จากเรื่องที่ได้รับคามนิยม จำนวน 5 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มคนเพศหลากหลายมักถูกนำเสนอให้เป็นตัวตลก พุดจาหยาบคาย ฝึกฝั เรื่องเพศ มีปมชีวิต ซึ่งเป็นกรนำเสนอที่ขาดมุมมองรอบด้าน และกดทับความเป็นมนุษย์ สื่อควรจะต้องตระหนักและมีความรับผิดชอบมากกว่านี้

ทั้งนี้ พบว่าสื่อของประเทศอื่น ๆ ก็เคยประสบปัญหาในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศคล้าย ๆ กันกับประเทศไทย แต่องค์กรสื่อและหน่วยงานอื่น ๆ ของประเทศเหล่านั้นก็มีความพยายามในการพัฒนา เปลี่ยนแปลงแนวทางการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศของสื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีการกำหนดหลักจริยธรรมของสื่อมวลชนและกำหนดแนวปฏิบัติให้กับสื่อ จึงขอยกกรณีศึกษามาจาก 2 ประเทศ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2565)

กรณีศึกษาจากประเทศออสเตรเลีย มีการประกาศใช้หลักจริยธรรมนักข่าวของออสเตรเลีย (Australian Journalists Code of Ethics) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1998 ซึ่งถือเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับจาก Media, Entertainment and Arts Alliance และ Australian Journalists Association Section โดยในแนวปฏิบัติด้านจริยธรรม มีสาระสำคัญว่า อย่าเน้นที่ลักษณะส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็น รวมทั้งเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ สัญชาติ เพศ อายุ รสนิยมทางเพศ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความเชื่อทางศาสนา หรือความพิการทางร่างกายหรือทางปัญญา ซึ่งถือว่ามีความครอบคลุมไปถึงการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างชัดเจน

ด้านสหรัฐอเมริกา มีองค์กรที่ชื่อว่า “Gay & Lesbian Alliance Against Defamation (GLAAD)” ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชน มีการจัดทำ GLAAD’s Media Reference Guide ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติงานสำหรับสื่อ ในปี ค.ศ.2016 เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักข่าวกระแสหลักสำหรับการรายงานข่าว หรือผู้สร้างสรรค์สื่อบันเทิงทั้งหลายที่นำเสนอเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยมีการระบุถึงหลักการบางอย่างที่ผู้ผลิตสื่อควรระมัดระวัง เพื่อให้สามารถนำเสนอเนื้อหาเหล่านั้นออกมาได้อย่างเหมาะสม

สำหรับประเทศไทย ได้มีการกำหนดหลักการจริยธรรมขั้นพื้นฐานในการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2557) เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ยึดถือไว้เป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อธำรงไว้ซึ่งเกียรติ ศักดิ์ศรี และความรับผิดชอบ มีทั้งหมด 8 หลักการ โดยประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศจะอยู่ในหลักการที่ 2 เรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัว ที่ระบุไว้ว่า ในการผลิตรายการผู้ปฏิบัติงานต้องเคารพในหลักสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมตามสิทธิขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญของความแตกต่างหลากหลายของผู้คน ไม่เหยียดหยาม แบ่งแยก หรือเลือกปฏิบัติ เพราะความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ อายุ ภาษา วัฒนธรรม เพศ ความพิการ สุขภาพ ฐานะทางการเงิน

ศาสนา การศึกษา และความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยผู้ประกอบวิชาชีพควรคำนึงว่า การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพศสภาพ เพศวิถี ต้องดำเนินการโดยเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ของประชาชน ความเหมาะสมกับค่านิยมในสังคม และเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับแนวทางการปฏิบัติต่อกลุ่มเพศหลากหลาย มีดังนี้

1) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีความไหวรู้ต่อประเด็นความเปราะบางทางสังคม ในลักษณะอันแตกต่างของกลุ่มคนที่มีความแตกต่าง ต้องเรียนรู้ความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรมและกรอบประเพณีหรือวัฒนธรรมกลุ่มย่อยของกลุ่มคนต่าง ๆ และนำเสนอรายการในลักษณะเพื่อสร้างความยอมรับ เข้าใจ

2) ระมัดระวังการนำเสนอที่อาจสื่อความหมายโดยตัวผู้ปฏิบัติงานเอง หรือแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลอื่น ที่อาจตีความไปในทางดูถูกเหยียดหยาม หรือไปละเมิดสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือเป็นการไปซ้ำเติมอคติและภาพเหมารวมในเชิงลบต่อกลุ่มคนต่าง ๆ

3) ในกรณีที่ต้องการนำเสนอประเด็นที่เป็นปัญหาเรื่องราวของคนกลุ่มนี้ พึงตระหนักถึงกฎหมายต่าง ๆ ในประเทศที่พูดถึงการปกป้องคุ้มครองสิทธิ หรือข้อเรียกร้องต่อสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวต่าง ๆ

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรง อยู่ในหลักการที่ 6 เรื่องปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยง และเด็กที่ปรากฏในสื่อ ที่ได้ระบุว่า สื่อต้องตระหนัก และให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ชมผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชน ด้วยการเล็งเห็นถึงอิทธิพลและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก จากการได้รับชมเนื้อหาสื่อที่อาจแฝงไปด้วยความรุนแรง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การแสดงออกและทัศนคติที่มีต่อเรื่องเพศ ตลอดจนพฤติกรรมที่ต่อต้านกฎหมาย ภัยสังคม กระทั่งตระหนักถึงความสามารถในการแยกแยะความจริงกับจินตนาการที่เกิดขึ้นในเนื้อหาสำหรับเด็กเยาวชน โดยขอยกตัวอย่างแนวทางในการปฏิบัติเพื่อปกป้องเด็กและเยาวชนจากการนำเสนอเหตุร้ายแรงที่กระทบกระเทือนจิตใจ มาดังนี้

1) ต้องระมัดระวังการนำเสนอเนื้อหาภาพ เสียง ที่อาจชักจูงผู้ชม ผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชนไปในทางที่ผิด เช่น การเสนอรายการที่มีเนื้อหาความรุนแรง การยั่วยวนทางเพศ กิจกรรมเสี่ยงภัยต่อร่างกายที่เด็กเยาวชนอาจลอกเลียนแบบ

2) ต้องประกาศเตือน หรือแสดงข้อความ (Label) เพื่อให้ผู้ชม ผู้ฟังพิจารณาว่าเนื้อหาของรายการเหมาะสมกับตนเองหรือเด็กเยาวชนในบ้านของตนหรือไม่

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้พูดคุยถึงแนวทางในการกำกับตนเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยสรุปออกมาได้เป็นข้อควรทำ และไม่ควรถ้าในรายการละคร จึงจะขอยกตัวอย่างข้อที่ไม่ควรถ้าในรายการละครที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นความ

หลากหลายทางเพศ และความรุนแรง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2557)

1) ไม่นำเสนอเนื้อหาที่เข้าลักษณะลามก อนาจาร การกระทำความรุนแรงทางเพศ ฉากช่มชื่น และหากฉากดังกล่าวมีส่วนสำคัญต่อเรื่อง ก็ควรลดทอนความรุนแรงให้ได้มากที่สุด

2) ไม่ควรนำเสนอฉากที่เป็นการล้อเลียนกลุ่มเฉพาะ การเหยียดเชื้อชาติ สีผิว เพศ หลากหลายชาติพันธุ์ ชนชั้น ศาสนา และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือหากนำเสนอจะต้องมีบทละครที่นำเสนอเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตามจริงในละครเรื่องเดียวกัน ในบริบทเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน

3) ไม่นำเสนอภาพความรุนแรงแบบชัดเจน เช่น ฉากฆ่าตัวตาย การบีบคอ การกระทำทารุณต่อสตรี เด็ก และสัตว์ หรือภาพที่มีความหมายไปในทางสยดสยอง อุจาดตา หรือการกระทำที่โหดร้าย ผิดมนุษย์

อีกทั้ง สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติ เรื่องการเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ พ.ศ.2564 (สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ, 2564) โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้การนำเสนอข่าว การแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาทั่วไปในสื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นไปอย่างคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อสารมวลชนแห่งชาติ พ.ศ.2564 หลักการยกยอการกระทำ ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นความหลากหลายทางเพศ รวมไปถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.2558 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างเช่น การรณรงค์นำเสนอข่าวหรือเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ต้องไม่ใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่มีอคติ ตัดสิน เหมารวม หรือก่อให้เกิดความรู้สึกเชิงเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พึงระวังการใช้ภาษาที่เป็นการตีตราหรือตอกย้ำความคิดความเชื่อ ที่เป็นการซ้ำเติมหรือเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น

นอกจากจะมีการกำหนดหลักการจริยธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้กับสื่อมวลชน ซึ่งเป็นการกำกับดูแลโดยองค์กรสื่อด้วยกันเองแล้ว ยังพบว่า มีความร่วมมือจากองค์กรอื่น ๆ ที่เข้ามาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ ให้ความรู้ สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศให้กับสื่อมวลชน เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในด้านการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศของสื่อ ให้เป็นไปในทางที่เคารพซึ่งความเป็นมนุษย์ และเห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น จึงเกิดเป็นคู่มือการนำเสนอเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศให้กับสื่อมวลชน เพื่อที่สื่อมวลชนจะได้นำมาใช้ประกอบเป็นแนวทางหรือแนวปฏิบัติ

คู่มือ “สื่ออย่างมืออาชีพ แนวทางการเสนอเรื่องราวของผู้มีความหลากหลายทางเพศ” จัดทำโดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย (วิทยา แสงอรุณ, 2554) เนื่องจากทางสมาคมเห็นว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สื่อมักจะนำเสนอเรื่องราวของบุคคลเพศหลากหลายออกมาในด้านลบ สิ่งที่ถูก

นำเสนอเหล่านั้นกลายเป็นความเชื่อที่คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง และเมื่อมาประกอบกับอคติทางเพศที่สั่งสมมา ทำให้บุคคลเพศหลากหลายถูกตีตรา ถูกรังเกียจจากสังคม ทั้ง ๆ ที่สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ความเข้าใจ ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนสังคม แต่กลับขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศเสียเอง และยิ่งขาดความตระหนักรู้ในสิ่งที่ตนได้นำเสนอออกไปว่าส่งผลกระทบต่อเพียงใด ทางสมาคมต้องการให้สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเพศหลากหลายออกมาได้อย่างถูกต้อง รอบด้าน และให้เกียรติบุคคลเพศหลากหลายในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง เพื่อให้สังคมได้รับความรู้ และเกิดความเข้าใจต่อความหลากหลายทางเพศมากขึ้น จึงได้ทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา เพื่อเป็นคู่มือให้กับสื่อมวลชน โดยเนื้อหาในคู่มือนี้ประกอบไปด้วย ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับระบบความคิดความเชื่อเรื่องเพศ ที่จะอธิบายความหมายของคำว่าเพศ ในมิติต่าง ๆ เช่น เพศทางสรีรวิทยา เพศสภาพ วิธีทางเพศ การแสดงออกทางเพศ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ มีการให้นิยามความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ที่สำคัญ พูดถึงความเข้าใจ 10 ประการที่เกิดขึ้นเป็นประจำในสื่อ เสนอแนวทางการนำเสนอเนื้อหาและภาพผ่านสื่อภาพเคลื่อนไหว ว่าสื่อควรจะนำเสนอออกมาอย่างไรจึงจะเหมาะสม บอกให้ทราบถึงคำถามที่ไม่ควรถาม หรือคำถามที่ควรระวัง เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้สื่อมวลชน

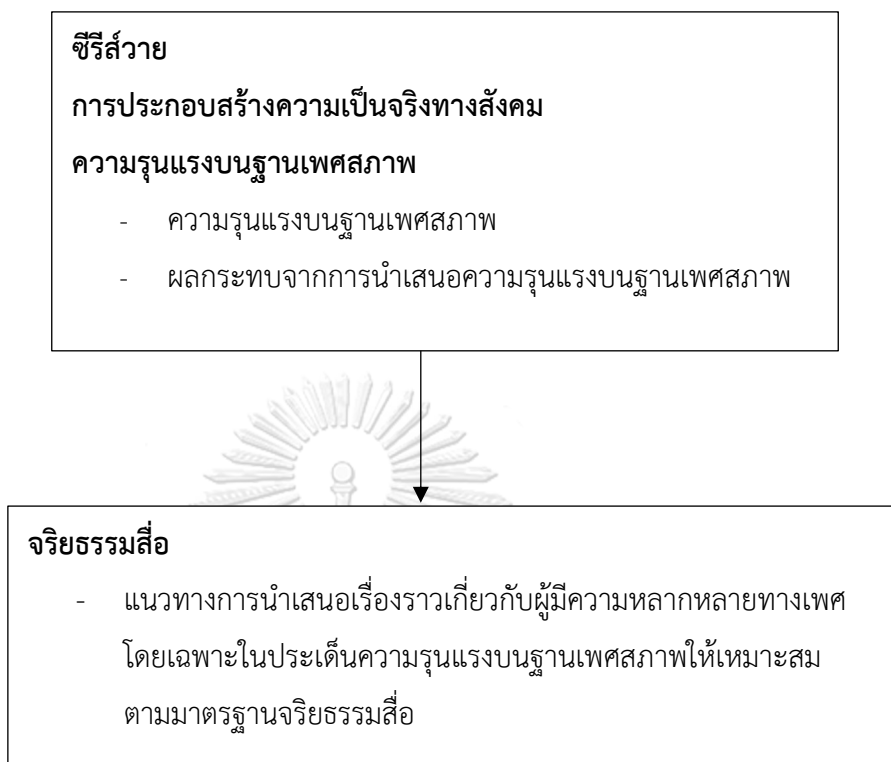
นอกจากนี้ ทางมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสำนักงาน กสทช. ก็ได้มีการร่วมมือกันจัดทำ “คู่มือการปฏิบัติงานสื่อ ในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ” ขึ้นมา โดยมีความมุ่งหวังว่าคู่มือนี้จะสามารถเปลี่ยนแปลงฐานความคิด ทักษะคติ เพื่อที่จะช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศให้กับสื่อมากขึ้น และยังเป็นแนวทางการปฏิบัติให้สื่อมวลชนเพื่อที่จะสามารถนำเสนอเกี่ยวกับเพศหลากหลายออกมาได้อย่างเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และปราศจากอคติทางเพศ (รณภูมิ สามัคคีคารมย์, 2562) ในคู่มือจะประกอบไปด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้คำเรียกบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ คำศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ มีการแนะนำว่าคำไหนควรใช้ คำไหนไม่ควรใช้ อย่างคำบางคำเป็นการตีตรา สร้างอคติด้านลบ เป็นการสร้างความรุนแรงทางภาษา และละเมิดสิทธิมนุษยชนของคนเพศหลากหลาย มีการกำหนดตัวชี้วัดสื่อเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ตัวชี้วัดด้านองค์กรสื่อ ตัวชี้วัดด้านการดำเนินการผลิตสื่อ และตัวชี้วัดด้านเนื้อหา เพื่อที่จะให้สื่อทำการประเมินและวิเคราะห์ตนเองว่าผลงานที่ได้ผลิตออกมานั้น มีความปลอดภัย สร้างสรรค์ เป็นมิตรต่อบุคคลเพศหลากหลายมากน้อยเพียงใด และนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติการนำเสนอในประเด็นเพศหลากหลายต่อไป รวมไปถึงมีกลไกการเฝ้าระวังการปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ และกระบวนการเฝ้าระวังการปฏิบัติ การนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ

ล่าสุดมีการจัดทำคู่มือ “แนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ” (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2565) ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างสำนักงาน กสทช. กับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยวัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือนี้ขึ้นมาเพื่อเผยแพร่แนวทางปฏิบัติของสื่อในการนำเสนอภาพและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นประเด็นที่ค่อนข้างจะมีความอ่อนไหวในสังคมไทย ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ไม่สร้างภาพจำไม่ดีตรา รวมถึงส่งเสริมความเท่าเทียมและเคารพในอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ สำหรับเนื้อหาในเล่มจะเป็นการให้ข้อมูล ความรู้ในเรื่องของศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผลกระทบของการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อปัจจุบัน บทบาทหน้าที่ อิทธิพล และหลักการพหุนิยมของสื่อมวลชน พุดถึง LGBTQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค โดยมีการยกกรณีศึกษาจากต่างประเทศและในประเทศ แนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในรายการข่าว รายการบันเทิง และกรณีศึกษา

เมื่อมีการจัดทำคู่มือที่ช่วยกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานของสื่อ ในการนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายทางเพศอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว สิ่งนี้จึงถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเข้ามาเป็นตัวช่วยทำให้สื่อสามารถนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเพศหลากหลายด้วยความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสามารถเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศได้มากขึ้น สื่อมวลชนจึงควรที่จะศึกษาคู่มือเหล่านี้ประกอบไปกับหลักการจริยธรรมขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมทั้งยึดเอาแนวทางที่คู่มือนี้ได้แนะนำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อที่จะผลิตผลงานที่มีความสร้างสรรค์ ปลอดภัย เป็นมิตรต่อกลุ่มคนเพศหลากหลายและสังคม ไม่ส่งต่อความเข้าใจที่ผิด ๆ ไม่สร้างภาพเหมารวม และไม่ผลิตซ้ำสิ่งที่เป็นความอคติทางเพศ อันเป็นการทำร้ายกลุ่มคนเหล่านี้ อีกทั้งร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคม สร้างความเปลี่ยนแปลง สร้างสังคมที่ทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้บนความหลากหลาย

ทางผู้วิจัยจึงได้นำเอาแนวคิดเรื่องจริยธรรมสื่อด้านความหลากหลายทางเพศ รวมถึงคู่มือการปฏิบัติงานสื่อ ในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ มาใช้ทำการวิเคราะห์เพื่อคิดหาแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรีส์วาย ให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศหลากหลายให้กับสังคม

6. กรอบแนวคิด

ชีรีส์วายนั้นเป็นการนำเสนอเรื่องราวของตัวละครซึ่งเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ และเป็นการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม ซึ่งเป็นการที่สื่อทำการถ่ายทอดเรื่องราวของผู้มีความหลากหลายทางเพศออกมา เพื่อให้คนในสังคมได้รับรู้ ทั้งนี้ สิ่งที่ชีรีส์วายได้ประกอบสร้างขึ้นมา ก็คือ ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสังคม โดยเฉพาะกลุ่มเพศหลากหลาย จึงนำไปสู่การนำเสนอทางออกเพื่อให้ผู้ผลิตสื่อมีการปรับปรุงและพัฒนา สามารถสร้างสรรค์งานโดยยึดเอามาตรฐานจริยธรรมสื่อเป็นหลัก งานวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรีส์วาย ผลกระทบจากการที่ชีรีส์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และหาแนวทางการนำเสนอเนื้อหาในชีรีส์วายให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในชีรีส์วาย” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรีส์วาย รวมถึงผลกระทบที่มีต่อบุคคลเพศหลากหลาย จากการที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพปรากฏในชีรีส์วาย และวิเคราะห์แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในชีรีส์วาย ให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ งานวิจัยชิ้นนี้จะทำการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรีส์วาย และผลกระทบต่อบุคคลเพศหลากหลายที่ได้รับชมชีรีส์วายที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

โดยในส่วนแรกจะใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เพื่อศึกษาว่าฉากใดในชีรีส์วายที่มีพฤติกรรมเข้าข่ายเป็นการกระทำความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ จากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ เพื่อวิเคราะห์ถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรีส์วาย ว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่อย่างไร และส่งผลกระทบต่ออย่างไร เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอชีรีส์วายที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

ส่วนที่สอง ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ถึงความคิดเห็นต่อเรื่องการที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพปรากฏในชีรีส์วาย เพื่อที่จะได้ทราบถึงผลกระทบจากการที่ชีรีส์วายมีการสอดแทรกสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในชีรีส์วาย” ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ในส่วนแรกจะเป็นการศึกษาจากตัวบทของชีรีส์วาย ส่วนที่สองจะเป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และส่วนที่สามเป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ดังนี้

3.1.1 ซีรีส์วาย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) จากซีรีส์วาย ที่ออกอากาศในช่วงปี พ.ศ.2562-2564 จำนวน 5 เรื่อง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีหลักในการคัดเลือกคือ เป็นซีรีส์วายที่ออกอากาศทางโทรทัศน์หรือทางออนไลน์ โดยจะต้องเป็นซีรีส์วายที่ค่อนข้างจะได้รับความนิยมจากผู้ชม เป็นกระแส ถูกพูดถึงเป็นอย่างมากในสังคมออนไลน์ อย่างเช่น มียอดการรับชมซีรีส์ผ่านช่องทางออนไลน์สูง ติดอันดับความนิยมสิ่งที่ถูกพูดถึงในช่องทางออนไลน์ และต้องประกอบไปด้วยฉากที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ จำนวน 3 ฉากขึ้นไป

ซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่องที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกมา มีดังนี้

1) TharnType The Series เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ

ภาพ 1

TharnType The Series เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ

หมายเหตุ. จาก *เรื่องย่อ เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ Tharn Type The Series* โดย Kapook, 2562, Kapook Drama (<https://drama.kapook.com/view215500.html>).

ปีที่ออกอากาศ : พ.ศ.2562

ช่องทางออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ช่อง ONE31

ผลิตโดย : Me Mind Y (บริษัท มี มายด์ วาย จำกัด)

จำนวนตอน : 13 ตอน

เรื่องย่อ :

เมื่อ “ไพบ์” ผู้มีปมฝังใจกับเกย์ ได้รู้ว่ารุมเมทที่แสนดี ซึ่งอยู่ร่วมห้องด้วยกันมาตั้งแต่เปิดเทอม อย่าง “ธาร” เป็นเกย์ เขาจึงพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ธารย้ายออก ขณะเดียวกัน ธารก็ยื่นหยัดที่จะอยู่ พร้อมกับพยายามดูแล เอาใจใส่ไพบ์มากขึ้น ด้วยหวังว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของไพบ์ที่มีต่อเกย์ให้ดีขึ้นได้ จนในที่สุดพวกเขาเกิดความรู้สึกดี ๆ ต่อกัน

ความนิยม :

จากช่องทางออนไลน์อย่าง Twitter แฮชแท็ก (Hashtag) ของซีรีส์ที่ออกอากาศในตอนที่ 11 (#ThamTypeEP11) ถูกพูดถึงจนติดอันดับ 1 ทั้งเทรนด์ในประเทศไทย และเทรนด์ทั่วโลก (ThamType The Series, 2019) และยังอยู่ในรายชื่อซีรีส์วายที่มียอดรับชมสูงสุดบน Line TV เป็นอันดับที่ 2 จาก 5 อันดับสูงสุด ในช่วงครึ่งปีแรกของปี พ.ศ.2563 (Marketingoops, 2020)

2) เพราะเราคู่กัน 2gether The Series

ภาพ 2

เพราะเราคู่กัน 2gether The Series

หมายเหตุ. จาก เรื่องย่อ เพราะเราคู่กัน 2gether The Series โดย Kapook, 2563, Kapook Drama (<https://drama.kapook.com/view220738.html>).

ปีที่ออกอากาศ : พ.ศ.2563

ช่องทางออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ช่อง GMM25

ผลิตโดย : GMMTV (บริษัท จีเอ็มเอ็มทีวี จำกัด)

จำนวนตอน : 13 ตอน

เรื่องย่อ :

ชีวิตในมหาวิทยาลัยของ “โทน” ต้องวุ่นวายเพราะถูกกรีนตามตื้อ ภารกิจกันกรีนออกไปจึงเริ่มต้นขึ้น เพื่อน ๆ เสนอหลายต่อหลายวิธีให้เขาลองทำ แต่ก็ไม่สำเร็จ ทางเลือกสุดท้ายเขาจำใจต้องไปขอร้องให้ “สารวัตร” ผู้ที่ได้ชื่อว่าเปรียบพร้อมในทุกด้าน มาช่วยเป็นแฟนหลอก ๆ แต่การจะเข้าถึงตัวสารวัตรนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย โทนเลยต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมากที่จะเอาชนะใจสารวัตรให้ยอมมาทำตามแผนให้ได้

ความนิยม :

ใน Twitter แฮชแท็กของซีรีส์ทุกตอนติดอันดับ 1 เทรนด์ในประเทศไทย และแฮชแท็กซีรีส์ตั้งแต่ตอนที่ 3 ถึงตอนอวสานติดอันดับ 1 เทรนด์ทั่วโลก (GMMTV, 2020ก) ยอดการรับชมซีรีส์ผ่านทาง Youtube Facebook และ Line TV รวมกว่า 480 ล้านวิว นอกจากนั้น รายชื่อซีรีส์วายที่มียอดการรับชมสูงสุด 5 อันดับใน Line TV ช่วง พ.ศ.2563 ครั้งปีแรก ซีรีส์เรื่องนี้มียอดการรับชมสูงสุดเป็นอันดับที่หนึ่ง (Marketingoops, 2020)

3) Love Mechanics กลรักรุ่นพี่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพ 3

Love Mechanics กลรักรุ่นพี่

หมายเหตุ. จาก 8 ภาพ "กลรักรุ่นพี่" ซีรีส์ยาว ปล่อยภาพ "หยิ่ง-วอร์" ฉบับเต็มเรียกความฟิน! โดย Sanook, 2563ข, Sanook (<https://www.sanook.com/movie/106433/gallery/>).

ปีที่ออกอากาศ : พ.ศ.2563

ช่องทางออกอากาศ : Line TV

ผลิตโดย : Studio Wabi Sabi

จำนวนตอน : 4 ตอน (เนื่องจากเป็นหนึ่งในซีรีส์ชุด En of Love รักรุ่น ๆ ของหนุ่มวิเศษ)

เรื่องย่อ :

เมื่อรุ่นน้องในคณะอย่าง “มาร์ค” เข้ามาจีบเพื่อนที่มีแฟนแล้วของ “วี” เขาจึงต้องคอยกัน มาร์คออกไปให้ห่าง แต่แล้วก็มีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้นกับทั้งสองคน มาร์คเผลอมีใจให้กับวี ทั้ง ๆ ที่อีกฝ่ายมีแฟนอยู่แล้ว และวีก็ตามติดชีวิตมาร์คไม่เลิก จากนั้นปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตของทั้งคู่ก็ตามมาไม่หยุด

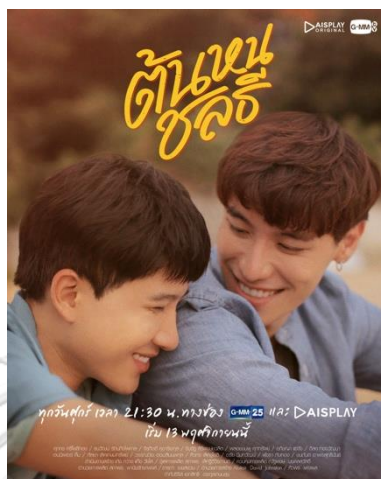
ความนิยม :

แฮชแท็กของซีรีส์ที่ออกอากาศในตอนที่ 8 (#ENOFLOVEep8) ถูกพูดถึงจนติดเทรนด์ Twitter อันดับ 1 ทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก (CrazySecret, 2020) และในช่วงครึ่งปีแรกของปี พ.ศ.2563 เป็นซีรีส์ที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับที่ 5 จากการจัดอันดับซีรีส์วายที่มียอดการรับชมสูงสุด บน Line TV 5 อันดับ (Marketingoops, 2020)

4) ต้นหนชลธิ

ภาพ 4

ต้นหนชลธิ

หมายเหตุ. จาก แฟนๆ กรีดหนัก “ป๊อด-ข้าวตัง” ปาโมเมนต์ชวนจิ้นในออริจินัลซีรีส์ “ต้นหนชลธิ”
 ประเดิมความฟินซัลฮาซิ่ง 13 พ.ย.นี้ เวลา 21.30 น. ทางช่อง GMM25 และ AIS PLAY โดย
 ผู้จัดการออนไลน์, 2563, MGR Online
 (<https://mgronline.com/entertainment/detail/9630000116028>).

ปีที่ออกอากาศ : พ.ศ.2563

ช่องทางออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ช่อง GMM25 และ แอปพลิเคชัน AIS PLAY

ผลิตโดย : GMMTV (บริษัท จีเอ็มเอ็มทีวี จำกัด)

จำนวนตอน : 10 ตอน

เรื่องย่อ :

“ชลธิ” แอบรักพี่ชายข้างบ้านอย่าง “ต้นหน” มาแสนนาน จนเมื่อชีวิตเข้าสู่วัยมหาวิทยาลัย ต้นหนได้ชวนชลธิให้มาอยู่บ้านเช่าด้วยกัน และนั่นทำให้ชลธิต้องขมความรู้สึกตัวเองไว้ เพราะกลัวว่า หากต้นหนรู้ความจริงแล้วตนจะถูกเกลียด ด้านต้นหนเองก็เกิดความรู้สึกสับสน ด้วยเห็นว่าอีกฝ่าย เป็นน้องชาย แต่เขากลับรู้สึกไม่พอใจทุกครั้งที่เห็นผู้ชายหลายคนเข้าหาชลธิ

ความนิยม :

ใน Twitter แฮชแท็กของซีรีส์ที่ออกอากาศในตอนที่ 1 (#ต้นหนชลธีEP1) ติดอันดับ 1 เทรนด์ในประเทศไทย (TopTrendThai, 2020) อีกทั้งยังมียอดการรับชมถึง 23 ล้านวิว ซึ่งถือว่าเป็นซีรีส์ที่มียอดการรับชมสูงเป็นอันดับต้น ๆ ของแอปพลิเคชัน AIS PLAY

5) ใส่รักป้ายสี Paint With Love

ภาพ 5

ใส่รักป้ายสี *Paint With Love*

หมายเหตุ. จาก *เรื่องย่อ ใส่รักป้ายสี* โดย Kapook, 2564, Kapook Drama (<https://drama.kapook.com/view249042.html>).

ปีที่ออกอากาศ : พ.ศ.2564

ช่องทางออกอากาศ : แอปพลิเคชัน POPS และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ผลิตโดย : TV Thunder (บริษัท ทีวี ธันเดอร์ จำกัด (มหาชน))

จำนวนตอน : 12 ตอน

เรื่องย่อ :

จากอุบัติเหตุในงานแต่งงานที่ “ภาพ” ศิลปินวาดภาพสุดเซอร์ได้ถูกจ้างให้ไปแสดง ทำให้เขาต้องทำสัญญากับ “เมศ” เจ้านายสุดโหด ที่จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น โดยการเข้ามาเป็นพนักงานในบริษัทของเมศ ด้วยความแตกต่างของทั้งคู่ เมื่อทำงานร่วมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นมากมาย พวกเขาจึงต้องคอยปรับตัวและสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อที่จะทำงานได้อย่างราบรื่น

ความนิยม :

แฮชแท็กของซีรีส์ที่ออกอากาศในตอนที่ 2 (#ใส่รักป้ายสีตอน2) ติดอันดับที่ 2 เทรนด์ Twitter ในประเทศไทย (TopTrendThai, 2021) และติดอันดับ 1 ซีรีส์ที่มียอดผู้ชมสูงสุดในแอปพลิเคชัน POPS จาก 10 อันดับ ในช่วงเวลาที่ซีรีส์กำลังออกอากาศ (POPS Thailand, 2022ข)

3.1.2 นักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเป็นอย่างดี เพื่อที่จะสามารถบอกได้ว่าฉากที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าเข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้น เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการที่ซีรีส์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และหาแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรีส์วายที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

โดยนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ ที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกมา มีดังนี้

- 1) นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ – นักวิชาการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- 2) รติ แท้สมบัติ – ผู้อำนวยการมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
- 3) ปณต ศรีนวล - บรรณาธิการ GendersMatter
- 4) ชานันท์ ยอดหงษ์ – ผู้รับผิดชอบนโยบายด้านอัตลักษณ์และความหลากหลายทางเพศ พรรคเพื่อไทย
- 5) ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ - ที่ปรึกษามูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ

3.1.3 ผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างจะต้องทำงานอยู่ภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศและนิยามตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยสามารถรับรู้ถึงการนิยามเพศของกลุ่มตัวอย่างได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างได้เคยเปิดเผยข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ทางเว็บไซต์ต่าง ๆ รวมไปถึงการได้รับข้อมูลและการแนะนำจากเครือข่ายที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ พร้อมทั้งยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการสอบถามถึงความคิดเห็นที่มีต่อความรุนแรงบนฐานเพศสภาพปรากฏในซีรีส์วาย เพื่อที่จะได้ทราบถึงผลกระทบจากการที่ซีรีส์วายมีการ

สอดคล้องกันที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ พร้อมทั้งหาแนวทางการนำเสนอซีรีส์วายที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่างนี้ แต่จะระบุเป็นนามสมมติแทน พร้อมระบุชื่อเครือข่ายที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกมา มีดังนี้

- 1) คุณ A – กลุ่มเสรีไทยพลัส
- 2) คุณ B – SPECTRUM
- 3) คุณ C – เพจ AroAce-Clusionist: Aromantic & Asexual Exist
- 4) คุณ D – กลุ่มเสรีไทยพลัส
- 5) คุณ E – เครือข่าย Voices From Friends

สำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มนี้ ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้มีส่วนร่วมให้เข้ามาในการวิจัยโดยทำการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กล่าวไว้ข้างต้น และผู้นั้นยินยอมที่จะให้สัมภาษณ์ ส่วนเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้มีส่วนร่วมให้ออกจากการวิจัย คือ เมื่อผู้ไม่สามารถให้สัมภาษณ์ได้ โดยการติดต่อและเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ จะใช้วิธีติดต่อทางโทรศัพท์หรืออีเมลเป็นหลัก

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาใน 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนของตัวบทซีรีส์วาย เพื่อวิเคราะห์ว่าฉากใดในซีรีส์วายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และส่วนของผู้รับสาร เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อกลุ่มคนเพศหลากหลายที่ได้รับชมซีรีส์วายที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือ

3.2.1 ซีรีส์วาย

จากซีรีส์วายทั้งหมด 5 เรื่องที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกมา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลฉากในซีรีส์วายที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพจากสื่อวีดิทัศน์ ผ่านช่องทางออนไลน์ แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้จากการรับชมซีรีส์วายเรื่องเหล่านี้ในแบบลงรหัส (Coding Sheet)

3.2.2 นักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ

หลังจากได้ข้อมูลฉากในซีรีส์วายที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพแล้ว จึงนำเอาฉากเหล่านั้นมาให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศทำการวิเคราะห์ว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่ อย่างไร และวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการที่ซี

รื้อสายได้นำเสนอสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 5 คนนี้ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกทางออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting

สำหรับการติดต่อกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้รับช่องทางการติดต่อทั้งจากอาจารย์ที่ปรึกษา และจากการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มีการลงข้อมูลช่องทางการติดต่อไว้ โดยช่องทางการติดต่อจะมีทั้งเบอร์โทรศัพท์และอีเมล ผู้วิจัยจึงได้ใช้ช่องทางดังกล่าวในการติดต่อสอบถามถึงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย พร้อมทั้งบอกรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยคร่าว ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ตัดสินใจในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

3.2.3 ผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย

ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกทางออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting

สำหรับการติดต่อกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้รับช่องทางการติดต่อทั้งจากอาจารย์ที่ปรึกษา และจากการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มีการลงข้อมูลช่องทางการติดต่อไว้ โดยช่องทางการติดต่อจะมีทั้งเบอร์โทรศัพท์และอีเมล ผู้วิจัยจึงได้ใช้ช่องทางดังกล่าวในการติดต่อสอบถามถึงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย พร้อมทั้งบอกรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยคร่าว ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ตัดสินใจในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะขออนุญาตทำการบันทึกวีดิทัศน์และถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างทั้งนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย เพื่อที่จะเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากสามารถนำมารับชมหรือฟังซ้ำได้ ทำให้เก็บรายละเอียดได้ครบ ไม่มีข้อมูลตกหล่น หากในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่สะดวกที่จะให้ทำการบันทึกวีดิทัศน์ ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ลงในอุปกรณ์สำหรับจดบันทึกแทน นอกจากนี้ ในการสัมภาษณ์ทางออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting หากกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ไม่ประสงค์ให้ผู้วิจัยบันทึกภาพของตน สามารถปิดกล้องได้ เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัว โดยเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกทำลาย ภายในระยะเวลา 1 ปี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 สื่อวีดิทัศน์ ผู้วิจัยทำการรับชมซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่อง ผ่านเว็บไซต์และระบบสตรีมมิ่ง (Streaming) เช่น Youtube, WeTV, Pops และ Netflix

3.3.2 เครื่องมือสำหรับการสัมภาษณ์ทางออนไลน์ โปรแกรม Zoom Meeting

3.3.3 อุปกรณ์สำหรับใช้บันทึกวีดิทัศน์ เช่น โปรแกรม Zoom Meeting คอมพิวเตอร์ สำหรับการบันทึกวีดิทัศน์การสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เก็บข้อมูลได้ครบถ้วน ไม่ตกหล่น

3.3.4 อุปกรณ์สำหรับจัดบันทึกรายละเอียด ข้อมูลต่าง ๆ อย่างสมุด iPad

3.3.5 แบบลงรหัส (Coding Sheet) สำหรับการวิเคราะห์ฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ที่ปรากฏอยู่ในซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่อง เพื่อวิเคราะห์ว่าฉากหรือเนื้อหาในตอนใดบ้างที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

3.3.6 ชุดคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทั้งในส่วนของนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก การวิเคราะห์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย โดยใช้การวิเคราะห์หัตถบท จากซีรีส์วายจำนวน 5 เรื่อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก นักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ ส่วนที่สอง การวิเคราะห์ผลกระทบจากการที่ซีรีส์วายสอดแทรกเนื้อหาหรือฉากที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย เพื่อสอบถามว่ามีความคิดเห็นอย่างไร โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์หัตถบทซีรีส์วาย

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลฉากที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ จากซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่อง โดยทำการรับชมซีรีส์วายเหล่านี้ผ่านทางสื่อวีดิทัศน์ แล้วจึงทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบลงรหัส เพื่อวิเคราะห์ว่าฉากใดที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ ดังนี้

- 1) มีการกระทำที่เป็นไปตามนิยามความหมายของความรุนแรง
- 2) การกระทำมีความรุนแรงนั้น มีปัจจัยหรือสาเหตุเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง

แบบลงรหัสสำหรับการวิเคราะห์ฉากในซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่องที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ มีลักษณะดังนี้

ตาราง 1

แสดงตัวอย่างตารางฉากในซีรีส์วายที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

ฉากที่ เข้าข่ายเป็น ความรุนแรง บนฐาน เพศสภาพ	ลักษณะ ความ รุนแรง	ระดับชั้นความรุนแรง (แนวคิดความรุนแรงของ Galtung)			สาเหตุที่ ทำให้เกิด การใช้ ความ รุนแรง	หมายเหตุ (อื่น ๆ)
		ความรุนแรง ทางตรง	ความรุนแรง เชิง โครงสร้าง	ความรุนแรง เชิงวัฒนธรรม		
เรื่อง “TharnType The Series เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ”						
เรื่อง “เพราะเราคู่กัน 2gether The Series”						
เรื่อง “Love Mechanics กลรักรุ่นพี่”						
เรื่อง “ต้นหนชลธิ์”						
เรื่อง “ใส่รักป้ายสี Paint With Love”						

จากนั้นนำฉากที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพไปให้นักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ วิเคราะห์ว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่ อย่างไร

โดยในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะมีการนำคลิปฉากจากซีรีส์ทั้ง 5 เรื่องที่ได้จากเก็บข้อมูล มาเปิดให้กลุ่มตัวอย่างชมทีละฉาก (โดยแต่ละเรื่องจะเลือกมา 4-5 ฉาก รวมเป็นทั้งหมด 20 ฉาก ความยาวแต่ละฉากอยู่ที่ประมาณ 1-2 นาที) เพื่อประกอบการตอบคำถาม

สำหรับเค้าโครงคำถามในการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

1.1 ในมุมมองของท่าน ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ หมายถึงอะไร

1.2 จากคลิปฉากในซีรีส์วายที่ผู้วิจัยได้เปิดให้ท่านชม ฉากดังกล่าวเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่ อย่างไร ตามความคิดเห็นของท่าน

2) ผลกระทบ

2.1 จากมุมมองของท่าน การที่ซีรีส์วายมีการนำเสนอสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ได้รับชม โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายหรือไม่ อย่างไร

3) ความคาดหวังต่อสื่อมวลชน

3.1 การนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อไทยเป็นอย่างไร ในความคิดเห็นของท่าน

3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะต่อสื่อมวลชนอย่างไรบ้าง สำหรับการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะกรณีสื่อที่นำเสนอเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

เนื่องด้วยฉากที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลมานั้น มีจำนวนมาก โดยหลาย ๆ ฉากเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่เห็นได้ชัดเจนอยู่แล้วในตัวหรือตรงตามนิยามของแนวคิดความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ แต่บางฉากค่อนข้างคลุมเครือ ผู้วิจัยจึงได้เลือกเฉพาะบางฉากที่ยังคลุมเครือว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่ ไปให้กลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ รับชมและตอบคำถาม ซึ่งสำหรับฉากที่ถูกเลือกไปให้กลุ่มตัวอย่างชม ผู้วิจัยจะใส่เครื่องหมาย “ * ” กำกับฉากนั้น ๆ ไว้ในตารางแบบลกรหัส และอธิบายความหมายของ * ได้ตารางแบบลกรหัสว่า ‘ * หมายถึง ฉากที่ถูกนำไปให้กลุ่มตัวอย่างรับชม’ จากนั้นจึงนำเอาฉากเหล่านั้นที่ถูกนำไปให้กลุ่มตัวอย่างชม มาอธิบายในผลการศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความถี่ว่าฉากนั้นเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่ ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน

3.4.2 การวิเคราะห์ผู้รับสาร

ในส่วนของผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ซึ่งอยู่ในฐานะผู้รับสาร ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม เพื่อทำการวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย เพื่อที่จะได้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่ซีรีส์วายมีการนำเสนอฉากที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของผู้ชมเหล่านั้นว่าเป็นอย่างไร และการที่มีฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพปรากฏอยู่ในซีรีส์ยานั้น ส่งผลกระทบต่อพวกเขาหรือไม่ อย่างไร จากการศึกษาที่มีประสบการณ์ ทั้งทางตรง (Direct

Experience) และทางอ้อม (Indirect Experience) จากโลกแห่งความเป็นจริง (Reality World) ซึ่งจะสามารถนำมาอธิบายถึงเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพได้

โดยในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะมีการนำคลิปจากซีรีส์ จำนวน 5 ฉาก มาเปิดให้กลุ่มตัวอย่างชม (โดยความยาวแต่ละฉากอยู่ที่ประมาณ 1-2 นาที) เพื่อประกอบการตอบคำถาม

แนวคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีประเด็นดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ขอให้ท่านแนะนำตัว โดยมีข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้คือ

- ชื่อ
- อายุ
- การนิยามเกี่ยวกับเพศของตนเอง
- อาชีพและเครือข่ายที่ท่านสังกัด

2) การรับรู้ความหมายของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

2.1 ในมุมมองของท่าน ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ หมายถึงอะไร

2.2 จากที่ผู้วิจัยได้เปิดคลิปฉากในซีรีส์วายให้ท่านชม ท่านเคยพบเจอเหตุการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเช่นเดียวกันกับเหตุการณ์ในซีรีส์วายบ้างหรือไม่ อย่างไร จากประสบการณ์ส่วนตัว

3) ความคิดเห็นต่อซีรีส์วาย

3.1 หลังจากที่ได้รับชมฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อฉากเหล่านี้

3.2 ในมุมมองของท่าน ภาพความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วายส่งผลกระทบต่อบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศในชีวิตจริงหรือไม่ อย่างไร

4) ความคาดหวังต่อสื่อมวลชน

4.1 การนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อไทยเป็นอย่างไร ในความคิดเห็นของท่าน

4.2 ในมุมมองของท่าน อะไรคือสิ่งที่ซีรีส์วายหรือผู้ผลิตสื่อควรปรับปรุงและพัฒนา

4.3 ในอนาคตท่านอยากให้ผู้ผลิตสื่อซีรีส์ยายนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาในแง่มุมไหน หรืออย่างไร

ทั้งนี้ ในส่วนของผลการศึกษา ผู้วิจัยจะทำการระบุว่าฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย จำนวน 5 ฉาก ที่ได้เปิดให้กลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้าน

สิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายได้รับขมนั้น มีฉากใดบ้าง เพื่อจะได้วิเคราะห์ประกอบกับการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง

3.5 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ

เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ด้วยวิธีส่วยและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยต้องทำการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความน่าเชื่อถือ มีความสอดคล้องของข้อมูล และมีคุณภาพเพียงพอที่จะสามารถตอบปัญหาของการศึกษาได้ จึงใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ของ Denzin (สุภางค์ จันทวานิช, 2543 อ้างถึงใน บุษกร เขียวจินดา กานต์, 2561) โดยใช้วิธีการดังนี้

3.5.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ซึ่งทำการตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาจากแหล่งบุคคล ด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ คน (Different Participants) (วันทนา ถิ่นกาญจน์, 2558) ทั้งจากในกลุ่มเดียวกัน อย่างในส่วนของ การวิเคราะห์ฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์ส่วย จากกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ จำนวน 5 คน และคนละกลุ่ม อย่างในส่วนของ การเก็บข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และกลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย เพื่อที่จะสามารถตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลได้

3.5.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน รวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน คือทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีส่วย ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.5.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) ด้วยการนำเอาแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาในงานวิจัยนี้ มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 การนำเสนอข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษา อันเป็นข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีส่วย และการวิเคราะห์ผู้รับสาร ด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 บท ดังต่อไปนี้

บทที่ 4 ผลการศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์ส่วย

บทที่ 5 ผลการศึกษาผลกระทบจากการที่ซีรี่ย์สวายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพและ
แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรี่ย์สวายที่เหมาะสมตามมาตรฐาน
จริยธรรมสื่อ

บทที่ 6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย” ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และแนวคิดเรื่องเพศหลากหลาย มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หัตถ์บทซีรีส์วาย จำนวน 5 เรื่อง เพื่อศึกษาว่าในซีรีส์แต่ละเรื่องมีฉากที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพรูปแบบใด อย่างไรบ้าง รวมถึงมีการนำเสนอความรุนแรงออกมาเป็นอย่างไร

เบื้องต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความหมายของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ซึ่งพบว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ก็คือความรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยมีเหตุสืบเนื่องมาจากเพศสภาพของบุคคลที่ถูกกระทำ ซึ่งความรุนแรงนี้อาจมีรากฐานสำคัญมาจากความไม่เท่าเทียม หรืออคติทางเพศ อันนำมาสู่การเลือกปฏิบัติ ซึ่งมีความสอดคล้องดังคำสัมภาษณ์ที่กลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศได้มีการอธิบายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเอาไว้ว่า

“เวลาเราใช้คำว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ เป็นภาษาไทยมันจะดูเข้าใจยากนิดนึง แต่ถ้าเราแปลเป็นภาษาอังกฤษ จะได้เป็น GBV (Gender-Based Violence) ซึ่งปกติเวลาเราแปลเป็นไทยมันจะมีความหมายว่า ความรุนแรงอันเกิดจากการเลือกปฏิบัติตามเพศสภาพ เพราะฉะนั้น มันคือความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งมีพื้นฐาน แล้วก็รากฐานมาจากอคติต่อเพศสภาพนั้น ๆ ยกตัวอย่างแบบง่ายที่สุด เรามักจะได้ยินคำว่า Femicide ก็คือการฆ่าผู้หญิง Femicide เป็นปัญหาที่มันเกิดขึ้นในหลายประเทศมาก ๆ ซึ่งประเทศพวกนี้ส่วนมากมักจะเป็นประเทศที่มีการกดขี่ผู้หญิงอยู่แล้วแต่ต้น พอมีการกดขี่ผู้หญิงอยู่แล้วแต่ต้น ก็มองว่าผู้หญิงไม่ได้เป็นมนุษย์เท่าเทียมกับผู้ชาย เป็น Property (ทรัพย์สินสมบัติ) หนึ่ง เป็นเพียงแค่ Asset (ทรัพย์สิน) หนึ่งของผู้ชายเท่านั้น เพราะฉะนั้น ในกรณีที่ถ้าสมมติจะถูกฆ่าทิ้ง ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ เป็นสิ่งที่ไม่ได้เป็น A Big of A Deal ไม่ได้เป็นประเด็นใหญ่อะไรมากมายในสังคม เพราะฉะนั้น สมมติว่าเราเจาะรากลึกลงไป เราก็คงเห็นว่า GBV รากของมันมองเห็นมนุษย์แต่ละเพศไม่เท่าเทียมกัน” - คุณปณิต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

“โดยส่วนตัวมองว่าเรื่องของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ มันมีลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม มันเป็นเรื่องของการกระทำกับบุคคล ๆ หนึ่ง ซึ่งเขาอาจจะไม่ยินยอม จะเป็นเรื่องของการกระทำที่เนื่องมาจากเขามีความเป็นเพศที่แตกต่างจากบรรทัดฐานสังคม หรือที่สังคมคาดหวัง อาจจะเป็นเรื่องของความหลากหลายทางเพศ เป็นกะเทย เป็นชายรักชาย เป็นหญิงรักหญิง เป็น Non-

binary เป็น Intersex เป็น Bisexual เองก็ตาม ที่ถูกกระทำความรุนแรงเนื่องมาจากว่าเขามีเพศ เพศวิถีและเพศสภาพที่แตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคม” - คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้นยังสามารถแบ่งแยกออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความรุนแรงทางตรง เช่น การใช้กำลังทางร่างกาย หรือการใช้วาจาประทุษร้าย ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม เช่น บรรทัดฐานทางสังคม ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งสร้างความเจ็บปวดโดยตรงต่อตัวบุคคล ไม่ว่าจะผ่านทางร่างกาย จิตใจ กัดกันไม่ให้คุณคนนั้นได้รับสิทธิบางอย่าง ดังที่กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวไว้ว่า

“เรื่องความรุนแรงในความเห็นของเรามันก็จะไปอิงกับทฤษฎีของ Johan Galtung ที่ว่าด้วยความรุนแรง ที่จะมีเลยคือทางตรง เชิงโครงสร้าง แล้วก็ในทางวัฒนธรรม เป็น 3 เจดของความรุนแรง สำหรับเราถ้าเป็นเรื่องของความรุนแรงต่อเพศสภาพก็จะเป็นความรุนแรงของ 3 ประเภทนี้แหละ ที่มีเหตุแห่งเพศสภาพเป็นเหตุผลในการนำไปสู่ความรุนแรงด้วย อย่างเป็นทางตรงก็อันเนื่องมาจากความเกลียดชัง LGBTQ หรือว่าอาจจะจะเป็นเพศสภาพ อย่างเช่น ความเกลียดชังผู้หญิง Misogyny หรืออะไรก็แล้วแต่ อาจจะเป็นการมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า หรือเป็นเพศที่น่ารังเกียจ ก็จะมีการทำร้ายร่างกาย การด่าทอ การเหยียดหยัน การล้อเลียน ทุบ ตี เตะ ซึ่งที่มันออกมาในสังคมก็คลี่คลายในระดับหนึ่งแล้ว คนก็เริ่มตระหนักได้ อันนี้มันก็จะไปเห็นในพื้นที่ของครอบครัวด้วย ก็จะเป็นสไตล์แบบความรุนแรงในครอบครัวไป

ส่วนในเรื่องของโครงสร้าง ความรุนแรงเชิงโครงสร้างต่อเพศสภาพ หรือด้วยเหตุแห่งความเป็นเพศก็จะเป็นในเรื่องของการไม่ให้เข้าถึงทรัพยากร การสร้างช่องว่างระหว่างเพศสภาพกัน อาจจะทำให้เพศชายหรือความเป็นชายมีคุณค่า ความหมายมากกว่า มีศักดิ์ศรีสูงกว่าเพศสภาพ เพศวิถีอื่น ๆ ไปผู้หญิงด้วย LGBTQ ด้วย อะไรเหล่านี้ เป็นในเชิงเรื่องของการไม่ให้เข้าทำงาน การพิจารณาในเรื่องของการทำงาน ก็ถือว่าเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่งสำหรับเรา แล้วก็เรื่องของกฎหมายที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย อย่างเช่น กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน ที่จะมีการแบ่งว่าผู้หญิงไม่มีสิทธิทำงานอะไรบ้าง เรื่องของกฎกระทรวงที่ว่าแรงงานชาย แรงงานหญิง ทำงาน ยกของหนักได้ต่างกัน มันจะมีอะไรเหล่านี้ที่กำหนดไว้ อันนี้เราถือว่าเป็นกฎหมายเป็นลายลักษณ์ที่ออกโดยรัฐ มันจึงเป็นความรุนแรงเชิงโครงสร้างเหมือนกัน ทำให้คนไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ หรือพัฒนาตัวเองได้ตรงนั้น

ส่วนความรุนแรงในเชิงวัฒนธรรม เราก็คิดว่าที่เกี่ยวกับเพศก็จะเป็นพวกสถาบัน ความเชื่อ วิถีคิดหรือว่าขนบจารีตที่สร้างความชอบธรรมให้ความแตกต่างในทางคุณค่าความหมายของเพศสภาพ เพศวิถี ความเป็นหญิง ความเป็นชาย LGBTQ ด้วย เช่น เรื่องของศาสนา อย่างศาสนาพุทธ ความเชื่อ

บางประการ เช่น ซาดิที่แล้วไปผิดลูกผิดเมียเขา ซาดินี้ก็เลยกลายเป็นผู้หญิงบ้าง เป็นกะเทย เป็นคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งมันก็จะเป็นการสร้างความชอบธรรมให้เกิดความรุนแรงทางตรง หรือแม้แต่ความรุนแรงเชิงโครงสร้างด้วยนะ อย่างเช่น เพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ เพราะฉะนั้นก็ไม่ควรจะทำงานได้มากเท่าผู้ชาย หรือแม้กระทั่งในบางประเทศที่มีเรื่องของการว่าจ้างงานที่มีไม่เท่าเทียมกันทางเพศ” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

“ในความเข้าใจจากที่เราทำงานมา มันก็มีความรุนแรงในเรื่องของทางวาจา ในเรื่องของคำพูด ไม่ว่าจะป็นในเรื่องของการเสียดสี คำทอ ประชดประชัน มันถูกนำเสนอผ่านสื่อค่อนข้างมาก มันก็จะมีแบบสื่อชอบผลิตเรื่องของวาทกรรม ไม่ว่าจะป็นพวกนี้มีความเบี่ยงเบนทางเพศนะ เป็นความผิดปกติทางจิต ที่สื่อนำชุดข้อมูลจากทางการแพทย์มาขยายผลต่อ ในการพาดหัวข่าว ในการนำเสนอเป็น Content (เนื้อหา) ในซีรีส์เองก็ตาม เป็นฉากตัวละครที่มีความวิตว้ายกระตุ้ว แต่สื่อนำเสนอมันเป็นลักษณะของทางอ้อมเนาะ ที่ทำให้เห็นภาพปรากฏที่เกิดขึ้น แล้วเราก็มองว่ามันเป็นความรุนแรงที่ถูกผลิตซ้ำ ตอกย้ำ แล้วมันทำให้เกิดภาพเหมารวม แล้วก็การตีตราของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ อันนี้เป็นสิ่งที่รู้สึกว่ามันเป็นความรุนแรง เพราะว่าโดยทั่วไป คนในสังคมอาจจะเข้าใจว่าความรุนแรงมันต้องเอาไม้มาตีหัวกัน เอามือมาตบหน้า มาต่อยตีกัน แต่จริง ๆ แล้วความรุนแรง มันเป็นแบบความรุนแรงในเชิงวัฒนธรรมก็ได้ การไม่มีกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ นโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ เราก็มองว่ามันเป็นความรุนแรงในเชิงโครงสร้าง ทางกฎหมาย

ดังนั้น ความรุนแรงทางเพศสภาพ โดยส่วนตัวจึงมองเป็นหลายระดับ ทั้งในระดับสังคม วัฒนธรรม การใช้ภาษาในการสื่อสาร ทั้งในระดับโครงสร้างของสังคม เรื่องกฎ ระเบียบ นโยบายต่าง ๆ การที่รัฐเองไม่ยอมให้สมรสเท่าเทียมเกิดขึ้น อะไรอย่างนี้ก็เป็นความรุนแรงทางเพศสภาพด้วย เหมือนกันที่พยายามที่จะไม่รับรองกฎหมายของการสมรส” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

รวมไปถึงการที่เรื่องเพศ อัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของบุคคลบางกลุ่มถูกทำให้เป็นสินค้า นำไปสร้างกำไร หรือทำให้เป็นเรื่องแฟนตาซี โดยขาดการคำนึงถึงความคิด ความรู้สึกของกลุ่มบุคคลดังกล่าว ก็จัดว่าเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่งเช่นกัน

“ผมไม่ได้มองความรุนแรงในเชิงกายภาพ ผมมองว่าความรุนแรงเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งมันอาจจะแสดงออกได้หลากหลายรูปแบบ แล้วก็ไม่จำเป็นจะต้องสร้างความเจ็บปวดก็ได้ แต่มันสามารถทำให้ลุ่มหลง หลงไหล หรือกลายเป็นวัตถุสินค้าซึ่งตอบสนองระบบทุนนิยมที่ครอบงำกระบวนการเอาเรื่องเพศไปเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมหรือสร้างกำไรทางการตลาด ฉะนั้น

ความรุนแรงในความหมายที่ผมให้ความสำคัญมันไปไกลกว่าเรื่องความรุนแรงทางร่างกาย” – คุณนฤพนธ์ ดั่งวิเศษ (สัมภาษณ์, 5 สิงหาคม 2565)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการแบ่งความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกเป็น 3 ระดับเพื่อความเข้าใจและให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น แต่แท้จริงแล้ว ในหนึ่งความรุนแรงที่เกิดขึ้น อาจไม่สามารถระบุถึงความรุนแรงนั้นเป็นความรุนแรงในระดับใดระดับหนึ่งโดยลำพังเท่านั้น หรือเรียกได้ว่าไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้อย่างอิสระ ด้วยเหตุผลที่ว่า ความรุนแรงทั้ง 3 ระดับนี้มีความเกี่ยวเนื่อง เชื่อมโยง หรือส่งผลต่อกัน กล่าวคือ เมื่อพิจารณาสิ่งที่เป็นความรุนแรงแล้วพบว่ามีลักษณะเข้าข่ายว่าเป็นความรุนแรงในระดับหนึ่งโดยตรง แต่หากทำการวิเคราะห์อย่างละเอียด ก็จะพบว่าความรุนแรงนั้นมีรากฐานมาจากสิ่งที่เป็นความรุนแรงในระดับอื่น ๆ หรือความรุนแรงเช่นนั้นส่งผลทำให้เกิดเป็นความรุนแรงในระดับอื่น ๆ ต่อไป

จากการวิเคราะห์หัวข้อทศริศวายทั้ง 5 เรื่อง พบว่าในซีรีส์แต่ละเรื่องต่างก็ได้มีการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาอย่างหลากหลายแบบด้วยกัน แต่เมื่อได้พิจารณาไปถึงรูปแบบลักษณะ วัตถุประสงค์ของการกระทำและแนวคิดบางอย่างที่สอดแทรกอยู่ในความรุนแรงนั้น ๆ แล้ว จะพบว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพบางอย่างมีสาระสำคัญที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถจำแนกความรุนแรงเหล่านั้นออกเป็นหมวดหมู่ได้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดกลุ่มของความรุนแรง โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ การใช้กำลังประทุษร้าย การแสดงออกถึงความเหยียดหยามทางวาจา การกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอม การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนเป็นสมบัติของตน และการแบ่งแยกบทบาททางเพศ ซึ่งจะได้มีการอธิบายความรุนแรงบนฐานเพศสภาพแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

4.1 การใช้กำลังประทุษร้าย

การที่บุคคลหนึ่งใช้กำลังทางร่างกายทำการประทุษร้ายต่อบุคคลอีกคนหนึ่ง อย่างเช่น การตบ ตี ต่อย ผลัก หรือกระแทก ด้วยเห็นว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลเพศหลากหลาย ถือว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่เกิดขึ้นและมีให้เห็นมากมายในสังคม แม้แต่ในซีรีส์วายเองที่แกนหลักของเรื่องมุ่งนำเสนอเนื้อหาแนวโรแมนติก เน้นประเด็นความรัก ความสัมพันธ์ของตัวละครเอก ก็ได้มีการนำเสนอฉากความรุนแรงในรูปแบบนี้ออกมาเช่นกัน โดยถ่ายทอดภาพการกระทำความรุนแรงนั้นออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน อย่างในเรื่องต้นหนชลธิ มีฉากที่คู่รักชายรักชายกำลังเดินเล่นอยู่ที่ชายหาดแต่จู่ ๆ ก็ถูกชายแปลกหน้าเข้ามาตีบ ต้นหนที่เห็นเหตุการณ์จึงได้เข้าไปช่วย ชายแปลกหน้าพูดกับต้นหนว่า “ยุ่งไรด้วยวะ กูจะกระที่บพวกไอตุ๊ดเนี่ย” ซึ่งฉากนี้แสดงให้เห็นชัดว่ามีบุคคลที่ถูกทำร้าย

ร่างกายเพียงเพราะเขามีอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนด

เหตุการณ์ความรุนแรงนี้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในโลก โดยการใช้กำลังทำร้ายบุคคลเพศหลากหลายนี้ ถือเป็นหนึ่งในอาชญากรรมประเภทที่เรียกว่า “อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง” (Hate Crime) ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากอคติซึ่งผู้กระทำมีต่ออัตลักษณ์ของผู้ถูกกระทำ ที่ไม่ว่าจะเป็นอัตลักษณ์ทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความพิการ หรือสีผิวก็ดี ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการไม่ยอมรับในความแตกต่างทางอัตลักษณ์บางประการของผู้อื่น (พิมพ์ชนก โรจนันท์, 2022ก) โดยอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายนั้น นอกจากการใช้กำลังทางร่างกายแล้ว ยังมีรูปแบบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้วาจาข่มขู่ เหยียดหยาม ทำลายข้าวของเครื่องใช้ แบล็กเมลล์ กระทบการคุกคามทางเพศ ซึ่งจะได้กล่าวถึงการกระทำความรุนแรงเหล่านี้ในหัวข้อถัดไป

จากรายงานการสำรวจโดยเครือข่ายคนข้ามเพศยุโรป ซึ่งเก็บข้อมูลในปี พ.ศ.2551-2559 พบว่ามีบุคคลเพศหลากหลายทั่วโลก จำนวน 2,264 คน ถูกสังหารเพียงเพราะความเกลียดชัง และยิ่งไปกว่านั้น เฉพาะในปี พ.ศ.2560 เพียงปีเดียวมีจำนวนถึง 2,064 คน (ThaiPBS, 2562ข) ทั้งนี้ ในสหรัฐอเมริกา องค์กรสนับสนุน LGBTQ+ ได้มีการรายงานว่ามีปี พ.ศ.2563 มีการสังหารคนข้ามเพศหรือผู้ที่แสดงออกทางเพศไม่ตรงตามบรรทัดฐานสังคมอย่างน้อย 30 ราย (ประชาไท, 2020) ส่วนในสหราชอาณาจักร ทางกระทรวงมหาดไทยเผยแพร่สถิติอัตราการเกิดอาชญากรรมจากความเกลียดชังคนข้ามเพศว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 56 ภายในระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2564 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2565 (พิมพ์ชนก โรจนันท์, 2022ก)

กรณีตัวอย่างเหตุการณ์ในต่างประเทศที่เห็นได้ชัดเจนว่าสาเหตุของความรุนแรงนี้เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของบุคคลที่ถูกกระทำ ดังเช่นเหตุการณ์ในสหราชอาณาจักร กรณีที่วัยรุ่นลอนดอนรุมทำร้ายคู่รักหญิงรักหญิง บนรถโดยสารประจำทาง ซึ่งผู้เสียหายเล่าว่ากลุ่มวัยรุ่นขอให้เธอและคู่รักของเธอจูบกันให้ดู พร้อมกับเรียกพวกเธอว่าคู่รักเลสเบี้ยนและยังสอบถามไปถึงบทบาทบนเตียงอีกด้วย โดยภายหลังจากที่ปฏิเสธคำขอ พวกเธอก็ถูกรุมทำร้ายโดยการชกเข้าที่ใบหน้า (ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ, 2019) หรือจะเป็นเหตุการณ์ในเกาหลีใต้ กรณีของคุณฮอลแลนด์ ศิลปินเกาหลีผู้ซึ่งเปิดเผยตนว่าเป็นเกย์ ถูกชายแปลกหน้าเข้ามาต่อหน้าและยังถูกเรียกว่าเกย์สกปรกขณะเดินอยู่ในย่านหนึ่ง (มติชนออนไลน์, 2565)

สำหรับประเทศไทยเอง ถึงแม้ว่าจะดูเป็นสังคมที่ยอมรับในความหลากหลายทางเพศได้ แต่หากพิจารณาถี่กลงไปจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว จะพบว่า เป็นเพียงการยอมรับในลักษณะของ

การทบทวนที่นั่น จากการเก็บข้อมูลตามข่าวและหน้าหนังสือพิมพ์ของมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน พบว่าปี พ.ศ.2561 มีบุคคลเพศหลากหลายถูกสังหารทั้งหมด 21 ราย (ThaiPBS, 2562ข) และจากรายงานผลสำรวจเรื่องการเลือกปฏิบัติและทัศนคติทางสังคมต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2562 ระบุว่าในกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย หญิงข้ามเพศและชายรักสองเพศมีอัตราการถูกเลือกปฏิบัติสูงกว่าอัตลักษณ์อื่น ๆ โดยจะพบว่าหญิงข้ามเพศร้อยละ 11 เคยถูกข่มขืนหรือทำร้ายร่างกาย (UNDP, 2019) ทั้งนี้ เหตุการณ์การทำร้ายร่างกายบุคคลเพศหลากหลายเช่นนี้สามารถจะพบเห็นได้มากมายตามข่าวต่าง ๆ แต่ที่ยิ่งไปกว่านั้น ในสังคมไทยยังมีผู้ที่เห็นพ้องกับการกระทำความรุนแรงดังกล่าว อย่างในกรณีคลิปเสียงของอาจารย์มหาวิทยาลัยท่านหนึ่ง ที่ถูกนำมาเผยแพร่ในโลกโซเชียล ซึ่งมีเนื้อหาส่วนหนึ่งกล่าวว่า “มีนิสัยชายคนหนึ่งถูกฟ้องว่าทำร้ายร่างกายตุ๊ดซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อน ... ก็คือผู้ชายอะเนอะ เดิน ๆ ไปเหลือบเห็นอะไรขวางลูกหูลูกตา เห็นอะไรผิดปกติ มันก็ต้องทนไม่ได้ ต้องเข้าไปเตะต๋อยสักยกสองยก ให้เรียนรู้ว่ามันไม่สมควรมีชีวิตอยู่แบบนั้น ต่อหน้าผู้ชายอย่างเรา ... ผมเป็นกรรมการ ผมก็พยายามพลิกกระเปียบหาช่องทางให้ชายคนนั้นถูกตัดคะแนนน้อยที่สุด เพราะถ้าเป็นผม ผมคงลงไม้ลงมือจัดการกับตุ๊ดพวกนี้ให้หนักกว่านั้นอีกหลายเท่า” (ชนาธิป ตติยการณวงศ์, 2019) จะเห็นได้ว่าทัศนคติที่เห็นชอบหรือสนับสนุนให้มีการทำร้ายร่างกายบุคคลเพศหลากหลายเช่นนี้ก็เป็นสิ่งที่อันตรายเป็นอย่างมาก ซึ่งในที่สุดอาจนำไปสู่การใช้ความรุนแรงที่จะสร้างความเสียหายหรือความเจ็บปวดให้แก่บุคคลกลุ่มนี้ได้

นอกจากกรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่ามีบุคคลเพศหลากหลายถูกทำร้ายร่างกายโดยคนภายนอกที่ไม่ได้รู้จักกัน ด้วยเหตุเพราะมีอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานสังคม ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้ว บุคคลเพศหลากหลายยังต้องประสบกับความรุนแรง ในรูปแบบของการถูกทำร้ายร่างกายจากคนในครอบครัวหรือคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอีกด้วย อย่างในเรื่องต้นหนชลธิ ฉากที่พ่อแม่ของต้นหนได้เห็นรูปต้นหนกับชลธิ และได้ทราบความจริงจากต้นหนว่าเขากำลังคบกับชลธิอยู่เมื่อรู้ดังนั้น พ่อจึงได้ปารูปและหยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาฟาดต้นหน พร้อมทั้งสั่งให้ต้นหนย้ายออกจากบ้านเช่าที่อยู่ร่วมกับชลธิและเพื่อน ๆ ทันที

จากงานวิจัยเชิงสถิติของสหรัฐอเมริกา ระบุว่ากลุ่มบุคคลเพศหลากหลายมักจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมความรุนแรงจากคนรู้จักหรือคนใกล้ชิดได้มากกว่า โดยอยู่ในอัตรา 43.7 ต่อ 1,000 คนต่อปี เมื่อเทียบกับบุคคลที่ไม่ใช่ผู้มีความหลากหลายทางเพศ ที่มีอัตรา 6.9 ต่อ 1,000 คนต่อปี (ประชาไท, 2020)

ในส่วนของประเทศไทย ผลการสำรวจของมูลนิธิเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน ที่ได้ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า แม้กลุ่มตัวอย่างจำนวนเกินครึ่งจะมีทัศนคติที่ดีต่อกับบุคคลเพศหลากหลาย แต่การยอมรับและสนับสนุนกลับลดลงเมื่อพบว่าบุคคลเพศหลากหลายนั้นเป็นคนใน

ครอบครัวหรือคนใกล้ชิด (ThaiPBS, 2562ข) เช่นนี้จึงทำให้มีภาพความรุนแรงที่คนในครอบครัวเป็นผู้กระทำต่อสมาชิกที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายปรากฏให้เห็นอยู่เรื่อยมา ดังในกรณีของนักศึกษาหญิงข้ามเพศจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ที่ถูกคนในครอบครัวทุบตี เหตุเพราะเป็นคนข้ามเพศ และยังบังคับให้ไปตัดผมเป็นผู้ชาย โดยเหตุการณ์ทั้งหมดนี้แฟนของผู้เสียหายได้ทำการบันทึกวิดีโอและนำมาเผยแพร่ทางโซเชียลมีเดียเพื่อขอความช่วยเหลือ กระทั่งผู้เสียหายได้รับความช่วยเหลือให้ย้ายไปอยู่บ้านพักฉุกเฉิน (SPECTRUM, 2022ก) หรือจะเป็นกรณีเด็กวัย 14 ปี ซึ่งนิยามตนว่าเป็นคนในชุมชนเพศหลากหลาย ถูกพ่อผู้เป็นนักการเมืองทำร้ายจนร่างกายบอบช้ำ หลังถูกจับได้ว่าแต่งกายเป็นหญิง ผู้เสียหายได้หนีออกมาเพราะทนไม่ไหว และได้รับความช่วยเหลือโดยถูกส่งไปที่บ้านพักเด็กและครอบครัวของทางจังหวัดในที่สุด (ไทยรัฐออนไลน์, 2565)

ทั้งนี้ ในซีรีส์วายก็ยังมีกรณีนำเสนอฉากการใช้ความรุนแรงโดยใช้กำลังทางร่างกายเพื่อเป็นการโต้ตอบความรุนแรงอีกทีหนึ่ง กล่าวคือ เมื่อตัวละครหนึ่งถูกตัวละครบุคคลเพศหลากหลายกระทำ ความรุนแรงใส่ ตัวละครนั้นจึงตอบกลับด้วยการกระทำความรุนแรงต่อตัวละครบุคคลเพศหลากหลายคืน เรียกได้ว่าเป็นความรุนแรงต่อความรุนแรง อย่างเช่น เรื่องเกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ ฉากที่เพื่อนหญิงข้ามเพศของเทคโน (เพื่อนของไต้ป๋) เข้ามาขอไต้ป๋ถ่ายรูปและได้ลูบอกไต้ป๋ จนไต้ป๋ไม่พอใจ และทนไม่ไหว จึงได้ผลักเพื่อนหญิงข้ามเพศออกอย่างแรง พร้อมกล่าวว่า “มึงปล่อยกเลยนะ ไปให้พ้นเลยไอ้พวกกะเทย...” จะเห็นได้ว่าเพื่อนหญิงข้ามเพศได้เข้ามาลวนลามไต้ป๋ก่อน ด้วยอคติที่มีต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย (ตอนต้นเรื่องบอกเล่าไว้ชัดเจนว่าไต้ป๋มีอคติต่อคนกลุ่มนี้) และเห็นว่าเพื่อนคนนั้นเป็นหญิงข้ามเพศ ไต้ป๋จึงตัดสินใจใช้กำลังผลักเธอออกเพื่อให้หยุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพ 6

ไต้ป๋ผลักเพื่อนหญิงข้ามเพศออก หลังจากที่ถูกลวนลาม (เรื่อง เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ)

หมายเหตุ. จาก EP.3: ฮาร์ทป์ เดอะ ซีรีส์ โดย WeTV, 2019ข, WeTV
(<https://wetv.vip/th/play/ekt57gsx648gdr9/n0041zv8ufp>).

รวมถึงในเรื่องต้นหนชลธิ ซึ่งเป็นเหตุการณ์หลังจากที่คนแปลกหน้าเข้ามาถามถึงความสัมพันธ์ของต้นหนกับชลธิ แล้วทั้งคู่ก็ได้ปฏิเสธไป ขณะที่ชลธิกำลังจะเดินหนี คนแปลกหน้าก็ได้เข้าไปจับก้น ชลธิตกใจ แต่เมื่อได้สติจึงต่อยคนแปลกหน้ากลับไปและยกมือกำลังจะต่อยอีกครั้ง คนแปลกหน้ารีบพูดขึ้นมาว่า “น้อง พี่เป็นตุ๊ด อย่าทำพี่เลย” แล้วหนีไป

ภาพ 7

ชลธิต่อยคนแปลกหน้า หลังจากถูกคนแปลกหน้าจับก้น (เรื่อง ต้นหนชลธิ)

หมายเหตุ. จาก ตอนที่ 1 (2/4) โดย AISPLAY, 2020ก, AISPLAY
(<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5faceb9fac580abf1e2d5ac0>).

จากตัวอย่างเหล่านี้จะเห็นได้ว่าความรุนแรงที่กระทำกลับคืนนั้นอาจมีความรุนแรงอยู่ในระดับที่ไม่เท่ากันหรือต่างรูปแบบกัน อย่างไรก็ตาม ตัวละครมีสิทธิเลือกที่จะโต้ตอบความรุนแรงนั้นด้วยวิธีอื่น แต่เพราะเพศสภาพหรือเพศวิถีของอีกฝ่ายมีผลต่อการตัดสินใจเลือกที่จะใช้กำลังในการทำร้ายร่างกาย จึงนับว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ตามที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับฉากดังกล่าวไว้ว่า

“(เรื่องเกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ) มันสะท้อนในเรื่องของพฤติกรรมที่เราเรียกว่าเป็น Transphobia ซึ่งเป็นในลักษณะของการเกลียดกลัวคนข้ามเพศที่สะท้อนมาจากพฤติกรรมของตัวละครที่ชัดเจนมาก ๆ เลย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นมันก็มีสาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องของ Transphobia เช่น ตัวละครที่เป็นหญิงข้ามเพศพยายามที่จะไปคุกคามเค้า” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“*(เรื่องต้นหนชลธิ)* แต่จริง ๆ การโต้ตอบกลับไป มันทำได้หลายวิธี ไม่ใช่ไปต่อหน้าเค้า อันนี้ก็แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงแบบโต้กลับนะ” – *คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)*

การใช้กำลังประทุษร้ายบุคคลเพศหลากหลายทางร่างกายนี้ เป็นสิ่งที่ผู้คนสามารถรับรู้หรือมองออกได้ง่ายที่สุดว่าเป็นความรุนแรง โดยความรุนแรงรูปแบบนี้จัดอยู่ในระดับที่เรียกว่าความรุนแรงทางตรง ซึ่งเป็นความรุนแรงที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า มีรูปแบบการกระทำ ประกอบกับมีตัวผู้กระทำและผู้ถูกกระทำชัดเจน โดยจะสร้างความเสียหายให้กับร่างกายของผู้ถูกกระทำเป็นหลัก หรือเรียกได้ว่าเป็นลักษณะความรุนแรงทางร่างกาย ไม่ว่าจะมียาบาดแผลปรากฏหรือไม่ก็ตาม แต่และนอกจากความเจ็บปวดทางกายแล้ว ความรุนแรงนี้ยังสามารถสร้างความเจ็บปวดทางจิตใจแก่ผู้ถูกกระทำได้เช่นกัน โดยการที่บุคคลหนึ่งตัดสินใจใช้กำลังทำร้ายอีกฝ่ายนั้น อาจเพราะเห็นว่าบุคคลนั้นมีสถานะทางเพศที่ด้อยกว่า อ่อนแอกว่า จึงถือโอกาสใช้อำนาจของตนที่เหนือกว่ากระทำความรุนแรง หรือกระทั่งมองว่าอีกฝ่ายเข้มแข็งกว่า หากกระทำความรุนแรงไปก็ไม่น่าจะเกิดความเสียหายมากนัก

นอกจากนั้น สืบเนื่องจากคำสัมภาษณ์ข้างต้นของคุณรติ แต่สมบัติ ที่กล่าวถึงทัศนคติหรือพฤติกรรมความเกลียดกลัว เมื่อได้พิจารณาประกอบกับเรื่องความรุนแรง จะพบว่าการใช้กำลังประทุษร้ายต่อบุคคลเพศหลากหลายทางร่างกายนี้ อาจมีพื้นฐานมาจากความเกลียดกลัวบุคคลเพศหลากหลาย ที่ไม่ว่าจะเป็นคนข้ามเพศ (Transphobia) หรือคนรักเพศเดียวกัน (Homophobia) โดยสามารถแสดงออกผ่านการกระทำที่เห็นได้ชัดเจนอย่างการทำร้ายร่างกายหรือแสดงออกผ่านทางทัศนคติ ความคิด คำพูด ที่นำไปสู่การเลือกปฏิบัติ ซึ่งทัศนคติเชิงลบหรืออคติทางเพศที่เกิดขึ้นนี้ก็เป็นผลพวงจากการปลูกฝังความคิด ความเชื่อของสังคมที่มีมาอย่างยาวนาน เกี่ยวกับเรื่องการให้คุณค่าเพศใดเพศหนึ่งสูงกว่าเพศอื่น ๆ การกีดกันผู้ที่ไม่ได้มีคุณลักษณะเป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศตามที่สังคมกำหนดให้กลายเป็นความเบียดเบียน กระทั่งการยึดถือในบรรทัดฐานรักต่างเพศและระบบชั่วคราวข้าม อย่างการให้ชายหญิงเป็นสิ่งที่ต้องคู่กันเสมอ ว่าเป็นเรื่องปกติและเป็นสิ่งที่ควรจะเป็น หากผู้ที่ไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐานนี้จะต้องถูกมองว่าเป็นความแปลกแยกหรือผิดปกติ ไปจนถึงขั้นถูกเกลียดชังจากสังคม โดยความคิด ความเชื่อในสังคมนั้นนับว่าเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม และก็เป็นวัฒนธรรมทั้งหลายนี้เองที่ไปสร้างความชอบธรรมให้เกิดการกระทำความรุนแรงต่อบุคคลเพศหลากหลาย ด้วยการอ้างว่าเป็นการลงโทษบุคคลดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นทางร่างกายหรือจิตใจก็ตาม หรือทำให้การที่บุคคลเพศหลากหลายถูกทำร้ายร่างกายเป็นสิ่งปกติทั่วไปที่สามารถเกิดขึ้นและหลีกเลี่ยงไม่ได้ จนต้องจำยอมทนต่อไปโดยที่สังคมไม่คิดจะหาทางป้องกันแก้ไข

4.2 การแสดงออกถึงความเหยียดหยามทางวาจา

การใช้คำพูดในการตำหนิ ดูถูก เหยียดหยาม หรือล้อเลียนเกี่ยวกับเรื่องเพศของบุคคลเพศหลากหลาย หรือแสดงออกทางวาจาว่าเกลียดชัง รังเกียจบุคคลเพศหลากหลาย อันเป็นการไม่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แม้จะถูกมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือไม่ร้ายแรงนัก เนื่องจากเป็นการกระทำที่ไม่สามารถสร้างความเสียหายทางร่างกายให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ แต่สร้างบาดแผลทางจิตใจต่อผู้ที่ได้รับฟังคำพูดเหล่านั้น โดยที่ความเจ็บปวดทางจิตใจที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้รุนแรงหรือร้ายแรงน้อยไปกว่าทางร่างกายเลย ซึ่งจากการรับชมซีรีส์วาย ก็จะพบว่ามีการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในรูปแบบนี้อยู่ด้วย เช่น เรื่องเกลียดคนมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ ฉากที่ไต้ป๋อได้พูดกับธารว่า “ขอพูดตรง ๆ ว่ากูเกลียดเกย์” ธารจึงถามกลับไปว่า “การที่กูเป็นเกย์มันน่ารังเกียจขนาดนั้นเลยหรือ” ไต้ป๋อตอบ “เออ กูรังเกียจ” พร้อมกับบอกถึงเจตนาของตนว่าจะไม่ขออยู่ร่วมห้องด้วย โดยกล่าวว่า “ถ้ารู้ว่ามันเป็นเกย์แต่แรก กูจะไม่เจียดเข้าใกล้เลย พวกมันมาก” รวมถึงฉากที่ไต้ป๋อพูดถึงกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายให้คม (เพื่อนของไต้ป๋อ) ฟังว่า “แม่งน่าจะตายทำไปให้หมดโลก ถ้าไม่เห็นแกหน้าพ่อกูนะ กูจะกระต๊อบแม่งให้หมดเลย พวกน่ารังเกียจ ให้กูไปนอนในเล้าหมูสกปรก ๆ ยังดีกว่าถูกพวกแม่งลูปตัวอีก พวกผิดเพศ” ซึ่งจากตัวอย่างฉากข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นถึงทัศนคติการเหยียดเพศและการเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกันของตัวละคร ได้อย่างชัดเจน โดยแสดงออกถึงอาการรังเกียจ ไม่อยากอยู่ใกล้ กระทั่งอยากเข้าไปทำร้ายหรือหวังให้ถึงแก่ชีวิต ซึ่งทัศนคติเช่นนี้สร้างความหวาดกลัวหรือสร้างความทุกข์ใจให้แก่คนกลุ่มนี้ไม่ใช่น้อย

สำหรับคำพูดที่แสดงถึงความเหยียดหยามต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งในถ้อยคำที่แสดงความเกลียดชัง (Hate Speech) ซึ่งหมายถึง การสื่อสารที่แสดงถึงความเกลียดชังออกมาในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม อย่างการดูหมิ่นเหยียดหยาม การตำหนิอย่างหยาบคาย หรือการใส่ร้ายป้ายสี โดยมุ่งไปที่ประเด็นอัตลักษณ์บางอย่าง เช่น เพศ เชื้อชาติ ศาสนา อันเป็นไปในลักษณะของการยุยง ปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังต่อกลุ่มบุคคลหรือตัวบุคคล สร้างความเกลียดชังให้อีกฝ่ายดังที่พิรงรอง รามสูต (2558 อ้างถึงใน คณาธิป ทองรวีวงศ์, 2018) ได้ให้ความหมายไว้ โดยปัญหาการเหยียดหยาม ดูหมิ่นหรือล้อเลียนกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแทบจะทั่วทุกมุมโลก แต่สำหรับบางประเทศก็ได้มีการแก้ไขปัญหานี้ด้วยการใช้กฎหมายเข้ามาควบคุม โดยมีการบัญญัติให้การกระทำเช่นนี้เป็นความผิด อย่างในกรณีของประเทศนอร์เวย์ ซึ่งเป็นเมืองที่เปิดรับในความแตกต่างของผู้คนและยังเรียกได้ว่ามีความเสรีทางเพศมากที่สุดในยุโรป แต่กลับมีคนจำนวนไม่น้อยที่มีอคติและแสดงออกถึงความเกลียดชังต่อคนกลุ่มนี้อยู่ จึงได้มีการประกาศแก้ไขกฎหมายเพื่อปกป้องกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายจากการที่ต้องเผชิญกับถ้อยคำที่แสดงความเกลียดชังต่อการแสดงออกหรืออัตลักษณ์ทางเพศของพวกเขา โดยทำการเพิ่มโทษสำหรับกรณีที่มีการแสดงถ้อยคำ

เกลียดชังเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์หรือการแสดงออกทางเพศต่อบุคคลเพศหลากหลาย โดยหากได้กระทำการดังกล่าวในที่สาธารณะจะมีโทษปรับและจำคุกสูงสุด 3 ปี แต่ถ้าเป็นการด่าทอกันส่วนตัวหรือมีการละเมิดกันในพื้นที่ปิด จะมีโทษปรับหรือจำคุกสูงสุด 1 ปี และภายใต้ร่างกฎหมายใหม่นี้ การก่ออาชญากรรมต่อบุคคลเพศหลากหลายโดยมีแรงจูงใจมาจากเรื่องอัตลักษณ์หรือการแสดงออกทางเพศ อาจมีผลต่อการตัดสินให้เพิ่มโทษอีกด้วย (The Momentum, 2020)

การที่ต้องเผชิญกับคำพูดในเชิงดูถูกเหยียดหยามเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลเพศหลากหลาย อันเป็นการสร้างความรู้สึกแปลกแยกแตกต่าง ทำให้รู้สึกว่าตนเองนั้นต่ำต้อย ต้อยกว่าคนอื่นในสังคม เกิดความรู้สึกอับอาย และยังส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวหรือความปลอดภัยในชีวิต อีกทั้งอาจส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต ที่ทำให้บุคคลเพศหลากหลายนั้นไม่กล้าเข้าสังคม เนื่องจากกลัวที่จะต้องเผชิญหน้ากับคำดูถูกหรือทำที่รังเกียจจากผู้คนในสังคม (ชิษณุพงศ์ นิธิวนา, 2561)

จากประสบการณ์ของบุคคลเพศหลากหลายในสังคมไทย มักจะต้องพบเจอกับคำพูดที่เป็น การดูถูกเหยียดหยาม หรือล้อเลียนอยู่เรื่อยมา ดังในกรณีของเยาวชนอายุ 23 ปี ชาวยะลา ที่นิยามตนเองว่าเป็นเกย์ ได้เปิดเผยถึงประสบการณ์ที่ต้องเผชิญกับคำพูดที่ว่า “อีนี่มันกะเทยนะ ต้องอยู่ในห้อง ๆ ไว้ก่อน” ซึ่งสร้างความกดดันและกระทบการใช้ชีวิตของเขา (ชัยยศ ยงค์เจริญชัย, 2022) ทั้งนี้ในปี พ.ศ.2563 Punch Up x Wisesight ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการบูลลี่ (Bully) เอาไว้ โดยพบว่าคำศัพท์เรื่องเพศ เป็นคำที่คนไทยใช้ในการบูลลี่กันมากเป็นอันดับ 2 รองจากเรื่องรูปลักษณ์ ตัวอย่างเช่นคำว่า ตูด กะเทย สายเหลือง ขูดทอง เป็นต้น (อดิชาติ ต้นเจริญ, 2565) และยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพจิตและสุขภาวะของเด็กและเยาวชนผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย ที่ศึกษาในเยาวชนเพศหลากหลาย อายุ 15-24 ปี จำนวน 3,094 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเยาวชนกลุ่มนี้ เคยถูกระทำความรุนแรงในรูปแบบของการล้อเลียนถึงร้อยละ 75.8 และพบว่าร้อยละ 70 ถึง 80 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาการวิตกกังวลและซึมเศร้า (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2565)

ความรุนแรงทางวาจานี้ก็อยู่ในระดับความรุนแรงทางตรงเช่นกัน เนื่องจากมีตัวบุคคลผู้กระทำและถูกกระทำ ความรุนแรงชัดเจน และสามารถมองเห็นการกระทำ กล่าวคือ รับรู้ได้จากคำพูดโดยตรง ซึ่งผลจากการกระทำนี้ไปกระทบกระเทือนความรู้สึกหรือสร้างความเสียหายต่อจิตใจ หรือกล่าวได้ว่าเป็นความรุนแรงทางจิตใจ โดยที่ความรุนแรงในรูปแบบของคำพูดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ทศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของตัวละครได้อย่างชัดเจนว่ามีอคติทางเพศ ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อบุคคลเพศหลากหลายเช่นกัน อย่างการมองคนแต่ละเพศไม่เท่า

เทียบกัน การให้คุณค่าความเป็นหญิง ความเป็นชายที่ตรงตามบรรทัดฐานเรื่องเพศที่สังคมกำหนดมากกว่าคนที่อยู่นอกกรอบ หรือการยึดถือในบทบาททางเพศ ว่าเพศใดมีหน้าที่อย่างไร

ตัวอย่างเช่น ในซีรีส์เรื่องต้นหนชลธิ ฉากงานวันเกิดของพ่อต้นหน พิธีกรหญิงข้ามเพศ 2 คน เอ่ยแซวต้นหนว่า “โสดได้ไง คงพี่ไปพลาจ ะ ก่อนไหมคะ” พ่อของต้นหนจึงพูดขึ้นว่า “อ๊อ้ย อันนี้น่าจะผิดแผนละ เพราะว่าสองคนนี้น่าไม่มีมดลูกนะ ไม่มีมดลูกก็ทำลูกไม่ได้ ทำยังไงก็ทำไม่ได้ ไม่มีมดลูก เพราะฉะนั้นคงไม่ได้” คนในงานก็พากันหัวเราะตาม โดยที่พิธีกรทั้งสองมีสีหน้าไม่สู้ดีนัก ซึ่งสำหรับฉากนี้จะเห็นได้ว่า คำพูดของพ่อต้นหนสะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศ คือยึดโยงความเป็นหญิงไว้กับมดลูก และคนที่จะมีลูกได้ก็ต้องมีมดลูก กล่าวคือไม่ได้มองว่าหญิงข้ามเพศเหล่านั้นเป็นผู้หญิง เพราะไม่มีมดลูก จึงไม่สามารถมีลูกได้ ซึ่งอคติทางเพศนี้ทำร้ายความรู้สึกของหญิงข้ามเพศ รวมถึงผู้ที่ไม่มีมดลูกเป็นอย่างมาก และยังเป็นวิธีคิดที่ลดทอนคุณค่าหญิงข้ามเพศอีกด้วย โดยกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นต่อฉากนี้เอาไว้ว่า

“อันนี้เป็น GBV เพราะว่าการพูดมันสื่อให้เห็นวิธีคิดของเค้าว่า ผู้หญิงคือคนที่ไม่มีมดลูก ต้องอย่าลืมว่าคำพูดแบบนี้มันคุกคาม ละมันก็ไปลดทอน มัน Devalue (ลดคุณค่า) Dehumanize (ลดทอนความเป็นมนุษย์) คนหลายคนมาก คือผู้หญิงที่นิยามตัวเองว่าเป็นผู้หญิงอีกหลายคนก็ไม่ได้มีมดลูก ซึ่งเรารู้สึกว่าคำพูดแบบนี้มันทำร้ายคนหลายคนเลย เรายังตัวนี้เป็น Violence ที่น่ากลัวมาก ๆ ละพูดในที่สาธารณะด้วย” - คุณปณต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

ภาพ 8

พิธีกรหญิงข้ามเพศทั้ง 2 คนมีสีหน้าไม่สู้ดี หลังจากได้ยินคำพูดของพ่อต้นหน (เรื่อง ต้นหนชลธิ)

หมายเหตุ. จาก ตอนที่ 4 (4/4) โดย AISPLAY, 2020จ, AISPLAY

(<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5fca106aedd9aad95d022fa>).

การใช้ความรุนแรงทางวาจาเช่นนี้ ก็เป็นการกระทำที่เป็นผลมาจากฐานความคิด ความเชื่อที่ได้มีการปลูกฝังและสั่งสมมาอย่างยาวนาน ซึ่งคนในสังคมเชื่อมั่นและยึดถือในชุดความคิดนั้นเรื่อยมา และ

นำมาสู่การแสดงออกซึ่งการกระทำเช่นนี้ หรือกระทั่งไม่ได้มองว่าการกระทำเช่นนี้เป็นความรุนแรงแต่อย่างใด อันจะสามารถกล่าวได้ว่าความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงทางวาจา อันเป็นความรุนแรงทางตรงนี้ด้วย

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเรื่องการคาดคั้นถามหรือคาดเดาถึงอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของผู้อื่น ที่ถึงแม้จะดูไม่เป็นคำพูดที่มีความรุนแรงเหมือนกับการด่า เหยียดหยาม ดูถูก หรือล้อเลียน แต่เมื่อพิจารณาให้ลึกกลงไปแล้วก็จะพบว่าการที่บุคคล ๆ หนึ่งพยายามถามหรือคาดเดาเกี่ยวกับเรื่องเพศของคนอื่นก็มาจากการที่บุคคลนั้นเองมองว่าผู้อื่นไม่ได้มีการแสดงออกหรือใช้ชีวิตตามกรอบบรรทัดฐานเรื่องเพศของสังคม ทั้งนี้ หากเป็นเพียงการถามเพื่อที่จะได้รับทราบและปฏิบัติตนกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมย่อมสามารถทำได้ แต่โดยมากแล้วมักจะพบว่าการถามนั้นแฝงไปด้วยความรู้สึกที่ต้องการจะจับผิด เปิดโปง หรือหากได้ทราบแล้วก็จะแสดงท่าทางตกใจ รังเกียจหรือหวาดกลัว ซึ่งนับว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ สร้างความกระทบกระเทือนจิตใจของบุคคลเพศหลากหลายผู้ถูกถามได้เช่นกัน

ตัวอย่างในซีรีส์เรื่องต้นหนชลธิ ฉากที่มีคนแปลกหน้าเข้ามาถามต้นหนกับชลธิว่าพวกเขาเป็นแฟนกันหรือไม่ โดยต้นหนได้ปฏิเสธไป แล้วหันไปถามชลธิว่า “ไอ้ชล หรือมิงเป็น” จนชลธิตกใจและมีท่าทีกังวล เพราะกลัวว่าถ้าต้นหนรู้ว่าตนชอบผู้ชาย ตนจะถูกเกลียด จึงจำใจตอบกลับไปว่า “เปล่าพี่ผมไม่ใช่ ผมชอบผู้หญิงอยู่ แหมน ๆ ดีหม้อ” จะสังเกตได้ว่าเป็นการถามในลักษณะที่เป็นการจับผิดและแฝงไปด้วยอคติ ซึ่งตัวชลธิเองด้วยความที่รู้จักกับต้นหนเป็นอย่างดี ย่อมทราบดีว่าหากตอบไปว่าเป็นต้นหนจะต้องตีตัวออกห่าง ดังความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ว่า

“การถามถึงเรื่องของอัตลักษณ์ทางเพศ ที่คิดว่าสามารถที่จะถามได้ แต่ Dialog (บทสนทนา) มันไม่ควรถามกันในลักษณะแบบนี้ การถามในเรื่องของเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศเป็นสิ่งที่ถามได้นะ แต่ถามโดยวัตถุประสงค์เพื่ออะไร แต่ในละครนี้มันมีวัตถุประสงค์ที่ว่า ถ้ามิงตอบปืป กูรังเกียจแน่นอน แต่ถ้าอย่างการถามคู่ความสัมพันธ์ เพื่อที่จะพูดคุยในเรื่องของการ Set ความสัมพันธ์เอง พี่รู้สึกว่าการถามได้ มันก็ขึ้นอยู่กับเจตนา เจตนาเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่ละฉากที่ฉายให้พี่ดูเมื่อสักครู่เอง มันมีเจตนาที่เป็น การตรวจสอบ เป็นเจตนาที่จ้องจับผิด ถ้าตอบมาว่าเป็นเกย์หรือเป็นชายรักชาย อาจจะไม่โดนทำร้ายร่างกายมัยหรืออาจจะถูกเลิกคบรีเปล่า ถูกตัดความสัมพันธ์มัย เพราะฉะนั้น การถามในลักษณะของตัวละครแบบนี้ จึงเป็นเรื่องของความรุนแรง เป็นสิ่งที่ไม่ควรตั้งคำถาม แต่ถ้าไม่ใช่ละครนี้ พี่คิดว่า Dialog เรื่องการถามในเรื่องของเพศสภาพ เพศวิถี สามารถถามได้ ขึ้นอยู่กับเจตนาและการที่จะถามเพื่อไปใช้ประโยชน์อะไร” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“การถามเพศสภาพชาวบ้านชาวช่องตรง ๆ บางครั้งมันก็สร้างความรู้สึกอึดอัดใจให้กับผู้ที่ถูกตั้งคำถามด้วย” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

รวมถึงฉากหลังจากที่ชลธิ์ได้รู้ความลับว่าไอยย์กับไน (เพื่อนของต้นหน) คบหากัน ทั้งสองก็อยากรู้อีกว่าชลธิ์เป็นแบบพวกตนหรือไม่ จึงได้พยายามมาคาดคั้นถามเกี่ยวกับความเป็นตัวตนของชลธิ์ว่า “มีงบอกกูว่ามีงใช่ ๆ โหม” แต่ชลธิ์ก็กลับปฏิเสธไปว่า “ไม่ใช่ ผมชายแท้” ไอยย์กับไนจึงแกล้งจับตัวชลธิ์ไว้และจะเข้ามาหอม จนในที่สุดชลธิ์ก็จำยอมเปิดเผยว่า “ผมเป็นเหมือนพวกพี่นี้แหละ” สำหรับการกระทำในฉากนี้ เป็นการกดดันให้บุคคลคนหนึ่งต้องบอกหรือเปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีโดยที่เขาไม่ได้มีความพร้อมและไม่ได้มาจากความต้องการของตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความลำบากใจและกระทบกระเทือนความรู้สึกของเขา

“มันก็เป็นความรุนแรงที่พยายามไปคาดคั้น ไม่จำเป็นต้องไปคาดคั้น คือการ Come Out³ ของแต่ละคนมันไม่เท่ากัน บางคนมีความพร้อม คำทำได้ แต่บางคนมันไม่มีความพร้อมตรงนั้น ในเวลานั้น ก็ไม่ใช่เรื่องที่จะไปคาดคั้น เฮ้ย แกต้องบอก พอไม่บอกก็พยายามทำอย่างนี้ มันก็ไม่ใช่เรื่องเป็นความรุนแรง คือหลายคนมันก็มีเงื่อนไข ตอนไหนที่เค้าสามารถเปิดเผยได้ว่าเค้าชอบเพศเดียวกัน ตอนไหนที่เค้าเปิดเผยไม่ได้ มันน่าจะให้เป็นช่วงเวลา เป็นหน้าที่ของเค้า เป็นความพร้อมของเค้า มากกว่าที่จะพูดมันออกมา หรือชาตินี้อาจจะไม่ต้องพูดก็ได้ ความคลุมเครือก็เป็นการ Come Out อีกอย่างหนึ่งก็ได้” – คุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ คล้ายคลึงกับกรณีของ Kit Connor นักแสดงนำจากซีรีส์เคเวียร์เรื่อง Heartstopper เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคือ มีคลิปวิดีโอที่แสดงให้เห็นภาพ Kit จับมือกับ Maia Reficco นักแสดงเคเวียร์เพศกำหนดหญิง ถูกปล่อยออกมา ทำให้หลาย ๆ คนเริ่มตั้งข้อสงสัยว่า Kit เป็นสเตรท (Straight⁴) หรือไม่ เนื่องจากเขาไม่ได้เปิดเผยถึงอัตลักษณ์ทางเพศของตน ในช่วงที่ซีรีส์ออกอากาศ และพฤติกรรมของเขาถือเป็นการ Queerbaiting⁵ หรือกำลังใช้บทบาทเคเวียร์จากในซีรีส์มาเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ให้ตนเองหรือไม่ หลังจากนั้นเขาก็ได้ออกมาให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นนี้

³ “Come Out” (คัมเอาท์) เป็นสำนวนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีที่มาจากวลี “Coming Out of The Closet” หรือการออกมาจากตู้ อันหมายความว่า ไม่ได้ปกปิดหรือปิดบังหลบซ่อนอีกต่อไป (Tomorn Sookprecha, 2017) คำว่า Come Out จึงหมายถึง การเปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีให้ผู้อื่นได้รับรู้ (สุภาวดี ไชยชอล, 2565ข)

⁴ “Straight” (สเตรท) หมายถึง บุคคลที่รู้สึกหรือมีแรงดึงดูดกับคนต่างเพศ (ชายเยะ ฤตินิยมวุฒิ, 2021) หรือเรียกได้ว่าเป็นคนรักต่างเพศ

⁵ “Queerbaiting” มีที่มาจากคำว่า Queer ซึ่งในที่นี้เป็นคำที่ใช้เรียกกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายโดยรวม และคำว่า Clickbait ที่หมายถึงการพาดหัวข่าวหรือการใช้คำต่าง ๆ เพื่อที่จะหลอกล่อหรือดึงดูดความสนใจให้คนคลิกเข้าไปอ่านเนื้อหา โดยเมื่อนำเอาทั้ง 2 คำมารวมกันแล้ว Queerbaiting จึงมีความหมายว่า การนำเอาอัตลักษณ์ของความหลากหลายทางเพศมาเป็นจุดขาย เพื่อสร้างรายได้หรือหาประโยชน์ โดยที่ผู้กระทำไม่ได้มีความตระหนักรู้หรือมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนสิทธิของคนกลุ่มนี้แต่อย่างใด หรือกระทั่งการสร้างความปลอดภัยให้กับเนื้อหาว่ามีความเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศหรือไม่ (Rinrada Piwgram, 2022)

เกิดขึ้นว่า “ในทีมนักแสดง ผมอายุ 18 ปี และมีเพียงไม่กี่คนที่อยู่ในวัย 20 ต้น ๆ และแม้กระทั่งกับสมาชิกที่อายุมากกว่าในทีม เราทุกคนนั้นยังเด็กมาก และพอเริ่มมีการคาดเดาเกี่ยวกับเรื่องเพศของเรา หรืออาจจะกดดันให้เราแคมเอาร์ท บางทีเราก็กังไม่พร้อมที่จะเปิดเผยเรื่องนี้” และยังคงกล่าวอีกว่า “สำหรับผม ผมว่าผมโอเคและมั่นใจในเพศของตัวเอง แต่ผมก็ยังไม่พร้อมที่จะพูดออกมา และผมไม่ได้รู้สึกว่าผมจะต้องแปะป้ายตัวเอง โดยเฉพาะในสาธารณะ - นีมัน 2022 แล้ว มันค่อนข้างแปลกที่จะคาดเดาเรื่องเพศของคนอื่นจากเสียงหรือรูปลักษณ์ภายนอกของพวกเขา” แต่ในไม่กี่เดือนต่อมา Kit ได้เข้ามาโพสต์ข้อความใน Twitter ว่า “กลับมาอีกครั้ง ผมเป็นไบเซ็กชวล ยินดีด้วยนะที่บังคับให้เด็กอายุ 18 ต้องมาแคมเอาร์ท ผมคิดว่าพวกคุณบางคนไม่เข้าใจประเด็นของโชว์ (Heartstopper) นะบาย” (กันตพงศ์ เชี่ยวพิมลพร, 2022ก) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการออกมาเปิดเผยถึงอัตลักษณ์ทางเพศครั้งนี้เป็นเพราะกระแสกดดันจากคนในสังคมที่คาดเดาตัวตนของบุคคลจากปัจจัยเพียงไม่กี่อย่าง ไม่ได้มาจากความเต็มใจ ทำให้นักแสดงคนอื่น ๆ และแฟนคลับต่างก็เข้ามาให้กำลังใจและแสดงความรู้สึกเป็นห่วงในสภาพจิตใจของเขา

อย่างไรก็ตาม ประเด็นการถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อป้องกันการเรียกบุคคลนั้น ๆ เป็นเพศอื่นนอกเหนือจากที่เขาเป็น (Misgender) ซึ่งปัญหาที่มักเกิดขึ้นกับคนข้ามเพศ สำหรับบางคนอาจมองว่าเป็นเรื่องที่ดีหรือสามารถทำได้ตามปกติ แต่ยังมีหลาย ๆ คนที่มีอาจเกิดคำถามกับตัวเองถึงความเป็นตัวตนและเพศสภาพของเขาได้ จนในที่สุดเกิดเป็นความรู้สึกไม่ถูกยอมรับหรือถูกมองข้าม ซึ่งมีบุคคลเพศหลากหลายจำนวนมากที่ต้องเผชิญกับอาการกังวลเมื่อการใช้ชีวิตของพวกเขาไม่ตรงตามอัตลักษณ์ทางเพศของตัวเอง (Gender Dysphoria) อันสามารถจะนำไปสู่ความไม่มั่นใจในตัวเอง หลีกเลี่ยงการเข้าสังคมหรือภาวะซึมเศร้าได้ (Tassana Puttprasart, 2022) ฉะนั้น การถามคำถามเกี่ยวกับเพศจึงควรจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมให้ดีกว่า เพราะไม่เช่นนั้นการกระทำแบบนี้อาจกลายเป็นความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกหรือสร้างบาดแผลทางจิตใจให้แก่บุคคลเพศหลากหลายได้เช่นกัน

4.3 การกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอม

ตามขนบของความเป็นวาย การนำเสนอเนื้อเรื่องจะเป็นไปในแนวโรแมนติก ซีรีส์วายจึงมักจะประกอบไปด้วยฉากที่มีการกระทำที่โดยทั่วไปใช้เป็นการแสดงความรักหรือเป็นสิ่งที่คู่รักมักจะกระทำต่อกัน รวมไปถึงกิจกรรมทางเพศ แต่เมื่อได้ทำการพิจารณาจากซีรีส์วายทั้งหมด 5 เรื่อง จะพบว่าการกระทำอันเป็นการแสดงความรักหรือการกระทำทางเพศที่ตัวละครทำต่อกัน หลาย ๆ ฉากเป็นการกระทำที่ปราศจากความยินยอม ซึ่งความยินยอมถือเป็นหัวใจสำคัญในการกระทำสิ่งใดก็ตาม

ต่อกันและกัน และเมื่อการกระทำทางเพศต่าง ๆ นี้กระทำได้ขึ้นโดยปราศจากความยินยอม ก็สามารถเรียกได้ว่าการกระทำเหล่านั้นคือการล่วงละเมิดทางเพศ⁶ (Sexual Assault) หรือการคุกคามทางเพศ⁷ (Sexual Harassment) อันเป็นความรุนแรงทางเพศ

ยิ่งไปกว่านั้น ด้วยความที่ตัวละครเป็นเพศเดียวกัน เป็นผู้ชายเหมือนกัน เมื่อมีการกระทำเช่นเดียวกับที่กล่าวไว้ข้างต้น ตัวละครชายที่ถูกกระทำมักจะถูกมองว่าไม่ได้รับความเสียหายแต่อย่างใด หรือเป็นไปดังคำกล่าวที่ว่า “เป็นผู้ชายไม่เสียหายหรอก” ทั้งที่ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น ความรุนแรงสามารถเกิดขึ้นและสร้างความเสียหายให้กับบุคคลไม่ว่าเพศใดก็ตาม ดังคำสัมภาษณ์ที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการที่ตัวละครกระทำ ความรุนแรงทางเพศต่อตัวละครเพศเดียวกันอย่างในเรื่องเพราะเราคู่กัน ฉากที่กรีนเข้ามาจับตามเนื้อตัวไทน์โดยที่ไม่ได้ขออนุญาตเอาไว้ว่า

“มันก็จะมีส่วนแบบเป็นผู้ชายไม่เสียหายหรอก โดนจับนิดจับหน่อย โดนหอม โดนจูบ โดนล้วง ควัก จับกันอะไรอย่างนี้ไม่เสียหายหรอก แต่ความจริงมันก็อย่างที่ว่า มันเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ ที่แบบเพศไหนอยู่ในโครงสร้างทางสังคมแบบไหน ก็ไม่สมควรโดนคุกคามทางเพศหรือโดนลวนลามข่มขืนอยู่แล้ว” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

“คือในฐานะคนที่ไม่ชอบให้คนมาจับเนื้อต้องตัว ถ้าเค้ามาแบบไม่ได้ขอเราก่อน เราารู้สึกไม่ชอบ ไม่สบายใจ กรีนก็น่าจะแบบว่า เหยย ฉันทนอดให้แก อะไรอย่างนี้ ถ้ามั้ก่อน ไม่เข้ามาถึงก็มาจับตัวเค้าเลย มาสัมผัสเค้าเลย บางคนมันไม่คุ้น ไม่ควรทำ ไม่ว่าจะเพศเดียวกันหรือต่างเพศ คือหลาย ๆ คนชอบมองว่า ถ้าเพศเดียวกันมันไม่เสียหายอะไร แต่จริง ๆ แล้วหลาย ๆ คนเค้าก็ไม่ได้ชอบการ Skinship⁸ อะไรพวกนี้ ไม่ควรทำไม่ว่ากับเพศไหน” – คุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากการสำรวจขององค์กรต่อต้านความรุนแรงทางเพศในอเมริกา (RAINN) พบว่า 1 ใน 10 ของจำนวนผู้ถูกข่มขืนชาวอเมริกันเป็นผู้ชาย แต่จะสังเกตได้ว่าไม่ค่อยมีผู้เสียหายออกมาพูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทัศนคติของคนในสังคม ทำให้เวลาที่มีความรุนแรงทางเพศเกิดขึ้นกับผู้ชาย สังคมก็มักจะยึดถือคำพูดที่ว่า “ผู้ชายไม่เสียหายหรอก” หรือเกิดการตั้งคำถาม

⁶ การล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) คือ การกระทำทางเพศที่ไม่ได้รับความยินยอมหรือความสมัครใจ (Voices from Friends, 2021) โดยจะอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมหรือการสัมผัสทางเพศ เช่น การลูบไล้ การจูบ การข่มขืน อันหมายรวมถึงขั้นตอนการพยายามกระทำการดังกล่าวด้วย (ปณิตา ศิริวงศ์วานงาม, 2021ก)

⁷ การคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) คือ การกระทำทางเพศที่ไม่ได้รับความยินยอมหรือความสมัครใจ (Voices from Friends, 2021) ซึ่งจะเป็นการกระทำในรูปแบบของการใช้คำพูด สายตา ท่าทาง การสัมผัสทางร่างกาย ซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้ถูกกระทำรู้สึกไม่พอใจ ไม่ปลอดภัย (ปณิตา ศิริวงศ์วานงาม, 2021ก)

⁸ “Skinship” (สกินชิพ) หมายถึง การสัมผัสหรือแตะเนื้อต้องตัวกันระหว่างคนรักหรือเพื่อน (ณัชพล เนตรมหากุล, 2021)

ว่า “ผู้ชายจะถูกข่มขืนได้อย่างไร” ด้วยความที่หลาย ๆ คนไม่มองว่าผู้ชายจะตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศได้ ทั้งยังส่งผลให้ผู้ชายซึ่งถูกกระทำความรุนแรงนั้นรู้สึกอับอาย ไม่กล้าที่จะออกมาเปิดเผยสิ่งที่เกิดขึ้นกับตน หรือเกรงว่าหากเล่าเรื่องราวทั้งหมดออกไปก็คงจะไม่มีใครเชื่อ (วรัญญา บุรณากาญจน์ และกันตพงศ์ เชี่ยวพิมลพร, 2021) โดยการที่สังคมมีความคิด ความเชื่อเช่นนี้ ก็สืบเนื่องมาจากแนวคิดความเป็นชายที่เป็นพิษ (Toxic Masculinity) ที่กดดันให้ผู้ชายต้องเข้มแข็งอดทน เป็นผู้นำหรือรับบทเป็นผู้กระทำทางเพศเสมอ เพื่อให้สมกับความเป็นชายตามบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนด อันเป็นผลพวงจากระบบปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ที่ให้คุณค่าความเป็นชายเหนือกว่าและผลักให้ผู้ที่แตกต่างกลายเป็นอื่นไป (Plook Magazine, 2564)

อย่างไรก็ตาม ยังมีชายผู้ที่ถูกเป็นผู้เสียหายได้ออกมาบอกเล่าถึงประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศที่เคยเกิดขึ้นกับตน อย่างในกรณีของเจอร์รีม กัง เกย์ชาวเกาหลีใต้ ที่ได้เล่าเรื่องราวขณะเป็นทหารเกณฑ์ว่าเขาพยายามปิดบังความเป็นตัวตนเอาไว้ แต่ในที่สุดก็มีทหารรุ่นพี่รู้ความจริง หลังจากนั้นเขาก็ถูกคุกคามและล่วงละเมิดทางเพศ แต่เมื่อเรื่องไปถึงผู้บังคับบัญชา เขากลับต้องถูกตีตราเครื่องหมายเป็นทหารที่ต้องเฝ้าจับตา แทนที่จะได้รับความช่วยเหลือ และเวลาต่อมาเขาถูกสั่งปลดประจำการ รวมถึงบังคับให้เข้าโรงพยาบาลจิตเวชเพื่อรับการรักษา (BBC NEWS ไทย, 2021)

การที่ตัวละครกระทำสิ่งที่เป็นความรุนแรงทางเพศต่ออีกตัวละครหนึ่งโดยมีปัจจัยเรื่องเพศสภาพของตัวละครฝ่ายที่ถูกกระทำเข้ามาเกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจ กล่าวคือ กระทำลงไปเพียงเพราะเห็นว่าอีกฝ่ายนั้นเป็นเพศเดียวกันหรือเป็นผู้ชายด้วยกัน จึงคิดว่าไม่น่าจะมีอะไรเสียหาย เช่นนี้นับว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นเรื่องที่ว่า การคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศ จะสามารถจัดเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่ โดยมองว่าขึ้นอยู่กับมุมมองหรือทฤษฎีที่นำมาใช้ตีความ ซึ่งแต่มุมมองหรือทฤษฎีนั้นก็จะมีสาระสำคัญที่แตกต่างกันไป โดยหากมองในภาพกว้าง การคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศบุคคลใด เพศของบุคคลผู้ถูกกระทำย่อมเป็นปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพิจารณา แต่หากพิจารณาในมิติอื่น เพศของผู้ถูกกระทำอาจไม่ใช่เหตุผลหลักที่จะถูกนำมาพิจารณา ตามคำสัมภาษณ์ดังนี้

“(เรื่องเกลียดคนมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ) อย่างแรกสุด สิ่งหนึ่งที่ปฏิเสธไม่ได้คือ สิ่งที่เกิดขึ้นมันคือ Sexual Harassment แน่แน่นอน ทีนี้มันก็จะมาเข้าสู่คำถามที่ว่า Sexual Harassment ถือเป็นหนึ่งใน Gender-Based Violence มั้ย ซึ่งก็เป็นข้อถกเถียงกันมากมาย หนึ่งในนักคิดด้าน Gender Study ที่ค่อนข้างโด่งดัง ชื่อคุณ Sarah Dávila-Ruhaak เคยเขียนถึงเรื่องนี้ว่า Sexual Harassment เวลามันจะทำ มันต้องทำแบบที่มีเรื่องเพศติดมาด้วยแน่นอน เพราะฉะนั้น ถือเป็น Gender-Based Violence อย่างแน่แท้ อย่างง่าย ๆ ที่สุด ธารพยายามชุกไซร์ไทป์ โดยที่ไทป์นอน

หลับไม่รู้เรื่อง จะเห็นได้ว่า ถ้าสมมติแล้วหนึ่งธารไม่ได้มีแรงดึงดูดทางเพศกับผู้ชาย ไท้อาจจะไม่ได้โดนในตรงนั้น

แต่ที่นี้ เราพูดแบบนี้มันมีปัญหาตามมา เพราะว่าในหลาย ๆ ครั้ง ทฤษฎีการข่มขืนมันไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในเชิง Gender เป็นหลัก มันเกี่ยวเนื่องกับเพศในเชิงของ Umbrella Terms คือในเชิงภาพขยาย ภาพกว้าง พุดง่าย ๆ คือ อย่างเช่น ในกรณีของสงครามยูเครนรัสเซีย ผู้ชายจากยูเครนโดนลากไปข่มขืนเยอะมาก คนก็แบบ ทหารจากรัสเซียเป็นเกย์แน่เลย ไม่นะคะ ตามทฤษฎีของวัฒนธรรมการข่มขืน การที่ใครสักคนข่มขืนใครสักคน มันเป็นเพราะว่าคนข่มขืนต้องการที่จะแสดง Power Over (แสดงอำนาจเหนือ) คนที่โดนข่มขืน ซึ่ง Sex ก็ถือเป็น Power ที่จะแสดง Method (วิธีการ) นั้น ๆ ได้ ลองคิดไปถึงเรื่องสวรรคตเบี่ยง ที่พระเอกข่มขืนนางเอก อันนั้นแหละก็เป็นการแสดง Power แบบหนึ่ง

เพราะฉะนั้น ถ้าถามว่ามันเป็น Gender-Based Violence มั้ย ตัวนี้อาจจะค่อนข้างคลุมเครือ เพราะเวลาเราพูดว่า Gender-Based Violence มันคือความรุนแรงที่เนื่องจากเพศในมุมแคบ หมายถึงเป็นเพศสภาพ แต่ว่าถ้าเราพูดว่ามันมีความเกี่ยวข้องกับทางเพศในเชิง Umbrella Terms แบบกว้างมั้ย คำตอบคือใช่แน่นอน เพราะฉะนั้น คำตอบของเรา ๆ ว่าแล้วแต่ทฤษฎี” – คุณปณิต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

จากซีรีส์วายทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ไปทำการศึกษา มาพบว่ามิกซ์ที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ที่จัดอยู่ในประเภทความรุนแรงทางเพศมากที่สุด โดยพฤติกรรมความรุนแรงทางเพศรูปแบบต่าง ๆ ที่อยู่ในซีรีส์วาย มีดังนี้คือ

การที่ตัวละครคู่เอกมักจะมีการกอด สัมผัส เล่นถึงเนื้อถึงตัวกัน ซึ่งมีการเรียกพฤติกรรมเหล่านี้ว่า “สกินชิพ (Skinship)” แม้ว่าจะดูเหมือนเป็นเรื่องเล็กน้อย ที่อาจจะไม่ได้สร้างความเจ็บปวดหรือบาดแผลทางร่างกายเลย แต่การสัมผัสเนื้อตัวร่างกายของบุคคลอื่นโดยที่บุคคลนั้นไม่ยินยอม ก็ถือเป็น การคุกคามทางเพศ ซึ่งสามารถสร้างความรู้สึกไม่ปลอดภัยให้กับบุคคลที่ถูกสัมผัสได้ อย่างในเรื่องใสรักป้ายสี ฉากที่ภาพเข้าไปกอดและหอมเมศ ในขณะที่เมศไม่ทันได้ตั้งตัวและมีท่าที่ตกใจชัดเจน โดยภาพอ้างว่าต้องการจะให้กำลังใจเมศ เพราะเห็นเมศดูกังวล จะเห็นได้ว่าการที่ตัวละครฝ่ายหนึ่งได้เข้าไปสัมผัสเนื้อตัวร่างกายของอีกฝ่าย โดยที่ไม่ได้มีการขออนุญาตและไม่ได้รับความยินยอมก่อนที่จะกระทำนั้น ทำให้ตัวละครที่ถูกสัมผัสรู้สึกไม่พอใจ ไม่ปลอดภัย สังเกตได้จากที่เขาแสดงอาการตกใจและพยายามผลักคนที่เข้ามาสัมผัสตัวให้ออกไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นการคุกคามทางเพศอย่างหนึ่ง โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นต่อพฤติกรรมดังกล่าวว่า

“ถ้าดู เหมือนตัวละครมันไม่ยินยอม แล้วเขาก็รู้สึกช็อคนะ ตกใจนิดนึงที่อยู่ ๆ ก็เข้ามาจูบหน้าผาก แล้วก็มากอด อันนี้เขาดกลงเป็นแพนกันรึยัง ถ้ายังมันก็เข้าข่ายในเรื่องของการคุกคามได้นะ เพราะว่ามันไม่ยินยอม แล้วตัวละครเลื้อยน้ำตา (เมค) เขารู้สึกช็อคกับพฤติกรรมและการกระทำที่อีกคนนึง (ภาพ) ทำ นี่ก็ถือว่าเป็นความรุนแรง เป็นเรื่องของการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้น” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

ภาพ 9

เมศตกใจที่ภาพดังตนเข้าไปกอดและหอม (เรื่อง ใสรักรักป้ายสี)

หมายเหตุ. จาก [FULL EP] ใสรักรักป้ายสี | Paint with Love ตอนที่ 4 (2/4) โดย POPS Thailand, 2022ก, Youtube (<https://youtu.be/ZTWe5YeyGlc>).

การที่ตัวละครชายฝ่ายหนึ่งปรี่เข้าไปจูบตัวละครชายอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่ได้มีการขอความยินยอมจากอีกฝ่ายก่อน เรียกได้ว่าเป็นการจับจูบหรือบังคับจูบ ซึ่งตามซีรีส์หลาย ๆ เรื่องมักจะมีฉากแบบนี้เหมือนกัน โดยจะเห็นได้จากปฏิกิริยาของตัวละครฝ่ายที่ถูกจูบว่าเขาไม่ทำทางตกใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน และถึงแม้ว่าตัวละครฝ่ายที่ถูกกระทำนั้นจะมีการชัดเจน ปิดป้องหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งตัวละครฝ่ายที่เป็นผู้กระทำอ้างว่าเป็นการแสดงความรัก ก็ไม่ทำให้การกระทำดังกล่าวหลุดพ้นจากการเป็นความรุนแรงทางเพศอันเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำได้อย่างเรื่องเพราะเรารู้สึกว่าเขาชอบโหน้ จะเข้าไปจับโหน้มาจูบ ขณะที่โหน้กำลังพูดอะไรบางอย่างอยู่ เพื่อสารภาพความรู้สึกว่าเขาชอบโหน้ จะเป็นฉากที่เห็นได้ว่าไม่มีการขออนุญาตและให้ความยินยอมในการจูบเลย ตัวละครที่ถูกจูบ มีสีหน้าและทำทางตกใจ เพราะไม่ทราบมาก่อนว่าอีกฝ่ายจะเข้ามาทำแบบนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นคือการล่วงละเมิดทางเพศ และภายหลังก็ได้ผลักอีกฝ่ายที่เข้ามาจูบให้ถอยออกไป ดังที่กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ก็เป็น Sexual Harassment ประเภทหนึ่ง และเขาก็ปิดป้อง แต่ว่ามันไม่ Make Sense (เป็นเหตุเป็นผลหรือเป็นไปได้) เลย” – คุณปณต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

“บางครั้งเราก็คิดว่ามันต้องมีอีกฝ่ายหนึ่งรู้ได้ว่าจะจูบกัน โดยที่ไม่ใช่การกระชากมาจูบ หรืออะไรแบบนี้ มันไม่ใช่จูบแบบขี้ ๆ แต่ว่ายังก็ทำตามเป็นปากกับปากประกบกัน โดยที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้รู้ตัว บางครั้งมันก็อาจจะไม่โอเค แต่อย่างไรก็ตาม ผู้กำกับก็คงสร้างบรรยากาศ เดินเรื่องมาเพื่อให้มันดูชอบธรรมไปแล้ว สำหรับที่จะจูบไปจูบขนาดนั้น แต่ถึงกระนั้นเราก็คิดว่า ถ้าเรามองในพื้นฐานของโลกนอกจอทีวี เราก็คิดว่ามันไม่ใช่เรื่องที่ถูกต้อง คือถ้าอยากจะบอกรักใครสักคนนึง เราคงไม่เริ่มต้นจากการที่อยู่ดี ๆ ก็บุ่มบ่ามไปจูบใส่เลยอย่างนี้” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

“ทำไมต้องจูบ อันนี้ก็กำลังงกับบทของตัวละคร แทนที่จะคุยกันให้เสร็จก่อน โดยธรรมชาติของมนุษย์ มันจะไม่มีใครไปจูบก่อนแล้วค่อยคุย กิ่ง มันต้องมีฉากที่มันถึงเนื้อถึงตัวที่ผ่านมา แล้วก็มันเป็น Dialog ที่รู้สึกว่ามันเป็นการถึงเนื้อถึงตัวที่ไม่สมเหตุสมผลมาก ๆ เลย แล้วภายใต้วิถีคิดที่ว่าพอเป็นเพศเดียวกัน มันไม่มีเรื่องอะไรที่จะเสียหาย ซึ่งวิถีคิดแบบนี้แหละที่มันน่ากลัว มันสร้างให้เกิดอคติกับความหลากหลายทางเพศที่ชัดเจนมาก ๆ เลย แบบอะอะก็จับเนื้อต้องตัว อะอะก็จูบ มันไม่โอเค” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

ภาพ 10

สารวัตรพุ่งเข้าไปจับไทม์มาจูบ โดยที่ไทม์ไม่ทันตั้งตัว (เรื่อง เพราะเรารักกัน)

หมายเหตุ. จาก [Eng Sub] เพราะเรารักกัน 2gether The Series | EP.7 [4/4] โดย GMMTV OFFICIAL, 2020ก, Youtube (<https://youtu.be/7CBDCMVJa8>).

การที่ตัวละครชายฝ่ายหนึ่งได้กระทำการกิจกรรมทางเพศ เช่น การสัมผัสอย่างมีนัยยะทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์ กับตัวละครชายอีกฝ่ายหนึ่ง ในขณะที่อีกฝ่ายนั้นไม่อยู่ในสถานะที่มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน จึงไม่สามารถให้ความยินยอมได้ เช่น นอนหลับ เมาสุรา หรือเมายาเสพติด เช่นนี้ถือเป็นการข่มขืนหรือการล่วงละเมิดทางเพศ อันเป็นความรุนแรงที่มีความร้ายแรงเป็นอย่างมาก แต่กลับพบว่ามิฉากรเหล่านี้ปรากฏอยู่ในซีรีส์วายหลาย ๆ เรื่อง

ตัวอย่างเช่น ในเรื่องเกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ ฉากที่ไทป์กำลังนอนหลับอยู่ ธารได้แอบลูบไล้และจูบไปตามร่างกายของไทป์ โดยทั้งหมดนี้ธารได้ทำไปเพราะต้องการให้ไทป์โมโหเมื่อตื่นมาแล้วพบว่าทั้งสองนอนอยู่บนเตียงเดียวกัน เป็นการเอาคืนที่ไทป์คอยแกล้งสารพัด เพื่อหวังให้ตนย้ายออก โดยฉากนี้ก็จะเห็นได้อย่างชัดเจนเลยว่าไทป์ ตัวละครที่ถูกกระทำ ไม่สามารถให้ความยินยอมได้ เนื่องจากนอนหลับอยู่ การกระทำอันมีนัยยะทางเพศต่อบุคคลที่อยู่ในสถานะที่ไม่สามารถรับรู้ถึงการกระทำดังกล่าวและไม่สามารถให้ความยินยอมได้ แม้จะอ้างว่าต้องการจะแกล้งเล่นเท่านั้น เป็นการล่วงละเมิดทางเพศ ตามที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นไว้ว่า

“อันนี้มันเป็น *Rapist* (ผู้ข่มขืน) คือมันเป็นความรุนแรงด้วยตัวของมันอย่างชัดเจนอยู่แล้ว การข่มขืน *Rapist* ไม่ว่าจะเป็เพศใดทำ ไม่ว่าจะเป็ LGBTQ เป็นผู้ชาย เป็นผู้หญิง มันก็คือการที่ล่วงละเมิดเนื้อตัวร่างกาย โดยที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่มี *Consent* (ความยินยอม) มันก็เป็ความรุนแรงสำหรับเรา แม้จะมีข้ออ้างว่าเธอเกลียดฉัน ฉันก็เลยจะทำ มันก็ไม่ *Make Sense* ที่จะทำอยู่แล้ว แล้วการลักลอบก็คือการข่มขืนอย่างหนึ่งด้วยตัวของมัน

แต่มันก็จะเห็นได้ว่า เราจะมองในความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ที่คนที่อยู่ในสถานะทางสังคม หรือได้คุณค่า ความหมายทางสังคมมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง คนที่เป็ *Top Dog* (ผู้มีอำนาจ) มักจะเป็ผู้ที่กระทำความรุนแรงคนที่ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นคน แล้วบางครั้งมันก็จะเห็นว่าคนที่ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นคนมากกว่า ที่อยู่ *Underdog* (ผู้ที่เป็นเบี้ยล่าง) อาจจะใช้ความรุนแรงกับ *Top Dog* ได้เหมือนกัน อย่างเช่น คนที่เป็ LGBTQ ที่ไปทำกับผู้ชาย อย่างในเรื่อง” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

ภาพ 11

ขณะที่ไทป์นอนหลับอยู่ ธารแอบจูบและสัมผัสไปตามร่างกายไทป์ (เรื่อง เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ)

หมายเหตุ. จาก EP.1: ธารทิพย์ เดอะ ซีรีส์ โดย WeTV, 2019ก, WeTV
(<https://wetv.vip/th/play/ekt57gsx648gdr9-ธารทิพย์%20เดอะ%20ซีรีส์/r0041lrcets-EP1%3A%20ธารทิพย์%20เดอะ%20ซีรีส์>).

ยิ่งไปกว่านั้น สำหรับในฉากข้างต้นนี้ เมื่อพิจารณาลึกลงไปก็จะพบว่าเป็นการผลิตซ้ำความเชื่อที่ว่าบุคคลเพศหลากหลายเป็นคนที่หมกมุ่นในเรื่องเพศเป็นอย่างมาก จ้องแต่จะคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศคนอื่น ซึ่งความเชื่อเช่นนี้เป็นอคติทางเพศอันเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ที่สร้างความเกลียดชังและทำร้ายกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายมาอย่างยาวนาน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“อันนี้ค่อนข้างชัดเจน แน่แน่นอนว่ามันกำลังผลิตภาพซ้ำมาก ๆ เลยว่าคนที่มีความหลากหลายทางเพศเองเป็นพวกที่มีความหมกมุ่นในเรื่องเพศ แล้วมันล่อในเรื่องของการข่มขืนเลยในฉากนี้ เพราะอีกฝ่ายนึงเขาไม่ได้อยู่ในสถานะที่เขาจะให้ Consent ได้ว่าเขายินยอมหรือไม่ยินยอม มันชัดเจนมากเลย แต่ทางผู้ผลิตเองอาจจะต้องการทำให้มันเป็นโรแมนติก แต่เรารู้สึกว่ามันไม่ใช่ในเรื่องของการโรแมนติก ชัดเจนเรื่องที่มีมันเป็นความรุนแรง แล้วมันทำให้เป็นภาพเหมารวมเลย ในขณะที่เดียวกันพอดูฉากนี้ คนมันตั้งคำถามได้เลยว่า ถ้าฉันมีรูมเมทเป็นคนที่มีความหลากหลายทางเพศ ฉันจะถูกกระทำแบบนี้รีไปเล่า หรือแม้กระทั่งในวัยทำงานเองก็ตาม ไม่ใช่ช่วยนักศึกษา นักศึกษาอยู่หอเดียวกัน ก็จะตั้งคำถามได้ แต่ถ้าขยายไปถึงวัยทำงาน เวลาเราต้องไปอบรมสัมมนา ต่างที่ ต่างจังหวัด จะต้องอยู่กับรูมเมทที่ต่างเพศสภาพกัน เวลาเขาเห็นฉากพวกนี้ มันจะผูกเรื่องอคติที่มันถูกฝังอย่างแยบยลมาเลยจากละครแบบนี้ ฉะนั้นต้องถูกพวกนี้ในเรื่องของการล่วงละเมิดทางเพศแน่นอน มันผลิตอคติที่เนียนมากเลย โดยภายใต้อคติที่ทำให้เป็นอคติที่โรแมนติก ซึ่งเราก่อนข้างที่จะไม่เห็นด้วย” - คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

นอกจากนี้ ในเรื่องกลรักรุ่นพี่ เหตุการณ์หลังจากที่วีติงมาร์คที่มีอาการเมาสุราเข้ามาจวบจากนั้นมีการฉายภาพวีและมาร์คอยู่บนเตียงเดียวกัน โดยที่มาร์คไม่ได้สวมเสื้อ เมื่อมาร์คตื่น วีก็พูดขึ้นว่า “ตื่นละหรือ ดีหนิ โฉมโวยวาย แสดงว่ามีจำเรื่องเมื่อคืนได้” แสดงให้เห็นว่าทั้งคู่ได้มีเพศสัมพันธ์กันแล้ว ฉากนี้ถึงแม้ว่าวี ตัวละครที่ถูกกระทำจะไม่ได้แสดงอาการไม่พอใจหรือโวยวายออกมา แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าตัวละครนั้นยินยอมต่อสิ่งที่เกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อมีตัวละครฝ่ายหนึ่งเมาสุรา นั้นหมายความว่า ตัวละครนั้นไม่อยู่ในสถานะที่มีสติครบถ้วน ไม่สามารถรับรู้รายละเอียดต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ทำให้ไม่สามารถให้ความยินยอมต่อการกระทำใด ๆ ได้ หรือแม้ว่าจะได้ให้ความยินยอม แต่ด้วยสถานะเช่นนั้น ความสามารถในการตัดสินใจของบุคคลย่อมลดลง สิ่งที่ได้ตัดสินใจกระทำลงไปขณะที่มีสติไม่ครบถ้วนจึงอาจคลาดเคลื่อนไปจากเจตนาหรือความต้องการที่แท้จริงได้ การมีเพศสัมพันธ์

ขณะที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมาสุรา จึงไม่อาจบอกได้ว่าเกิดจากความยินยอมของทั้งสองฝ่ายอย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนี้เข้าข่ายเป็นการข่มขืน อย่างที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นไว้ว่า

“คือการได้กันตอนเมา เราว่ามันค่อนข้างชัดเจนอยู่ละว่ามันไม่ Consent คือ Consent มันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสติสัมปชัญญะมันครบ 100% ถึงแม้ว่าไม่เมา แต่ว่าถ้าคนนั้นอยู่ในสภาวะล้งเล ก็ถือว่าไม่ใช่ Consent 100%” – คุณปณต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

“คือคุณใช้โอกาสที่อีกคนไม่มีสติสัมปชัญญะ มันเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ” – คุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

“มันก็คือการได้กันโดยที่อีกคนหนึ่งไม่มี Consent ก็ถือว่ามันก็คือการข่มขืนนั่นแหละ มันก็อาจจะเหมือน Consent แต่ขึ้นอยู่กับว่าบางคนก็ใช้อาวุธ ใช้การข่มขู่บ้างบางประการให้ต้องยินยอม บางครั้งก็ใช้สารเสพติดหรือแอลกอฮอล์ เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งไม่มีสติ มันก็ไม่ใช่เรื่องที่ถูกต้องอยู่แล้ว มันก็เป็นส่วนหนึ่งของความรุนแรง มันก็เป็นส่วนหนึ่งของการข่มขืนด้วยเหมือนกัน” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

สำหรับประเด็นเรื่องความยินยอม (Consent) จะสังเกตได้ว่า ซีรีส์วายมักจะไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ อย่างการกอด จูบ หรือมีเพศสัมพันธ์ หลาย ๆ ฉากจะพบว่าตัวละครไม่ได้มีการขออนุญาตที่จะกระทำการดังกล่าวก่อน จึงไม่ปรากฏให้เห็นถึงการให้ความยินยอมของตัวละครอีกฝ่ายที่ถูกกระทำ นั่นอาจส่งผลให้ผู้ที่ได้รับขมขื่นเลยที่จะให้ความสำคัญต่อเรื่องความยินยอม จนไปสร้างความเข้าใจว่าการกระทำโดยปราศจากความยินยอมนี้เป็นเรื่องปกติ อีกทั้งการที่ซีรีส์วายไม่นำเสนอให้เห็นถึงการขออนุญาตและการให้ความยินยอม ก็อาจเป็นการไปสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรงว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ หรือกระทั่งส่งเสริมให้เกิดการใช้ความรุนแรงได้มากขึ้นอีก

ตามที่ได้กล่าวไว้ว่า การทำกิจกรรมทางเพศระหว่างคู่รักหรือคู่ความสัมพันธ์ จะต้องอาศัยความยินยอมเป็นสำคัญ กล่าวคือ ต้องเกิดจากการให้ความยินยอมที่จะกระทำของทุกฝ่าย ทั้งนี้บุคคลที่จะสามารถให้ความยินยอมได้นั้นจะต้องเป็นอยู่ในสภาวะที่มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน อันจะสามารถแสดงออกถึงความต้องการของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยความยินยอมนี้จะต้องมาจากการตัดสินใจของตนเองเท่านั้น ไม่ใช่มาจากการถูกโน้มน้าว ชักจูงหรือข่มขู่จากบุคคลอื่น ตามที่กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึงเรื่องความยินยอมไว้ ดังนี้

“(เรื่องกลรักรุ่นพี่) อันนี้ถ้าสมมติเราพูดถึงเรื่อง Consent มันเป็นเรื่องอะไรที่แบบว่าลึกมาก ๆ เลย คือถ้าเขามีสภาวะล้งเล ต้องโน้มน้าว คือมันเห็นชัดเจนละว่า Consent มันไม่ 100% บางคนมีความเชื่อว่าถ้าสมมติว่าเราโน้มน้าวจนสำเร็จ นั่นหมายความว่าต่างฝ่ายต่าง Win-Win ทั้งคู่ มันไม่ใช่ นะ คือถ้าคุณต้องโน้มน้าวเขา มันหมายความว่า คุณกำลังใช้อำนาจบางอย่าง อาจจะใช้เทคนิคการพูด

บางอย่าง ซึ่งมันมีโอกาสจะเป็นได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะ เป็น Emotional Blackmail⁹ ไม่ว่าจะ เป็น Gaslight¹⁰ หรือ Love Bombing¹¹ ได้หลายอย่างมาก ๆ เลยที่จะทำให้อีกคน ๆ นั้นมีอะไรกับคุณ เพราะฉะนั้น ถ้าต้องโน้มน้าวเท่ากับไม่ใช่ Consent อย่างแน่นอน” – คุณปณต ครีนิวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

ในการกระทำกิจกรรมทางเพศ จะต้องมีการตกลงในรายละเอียดกันอย่างชัดเจนว่าจะทำอะไร โดยการให้ความยินยอมต่อการกระทำอย่างหนึ่ง ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการให้ความยินยอมต่อการกระทำอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากนั้น เช่น มีฝ่ายหนึ่งขอลูก เมื่ออีกฝ่ายยินยอมให้จูบ ฝ่ายแรกกลับมีเพศสัมพันธ์ต่อ และในระหว่างที่กำลังกระทำกิจกรรม หลังจากที่ได้ให้ความยินยอมไปแล้วในตอนแรก สามารถที่จะยกเลิกหรือถอนความยินยอมได้ทุกเมื่อ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“(เรื่องใส่รักป้ายสี) มองว่าเป็นความรุนแรงได้เหมือนกัน มันมีอย่างนี้จริง ๆ นะ เองในหญิงรักหญิง บางคนเขาก็ยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์เพราะว่ารู้สึกเกรงใจ เหมือนอีกคนคิดว่าเป็นหญิงรักหญิงมาเจอกัน มันต้องมีเพศสัมพันธ์โดยปริยาย มันมีคนคิดอย่างนี้จริง ๆ แล้วอีกอย่างหนึ่ง เหมือนเขาก็แบบ มีก็ได้ มองว่าไม่เสียหายด้วยส่วนหนึ่ง แล้วก็ยอมมีไปเพราะรู้สึกเกรงใจอีกคน ประมาณนั้นก็เหมือนกัน Consent ความยินยอมอะไรต่าง ๆ มันต้องมีเหมือนเป็นขั้น ๆ อยู่ คือว่าขั้นหนึ่ง ขั้นสอง ขั้นสาม มันมีเรื่องของอำนาจเข้ามาด้วย อันนี้ก็อาจจะต้องฝากไว้ด้วย” – คุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

“(เรื่องเกลียดคนมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ) หลาย ๆ ฉากมันสะท้อนให้เห็นถึง Consent ฉากนี้ก็ชัดเจนเช่นกัน เรื่อง Consent ในเรื่องของที่เราจะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับใครก็ตาม จริง ๆ มันควรจะเป็นเรื่องของความยินยอมกันได้ การต่อรองกันได้ เราชอบและไม่ชอบอะไร หรือแม้กระทั่งเราให้ Consent ไปแล้วในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ แต่อยู่ ๆ เราารู้สึกว่าจะถอน Consent เราไม่โอเคแล้ว อันนี้เป็นสิ่งที่ไม่ค่อยเห็นที่จะฉายในละครให้เห็น แล้วคนก็จะเข้าใจว่าในเมื่อยินยอมตั้งแต่แรกแล้ว นั้นหมายความว่าก็ต้องยินยอมตลอด จนกระทั่งเสร็จกระบวนการ ซึ่งความจริงมันไม่ใช่ เราสามารถ

⁹ “Emotional Blackmail” คือ การข่มขู่ทางอารมณ์ ซึ่งหมายถึง การพยายามควบคุมการกระทำของผู้อื่น (ส่วนมากจะเป็นคนรัก) โดยการนำเอาอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองมาใช้ในการโน้มน้าวให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของตน (Mafuang, 2563)

¹⁰ “Gaslight” หมายถึง การทำให้อีกฝ่ายเกิดความรู้สึกสงสัยหรือแคลงใจในคำพูด ความคิด การกระทำ ความทรงจำ หรือการตัดสินใจของตนเอง จนเข้าใจไปว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความผิดของตัวเอง ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น (Warittha Saejia, 2021) อาจเรียกพฤติกรรมนี้ว่าเป็นการปั่นหัว

¹¹ “Love Bombing” หมายถึง การแสดงความรัก ความสนใจต่ออีกฝ่ายอย่างล้นเหลือในช่วงแรกของความสัมพันธ์ เพื่อที่จะทำให้อีกฝ่ายนั้นรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเอง ต้องการพึ่งพาหรือไม่สามารถอยู่ต่อไปได้หากปราศจากความสัมพันธ์นี้ และหลังจากนั้นก็มีการปฏิบัติกรรมที่เปลี่ยนไป อย่างเช่น มีอารมณ์ฉุนเฉียว โดยฉับพลัน แต่แล้วก็กลับมาแสดงออกถึงความรักอีก สลับกันไปเป็นช่วง ๆ (ปณิตา ศิริวงค์ วานงาม, 2021ก)

จะปฏิเสธเมื่อไหร่ก็ได้ หรือแม้กระทั่งเราสามารถที่จะต่อรองหรือบอกกับคู่ก็ได้ว่าเราต้องการ ไม่ต้องการอะไร” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีการกระทำกิจกรรมทางเพศโดยไม่ได้ได้รับความยินยอม โดยที่ตัวผู้ถูกกระทำไม่ได้มีการขัดขืนหรือต่อสู้ ไม่ได้หมายความว่าผู้นั้นสมยอมต่อการกระทำดังกล่าว และก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่เป็นการคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศแต่อย่างใด

“(เรื่องเกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ) คือถ้าสังเกตดี ๆ ตัวไทป์เองที่โดนคุกคาม เท่าที่ดู เขาจะไม่ค่อยขัดขืน ตัวนี้แหละคือเรื่องที่น่าสนใจ คนทั่วไปชอบคิดว่าไม่ขัดขืนแปลว่าสมยอมรีเปล่า ต้องเข้าใจอย่างหนึ่งนะว่า ครั้งหนึ่งพอมันเกิดเรื่องปุ๊บ คุณไม่รู้หรือว่า มันมีอะไรเกิดขึ้นในหัวของคนถูกกระทำบ้าง กรณีหนึ่งของ Gender-Based Violence ที่น่ากลัวที่สุด มันคือกรณีของ Victim Blaming¹² ผู้หญิงในประเทศฝั่งบังกลาเทศ ถ้าสมมติว่าโดนข่มขืนหรือโดนลวนลามตอนออกไปเรียนหนังสือแล้วกลับมาบอกพ่อแม่ที่บ้าน สิ่งที่เกิดขึ้นคือ พ่อแม่จะให้ลูกอยู่บ้าน ไม่ไปเรียนหนังสืออีกเลย เพราะถือว่าลูกเหมือนเป็นตัวกาลกิณี เก็บตัวปัญหาไว้ที่บ้าน มันจะได้ไม่ไปสร้างปัญหา ไม่ไปเอาเรื่องผู้ชายนะ แล้วถามว่าบ้านจะมีความปลอดภัยมั๊ย ก็ไม่ เพราะว่า Gender-Based Violence ก็เกิดขึ้นในบ้านได้ด้วยเหมือนกัน Sexual Harassment เกิดขึ้นในบ้านได้อีกเหมือนกัน สังเกตดี ๆ ว่าวัฒนธรรมที่มัน Blame (กล่าวโทษ) เหยื่อ มันทำให้ตัวเหยื่อเองเลือกที่จะเงียบ เลือกที่จะ Silence

ซึ่งกรณีของธารไทป์จะเห็นได้เลยว่า ไทป์จะอยู่ในสภาวะที่ว่า จะขัดขืนหรือไม่ขัดขืนดีมั๊ย เพราะอย่าลืมนะว่าถ้าขัดขืนไป อาจโดนต่อยแล้วตายได้นะ ลองคิดดูว่าอย่างแรก ถ้าเราเป็นไทป์ แล้วโดนธารกำลังทำอยู่ ธารก็ไม่ใช่คนตัวเล็ก ๆ โดนต่อยก็ตายเลย อย่างที่สองคือด้วยความเป็นผู้ชาย สังคมมองอยู่แล้วว่า คุณไม่ใช่ Prey คุณไม่ใช่เหยื่อ คุณเป็น Predator คุณเป็นผู้กระทำ ถ้าสมมติว่าคุณไปฟ้องร้อง ป่าวประกาศ สังคมไม่ Take It Serious (จริงจัง) สังคมก็จะฆ่าคุณย้อนหลัง อันนี้มันเลยเป็นสาเหตุที่ว่าทำไมผู้ชายมักเลือกที่จะ Silence ตัวเองหลังจากที่เกิดกรณี Gender-Based Violence ขึ้น ไปดูสถิติทั่วโลกเลยนะ ผู้ชายโดนกระทำเยอะ ไม่ได้แพ้ผู้หญิงเลยนะ แต่ว่าอัตราการมาฟ้องร้องน้อย เพราะว่าสังคมไม่เปิดโอกาสให้ผู้ชายเป็นเหยื่อ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็ถือเป็นหนึ่งในปัญหาที่มันเกี่ยวเนื่องกับ Gender-Based Violence แบบหนึ่ง ซึ่งมันสะท้อนมาให้เห็นจาก Reaction (ปฏิกิริยาตอบรับ) ของตัวไทป์เหมือนกัน” – คุณปณต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

¹² “Victim Blaming” คือ การกล่าวโทษเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมของคนในสังคมที่มักจะมีการตั้งคำถามในเชิงที่เป็นการกล่าวโทษไปยังตัวผู้เสียหาย แทนที่จะไปกล่าวโทษตัวผู้กระทำผิด (สุภาวดี ไชยชลอ, 2565ก)

อย่างไรก็ตาม มีอยู่ฉากหนึ่งในเรื่องเกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ เป็นฉากที่ธารขอไทป์เข้ามาอาบน้ำด้วย ไทป์ปฏิเสธ แต่กลับเข้ามาและจับไทป์มาจูบ ขณะที่ไทป์เอาแต่ถามธารว่าจะทำอะไร บอกให้หยุดและพยายามจะผลักออก ธารไม่ตอบ แต่ทำต่อไปจนไทป์เริ่มคล้อยตาม จะเห็นได้ว่าตัวละครถูกกระทำมีการปฏิเสธหรือไม่ยินยอมให้ที่จะให้จูบอย่างชัดเจน แต่อีกฝ่ายกลับไม่ยอมหยุดและยังกระทำต่อไปเรื่อย ๆ จนสุดท้ายตัวละครที่ถูกกระทำก็ยอมตาม พฤติกรรมที่ดูจะเป็นปัญหาเช่นนี้สามารถพบเห็นได้มากในสังคม สังเกตได้จากคำพูดที่ว่า “ตือเท่านั้นที่ครองโลก” หรือ “ทำไปก่อนเดี๋ยวก็ยอมเอง” ซึ่งเป็นการค่านิยมที่ไม่ถูกต้องและน่าอันตรายอย่างมาก โดยการที่ค่านิยมนี้ถูกนำมาเผยแพร่ผลิตซ้ำ ก็อาจเป็นการไปสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงได้ ดังที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นไว้ดังนี้

“เขาก็ให้ Consent ในลักษณะของการผลัก มันเป็นสัญญาในเรื่องของการปฏิเสธ แต่อีกฝ่ายหนึ่งพยายามที่จะเร้าหรือ ซึ่งมันก็เป็นการคุกคามทางเพศ ไม่นั่นใจว่าเปิดฉากมากกว่านี้ต่อไปมันจะแสดงให้เห็นถึงว่า สุดท้ายก็ยอมรีเปล่า เพราะว่ามันมีความคิดความเชื่อหนึ่งที่มันสะท้อนในบริบทของหญิงและชายในซีรีส์หรือว่าหนึ่งเองก็ตามว่า พระเอกหล่อมาก มาชมชื่น สุดท้ายนางเอกก็ยอม แล้วมันก็เกิดวาทกรรม มันมีช่วงหนึ่งที่กลุ่มผู้หญิงลุกขึ้นมารณรงค์แคมเปญของ Durex ที่เคยออกแคมเปญว่าปฏิเสธแทบตายสุดท้ายผู้หญิงก็ยอม ประมาณนี้ อันนั้นมันเป็นหญิงและชาย แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ผลิตก็สมาทานความคิดในเรื่องการคุกคามและการล่วงละเมิด แต่เขาแค่เปลี่ยนเพศของตัวละครเท่านั้นเอง แน่นอนฉากนี้มันก็เป็นความรุนแรง แล้วมันเป็นเรื่องของ Consent ที่คนไทยไม่เคยตั้งคำถามว่าการปฏิเสธ สัญญาในเชิงท่าทางการผลักออก ก็คือ Consent แบบหนึ่งแล้ว” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“เราก็คิดว่าเวลาปฏิโลม โอ้โหลมกัน คือถ้าอีกฝ่ายหนึ่งบอกให้หยุด มันก็ต้องหยุด เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งบอกว่าห้ามหรือไม่เอา ก็ไม่เอา โดยที่เราก็ไม่ทำต่ออยู่แล้ว โดยหลักการ แต่มันก็จะมีแบบสังคมไทย ตือเท่านั้นที่ครองโลก หรือว่าเดี๋ยวลอง ๆ ทำกันไป ไชรี ๆ ไป เดียวมันไม่ไหวมันก็ยอมเอง มันจะมีสำนึกแบบนี้อยู่ ที่มันจะไปเป็นการสร้างความชอบธรรมให้การชมชื่นได้ หรือว่าอีกฝ่ายหนึ่งที่ถูกกระทำต้องยอมจำนนเพราะว่าให้มันเสร็จ ๆ ไป ดีกว่าขัดขืน ยอม ๆ ไป มันมีวัฒนธรรมบางอย่าง ค่านิยมบางอย่างที่มันทำให้เราอยู่ในสภาพที่ตกเป็นเหยื่อของการชมชื่นหรือการล่วงละเมิดทางเพศได้ง่าย ความคิดบางอย่างมันหล่อหลอมอยู่ แม้กระทั่งคนที่ไปกระทำและผู้ถูกกระทำด้วย เหมือนอย่างนี้แบบไชรี ๆ เล้าโลมไปเดี๋ยวมันก็อ่อนระทวยเอง เราก็คิดว่ามันเป็นค่านิยมที่สร้างความชอบธรรมให้ความรุนแรงด้วย” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

จากสภาพสังคมปัจจุบันยังคงพบว่าหลาย ๆ คนมองข้ามเรื่องของความยินยอมและไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความร้ายแรงของเรื่องความรุนแรงทางเพศอย่างจริงจัง จนทำให้เกิด

เหตุการณ์ความรุนแรงดังกล่าวซ้ำแล้วซ้ำเล่า สังเกตได้จากข่าวสารในแต่ละวันที่มีการรายงานถึงข่าวอาชญากรรม อย่างการคุกคามทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศหรือข่มขืน และยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สร้างความสลดหดหู่เป็นอย่างมาก แต่ถึงกระนั้น สื่อก็ยังคงผลิตข่าววัฒนธรรมการข่มขืน¹³ (Rape Culture) อยู่เรื่อยมา แม้ว่าจะมีผู้ชมหลาย ๆ กลุ่มเรียกร้องให้สื่อเลิกกระทำพฤติกรรมดังกล่าวก็ตาม กล่าวคือ ตั้งแต่ในอดีต สื่อมักจะนำเสนอเรื่องราวที่ตัวละครเอกชอบเล่นถึงเนื้อถึงตัวอีกฝ่าย โดยอ้างว่าแก้มขยอก ตามตื้ออีกฝ่ายเพื่อหวังชนะใจ แสดงอาการหึงหวงโดยการควบคุมการแต่งกายของอีกฝ่าย แอบตามไปทุกที่หรือบุกเข้าไปในห้องนอน บังคับจูบ กระทั่งมีเพศสัมพันธ์ขณะมีเม้า หรือขี้ใจอีกฝ่าย และที่น่าเป็นกังวลก็คือฉากเหล่านี้ถูกนำเสนอออกมาว่าเป็นเรื่องโรแมนติก น่ารัก หรือตลกเฮฮา มากกว่าที่จะนำเสนอว่าการกระทำนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ไม่ควร หรือแสดงให้เห็นถึงความอันตราย ความร้ายแรงของการกระทำดังกล่าว (Voices from Friends, 2021) รวมถึงบ่อยครั้งตัวละครที่เป็นฝ่ายกระทำ ความรุนแรงนี้ก็กลับอยู่ในบทบาทของพระเอก ซึ่งมักจะได้รับการชื่นชมและเชิดชู จนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังคงพบว่าสื่อนำเสนอความรุนแรงเหล่านี้และนำเสนอออกมาในลักษณะเช่นนี้อยู่ โดยเฉพาะสื่อซีรีส์วาย ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของคู่ชายรักชาย หรือบุคลิกเพศหลากหลาย แต่ฉากความรุนแรงนั้นก็กลับถูกมองข้าม ด้วยความที่ตัวละครเอกเป็นผู้ชายเหมือนกัน ประกอบกับโทนของเรื่องก็นำเสนอไปในแนวโรแมนติก สดใส ชวนฝัน ทำให้เมื่อตัวละครเอกฝ่ายหนึ่งได้กระทำความรุนแรงต่ออีกฝ่าย ผู้ชมหลายคนมองว่าไม่มีปัญหาอะไร ผู้ชายทำกับผู้ชายไม่เสียหาย ซ้ำร้ายยังรู้สึกฟิน มีความสุข หรือกระทั่งสนับสนุนให้ตัวละครเอกมีเพศสัมพันธ์กันแม้อีกฝ่ายจะไม่ได้ให้ความยินยอม ซึ่งนั่นเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้องและน่าเป็นห่วงอย่างมาก

ทั้งนี้ สำหรับความรุนแรงทางเพศ ถ้าพ่วงนอกจากจะสร้างความเจ็บปวดหรือเป็นการรุกรานร่างกายโดยตรงแล้ว ยังสามารถสร้างความเสียหายต่อจิตใจของผู้ถูกกระทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัว ไม่ปลอดภัยอีกด้วย โดยความรุนแรงทางเพศทั้งหลายเหล่านี้เป็นความรุนแรงที่อยู่ในระดับที่เป็นความรุนแรงทางตรง ด้วยความที่มีตัวผู้กระทำและผู้ถูกกระทำชัดเจน และสามารถมองเห็นได้ว่าบุคคลหนึ่งได้กระทำบางอย่างอันมีนัยยะทางเพศซึ่งทำให้บุคคลอีกคนหนึ่งได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาไปถึงสาเหตุที่บุคคลได้กระทำความรุนแรงทางเพศนั้น ก็มาจากฐานหรือระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ อย่างการให้คุณค่าความเป็นชายมากกว่า ผู้ที่อยู่นอกเหนือจากนี้หรือไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐาน

¹³ วัฒนธรรมข่มขืน คือ วัฒนธรรมที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้การข่มขืนหรือความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องปกติ โดยมีเหตุเนื่องมาจากทัศนคติทางสังคม (Societal Attitude) อันเกี่ยวกับเรื่องเพศ (ปณต ศรีนวล, 2021) ซึ่งวัฒนธรรมนี้เป็นวัฒนธรรมที่ปกป้องคนข่มขืนหรือผู้กระทำความรุนแรง และในทางกลับกันก็ได้กล่าวหาหรือโจมตีผู้ถูกกระทำว่าเป็นฝ่ายที่ผิด (Ployrung Sibplang, 2020) เพราะพาตัวเองไปเสี่ยงเอง หรือมีการแสดงกิริยาบางอย่างหรือมีการแต่งกายที่ยั่วทางอารมณ์ (Provocative) จนทำให้เกิดเรื่องรวมถึงมีการสั่งสอนผู้ถูกกระทำว่าควรต้องระมัดระวังตัวเองให้ดีกว่านี้

ทางเพศของสังคมก็จะไม่ถูกให้คุณค่าหรือมองว่าด้อยกว่า เช่น การที่ผู้หญิงหรือบุคคลเพศหลากหลาย ถูกมองว่าเป็นเพียงวัตถุทางเพศเท่านั้น ผู้ชายมีความชอบธรรมที่จะใช้ความรุนแรงหรือกระทำการใด ๆ ก็ได้กับคนเหล่านี้ หรือจะเป็นความเชื่อที่ว่าผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแกร่ง ย่อมไม่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง หรือหากถูกกระทำความรุนแรงทางเพศก็คงไม่เสียหายแต่อย่างใด ระบบความคิด ความเชื่อเรื่องเพศนี้เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ที่คอยกดทับ สร้างความกดดันและความเจ็บปวดให้กับหลาย ๆ คนในสังคม เรียกได้ว่าระบบความคิด ความเชื่อเหล่านี้เองเป็นสิ่งที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงทางตรงอีกทอดหนึ่ง

4.4 การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นสมบัติของตน

สืบเนื่องจากที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อก่อนหน้านี้ เกี่ยวกับการที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคู่ความสัมพันธ์ เกิดมีการใช้ความรุนแรงต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ความรุนแรงที่กล่าวถึงอาจไม่ได้อยู่แค่ในรูปแบบของการใช้กำลังทางร่างกาย ทางเพศหรือการใช้คำพูดในการตำหนิ เหยียดหยามหรือล้อเลียนเท่านั้น แต่อยู่ในรูปแบบของความคิด ทักษะคิดบางอย่าง อันเป็นการมองไม่เห็นถึงคุณค่าของผู้อื่น หรือมองว่าผู้อื่นเป็นเพียงสิ่งของหรือสมบัติของตน ตนจึงมีสิทธิที่จะกระทำหรือปฏิบัติต่อผู้อื่นนั้นอย่างไรก็ได้ ซึ่งมักจะพบเห็นทัศนคติเช่นนี้ได้ในคู่รักต่างเพศ และความรุนแรงนั้นมักจะถูกมองข้าม ด้วยเหตุผลที่ว่าสุดท้ายแล้วทั้งสองคนก็ยังคบหาและรักกันอยู่ดี หรือมองว่าในความสัมพันธ์หนึ่ง ๆ การบาดหมาง กระทบกระถัง หรือการใช้ความรุนแรงย่อมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้อยู่แล้วตามธรรมดา กระทั่งไม่มองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความรุนแรงแต่อย่างใด ซึ่งบ่อยครั้งการกระทำของฝ่ายหนึ่งก็ได้ไปสร้างความรู้สึกอึดอัดหรือกระทบกระถังที่อนิจใจของอีกฝ่ายในความสัมพันธ์ได้

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในคู่รักหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กันเช่นนี้ เรียกว่า ความรุนแรงระหว่างคู่ความสัมพันธ์หรือคู่สมรส (Intimate Partner or Spouse Abuse) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงในครอบครัว โดยความรุนแรงประเภทนี้ไม่จำกัดแต่เฉพาะกรณีที่เป็นการทำร้ายระหว่างผู้ที่เป็นคู่สมรสหรือสามีภรรยาเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ที่อยู่ในความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่น แฟน คู่รักที่ยังไม่ได้มีการสมรส หรือแม้กระทั่งกิ๊ก และอาจครอบคลุมไปถึงผู้ที่อาศัยอยู่ด้วยกัน (นญา พรหมพันธ์, 2560) สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2558 อ้างถึงใน ปฏิพล ทอมยามเย็น และคณะ, 2019) ระบุว่าหนึ่งในปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัวหรือความรุนแรงระหว่างคู่ความสัมพันธ์ คือสภาพแวดล้อมทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นความคิด ความเชื่อ บรรทัดฐานหรือมายาคติบางอย่างที่คนในสังคมยึดมั่น เช่น บทบาทหรือสถานะภาพของแต่ละเพศที่ไม่เท่าเทียมกัน ความเชื่อที่ว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี การ

มองผู้หญิงหรืออีกฝ่ายเป็นวัตถุทางเพศ ความคิดที่ว่าผู้ชายยอมไม่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง หรือ การมองว่าการกระทบกระทั่งกันของสามีภรรยาเป็นเป็นเรื่องปกติ

ทั้งนี้ แม้จะเป็นความสัมพันธ์แบบรักเพศเดียวกัน ที่น่าจะมีสถานภาพทางเพศใกล้เคียงกัน แต่กลับพบว่าคูรักรักเพศเดียวกันก็สามารถประสบกับความรุนแรงระหว่างคู่ความสัมพันธ์ไม่น้อยไปกว่า คูรักรักต่างเพศเลย จากงานวิจัยที่เผยแพร่โดย American Journal of Men's Health ได้ทำการ สัมภาษณ์ชาย 320 คนจากใน 160 คู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 46 เคยเผชิญความรุนแรงจากคู่ของตนเอง (Dan Avery, 2018) โดยนักจิตวิทยาของวิทยาลัยแพทย์ มหาวิทยาลัยไฟน์เบิร์ก กล่าวว่า ปัจจัยที่นำไปสู่ความรุนแรงในคูรักรักเพศเดียวกัน มีอยู่ 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยภายนอก อันมาจากแรง กดดันของสังคมที่มีต่อกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน และปัจจัยภายใน ซึ่งเกิดจากการที่คนรักเพศเดียวกันมี ความคิด ความเชื่อหรือทัศนคติบางอย่าง เช่น ความเชื่อว่าตนเป็นเจ้าของคูรักรัก หรือคิดว่าการใช้กำลัง เป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจเหนือกว่า ขณะเดียวกันฝ่ายที่ถูกทำร้ายก็ยอมที่จะเป็นผู้ถูกกระทำ ด้วย เชื่อว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่จะมีความรุนแรงเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ (VOICE online, 2014) ดังในกรณี ตัวอย่างของนายเคิร์ท โรเจอร์ หนึ่งในผู้ก่อตั้ง LGBTQ Community ในนครบอสตัน มลรัฐแมตซาชู เซตส์ ซึ่งเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงจากคูรักรักเพศเดียวกัน เผยว่าตนเคยถูกแฟนหนุ่มขัง ไว้ในอพาร์ทเมนต์เป็นเวลาทั้งหมด 3 ชั่วโมงครึ่ง และถูกขู่ฆ่า แต่ในที่สุดก็หลบหนีออกมาได้ (VOICE online, 2014)

จากในซีรีส์วายที่เป็นกรณีศึกษา จะเห็นได้ว่าตัวละครคูรักรักเพศเดียวกันหรือคูรักรักเพศ หลากหลายก็มีทัศนคติที่มองว่าคูรักรักของตนเป็นเพียงสิ่งของหรือสมบัติของตน นั้นเป็นเพราะความคิด ความเชื่อนี้ผูกติดอยู่กับบรรทัดฐานรักต่างเพศ ซึ่งคูรักรักเพศเดียวกันหลาย ๆ คู่ได้มีการนำบทบาทความเป็นสามี ภรรยา หรือเรียกว่าการแบ่งเป็นฝ่ายชาย ฝ่ายหญิง มาสวมทับในความสัมพันธ์ของตน ทำให้ ได้รับแนวคิดความเป็นเจ้าของนี้มาด้วย

แนวคิดนี้ถูกสะท้อนออกมาผ่านการกระทำในลักษณะต่าง ๆ อย่างเช่น การแสดงออกถึงความ หึงหวง อย่างในเรื่องกลรักรุ่นพี่ ฉากที่วีได้มาเผ้ามาร์คซ้อมว่ายน้ำ โดยวิพยายามบอกให้มาร์คหา เสื้อคลุมมาใส่ แล้วยังพูดกับเพื่อนที่มาด้วยว่า “เป็นกวนะ กูจะไม่ให้แฟนกูถอดเสื้อให้ใครมองเลย” พร้อมบอกอีกว่าหวง แล้วพูดกับมาร์คว่า “ถ้ากูมีสิทธิมากกว่านี้ละ กูจะจับมึงมัดไว้กับเตียง ถ้ามึง อยากรอด มึงก็ถอดให้กูดู...” จะเห็นได้ว่าแม้จะอยู่ในช่วงของการพัฒนาความสัมพันธ์ วิก็มองว่ามาร์ค เป็นของตนแล้ว จึงไม่ยอมให้ใครได้เห็นร่างกายของมาร์ค เขาเลยพยายามที่จะเข้ามาควบคุมสิทธิใน เนื้อตัวร่างกายของมาร์คให้เป็นไปตามที่ตนต้องการเท่านั้น และหากในอนาคตที่ทั้งคู่ได้คบกัน วิก็คิด ไว้ว่าเขาจะสามารถควบคุมมาร์คได้มากกว่านี้ด้วย ซึ่งแนวคิดนี้ได้ไปสร้างความกดดัน ความอึดอัดใจ

ให้กับมาร์ค ทั้ง ๆ ที่มาร์คมีสิทธิที่จะแต่งกายหรือทำอย่างไรกับร่างกายตนเองก็ได้อย่างอิสระ ดังที่กลุ่มตัวอย่างกล่าวไว้ว่า

“เป็น Gender-Based Violence แน่นนอน เพราะว่ามันจะมีเรื่องของ การ ‘จะจับมัดกับเตี้ย’ เป็น Gender-Based Violence ประเภท Oral ประเภท Verbal ใช้กับคำพูด ซึ่งวิธีการแบบนี้เรามักจะเห็นได้บ่อยนะในสังคม Male Dominated (ชายเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่า) สังคมแบบที่ผู้ชายพยายามที่จะ Govern (ควบคุม) ผู้หญิงไว้ พยายามที่จะกดผู้หญิงไว้ ถ้าเราสังเกตดี ๆ ความน่าสนใจของซีรีส์วายตัวนี้ มันรับชนแบบ Heteronormativity คือชนของรักต่างเพศเอาไว้มันด้วย ในแง่ที่ว่าถ้าสมมติว่าคน ๆ นี้ เป็นแฟน คิดง่าย ๆ ผู้ชายหลายคนไม่ยอมให้ผู้หญิงแต่งตัวโป๊ เพราะรู้สึกว่าคุณผู้หญิงเป็นทรัพย์สิน เพราะฉะนั้น การแต่งตัวโป๊หรือการเปลือยร่างของผู้หญิงต่อหน้าคนอื่น มันเป็นการเปลือยประเภทที่ทำให้ผู้ชายรู้สึกว่าทรัพย์สินนั้นมันมีความไม่มั่นคงกับตัวเองแล้วว่ามันเป็นเจ้าของจริง ๆ พุดง่าย ๆ คือมันสิ้นคลอน Ownership มันสิ้นคลอนกรรมสิทธิ์ผู้ชาย แต่วิธีการคิดแบบนี้ มันก็ต้องยอมรับด้วยเหมือนกันว่ามันเป็นการลดทอนคุณค่าผู้หญิง ให้มีค่าเป็นเพียง Asset หรือ Property ของผู้ชายเท่านั้น ซึ่งการที่พระเอกพูดว่า ถ้ามีแฟนจะไม่เปิดให้ใครดู หวงนู่นนี่นั่น มันก็ค่อนข้างขัดเหมือนกันนะว่าวิธีคิดแบบนี้มันได้รับอิทธิพลมาจาก Heteronormativity (บรรทัดฐานรักต่างเพศ) ก็แอบงงนิดนึงว่า แล้วจะให้ว้ายน้ำยั้งใจ หมายถึงแบบใส่ชุดเต็มๆ เหรอ งง” – คุณปณต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

“แต่การเป็นแฟนกันมันก็ไม่ได้หมายความว่าจะมีสิทธิที่จะให้แฟนแต่งตัวยังไง โอเค ในโลกแห่งความเป็นจริงบางครั้งแฟนเรา แฟนคนอื่นก็จะบอกว่า เธออย่าแต่งอย่างนั้นได้มัย หรืออะไรอย่างนี้ มันก็มีบ้างไข่มัย มันก็เป็นเรื่องของ การใช้ความสัมพันธ์สถาปนาอำนาจบางประการ มันก็มีแหละในโลกแห่งความเป็นจริง แต่พอมาเป็นในละคร บริบทนี้น่าจะเป็นบริบทของการพูดเล่นมากกว่า มันเป็นเรื่องที่พูดเล่นได้บ้างระดับนึง ไม่ได้หมายความว่า การพูดเล่นมันจะต้องเสมอไป แล้วเราก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะอ้างว่าเป็นการล้อเล่น พูดเล่น เพื่อใช้กับทุกความรุนแรงได้นะ” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

ภาพ 12

วิเกิดอาการหึ่งหวง เลยขอให้มาร์คหาเสื้อคลุมมาใส่ (เรื่อง กลรักรุ่นพี่)

หมายเหตุ. จาก [Official] | Love Mechanics กลรักรุ่นพี่ | EP.4 [2/5] | En Of Love รักวุ่น ๆ ของหนุ่มวิศวะ โดย Studio Wabi Sabi, 2020ง, Youtube (<https://youtu.be/4FRGiCpw72Q>).

การข่มขู่ อย่างในเรื่องเพราะเรารู้กัน ฉากที่กรีนกำลังช่วยเพื่อนผู้ชายยกของ แต่ดิ้มกลับบอกกรีนว่าให้เพื่อนยกเอง และพูดต่ออีกว่า “ร้อนก็ร้อน ให้กูฟาดไหม” พร้อมยกกีตาร์ขึ้นทำท่าจะฟาดใส่จนกรีนต้องรีบหลบ เป็นการข่มขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายเพราะความหึ่งหวง ด้วยความที่มองว่าอีกฝ่ายเป็นของ ๆ ตน จึงไม่ยอมให้ไปยุ่งกับคนอื่น สร้างความหวาดกลัวให้อีกฝ่ายไม่กล้าขัดคำสั่งของตน

ภาพ 13

ดิ้มยกกีตาร์พร้อมขู่ว่าจะฟาดกรีน (เรื่อง เพราะเรารู้กัน)

หมายเหตุ. จาก [Eng Sub] เพราะเรารู้กัน 2gether The Series | EP.11 [1/4] โดย GMMTV OFFICIAL, 2020ค, Youtube (<https://youtu.be/i1WP4ue0XPM>).

แนวคิดความเป็นเจ้าของหรือการปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นเพียงสิ่งของหรือเป็นสมบัติของตน อันเป็นการละเลยต่อคุณค่าของอีกฝ่าย ทำให้ฝ่ายหนึ่งมีความชอบธรรมที่จะบีบบังคับ

ควบคุมหรือกระทำบางอย่างกับคู่ของตนได้ ซึ่งโดยหลักฝ่ายที่ถูกมองว่าเป็นสิ่งของมักจะเป็นผู้หญิง หรือบุคคลเพศหลากหลาย จึงถือได้ว่าแนวคิดเช่นนี้เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ อันอยู่ในระดับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ที่แฝงอยู่ในรูปแบบการกระทำ การแสดงออก หรือคำพูด ที่หากมองเผิน ๆ อาจดูไม่ใช่เรื่องร้ายแรง แต่เมื่อได้พิจารณาก็จะพบว่าวิธีคิดส่งผลเสียต่อจิตใจ สร้างความหวาดกลัว หรืออาจกระทบต่อร่างกายใครหลาย ๆ คนได้เช่นกัน

4.5 การแบ่งแยกบทบาททางเพศ

แม้ว่าซีรีส์เรื่องเหล่านี้จะมีตัวละครคู่เอกเป็นผู้ชายทั้งคู่หรือนำเสนอความสัมพันธ์ของชายรักชาย แต่เมื่อพิจารณาไปถึงรูปร่างหน้าตา การแต่งตัว ลักษณะนิสัยของตัวละครคู่เอก ก็พบว่าผู้ผลิตซีรีส์ได้มีการประกอบสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกนั้นให้มีบทบาททางเพศแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในความสัมพันธ์นั้นจะต้องมีฝ่ายหนึ่งเป็นชายหรือมีความเป็นชาย (Masculinity) มากกว่า และอีกฝ่ายเป็นหญิงหรือมีความเป็นหญิง (Femininity) มากกว่า ซึ่งจะตามมาด้วยบทบาททางเพศที่แตกต่างกันไป สังเกตได้จากภาพรวมของซีรีส์แต่ละเรื่อง จะพบได้ว่ามีสิ่งที่คล้ายคลึงกันก็คือ มีการออกแบบตัวละครโดยให้ตัวละครเอกชายฝ่ายหนึ่งมีลักษณะหรือแสดงออกซึ่งความเป็นชายสูงกว่า เช่น การมีรูปร่างที่สูงใหญ่ ดูแข็งแรง ลักษณะนิสัยที่เคร่งขรึม ดุดัน หรือกิจกรรมที่ชอบทำ จะเป็นการเตะฟุตบอล เล่นดนตรี เป็นต้น

ภาพ 14

ภาพลักษณ์ของตัวละครธาร์ (เรื่อง เกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ)

หมายเหตุ. จาก โอ้โหหหห ยิ้มทั้งน้ำตา สงสารเฮียธาร์ #TharnTypeEP6 โดย TharnType

The Series (Official), 2019ข, Twitter

([https://twitter.com/tharn_type/status/1193936561642950657?s=](https://twitter.com/tharn_type/status/1193936561642950657?s=12&t=vcrJmjEJ-13Vo9VSYVDcaw)

[12&t=vcrJmjEJ-13Vo9VSYVDcaw](https://twitter.com/tharn_type/status/1193936561642950657?s=12&t=vcrJmjEJ-13Vo9VSYVDcaw)).

ภาพ 15

ภาพลักษณ์ของตัวละครสารวัตร (เรื่อง เพราะเราคู่กัน)

หมายเหตุ. จาก สารวัตรลูกนี้คือที่สุด! #คันนูEP5 โดย GMMTV, 2020ค, Twitter
 (<https://twitter.com/gmmtv/status/1241019566609690624?s=21&t=kcV7K0rdHmT8i1TNt21TvQ>)

ภาพ 16

ภาพลักษณ์ของตัวละครวี (เรื่อง กลรักรุ่นพี่)

หมายเหตุ. จาก [Official] | Love Mechanics กลรักรุ่นพี่ | EP.1 [3/4] | En Of Love รักวุ่น ๆ ของหนุ่มวิควะ โดย Studio Wabi Sabi, 2020ข, Youtube (<https://youtu.be/bkie7kg2X34>).

ภาพ 17

ภาพลักษณ์ของตัวละครต้นหน (เรื่อง ต้นหนชลธี)

หมายเหตุ. จาก ดูแลดีแบบนี้ แล้วชลธีจะหนีไปไหนรอดอ่าาาา #ต้นหนชลธีEP8 โดย GMMTV, 2021, Twitter (<https://twitter.com/gmmtv/status/1347542321416470529?s=21&t=kcV7K0rdHmT8i1TNt21TvQ>).

ภาพ 18

ภาพลักษณ์ของตัวละครภาพ (เรื่อง ใส่รักป้ายสี)

หมายเหตุ. จาก พี่ภาพลุดไหน ก็รักค่ะ เอ้ยย หล่อค่ะ #ใส่รักป้ายสีEP3 โดย POPS Thailand, 2021, Twitter (<https://twitter.com/POPSThailand/status/1469293847783956485?s=20>).

ส่วนตัวละครเอกชายอีกฝ่ายก็จะมีลักษณะหรือแสดงออกซึ่งความเป็นหญิงมากกว่าฝ่ายแรก กล่าวคือ ยังคงมีความเป็นชาย เพียงแต่ว่าถูกสอดแทรกความเป็นหญิงเข้ามาด้วย เช่น การมีรูปร่างบอบบาง หน้าหวาน ลักษณะนิสัยที่มีความอ่อนหวาน มีความเจ้าสำอาง รักสวยรักงาม หรือกิจกรรมที่ชอบทำ ก็จะเป็นการดูแลผิวหน้า เป็นเซียร์ลิตเตอร์ เป็นต้น รวมถึงมีการเจาะจงบทบาททางเพศให้กับตัวละครที่เป็นคู่รักเพศเดียวกัน ด้วยการใช้คำเรียกฝ่ายหนึ่งในความสัมพันธ์ว่าพี่ ส่วนอีกฝ่ายเป็นเมีย

ภาพ 19

ภาพลักษณ์ของตัวละครไทป์ (เรื่อง เกลียดนักรมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ)

หมายเหตุ. จาก พี่แม่เจ้าไวยยยยยย อีพีซานแรงมาก ๆ ๆ ๆ ๆ #TharnTypeEP8 โดย TharnType The Series (Official), 2019ก, Twitter (https://twitter.com/tharn_type_s/status/1199016798886092800?s=21&t=kcV7K0rdHmT8i1Tnt21TvQ).

ภาพ 20

ภาพลักษณ์ของตัวละครไทน์ (เรื่อง เพราะเราคู่กัน)

หมายเหตุ. จาก เปิดตัวนั่งกรีนนนวนนนน #คั่นกูEP1 โดย GMMTV, 2020ข, Twitter (<https://twitter.com/gmmtv/status/1230874412439818241?s=12&t=EnhqsQfxX9zRrZN9cROEjA>).

ภาพ 21

ภาพลักษณ์ของตัวละครมาร์ค (เรื่อง กลรักรุ่นพี่)

หมายเหตุ. จาก [Official] | Love Mechanics กลรักรุ่นพี่ | EP.2 [1/4] | En Of Love รักรุ่น ๆ ของหนุ่มมิสวะ โดย Studio Wabi Sabi, 2020ค, Youtube (<https://youtu.be/qBeeTeOYQoY>).

ภาพ 22

ภาพลักษณ์ของตัวละครชลธิ (เรื่อง ต้นหนชลธิ)

หมายเหตุ. จาก เอาหัวใจไปสู้นี้แหละชลธิ...เอาชนะใจพี่ต้นให้ได้ สู้เค้าาาา #ต้นหนชลธิEP1 โดย GMMTV, 2020ง, Twitter (<https://twitter.com/gmmtv/status/1329803574323208193?s=21&t=kcV7K0rdHmT8i1TNt21TvQ>).

ภาพ 23

ภาพลักษณ์ของตัวละครเมศ (เรื่อง ใสรักป้ายสี)

หมายเหตุ. จาก บอสสั่งแล้วคืนนี้ รับบริฟงานที่ #ใสรักป้ายสีEP1 อย่าให้ #ไอ้ตัวบอส ต้องโหด
 ฟ้าาา โดย TV Thunder Series, 2021, Twitter
 (https://twitter.com/tvthunderseries/status/1464209919209467906?s=12&t=z2Q_7tSfl7DbuACZdVndXA).

การออกแบบตัวละครชายรักชายหรือรักเพศเดียวกันในลักษณะเช่นนี้ ไม่ต่างจากลักษณะของตัวละครชายหญิงหรือรักต่างเพศในละครหรือซีรีส์เรื่องอื่น ๆ เลย หรือเรียกได้ว่าเป็นเพียงการเปลี่ยนเพศของตัวละครคู่เอกหรือแทนตัวละครหญิงด้วยตัวละครชายเท่านั้น ตามที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็น ดังนี้

“เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่มีนจะทำให้เกิดเรื่องของการผลิตซ้ำ แล้วมันทำให้เกิดภาพเหมารวม วิธีคิดในเรื่องเพศด้วย มันทำให้เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในเชิงวัฒนธรรมทางเพศที่มีนชัดเจนนมาก ๆ ที่มีนสะท้อนผ่านตัวละครมา มันแค่เปลี่ยนเพศสภาพตัวละคร แต่มันผลิตซ้ำเหมือนกับละครชายหญิงเลย มันผลิตซ้ำเหมือนกันแค่เปลี่ยนเพศเอง แค่เปลี่ยนเพศของตัวละครเข้ามา” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“คือถ้ามองจากที่ดู ๆ มากก็ทำให้รู้สึกว่ามันแค่ใช้ตัวละครชายมาแทนผู้หญิง แค่นั้นเอง ไม่มีอะไรที่ทำให้เรารู้สึกว่ามันเป็นชายรักชายเท่าที่ควร เหมือนเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ของรักต่างเพศมากกว่าชายรักชายหรือว่าคู่ที่หลากหลายทางเพศ ถ้ามองนะ ต่างกันแค่อีกคนเป็นเพศชายเหมือนกัน แค่นั้นเอง แต่นอกจากนั้นมันก็ไม่มี ความต่างสักเท่าไรเท่าที่เราดูนะ เหมือนดูละครวัยรุ่น พ่อแม่แม่γονทั่ว ๆ ไป แค่นั้นเอง” – คุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

เช่นนี้จึงกล่าวได้ว่า สำหรับซีรีส์วาย การจับคู่ระหว่างชายกับชายเป็นไปเพื่อการสร้างสรรค์หรือผูกเรื่องให้มีความน่าสนใจหรือดึงดูดใจเท่านั้น โดยจะพบว่าในหลาย ๆ ครั้ง ตัวละครชายฝ่ายหนึ่ง

จะถูกออกแบบให้มีความเป็นหญิงสูง เพื่อให้ตรงข้ามกับอีกฝ่าย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเล่าเรื่องผ่านสายตาของผู้หญิงหรือคนที่ยึดถือในบรรทัดฐานรักต่างเพศ และการนำเอาลักษณะหรือภาพของตัวละครชายหญิงในสื่อที่มีอยู่ก่อนหน้านี้มาผสมเข้าด้วยกัน (จีพิสิฐ มหานีรานนท์, 2565)

ทั้งนี้ การแบ่งแยกบทบาททางเพศของคู่ความสัมพันธ์ ก็มาจากรากฐานความคิดเรื่องระบบขั้วตรงข้าม (Binary Opposition) และบรรทัดฐานรักต่างเพศ (Heteronormativity) ที่สังคมได้ยึดถือเป็นหลัก จนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงกลายมาเป็นความปกติที่สังคมให้คุณค่าและให้การยอมรับ และบรรทัดฐานทางเพศของสังคมเช่นนี้ มักมาพร้อมกับการแบ่งแยกซึ่งบทบาททางเพศให้กับบุคคลแต่ละเพศไปจนถึงในคู่ความสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นความสัมพันธ์แบบรักเพศเดียวกัน (Homonormativity) แต่กลับพบว่าความสัมพันธ์นี้มักจะได้รับอิทธิพลหรือถูกครอบทับไว้ด้วยกรอบของรักต่างเพศด้วยสายตาของคนที่อยู่ภายนอกความสัมพันธ์ หรือกระทั่งคนในคู่ความสัมพันธ์นั่นเองก็มีการยึดถือเอาบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศมาใช้กับความสัมพันธ์ของตน อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมที่คุ้นชินหรือต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งสร้างความเจ็บปวดและความกดดันให้กับคนเหล่านี้ไม่น้อย

การนำเอาบรรทัดฐานรักต่างเพศหรือระบบความคิด ความเชื่อเรื่องเพศ มาสวมทับตัวละครรักเพศเดียวกันให้มีบทบาททางเพศแตกต่างกันแบบคู่ตรงข้าม กล่าวคือ ในความสัมพันธ์ของตัวละครคู่รักเพศเดียวกัน จะต้องมีการออกแบบให้ตัวละครฝ่ายหนึ่งมีสถานะเป็นชาย ส่วนอีกฝ่ายมีสถานะเป็นหญิง ไม่ว่าจะป็นรูปลักษณะภายนอกหรือลักษณะนิสัย ถือเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง อันเป็นการลดทอนคุณค่าและไม่เคารพในความหลากหลาย ทั้งยังเรียกได้ว่าเป็นการสมานาหารบบความคิดที่เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่กดทับและสร้างความเจ็บปวดให้กับคนรักเพศเดียวกันหรือบุคคลเพศหลากหลายอย่างมาก ไม่ว่าจะป็นการถูกสังคมภายนอกกดดัน อย่างเช่น เวลาที่ได้พบเจอกับคู่รักเพศเดียวกัน คนมักจะมีการตั้งคำถามเสมอว่าใครเป็นรุก ใครเป็นรับ หรือการพยายามปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้เป็นไปตามกรอบที่สังคมกำหนดเพื่อให้ได้รับการยอมรับ ซึ่งการที่ชีริสวายนำเสนอตัวละครที่เป็นคนรักเพศเดียวกันออกมาในรูปแบบที่ยึดถือบทบาทแบบชายหญิง ตามบรรทัดฐานรักต่างเพศนี้ เป็นการตอกย้ำหรือสร้างความชอบธรรมให้กับระบบความคิดเช่นนี้ว่าถือเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรจะเป็น กระทั่งส่งเสริมให้ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมนี้ดำรงอยู่ต่อไป

นอกจากนี้ จากการศึกษาตัวบทชีริสวายทั้ง 5 เรื่อง จะพบว่าเรื่องต้นหนชลธิ เป็นเรื่องที่เล่าถึงความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศอันเป็นสิ่งที่กดทับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย เช่น บทบาททางเพศ ความเป็นหญิง ความเป็นชายที่สังคมกำหนด ผ่านตัวละครออกมาอย่างชัดเจนที่สุด ซึ่งระบบความคิดเหล่านี้ก็เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากส่งผลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ ว่า

จะต้องเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น หากไม่เป็นไปตามนั้นก็จะถูกกีดกันออกไป สิ่งเหล่านี้ถูกปลูกฝังมาอย่างยาวนานและในปัจจุบันก็ยังคงปรากฏให้เห็นได้เรื่อย ๆ แม้ว่าหลาย ๆ คนพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงหรือรื้อถอนชุดความคิดเช่นนี้แล้วก็ตาม แต่จะเห็นได้ว่าในหลาย ๆ ครั้งสถาบันทางสังคม อย่างเช่น สื่อเอง ก็ได้ทำการผลิตซ้ำและตอกย้ำความเชื่อเรื่องเพศซึ่งทำร้ายผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตไปตามกรอบเรื่องเพศตามที่สังคมกำหนด หรือกระทั่งผู้ที่อยู่ในกรอบด้วยเช่นกัน อันเป็นการทำให้ความรุนแรงนั้นถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นได้และยินยอมให้มีอยู่ต่อไป

ตัวอย่างเช่น ฉากที่ต้นหนเข้ามาหาชลธิในห้องนอน แล้วพบว่าชลธิกำลังมาส์กหน้าอยู่ จึงได้พูดออกไปว่า “นี่มีงเป็นผู้ชายอะไรต้องมาส์กหน้าวะ โคตรสำอองเลย” ชลธิลนลานทำตัวไม่ถูก เพราะกลัวต้นหนจะสงสัย เลยรีบบอกไปว่าแป้ง (เพื่อนของชลธิ) บอกให้ชลธิทำ จะเห็นได้ว่าต้นหนนั้นยึดถือความคิดเกี่ยวกับเรื่องความเป็นชายตามที่สังคมกำหนด จึงมองว่าผู้ชายไม่ควรจะมีความเจ้าสำออง หรือมองว่าความเจ้าสำอองเป็นนิสัยของผู้หญิง ทำให้เขาเกิดการตั้งคำถามต่อพฤติกรรมของชลธิ และนั่นทำให้ชลธิเกิดความอึดอัด ไปจนถึงขั้นวิตกกังวลว่าจะถูกเกลียดเพราะตนไม่ได้ปฏิบัติตามวิถีของความเป็นชาย หรือกลัวว่าจะถูกจับได้ว่าตนเป็นชายรักชาย ซึ่งเป็นความคิดที่เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม โดยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นต่อฉากนี้ว่า

“มันเป็นทั้งความรุนแรงในเชิงวัฒนธรรม พอบอกว่าผู้ชายควรทำอะไรและไม่ควรทำอะไร มันกำกับมาเลยว่าผู้ชายจะต้องมาดแมน แล้วพอเป็นแมน มันจะมาสำอองไม่ได้ มันจะมาตุงตุงไม่ได้ ที่ว่านี่เป็นความรุนแรงทางเพศในเชิงวัฒนธรรมที่ชัดเจนมาก ๆ เลย แล้วมันทำให้ผู้ชายหลายคนซึ่งมีแบบ Metrosexual ผู้ชายซึ่งเขาสำออง เขาก็จะยังอึดอัดกับการกระทำแบบนี้ เพราะเขาก็รู้สึกว่เมื่อใดก็ตามที่เขา มีลักษณะของการมาส์กหน้า เมื่อใดก็ตามที่เขา มีลักษณะของความเป็น Feminine ขึ้นมาเขาจะถูกเหมารวมหรือจับไปสู่อีกห้องหนึ่งที่ กลองที่เรียกว่าเป็นเกย์ ซึ่งเอาจริง ๆ มันไม่ใช่ ต้องแยกกัน” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

ภาพ 24

ชลธิ์มาล็กหน้า แล้วต้นหนเข้ามาเจอ (เรื่อง ต้นหนชลธิ์)

หมายเหตุ. จาก ตอนที่ 1 (3/4) โดย AISPLAY, 2020ข, AISPLAY
(<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5face856d002564ff1231d80>).

รวมถึงฉากที่ต้นหนพยายามจะเปลี่ยนแปลงชลธิ์ ด้วยการพาไปเที่ยวสถานบันเทิง เพื่อหวังให้ชลธิ์ได้ควงผู้หญิง โดยต้นหนกล่าวว่า “มันชอบหญิง ๆ แบบนี้คนเลยเข้าใจมันผิดใจ” ตามด้วย “ไม่เป็นไร เดี่ยวพอมึงได้ผู้หญิงนะ มึงก็จะแมนขึ้นมาเอง...” เป็นการคาดหวังหรือพยายามทำให้บุคคลหนึ่งต้องใช้ชีวิต ปฏิบัติตนไปตามบรรทัดฐานเรื่องเพศที่สังคมกำหนด ไม่ว่าจะเป็บบทบาทของความ เป็นชายที่จะต้องมีความแข็งแกร่ง และการจะเป็นชายสมชายได้ก็จะต้องได้ครองคู่กับผู้หญิง เป็นการ สร้างความกดดัน ความทุกข์ใจให้กับผู้ที่ถูกคาดหวังเป็นอย่างมาก ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

“ถ้าคิดว่าเป็นวลีของกลุ่มหญิงรักหญิงก็คือ แก้วทอม ซ่อมดี คีนสตรีสู่สังคมไทย อันนี้เขา เหมือนมีทัศนคติคล้าย ๆ อย่างนี้ ถ้ามีเพศสัมพันธ์กับรักต่างเพศ แล้วมันจะทำให้หายจากการเป็นเกย์ มันเป็นความเชื่อ ชุดหนึ่งที่ค่อนข้างจะแพร่หลายในสังคมไทย มันตามมาด้วยความรุนแรงเยอะมาก ที่ พ่อเข้มขึ้นลูก เพื่อจะดูว่าลูกไม่เป็นทอมหรือว่าบริสุทธิรีเปล่า อันนี้คือเป็นเรื่องที่แย่มาก บัดชบมาก อัน นี้มันเป็นค่านิยมที่คล้าย ๆ กัน เพียงแต่อันนี้มันมาจากผู้ชายคุยกันมากกว่า มันเลยจะดูไม่รุนแรงเท่า แต่ที่ว่าถ้าเป็นในกลุ่มผู้หญิง เราก็จะรู้สึกว่ามันรุนแรงกว่า เปลี่ยนทอม ซ่อมดี คีนสตรีสู่สังคมไทย คือ คิดว่าวิถีคิดหลักของฉากนี้ก็คือมองว่า ถ้ามีเพศสัมพันธ์กับคนที่ต่างเพศ มันก็จะทำให้หายจากการเป็น เกย์ คือเหมือนเค้ามองว่ามันเป็นโรคชนิดหนึ่งที่แก้ไขได้ เปลี่ยนแปลงได้ จัดการได้ เราก็มองว่ามันมี ความรุนแรงแฝงอยู่ที่เดียว” – คุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

“อันนี้มันสะท้อนในเรื่องเพศในเชิงวัฒนธรรมมาก ๆ เลยว่า พอความเป็นผู้ชายเราต้องนึกถึง เรื่องขุนแผน การที่มีประสบการณ์ มีการเจนจัดในเรื่องเพศ ในขณะเดียวกัน พอผู้ชายบอกว่ายัง Virgin อยู่ ยังไม่มีประสบการณ์ทางเพศเลย มันก็ไม่ใช่แมน ไม่เป็นผู้ชายชาตรี จนกระทั่งต้องพาไป

ขึ้นครุ มันก็จะมีวัฒนธรรมขึ้นครุของกลุ่มผู้ชายด้วยกัน ซึ่งที่ว่ามันเป็นความรุนแรงบนฐานเพศโดยตรง เลย ที่สร้างให้คนที่เป็นผู้ชายหรือนิยามตัวเองว่าเป็นผู้ชาย ชัดเจนมาก ๆ เลยในบทสนทนา มันทำให้แบบลในเรื่องของละคร จริง ๆ ทำไมจะเป็นผู้ชายแล้วยัง Virgin ก็ไม่ใช่เรื่องแปลก ไม่ใช่เรื่องผิดปกติแต่อย่างใดมันขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของคน ๆ นั้นมากกว่า” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“มันเหมือนมีโครงสร้างหลักเป็นวิถีผู้ชายว่าจะต้องเป็นยังไงบ้าง เมื่อครู่ก็ไม่มาล็กหน้า ไม่ลำอาง อันนี้ก็ต้องมีลูกมีเมีย อีกอันนี้ก็ต้องตีหม้อเป็น จีบผู้หญิงเป็น เที้ยวสถานบริการทางเพศอะไรแบบนี้ไปเลย มันก็เป็นเชิงบังคับเหมือนกันนะให้คนนี่ต้องเป็นยังไงตามวิถี Stereotype ผู้ชายที่สังคมมันสร้างขึ้น เราเชื่อว่ามันเป็นอย่างนั้น แล้วการที่เราไม่สามารถบอกเพศวิถี เพศสภาพของเราได้ มันก็แสดงว่ามันมีบรรยากาศบางประการ สิ่งแวดล้อมบางประการที่มันต้องทำให้เราต้องปิดปากเรื่องนี้อยู่ ก็อาจจะเป็นเรื่องของ Homophobic หรือว่าเป็นเรื่องของอะไรด้วย ที่มันเป็นปัจจัยสนับสนุนในบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมแบบนั้น” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

นอกจากนั้น สืบเนื่องจากคำสัมภาษณ์ของคุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ จะพบว่าฉากข้างต้นที่ต้นหนพยายามจะเปลี่ยนแปลงชลธิโดยใช้ผู้หญิงนั้น สามารถเทียบเคียงได้กับความรุนแรงที่กลุ่มหญิงรักหญิงมักจะต้องพบเจอ นั่นคือวลีที่ว่า “แก่ทอม ซ่อมดี คีนสตรีสู่สังคม” หรือ “เปลี่ยนทอมให้เป็นเธอ” โดยวลีดังกล่าวนี้เป็นการมองว่าเพศวิถีของผู้หญิงในกลุ่มความหลากหลายทางเพศสามารถจะแก้ไขหรือถูกเปลี่ยนแปลงได้โดยการกระทำของผู้ชาย อันเป็นผลมาจากความคิดแบบ Hegemonic Masculinity ที่มองความเป็นชายว่าเป็นสิ่งที่ครองไว้ซึ่งอำนาจเหนือสิ่งอื่นใด และมุมมองที่ว่าความรักเพศเดียวกันเป็นเรื่องที่ผิด โดยวลีนี้สามารถนำไปสู่การบังคับแต่งงาน การคุกคามทางเพศหรือการข่มขืนเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง (Corrective Rape) ซึ่งเป็นความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นอีกทอดหนึ่ง (SPECTRUM, 2022ข) จากกรณีของต้นหนเองก็มีฐานความคิดแบบเดียวกัน คือมองว่าผู้ชายที่มีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานควรจะได้รับแก้ไข และการแก้ไขนี้สามารถทำได้ด้วยการรักหรือมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง เช่นนั้นจึงจะกลับมาเป็นชายที่มีความสมชายตามที่ควรจะเป็น ซึ่งจะสังเกตได้ว่าจุดร่วมของวลีที่เป็นความรุนแรงต่อกลุ่มหญิงรักหญิงและฉากข้างต้นในเรื่องต้นหนชลธิ ก็คือการพยายามจะแก้ไขอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของบุคคลเพศหลากหลาย อันสอดคล้องไปถึงเรื่องการบำบัดแก้เพศวิถี (Conversion Therapy) ที่มีรากฐานความเชื่อที่ว่าอัตลักษณ์ทางเพศอื่น ๆ นอกเหนือจากชายหญิงนั้นเป็นโรคที่ควรจะต้องได้รับการรักษา เพศวิถีที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศคือความผิดปกติ หรือบุคคลเพศหลากหลายคือผู้ป่วย จึงเกิดความพยายามที่จะแก้ไขบำบัดให้บุคคลเหล่านี้กลับมามีอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีแบบชาย

หญิงตามเพศกำเนิด โดยมีนักประวัติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยลินคอล์น ได้เล่าถึงตัวอย่างวิธีการที่ใช้ในการบำบัดแก้เพศวิถี ที่มีการบันทึกไว้จนถึงปี ค.ศ. 1970 ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยเชิงจิตวิทยา การช็อตไฟฟ้า การใช้เคมีบำบัด รวมทั้งการข่มขืนเพื่อแก้เพศ และแม้ว่าในปัจจุบันสังคมเริ่มเปิดกว้างมากขึ้น แต่กลับพบว่าในบางประเทศก็ยังคงมีการบำบัดเพศวิถีอยู่ ทั้งนี้ การบำบัดแก้เพศวิถีนี้เป็นความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของบุคคลเพศหลากหลายที่เข้ารับการบำบัดเป็นอย่างมาก และยังเป็นภาระหน้าที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนในแง่ของการลบเลือนอัตลักษณ์ทางเพศอีกด้วย (พิมพ์ชนก โรจนันท์, 2022ข)

จากการศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่อง เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และกลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ซึ่งได้รับชมฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย จะพบว่า การนำเสนอฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของซีรีส์ยายนั้น มักจะเป็นการนำเสนอออกมาในลักษณะที่ทำให้ดูดีหรือสวยงามเกินความจริง หรือที่เรียกว่า โรแมนติกไซส์ (Romanticize¹⁴) โดยผ่านเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ อย่างการตัดต่อ การใช้เพลงหรือดนตรีประกอบ หรือการสร้างสรรคบทละครโดยการทำให้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกลายเป็นสาเหตุหรือนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ที่โรแมนติกของตัวละคร ที่ในท้ายที่สุดแล้วเรื่องราวจบลงอย่างสวยงาม ตัวละครเอกลงเอยด้วยการรักกัน อยู่คู่กันอย่างมีความสุข แต่เหตุการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่เกิดขึ้นนั้น กลับไม่ถูกพูดถึงหรือละเลยที่จะสะสางในเรื่องดังกล่าว

“เรารู้สึกว่า ทุกฉากเลยที่เอามาโชว์ คือมันเป็นความรุนแรงแน่นอน แต่ว่ามันถูก Romanticize ทำให้มันดูเป็นเรื่องโรแมนติก ไม่ว่าจะเป็นการบีบบังคับใส่เพลง พยายามตัดต่อฉากให้มันดูเป็นโรแมนติก แบบตอนแรกเหมือนขึ้น ๆ นิดนึง พอเป็นพิธี ให้คนดูรู้สึกดี รู้สึกฟินไป ทั้ง ๆ ที่มันเป็นฉากที่ อาจจะต้องพูดว่ามันน่ารังเกียจ เช่น ฉากคุกคามทางเพศ ที่แบบมีการจับเนื้อจับตัว การไปจูบในห้องน้ำ รู้สึกว่า ถ้าเป็นชีวิตจริงมันคือการคุกคามอย่างหนึ่ง มันไม่ใช่สิ่งที่ถูกเอามา Romanticize ได้

แม้กระทั่งปมบางอย่าง คือซีรีส์วาย เเท่าที่เปิดให้ดูนะ ซีรีส์วายจะชอบบั่นให้ตัวละครหนึ่งเป็นผู้ชายที่รังเกียจเกย์ แล้ว Somehow สุดท้ายเขาก็จะมาตกหลุมรักกัน คือเรารู้สึกว่า มันง่ายเกินไป คือหมายถึงว่ามันขายฝัน คือหมายความว่าในชีวิตจริงมันรังเกียจ แล้วมันควรถูกสะท้อนออกมาว่ามัน

¹⁴ คำว่า “Romanticize” มักจะถูกใช้ในกรณีที่มีเหตุการณ์บางอย่างถูกกล่าวถึงหรือนำเสนอออกมาให้ดูเป็นเรื่องที่ดูดีหรือดูสวยงามเกินจริง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการมองโลกในแง่เดียว กล่าวคือเลือกมองเฉพาะในด้านที่ดี และมองข้ามความจริงในด้านอื่น ๆ ที่อาจไม่สวยงามนัก หรือเรียกได้ว่าเป็นการมองข้ามปัญหาที่เกิดขึ้น (วิจิตา คະแนนสิน และณัฐมน สุนทรมีเสถียร, 2021)

เป็นสิ่งที่ไม่ควร มันไม่ใช่สิ่งที่แบบ น่าเชิดชู น่าลุ้นจ้งเลยว่าจะต่อไปเขาจะเปลี่ยนทัศนคติยังไง คือโอเค เราเองก็อยากให้คนที่เขาเกลียดเกลี่ยทุกคนก็เปลี่ยนมาชอบเกลี่ยแหละ แต่ว่าสื่อแบบนี้มัน Represent แค่ความโรแมนติก ความรักชนะทุกอย่าง ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้ว ในชีวิตจริงมันเป็นปัญหาใหญ่มากกว่านั้นมาก มันไม่ใช่เรื่องผิวเผินที่แค่แบบอยู่ไปก็ตกหลุมรักกันเอง เราารู้สึกว่าจริง ๆ มันเป็นปัญหาในวงการละครไทยเลย ที่แบบพระเอกชอบมาข่มขืนนางเอก แล้วก็สุดท้ายไป ๆ มา ๆ นางเอกก็ดันชอบ เราารู้สึกว่าชีวิตจริงมันไม่ได้จบแค่นั้น มันไม่ได้แค่ว่าตัวนางเอกโดนข่มขืนแล้วก็ถึงวันนึงก็ลืม แล้วก็รักพระเอกเอง เราารู้สึกว่ามันเป็นปัญหามากกว่านั้น มากเกินกว่าที่จะมา Present แค่ความโรแมนติกแค่นี้” - คุณ A (สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2565)

“คือเรารู้สึกว่าซีรีส์วายมันเป็นสิ่งที่ทำ Plot ออกมาแปลกประหลาดมากตั้งแต่แรก มันไม่ค่อย Make Sense แล้วก็แบบ มันทำมาเพื่ออะไรก็ไม่รู้ แล้วก็ชอบใส่อะไรแปลก ๆ มา ซึ่งเราเห็นบ่อย ๆ มันจะชอบมีแบบว่า เริ่มจากการที่เขาไม่ได้ชอบกันมาก่อนเลย เกลียดกันมา แล้วอยู่ ๆ ก็มารักกัน ซึ่งมันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จริงหรือ อย่างเรื่องแรกที่แบบเขาเกลียดเกลี่ยมาก่อน แล้วอยู่ ๆ มันจะกลายเป็นว่าชอบผู้ชายมันเป็นไปได้หรือ แต่คือเอาจริง ๆ คืออย่าง Plot เรื่องแรกที่เกลียดเกลี่ยมาก่อน เพราะว่าเขามีปมกับการที่โดนเกลี่ยลวนลาม เราคิดว่ามันเป็นจุดที่พอเข้าใจได้ว่ามันเป็น Trauma¹⁵ ของเขา แต่เราก็คิดว่ามันก็ไม่ควรทำ Plot ออกมาให้มันกลายเป็นซีรีส์แบบนี้ก็ดี ซึ่งมันก็ชัดเจนแหละว่ามันเป็นการพยายามขายความรักของผู้ชายหน้าตาดีสองคน ให้ผู้หญิงเอาไป Fantasy กันต่ออีกทีนึง ซึ่งมันก็ส่งปัญหาให้คนในชีวิตจริงตรงที่ มันก็สร้างความเข้าใจผิด ๆ ว่า อยู่ ๆ คนเรา เราอาจจะเปลี่ยนคนที่เกลียดเกลี่ยได้ หรือการที่คนมีปมกับเกลี่ยมันเป็นเรื่องที่ไม่ได้จริงจ้งขนาดนั้น” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

การนำเสนอความรุนแรงออกมาในลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการไปลดทอนความรุนแรงลง จนอาจทำให้ความรุนแรงนั้นไม่ถูกมองว่าเป็นความรุนแรงแต่อย่างใด หรือสร้างความเข้าใจไปว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไร เสมือนว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะการกระทำอันเป็นความรุนแรงทางเพศ ด้วยความที่ชนบของซีรีส์วายคือเรื่องราวโรแมนติก ขวนฝืนของตัวละครชายสองคน แม้มีฉากที่มีการกระทำหรือกิจกรรมทางเพศโดยปราศจากความยินยอม แต่ก็มักจะถูกถ่ายทอดออกมาให้ดูเป็นเรื่องน่ารัก ๆ ที่ตัวละครกระทำต่อกัน

¹⁵ “Trauma” หมายถึง บาดแผลทางจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจากการประสบกับเหตุการณ์ที่สร้างความกระทบกระเทือนต่อจิตใจ อันทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเศร้าสลด เป็นอันตรายหรือหวาดกลัว เกิดสภาวะช็อค หรือไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ผลกระทบนั้นอาจไม่ได้เกิดขึ้นในทันทีหรือในระยะสั้น แต่สามารถส่งผลในระยะยาวต่อการใช้ชีวิตหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ความรู้สึก เกิดภาวะความทรงจำ หรือเกิดความสัมพันธ์ที่ตึงเครียด และสามารถนำไปสู่อาการทางร่างกาย อย่างเช่น ปวดหัว คลื่นไส้ ฉี่อั้น เป็นต้น (a day bulletin, 2021)

“เราไม่แน่ใจว่าคนเขียนบทเขา Research (ศึกษาค้นคว้า) เรื่อง Reaction (ปฏิกิริยาหรือการตอบสนอง) ของคนที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศยังไงบ้าง คือเราเลยไม่รู้ว่ Reaction ของไทป์มันเป็นไปในเชิงว่า ทำให้ดูเหมือนไม่ได้โกรธขนาดนั้น หรือมันดันเป็น Reflect (สะท้อน) ที่เขารู้สึกว่ามันทำอะไรไม่ถูก เวลาที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ เราไม่แน่ใจเหมือนกัน แต่ถ้ามันเป็นอย่างแรก มันก็จะยิ่งแย่ไปอีก ที่มันลดทอนความรุนแรง ประเด็นการชื่นใจหรือการล่วงละเมิดทางเพศให้มันเป็นเรื่องที่เล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ได้อะไร ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ว่าการแสดงออกใน Reaction ของไทป์ในตอนนั้นมันจะเป็นยังไง แต่ว่าสุดท้ายแล้วหนังมันเป็นหนังรักเนาะ มันก็ไปจบที่รักกัน เพราะฉะนั้น มันก็เป็นการลดทอนความรุนแรง ประเด็นความรุนแรงทางเพศหรือว่าการล่วงละเมิดทางเพศอยู่ดี ในมุมมองของเรา” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

“(เรื่องกลรักรุ่นพี่) คนหนึ่งเขามันก็ยินยอมไม่ได้อยู่แล้ว เป็นฉากข่มขืนเลย ซึ่งมันเป็นฉากข่มขืนที่มันพยายามที่จะ Tone Down (ลด) เรื่องข่มขืนลงมาให้มันมีความโรแมนติก อาจจะมีเรื่องเรื่องของการรัก แต่ที่คิดว่ามันเป็นฉากข่มขืนเลย เพราะอีกฝ่ายมันไม่ยอม แล้วเรื่องของการข่มขืนไม่ว่าจะเป็นเพศสภาพ เพศวิถีใดก็ตาม มันเป็นเรื่องความรุนแรงโดยตัวของมันเองอยู่แล้ว อันนี้เราไม่ได้พูดถึงเรื่องมิติอื่นนะ ในเรื่องของการปลอดภัย มิติในเรื่องของการป้องกันอีก ที่มันถูกตัดออกไปเลยที่แค่จะนำเสนอว่ามันมีความรัก มีความโรแมนติกอยู่นะ มันนำไปสู่พฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์กัน แต่จริง ๆ มันคือการข่มขืน” - คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“(เรื่องเพราะเรารู้กัน) มันก็ดูตลกนะ อยู่ ๆ มาขอจับนมหน่อย ขอ Consent เลย ให้ฉันจับนมได้มัย แต่หน้าเขาเล่นดูหื่นดินะ ก็ตลกดี เราคิดว่าพอมันออกมาในรูปแบบพยายามจะดู Comedy (ตลก) แล้วมันก็เลยเป็นการเบลอ ๆ ว่ามันจะพูดอะไรแบบ เดี่ยวจะจูบให้ลัม เดี่ยวจะขอจับนมบ้าง ก็กลายเป็นเหมือนพยายามจะสร้างบรรยากาศ Comedy เพื่อให้ดูลดทอนในเรื่องของ Sexual (เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ) ไป ให้มันดูเป็นเรื่องของกุกกักแทน ก็อาจจะจะเป็นความตั้งใจของทางผู้กำกับ” - คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นการไปสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรงที่ตัวละครผู้ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นคู่รักได้กระทำต่อกัน ว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับได้หรือเป็นธรรมดาของคู่รัก

“(เรื่องกลรักรุ่นพี่) ละครตั้งแต่แรกที่เราดูมามันกำลังจะสร้างความชอบธรรมให้พฤติกรรมแบบนี้เป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ เพราะสุดท้ายแล้วคู่กรณีหรือว่าคนที่ตัวละครนี้ไปกระทำด้วย ที่เราเรียกว่าเป็นเหยื่อ สุดท้ายก็ยอม สุดท้ายก็ลงเอย สุดท้ายก็รักกัน Happy แต่จริง ๆ มันดู Process (ขั้นตอน) สุดท้ายไม่ได้ มันต้องดูตั้งแต่เริ่มนะว่าเขายินยอมรีเปล่า” - คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“(เรื่องใส่รักป้ายสี) ทำไมกลายเป็นว่าซีรีส์วายจะต้องมีซีนบังคับว่าจะต้องมีการดึงมาจอบตลอดเลย โดยที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่ทันตั้งตัว แต่อันนี้มันก็ดูไม่ได้แย่มากเหมือนกับเรื่องอื่น ๆ มันมีแบบไม่ใช่กระชาก คือคนหนึ่งมันก็จับแขนไปแล้ว ไม่รู้ว่าจะเป็นการแสดงที่ Acting อาจจะไม่ค่อยแนบเนียน ที่เราดูออกว่ามันจะจอบกัน มันจะจอบกันโดยที่อีกฝ่ายหนึ่งก็เหมือนจะรู้ว่าเขาจะจอบฉันเหมือนกันรีเปลา เราก็เลยอาจจะตีความยากหน่อย แต่การดึงมาจอบมันก็ไม่ใช่ว่าในโลกแห่งความเป็นจริงเราจะทำกันอยู่แล้ว หรือเราอาจจะเอาตัวเองตัดสิน เพราะไม่เคยโดน ก็ไม่รู้ว่ามันทำกันอย่างไรจริง ๆ หรือ ในการที่จะเคลียร์อะไรบางอย่าง ในการที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งสงบสติอารมณ์หรือว่าทำ ความเข้าใจความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยการดึงมาจอบ มันก็เป็นการกระทำที่ถ้าคนไหนที่ไม่โอเค พอตีด้วยความที่มันเป็นตัวละครหลัก เป็นคู่ที่มันจะต้องได้กันอยู่แล้วตามเนื้อเรื่อง มันก็เลยดูจะมีความชอบธรรม แต่ในโลกแห่งความเป็นจริงมันก็จะดูเป็นความรุนแรงไปเลย ดูเป็นการล่วงละเมิดทางเพศไปเลย” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

จากสิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการลดทอนความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้น ได้กระทำผ่านหลาย ๆ ส่วน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบรรยากาศภายในฉากให้ดูมีความสดใส ขวนฝืนคำพูด การแสดงสีหน้าหรือปฏิกิริยาของตัวละครที่มีความเขินอาย เพลงหรือดนตรีประกอบที่สร้างความรู้สึกเคลิบเคลิ้ม หรือเสียงเอฟเฟกต์ (Sound Effect) ที่ให้ความรู้สึกตลก สนุกสนาน นอกจากนี้ซีรีส์วายมักจะไม่มี การนำเสนอให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความรุนแรง ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการลดทอนความรุนแรงอีกทางหนึ่ง กล่าวคือ สำหรับบางการกระทำที่ดูเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ได้เป็นปัญหาอะไร ที่ในความเป็นจริงแล้วก็มีความรุนแรงอย่างหนึ่ง แต่เมื่อไม่มีการแสดงให้เห็นถึงผลกระทบว่าสร้างความเสียหายอย่างไร ปัญหาความรุนแรงดังกล่าวอาจถูกมองข้ามไปได้

อีกทั้งการนำเสนอฉากที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพยังเป็นการผลิตซ้ำอคติทางสังคมที่มีต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย อย่างเช่น การที่บุคคลเพศหลากหลายมักจะต้องเป็นฝ่ายที่ไปคุกคามทางเพศคนอื่นเสมอ การที่บุคคลเพศหลากหลายถูกนำเสนอในลักษณะที่ทำให้เป็นเรื่องทางเพศ (Sexualize) หรือการที่บุคคลเพศหลากหลายต้องคอยปิดบังตัวตน

“ก็คือรู้สึกว่าการอคติกับเกย์มันมากับเรื่อง Sexual (เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ) หมายถึงว่า สังคมก็จะมองว่าเกย์ ถ้าคำเดียวกับในซีรีส์คือเป็นพวกมกมก ไซม์บี้ ก็คืออันนี้คือคำเดียวกับในซีรีส์เลยนะ แต่ว่าในขณะที่เดียวกันมันก็กำลังผลิตซ้ำภาพของการที่ความสัมพันธ์แบบเกย์ จะมีความสัมพันธ์แบบ Sexual เยอะ หรือว่ามีการเล่นอะไรที่มัน Sexual ในขณะที่ถ้ามันเป็นภาพลักษณ์ของความสัมพันธ์แบบชายหญิง จะไม่มีสภาวะแบบนี้เกิดขึ้น

แล้วก็คือเหมือนในเรื่องแรก เราก็เห็นว่าซีนที่สอง มันก็กลายเป็นเรื่อง Sexualize ไปเลย ถ้าตามบทไม่รู้ว่ามันเป็นยังไง แต่ในทางนี้ก็คือมันมีภาวะของการที่เราารู้สึกว่ามันมีการผลิตซ้ำภาพชายแท้ที่ถ้าอยู่กับเกย์จะต้องโดยเกย์ลวนลาม หรือว่าจะมีความสัมพันธ์ทางเพศด้วย นี่ก็ออกใช้มัยว่ามันจะมีพวกแบบ Straight ที่จะรู้สึกถ้าเกิดกู่อยู่กับเกย์ กู่จะต้องโดนมันลวนลามแน่เลย อะไรประมาณนี้ คือสุดท้ายแล้ว แม้ตอนต้นมันจะโผล่มาเหมือนกับว่า จะบอกว่าไม่ได้เป็นแบบนั้น แต่สุดท้ายมันก็ทำแบบนั้น เราก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไม จากเนื้อเรื่องเราก็ไม่แน่ใจว่าทำไม

เราว่าหลัก ๆ ที่เราเห็นจากในที่เปิดให้ดู จะมีเรื่องของการผลิตซ้ำภาพที่ Gay Community (กลุ่มหรือชุมชนเกย์) มันมีความ Sexual ทำให้ซีนต่าง ๆ มัน Sexualize โดยที่มันอาจจะไม่ได้จำเป็นขนาดนั้น คือเราไม่แน่ใจว่ากลุ่มเป้าหมายของซีรีส์วายนี้อะไร แต่ว่ามันก็คือการผลิตซ้ำภาพเหล่านี้ ซึ่งคำถามก็คือตัว Gay Community มันก็ไปรับเอาภาพแบบนี้มาด้วยเหมือนกัน เพราะว่ามันก็ไม่ได้มีซีรีส์อื่นที่มัน Portray (แสดง) ภาพของเกย์ได้อย่างชัดเจน ในประเทศนี้ นอกจากซีรีส์วายนี่ ซึ่งการดูซีรีส์วายนี่ การเสกสือแบบไหน มันก็กำลังผลิตซ้ำคุณค่า แล้วก็ภาพแบบนั้นออกมา

แล้วมันก็มีเรื่องของ การ Forced Coming Out ใน Gay Community จริง ๆ ก็คือใครจะเป็นอะไรก็แล้วแต่เขา เขาสบายใจที่จะบอกเมื่อไหร่มันก็เรื่องของเขา แต่ว่าในเรื่องสุดท้าย มันเหมือนกลายเป็นว่า แค่คุณเป็นคนใน Community เดียวกัน แปลว่าคุณจะต้องจำเป็นที่จะต้อง Comfort (สบายใจ) ที่จะ Come Out เราก็ไม่แน่ใจว่ามันมาจากซีรีส์วายนี่ หรือยังไง จริง ๆ แล้วมันก็เป็นภาวะทางสังคมที่มันเอาไปใช้ในซีรีส์วายนี่ แต่ว่ามันก็กำลังเล่นกับภาพแบบนี้อยู่เหมือนกัน ว่าคนเป็นเกย์จะต้องเปิดเผยนะ อย่างน้อยก็กับเกย์ด้วยกันเอง

จริง ๆ อีกอันหนึ่งที่เราเห็น คือการพยายาม Invisible (ซ่อนหรือปกปิด) ตัวเองเหมือนกัน คือในทางกลับกันก็คือว่ามันกำลังผลิตภาพของการที่เกย์ก็จำเป็นที่จะต้องปิดบังตัวเอง คืออันนี้เราไม่แน่ใจเหมือนกันว่ามันพูดแบบนี้ได้มัยนะ คือว่าสังคมมันก็เป็นแบบนี้แหละ แต่ว่าในทางหนึ่งก็คือซีรีส์วายนี่กำลังใช้ภาพเดิม หรือว่าภาพเดียวกันเยอะมาก ก็คือว่ามันจะต้องมีอีกคนหนึ่งที่ปิดบังตัวเอง ออกจากอีกคนนึง หรือไม่ยอมรับตั้งแต่ต้นว่าไม่ได้เป็นเกย์ เพื่อที่ว่า หนึ่งก็คือ อาจจะปิดบังตัวเองจากสังคม สองก็คือ เพื่ออย่างน้อยได้เข้าใกล้หรือได้ใกล้ชิดกับคนที่เราชอบ ที่เราไม่รู้ว่าเป็นเกย์รึเปล่านั้น คือเราก็คิดว่าภาวะแบบนี้มันก็ทั้งเกิดขึ้นจริง แล้วก็ในขณะที่เดียวกันมันก็มีการผลิตซ้ำเข้าไปในซีรีส์วายนี่ โดยเฉพาะซีรีส์วายนี่มันมี Content แบบเหมือนเป็นนักเรียน นักศึกษา วัยเรียน อะไรแบบนี้ มันก็จะมีภาวะแบบนี้” - คุณ D (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2565)

การผลิตซ้ำเช่นนี้ก็ยิ่งเป็นการตอกย้ำความคิด ความเชื่ออันเป็นอคติที่สังคมมองว่ากลุ่มบุคคลเพศหลากหลายต้องเป็นดังที่สื่อนำเสนอ จนอาจเกิดการเหมารวมหรือกลายเป็นสร้างภาพจำในเชิงลบให้แก่คนกลุ่มนี้ หรือเรียกได้ว่าเป็นตีตรา ซึ่งส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริง

“อย่างธารไทป์ มันมีคนชมว่ามันดูเป็นเรื่องที่พยายามพูดประเด็นที่ว่า เกย์ก็ไม่ใช่ไร เหมือน Core Idea (ใจความหลัก) มันพยายามจะผลักดันตรงนี้อยู่นิดนึง แต่ว่าจริง ๆ แล้วเรารู้สึกว่า จากฉากที่คัดมามันก็สะท้อนหลายอย่างมากเลย อย่างเช่น ตอนแรกที่ไทป์บอกว่า ‘คือถ้ารู้ว่าเป็นเกย์แต่แรก จะไม่เสียดเข้าใกล้เลย’ เรารู้สึกว่าอันนั้นมันทำให้เห็นชัดมากกว่า เพศสภาพคือสิ่งที่เขาเอามาตัดสินคน เพราะว่ามันไม่มีปัญหาจนกระทั่งคุณรู้เพศของเขา เราก็เลยรู้สึกว่าอันนี้คือสิ่งที่มันก็สะท้อนว่า คนในสังคมยังรู้สึกอย่างนั้นอยู่เยอะมาก แม้ว่ามันจะไม่ได้เป็นการพูดออกมา แต่มันเป็นสิ่งที่ซึมลึก เหมือนเวลาที่เราเจอคน ๆ หนึ่งแล้ว ตอนแรกเราก็ไม่ได้อะไร แต่พอเรารู้ มันก็กลายเป็นไม่โอเคขึ้นมาซะอย่างงั้น เพราะเพศของเขา ซึ่งมันก็เป็นอคติที่เราไม่รู้ว่าทำไมมันเจอเยอะในผู้ชายด้วยกัน หมายถึง เวลาเห็นว่าคนนี้เป็นเกย์ หรือจริง ๆ เลสเบี้ยนก็เจอแหละ แล้วมันจะมีความรู้สึกที่ว่า ถ้าคนนี้เป็นเกย์ เขาจะต้องมาขอเรา ซึ่งจริง ๆ แล้วมันไม่ได้เป็นอย่างนั้น

แล้วอีกอันที่รู้สึก就是不โอเคก็คือ เรื่องที่พยายามจะถามคนอื่นเรื่องเพศของเขา ซึ่งมันก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มันแปลก เพราะว่ามันจะเกิดสิ่งนี้ขึ้นแค่กับคนที่ เป็น LGBT หรือคนที่ไม่ตรงกับกรอบของสังคมที่เป็นชายหญิง มันไม่ได้มีการไปถามใครว่า คุณเป็น Straight รีเปล่า คุณเป็นผู้หญิง คุณเป็นผู้ชายรีเปล่า อันนี้ก็ค่อนข้างชัด แต่ว่าเหมือนเรื่องมันก็พยายามเล่าแบบที่มันมีปมอะไรอย่างนี้ใช้มัย ที่เป็น Homophobe¹⁶ เพราะว่าเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ อะไรอย่างนี้ ซึ่งอันนี้เรารู้สึกว่า มันค่อนข้างเป็นปัญหาตั้งแต่ตัว Plot เลย คือมันก็มีแหละ คนที่มี Trauma อย่างนี้จริง ๆ แต่มันก็ต้องมาถึงจุดที่ตั้งคำถามว่า ในตอนนี้ที่ซีรีส์มันไม่นำพาไปสู่อะไรเลย มันยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่อง LGBT หรือเพศหลากหลายเลย การผลิตซ้ำประเด็นที่ LGBT ต้องอยากมี Sex ตลอดเวลา มันจำเป็นต้องทำให้เพิ่มขึ้นมาอีกรีเปล่า เพราะว่า Stigma ตรงนี้หรือการตีตรามันเยอะมากพอแล้ว” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

ยิ่งไปกว่านั้น ฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเหล่านี้ก็สามารถสร้างความรู้สึกอึดอัดหรือความไม่สบายใจให้กับบุคคลเพศหลากหลายที่รับชมได้ไม่น้อย แม้ว่าความรุนแรงดังกล่าวจะเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงก็ตาม

“ที่นั่นนอกเหนือจากตัว Plot ตัวนี้แล้ว ที่บอกว่าตัวไทป์เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยเกย์ มันก็เล่าซ้ำ เหมือนเรื่องมันพยายามจะบอกว่าเกย์ทุกคนไม่ได้แย่ แต่มันตลกตรงที่มันกลายเป็นว่าฉากที่ 2 ที่เข้าไปในห้องน้ำ กลายเป็นการตอกย้ำว่า อ่าว ก็แย่เหมือนกันหนิ ตัวธารเองก็เป็นคนอย่างนั้น หมายถึงว่าตัวซีรีส์เองต้องการที่จะเล่า Message ว่าทุกคนไม่ได้แย่ แต่ขณะเดียวกันก็ผลิตซ้ำภาพจำที่ว่า เกย์จะต้องอยากมี Sex อยู่กับผู้ชายไม่ได้ จะอยากมีอะไรกับเขาตลอดเวลา แล้วก็ต้องคุกคาม

¹⁶ “Homophobe” หมายถึง คนที่มีความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน (Rinrada Piwkrum, 2022)

ทางเพศอะไรต่าง ๆ นานา ด้วย ซึ่งเรารู้สึกว่าฉากที่เป็นห้องน้ำ เป็นฉากที่อึดอัดมาก” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

“เรารู้สึกว่าบางทีในทางหนึ่งคือ ไม่รู้ว่ามีมันอาจจะไม่มีในชีวิตจริง ๆ ก็ได้ เช่น เรื่องของการ Assault (จูโจม) ด้วยคำพูดตรง ๆ อย่างเช่น คลิปแรก ที่มันมีการ Assault ด้วยคำพูดตรง ๆ คือแน่นอนว่ามันเป็นภาพจำของอคติทางสังคมที่มันจะต้องมีคนที่เกี่ยวข้องมากเกินไป จนกระทั่งต้อง Attack กันต่อหน้า ในทางหนึ่งก็คือมันอาจจะพยายามที่จะบอกว่าสังคมมันมีคนแบบนี้แหละ แต่ว่า Somehow นี่คือมันค่อนข้าง Triggering (กระตุ้นความรู้สึก) กับเรา เราดูแล้วเรายัง อืม เออ อะไรอย่างนี้” - คุณ D (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2565)

ในการที่ซีรีส์วายผลิตซ้ำสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการนำเสนอความรุนแรงออกมาในรูปแบบที่ทำให้ดูเกินกว่าความเป็นจริง อย่างการทำให้กลายเป็นเรื่องตลก สนุกสนานหรือโรแมนติก หรือพยายามทำให้ความรุนแรงนั้นดูเป็นเรื่องธรรมดาทั่วไป กระทั่งยินยอมให้เกิดขึ้นได้เป็นปกติ เท่ากับว่าสื่อ ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความสำคัญทางสังคม ได้ยอมรับและส่งต่อระบบความคิด ความเชื่ออันเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ที่สร้างความกดดันและเจ็บปวดให้หลาย ๆ คน โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ให้แก่คนในสังคมได้รับรู้ เพื่อตอกย้ำ ทำให้คุณชินหรือกระทั่งสร้างความชอบธรรมให้กับระบบความคิดดังกล่าว การผลิตซ้ำความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของสื่อจึงถือเป็นการกระทำความรุนแรงที่อยู่ในระดับความรุนแรงเชิงโครงสร้างอย่างหนึ่งด้วย

การนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะกรณีที่ถ่ายทอดออกมาให้ดูเป็นเรื่องตลก ขำขันหรือโรแมนติก น่ารัก ชวนฝันเช่นนี้อาจจะส่งผลให้ผู้ที่ได้รับชมละเลยความสำคัญและความร้ายแรงของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเหล่านี้ หรือมองว่าความรุนแรงเกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติ กระทั่งยินยอมที่จะให้มีความรุนแรงนั้นเกิดขึ้นได้ และยังกระทบต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างใจที่ไม่ถูกต้อง อย่างเช่น บุคคลเพศหลากหลายชอบใช้ความรุนแรงหรือยินยอมที่จะถูกกระทำความรุนแรง เป็นต้น หรือการสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพให้ยังคงมีอยู่ต่อไป กระทั่งสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีการใช้ความรุนแรง ดังที่จะได้กล่าวในบทถัดไป

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมองว่าฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ถูกนำเสนอออกมาตามวิธีการหรือลักษณะที่กล่าวไว้ข้างต้นเป็นสิ่งที่มีความผิดปกติ จึงทำให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อควรจะต้องมีการปรับปรุง แก้ไขวิธีการหรือรูปแบบการนำเสนอความรุนแรงดังกล่าว เนื่องจากการนำเสนอในรูปแบบที่เป็นอยู่นี้ นอกจากจะส่งผลให้กลุ่มบุคคลเพศหลากหลายเกิดความรู้สึกตะขิดตะขวงใจ อึดอัดหรือไม่

สบายใจแล้ว ก็ยังสามารถส่งผลเป็นการสร้างความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรง และผลิตซ้ำภาพจำอันเป็นอคติต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายได้

บทที่ 5

ผลการศึกษาผลกระทบจากการที่ซีรี่ย์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรี่ย์วายที่เหมาะสม ตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรี่ย์วาย” ผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎีเรื่องการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม และแนวคิดเรื่องจริยธรรมสื่อด้านความหลากหลายทางเพศ มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ผลกระทบต่อกลุ่มคนเพศหลากหลายที่ได้รับชมซีรี่ย์วายที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผู้รับสาร ทั้งกลุ่มนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษา นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และกลุ่มผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย เพื่อศึกษาผลกระทบจากการที่ซีรี่ย์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ รวมทั้งหาแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรี่ย์วายที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งประเด็นในการวิเคราะห์ผู้รับสารออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลกระทบจากการที่ซีรี่ย์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ 2) แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรี่ย์วายที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

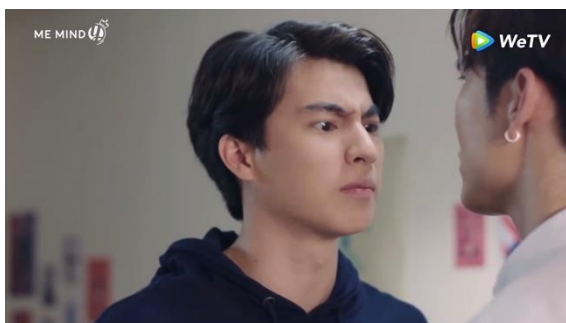
5.1 ผลกระทบจากการที่ซีรี่ย์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

เบื้องต้นผู้วิจัยได้มีการนำคลิปฉากที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพจากซีรี่ย์วายมาเปิดให้กลุ่มตัวอย่างนี้ได้รับชมเพื่อประกอบการตอบคำถาม ซึ่งมีทั้งหมด 6 ฉาก ดังนี้คือ

ฉากที่ 1 เรื่องเกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ ฉากที่ไทป์มาบอกธารว่าจะไม่ขออยู่ร่วมห้องกับเกย์ โดยไทป์พูดว่า “ขอพูดตรง ๆ ว่ากูเกลียดเกย์” จากนั้นก็บอกความต้องการของตนว่า ไม่ตนก็ธารจะต้องย้ายออกจากห้องไป ธารจึงถามไทป์ว่า “การที่กูเป็นเกย์ มันน่ารังเกียจขนาดนั้นเลยหรอ” ไทป์ตอบ “เออ กูรังเกียจ” และกล่าวต่อไปอีกว่า “ถ้ารู้ว่ามึงเป็นเกย์แต่แรก กูจะไม่เจียดเข้าใกล้เลยพวกมั้งมาก”

ภาพ 25

ไต้บ่บอกรฐรฐว่จจะม่ขออยู่ร่วมห้อง เพระตนเกลียดเกย (เร่อง เกลียดน้กมฐเป็นที่ร้กกันชะดี ๆ)

หมายเหตุ. จาก EP.1: ฐรฐไต้บ่ เดอะ ชีร้ส้ โดย WeTV, 2019ก, WeTV
 (<https://wetv.vip/th/play/ekt57gsx648gdr9-ฐรฐไต้บ่%20เดอะ%20ชีร้ส้/r0041lrcets-EP1%3A%20ฐรฐไต้บ่%20เดอะ%20ชีร้ส้>).

ฉกที่ 2 เร่องเกลียดน้กมฐเป็นที่ร้กกันชะดี ๆ ฉกที่ฐรฐแกลงไต้บ่ โดยกรขอฐฐมฐอฐบ้ น้ ด้วย แล้ฐรฐก็ฐฐไปฐบไต้บ่

ภาพ 26

ฐรฐขอฐฐมฐอฐบ้ น้กับไต้บ่ แล้ฐฐฐฐไปฐบ (เร่อง เกลียดน้กมฐเป็นที่ร้กกันชะดี ๆ)

หมายเหตุ. จาก EP.3: ฐรฐไต้บ่ เดอะ ชีร้ส้ โดย WeTV, 2019ข, WeTV
 (<https://wetv.vip/th/play/ekt57gsx648gdr9/n0041zv8ufp>).

ฉากที่ 3 เรื่องเพราะเราคู่กัน ฉากที่สารวัตรเอามือมาจับหน้าอกไทน์ โดยไทน์ไม่ทันตั้งตัว

ภาพ 27

สารวัตรจับหน้าอกไทน์โดยไม่ทันตั้งตัว (เรื่อง เพราะเราคู่กัน)

หมายเหตุ. จาก [Eng Sub] เพราะเราคู่กัน 2gether The Series | EP.8 [3/4] โดย GMMTV OFFICIAL, 2020ข, Youtube (<https://youtu.be/5W8AfMhUZq0>).

ฉากที่ 4 เรื่องกลรักรุ่นพี่ ฉากที่วิดิ้งมาร์คที่เมาเข้ามาจูบ เพราะทนมไม่ไหวที่มาร์คเอาแต่พูดว่าอยากได้บาร์

ภาพ 28

วิดิ้งมาร์คมาจูบ ขณะที่มาร์คเมา (เรื่อง กลรักรุ่นพี่)

หมายเหตุ. จาก [Official] | Love Mechanics กลรักรุ่นพี่ | EP.1 [1/4] | En Of Love รักุ่น ๆ ของหนุ่มวิศวะ โดย Studio Wabi Sabi, 2020ก, Youtube (<https://youtu.be/hcfMLW0wQpo>).

ฉากที่ 5 เรื่องต้นหนชลธิ ฉากที่ต้นหนพยายามจะเปลี่ยนแปลงตัวตนของชลธิ ด้วยการพาไปเที่ยวสถานบันเทิง โดยต้นหนได้พูดว่า “มันชอบหมิม ๆ แบบนี้ คนเลยเข้าใจมันผิดใจ” ต่อด้วย “ไม่เป็นไร เดี่ยวพอมึงได้ผู้หญิงนะ มึงก็จะแมนขึ้นมาเอง”

ภาพ 29

ต้นหนพาชลธิไปเที่ยวสถานบันเทิง โดยอ้างว่าต้องการจะเปลี่ยนแปลงชลธิให้แมนขึ้น (เรื่อง ต้นหนชลธิ)

หมายเหตุ. จาก ตอนที่ 2 (3/4) โดย AISPLAY, 2020ค, AISPLAY

(<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5fb5d8c87b9126f4a75401de>).

ฉากที่ 6 เรื่องต้นหนชลธิ ฉากที่ไอยย์กับไน้พยายามคาดคั้นถามเกี่ยวกับตัวตนของชลธิ หลังจากที่ชลธิได้รู้ความจริงว่าทั้งสองแอบคบกัน ไอยย์พูดกับชลธิว่า “มึงบอกกูว่ามึงใช่ ๆ ไหม” ชลธิปฏิเสธ “ไม่ใช่ ผมชายแท้” ไอยย์จึงจับตัวชลธิไว้ ไน้แก๊งจะเข้ามาหอมชลธิ จนชลธิยอมตอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพ 30

ไอยย์กับไน้พยายามคาดคั้นถามเกี่ยวกับเพศวิถีของชลธิ (เรื่อง ต้นหนชลธิ)

หมายเหตุ. จาก ตอนที่ 4 (3/4) โดย AISPLAY, 2020ง, AISPLAY

(<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5fca106beddf9aad95d022fb>).

หลังจากนั้นจึงทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคม ด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายถึงความคิดเห็นต่อซีรีส์วายที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นดังต่อไปนี้

5.1.1 ประสบการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

จากฉกความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายเหล่านี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ถึงประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของกลุ่มตัวอย่างว่าเป็นอย่างไร เหตุการณ์ความรุนแรงนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ซีรีส์นำเสนอหรือไม่ ซึ่งจากคำสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างล้วนแต่เคยพบเจอกับเหตุการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่สอดคล้องกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ซีรีส์นำเสนอหรือสอดแทรกไว้ โดยความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่พบได้มากที่สุดจากประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ก็คือการถูกบังคับให้เปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถี (Forced Coming Out¹⁷) ดังเช่นฉกตัวอย่างที่ 6 จากเรื่องต้นหนชลธิ ที่เป็นการพยายามคาดคั้นถามเกี่ยวกับการนิยามเพศหรือวิถีทางเพศของผู้อื่น ซึ่งการกระทำเช่นนี้สร้างความกดดันและความลำบากใจให้กับบุคคลเพศหลากหลายเป็นอย่างมาก และการคาดคั้นถามเรื่องเพศนี้ไม่ได้มาจากบุคคลภายนอกเท่านั้น แต่อาจมาจากบุคคลรอบตัวที่มีความใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวหรือเพื่อนก็ได้ ตามคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ไว้

“อย่างที่เราเจอเองส่วนใหญ่ น่าจะเป็นแบบ เวลาโดนถามเยอะ ๆ อย่างนี้อาจจะเจอบ่อย เพราะว่าด้วยความที่พอเป็น Trans ด้วยใช่ไหม คนจะมีความคาดหวังว่า เราชอบผู้หญิงไหม หรือเราชอบผู้ชาย อะไรกันแน่ แล้วพอมันบวกกับการที่เราเป็น Asexual เป็น Aromantic ด้วยอย่างนี้ คนก็จะไม่เข้าใจเยอะมาก มันก็จะเจอคำถามเยอะประมาณนี้ ว่าแล้วตกลงมันยังงัยกันแน่ แบบนี้ ก็จะเป็นสิ่งที่โดนถามตลอดเวลา แต่ถ้าอย่างแบบอื่น ๆ เราคิดว่าเราไม่ค่อยเจอเท่าไร เพราะว่าจริง ๆ คือสังคมที่อยู่มันก็ไม่ค่อยมีเรื่องแบบนี้ด้วยแหละ เพราะว่าอย่างเพื่อน ก็ไม่ค่อยมีคนที่มีปัญหาอะไร หรือที่ทำงานก็ไม่ได้มีคนมีปัญหาอะไร ส่วนใหญ่ที่เจอก็จะเป็นเรื่องคำถามนี้แหละที่เจอบ่อยหน่อย” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

“ของเราที่คล้าย ๆ กับที่โชว์ให้ดูก็จะมีเรื่องโดน Forced Come Out เหมือนโดนคาดคั้นถามว่าใช่ไหม เป็นไหม อะไรแบบนี้ แต่ว่าต้องบอกก่อนว่าเรา Open อยู่แล้ว หมายถึงว่าเราก็ไม่ได้ปิดอะไรอยู่แล้ว แต่เราแค่ไม่ได้ไปบอก ไม่ได้ยุติ ๆ ก็พูดขึ้นมา แต่ว่าประเด็นก็คือเรามักจะโดนจากคนในครอบครัวมากกว่า หรือว่าคนใกล้ชิดตัวแถวบ้าน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องมาคาดคั้นถาม หรือ

¹⁷ “Forced Coming Out” หมายถึง การถูกบังคับให้เปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถี (สุภาวดี ไชยชโล, 2565ข)

แม้กระทั่งเรื่องผู้หญิงก็มี สมัยก่อนที่จะบอกครอบครัว แม่ก็ทำแบบว่า เนี่ย ลูกสาวเพื่อนแม่ พยายามเอามาให้ดู สนใจมั๊ย แต่ก็คือไม่ได้ซีเรียสนานั่น แต่เราก็อึดอัดเหมือนกันที่ต้องทำเป็นไม่สนใจ ไม่รู้ตั้งใจเรียนอย่างเดียว บ่ายเบี่ยงไป อะไรอย่างนี้” - คุณ A (สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2565)

“ถ้าเกิดว่าอย่างในซีรีส์ ส่วนมากจะเป็นคนรอบตัวเจอซะมากกว่า ประเด็นที่เห็นได้บ่อย ๆ ก็อาจจะพิลเหมือนพวกต้นหนชลธิ ที่เป็นในเชิง Forced Come Out เหมือนบังคับให้ต้องเปิดเผยว่าตัวเองเป็นเพศอะไร ซึ่งเรารู้สึกว่าจริง ๆ ตอนนี้นั้นก็น้อย หมายถึงที่เราเจอน้อยลง แต่ว่ามันมีอยู่แหละ แต่เรารู้สึกว่าเนี่ยคือสิ่งที่เราเคยเจอมาตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ เวลาเพื่อนคุยกัน ซึ่งเรารู้สึกว่ามันค่อนข้างเป็นประเด็นที่เห็นได้ค่อนข้าง Common (ทั่วไป) มาก โดยเฉพาะเวลาแชนกันว่าไม่แมนอะไรอย่างนี้ In Situation (สถานการณ์) แชนกันว่าตุ๊ตริเปลา มันก็จะค่อนข้างคล้ายกับต้นหนชลธิ ที่พยายามจะเปลี่ยนให้แมนขึ้น เราว่าอันนี้เป็นสิ่งที่ค่อนข้างเจอบ่อย พวกความเป็น Toxic Masculinity ซึ่งก็มีอยู่ในซีรีส์วายค่อนข้างเยอะ ผู้ชายจะต้องยึดถือความเป็นชาย แล้วก็ความแมน ยึดถือความเป็นชายไว้กับความรุนแรง Aggression การจีบหญิง อะไรต่าง ๆ นา ๆ แล้วก็ต้องการให้ทุกคนเป็นแบบนั้น เรารู้สึกว่าอันนี้เป็นสิ่งที่เห็นได้ค่อนข้างบ่อย ไม่ว่าจะในโรงเรียน ในมหาลัย ซึ่งมันจะมาในรูปแบบการพูดกันเล่น ๆ หรือล้อกันเล่น ๆ มากกว่า ซึ่งเรารู้สึกว่ามันก็ส่งผลค่อนข้างหนักกับหลาย ๆ คนที่เขาอาจจะยังไม่พร้อมที่จะ Come Out หรือว่าเปิดเผยเพศสภาพของตัวเอง เพราะว่าเขารู้สึกว่ามันไม่มีพื้นที่ปลอดภัยตรงนี้ เหมือนเพศสภาพของเขามันกลายเป็นสิ่งที่สังคมเอามาล้อเลียนหรือทำให้เป็นเรื่องตลก อันนี้เป็นเรื่องที่เราคิดว่าเห็นบ่อย แล้วเราก็เคยเจอมาบ้างในชีวิต ถ้าที่เจอหลัก ๆ ก็อาจจะอย่างนี้

แล้วก็เรื่องคุกคามทางเพศ อย่างของเรื่องกลรักรุ่นพี่ ตอนเมาในวงเหล้า ก็เห็นประมาณนึง แต่อันอื่นรู้สึกว่าจะยังไม่ได้เจอตรง ๆ แต่เรารู้สึกว่ามันก็เป็นประเด็นที่ค่อนข้างผลิตซ้ำ แล้วก็ทำให้เห็นบ่อย ๆ เหมือนกัน” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

ส่วนความรุนแรงบนฐานเพศสภาพตามฉากอื่น ๆ ที่ยกมาเป็นตัวอย่าง ที่กลุ่มตัวอย่างเคยประสบ ก็จะเป็นความรุนแรงในลักษณะของการแสดงทัศนคติอันเป็นอคติต่อความหลากหลายทางเพศ อย่างในฉากตัวอย่างที่ 1 จากเรื่องเกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ ซึ่งเป็นการกระทำที่แสดงออกถึงความเกลียดชังและไม่ยอมรับในความหลากหลายทางเพศอย่างชัดเจน โดยอาจพบได้ในรูปแบบของการใช้คำพูดในเชิงเหยียดหยาม หยอกล้อหรือข่มขู่

“นอกจากเรื่องการ Forced Coming Out ก็มีเรื่องการพูดเรื่องอคติต่อเกย์ต่อหน้า แต่ว่ามันก็ไม่ได้ตรง ๆ เหมือนอย่างนั้น แต่ก็คือจะมี เช่น เรื่องแบบ ถ้าเป็นเกย์ก็คือว่า ยูจะไม่รักแท่นะอะไรอย่างนี้ ก็คือจะเจอแบบนี้” - คุณ D (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2565)

“เรื่องรังเกียจ ไล่ออกจากบ้านทำงานองนั้น ก็ไม่ได้รุนแรงขนาดนั้น แต่สมัยเด็ก ๆ เหมือนคนในครอบครัวเขาก็เหมือนพูดประมาณว่า เออเนี่ย ถ้าโตไปเป็นเกย์อะไรอย่างเนี่ยก็จะเตะนะ คือเขาก็ทำเป็นพูดที่เล่นที่จริงแหละ แต่เราก็ไม่รู้ว่าจะรุนแรงกับเราจริงรึเปล่า แล้วเราก็รู้สึกกลัวนิด ๆ เหมือนกัน เลยรู้สึกว่า เออ มันเหมือนโดนขู่เหมือนกัน ประมาณนี้ที่เคยเจอ ถ้าเทียบกับในฉาก” - คุณ A (สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2565)

เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ สามารถกล่าวได้ว่า ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในลักษณะหรือรูปแบบต่าง ๆ ที่ซีริส์วายได้สอดแทรกหรือนำเสนอในนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นหรือพบเจอได้ในชีวิตจริงของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ซึ่งสำหรับในหลาย ๆ เหตุการณ์ความรุนแรงนั้นก็ส่งผลต่อความรู้สึกหรือกระทบกระเทือนจิตใจของบุคคลกลุ่มนี้

5.1.2 ผลกระทบจากการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

จากการสอบถามความเห็นกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายถึงประเด็นที่ว่า การที่ซีริส์วายได้นำเสนอสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้น ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ได้รับชม โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายหรือไม่ อย่างไร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าส่งผลกระทบต่อ โดยมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้คือ

1) ปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพถูกลดความสำคัญ

ด้วยความที่ซีริส์วายมักจะนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาในลักษณะที่ทำให้ดูดีเกินความจริง หรือนำเสนอฉากดังกล่าวออกมาในเชิงโรแมนติก ตลกขบขันหรือเป็นเรื่องที่ไม่จริงจังจนเรียกได้ว่าเป็นการไปลดทอนความรุนแรงลง อาจกลายเป็นการสร้างภาพจำที่ว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้นไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไร หรือกระทั่งมีความคิดที่ว่าบุคคลเพศหลากหลายนั้นพึงพอใจหรือไม่เดือดร้อนกับการที่จะถูกใช้ความรุนแรงหรือถูกคุกคาม ทำให้เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้นกับบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริง สังคมก็อาจจะไม่ได้มองว่าเป็นเรื่องที่เสียหายหรืออันตรายแต่อย่างใด ปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ดังที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นเอาไว้ว่า

“อย่างแรกสุดเลย มันไปสร้างภาพจำบางอย่าง คือเราทำเกี่ยวกับซีริส์วายเราต้องเข้าใจอย่างนึงว่า ภาพพวกนี้มันถูก Romanticize แทบจะทั้งหมด แล้วพอมันถูก Romanticize แทบทั้งหมด มันทำให้เห็นว่า คนที่เป็นกลุ่มเกย์พอใจที่จะโดนกระทำ GBV ตรงนั้น

รู้ปะว่าตาม Taxi มันจะมีคำพูดหนึ่งที่พูดกันว่า เนี่ยสมมติว่ามี Sex Drive (แรงขับทางเพศ) ขึ้นมา แล้วไม่มีเงินที่จะไปตีกะทรีได้ เขาก็จะใช้วิธีการง่าย ๆ คือลองไปรับผู้โดยสารที่เป็นเกย์ดู แล้วถ้าผู้โดยสารที่เป็นเกย์ดูอ่อนแอ้นหน่อย ดูน่ารัก ก็ลองที่จะจับขำ ลูบขำ เพื่อดูว่าเกย์พวกนั้นจะยอมมี Sex กับตัวเอง เหมือนกับว่าแก๊ซัดไปก่อนได้ มันมีความเชื่อแบบนี้เลยนะในสังคมไทย จะบอกว่าตอนเด็ก ๆ เราไม่ค่อยเข้าใจเหมือนกันว่าอะไรแบบนี้มันเป็นไปได้ไปด้วยหรือ พอโตขึ้นมาแล้ว เราลองทำสำรวจก็พบว่ามันมีอะไรแบบนี้จริง ๆ

แล้วสื่อไทยชอบทำให้เหตุการณ์แบบนี้มันเกิดขึ้น สังเกตดี ๆ ว่าเวลามีคนทำเรื่อง GBV อย่างนี้ในตามสื่อ แล้วมันส่งผลกระทบต่อเพศหลากหลาย ส่วนมากเพศหลากหลายมักจะไม่โดน Take It Serious ยกตัวอย่างง่าย ๆ จะยกตัวอย่าง Taxi เยอะหน่อยเพราะตามข่าวกรณีนี้ค่อนข้างเยอะ มีข่าวช่วงหนึ่งประมาณตอนปลายปี มันมีกรณีที่มีผู้หญิงข้ามเพศโดน Taxi ลวนลามขอจับนม แล้วก็ขอมืออะไรด้วย คนก็ไม่ได้ Take It Serious กับผู้หญิงข้ามเพศเหล่านั้น คนก็แบบ โห Taxi มันคงจะเจี้ยนจริง ๆ นะมันถึงจะเอากับกะเทยได้ กลายเป็นว่าคนที่ผิดค้นเป็นกะเทยซะเอง ก็เลยงงว่ามันได้หรือ คืออะไรของเขา คือมันไม่ใช่ Wedding Machine สาธารณะที่ใครจะมาหยอดเหรียญตอนไหนก็ได้ เราก็เลยรู้สึกว่าการพวกนี้มันเป็นภาพสะท้อนจากสื่อทั้งนั้นเลย トラาบเท่าที่สื่อไทย Romanticize GBV โดยเฉพาะกลุ่มเพศหลากหลายอยู่ เราว่าเราก็จะพวยเรือในอ่าง ก็จะไม่เคารพสิทธิของเพศหลากหลายอย่างนี้ต่อไป แล้วก็ถูกมองว่าเป็น Sexual Being (วัตถุทางเพศ) เท่านั้น ซึ่งก็น่ากลัวมากเอาจริง ๆ การนำเสนอ GBV แบบชีริลล์วายมันคือมันถูก Romanticize ทั้งหมด” – คุณปณต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

ขณะเดียวกันการนำเสนอความรุนแรงดังกล่าวออกมาเสมือนว่าเรื่องปกติที่จะเกิดขึ้นได้ (Normalize¹⁸) หรือเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ ก็อาจทำให้ผู้ที่ได้รับชมเข้าใจว่าสิ่งที่ตัวละครกระทำต่อกัน ไม่ใช่เรื่องที่ผิดหรือสร้างความเสียหายแต่อย่างใด จนคิดว่าตนมีความชอบธรรมที่จะทำเช่นนั้นกับบุคคลเพศหลากหลายได้

“อย่างเรื่องการ Forced Come Out พยายามบังคับให้คน ๆ หนึ่งพูดเรื่องเพศออกมา ซึ่งปัจจัยในการที่คน ๆ หนึ่งจะ Come Out หรือว่าจะเปิดเผยเพศสภาพของเขาออกมา จริง ๆ มันไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นต้องเปิดเผยด้วยซ้ำ เพราะว่ามันเป็นเรื่องส่วนตัวของเขา แต่คือเรารู้สึกว่ามันมีหลายคนที่มี Trauma จากการที่ต้อง Come Out แล้วบางทีเขาไม่ได้พร้อมที่จะเปิดเผย พอในหนังมันเล่าเรื่องราวแบบที่ตัวละครสามารถทำได้ แล้วก็ตัวละครที่คนดูรัก เป็นตัวละครที่ไม่ใช่ตัวร้าย มันก็ทำให้คนรู้สึกว่าสิ่งนี้เป็นเรื่องปกติรีเปลา ที่เราจะไปบังคับให้คนอื่นเปิดเผยเรื่องเพศของตัวเอง บอกว่า

¹⁸ “Normalize” หมายถึง ทำให้บางสิ่งกลายเป็นเรื่องปกติ (วิชิตา คະแนนสิน และณัฐมน สุนทรมีเสถียร, 2021)

ตัวเองชอบใคร เราารู้สึกว่ามันคือการ Normalize ความรุนแรงเหล่านี้ แล้วทำให้การใช้ชีวิตของคนที่เป็น LGBT มันยากขึ้นไปอีก จากที่มันยากอยู่แล้ว หรือกระทั่งในคู่กัน (เรื่อง เพราะเราคู่กัน) ที่ล่วงละเมิด มีการคุกคามทางเพศ จับนม มันก็ประเด็นคล้าย ๆ กัน คือมัน Normalize ความรุนแรงให้กลายเป็นสิ่งที่ดูเหมือนทำได้ เพราะมันไม่ได้พูดถึงมันในแง่ที่มันแย่หรือว่าไม่ควรทำ ” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

จะสังเกตได้ว่าเวลาที่มีฉากความรุนแรงที่ถูกทำให้กลายเป็นเรื่องโรแมนติคหรือถูกเรียกว่า เลิฟซีน อย่างเช่น ฉากดึงมาจูบโดยไม่ทันตั้งตัว ฉากการมีเพศสัมพันธ์หรือสัมผัสเนื้อตัวขณะที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีสติ กระแสดอรับหรือคอมเมนต์จากผู้ชมส่วนมากมักจะเป็นไปในทิศทางที่ดูจะพึงพอใจ รู้สึกชื่นหรือเคลิบเคลิ้มตาม นั่นแสดงให้เห็นว่าหลาย ๆ คนมองเพียงว่าฉากเหล่านี้เป็นแค่การแสดงความรัก เป็นการกระทำที่ชวนฝันเท่านั้น โดยมองข้ามไปว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความรุนแรง หรือกระทั่งไม่ได้รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ตัวละครกระทำต่อกันเป็นความรุนแรงแต่อย่างใด ซึ่งส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงถูกลดความสำคัญลง ทำให้กลายเป็นเรื่องที่ไม่ได้มีความร้ายแรง หรือถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่สามารถเกิดขึ้นได้

2) สร้างภาพจำหรือสร้างภาพลักษณ์เหมารวมให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย

การที่ซีรีส์วายผลิตซ้ำสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้น นอกจากจะส่งผลต่อสังคมแล้ว ยังส่งผลโดยตรงต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายในเรื่องของการสร้างภาพจำหรือทำให้เกิดภาพลักษณ์เหมารวมต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย อย่างเช่นว่า บุคคลเพศหลากหลายจะต้องมีพฤติกรรมที่ชอบใช้ความรุนแรง ชอบคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศผู้อื่นเสมอ จนอาจทำให้ผู้ที่ได้รับชมเชื่อว่าบุคคลเหล่านี้จะต้องมีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมแบบเดียวกับที่สื่อนำเสนอ

“คือมันผลิตซ้ำ อันดับแรกนะ มันสร้างภาพเดิม ๆ ที่คนหลากหลายทางเพศเจออยู่แล้ว ละมันก็ทำให้คนที่หลากหลายทางเพศเจอเรื่องนี้ซ้ำอีก ก็รู้สึกว้าโกธ แล้วในขณะที่เดียวกัน มันก็ตามมาด้วยอะไรต่าง ๆ ที่ลดทอนคุณค่าของตัวเอง เพราะว่าสังคมก็ตอกย้ำว่าเขาเป็นพวกแบบอย่างนี้ แย่ ๆ ชอบล่วงละเมิดทางเพศผู้ชายหรืออะไรต่าง ๆ ที่มันด้านลบตลอด มันก็ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนที่เป็นคนหลากหลายทางเพศอยู่แล้ว ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม แบบแกแย่ แกเป็นพวกนิสัยไม่ดี ชอบล่วงละเมิดทางเพศผู้ชาย หรืออะไรต่าง ๆ ส่งผลต่อสุขภาพจิตอยู่แล้ว คนทั่วไปก็มองเขาแบบนั้น การเข้าสังคมหรือการอะไรต่าง ๆ มันกระทบเป็นลูกโซ่ไปหมด ” - คุณฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

“มันส่งผลแน่นอนสำหรับเรา เราคิดว่า คือสื่อ มันมีอิทธิพลสื่ออยู่แล้ว พอมันทำซ้ำส่งต่อไปเยอะ ๆ มันก็ทำให้เกิดความเชื่อ เกิด Stereotype (ภาพเหมารวม) ขึ้นมาว่ามันต้องเป็นแบบนี้จริง ๆ

แน่เลย เหมือนแต่ก่อนเราดูละคร มีคนถูกงูกัด ก็เอาปากไปดูดพิษงู เราก็คิดว่า อ้อ เดี่ยวพอถึงเวลามีคนถูกงูกัด เราก็อำแบบนี่จริง ๆ คือมันมีอิทธิพลสื่อของมัน เพราะฉะนั้น ต่อให้เราจะบอกว่า มันก็เป็นหนัง เป็นละคร เราก็ดูมีวิจารณ์อย่างนี้ มันก็ถูกว่าคนดูต้องมีวิจารณ์อย่างหนึ่ง แต่ว่ามันก็ไม่ถึงขั้นว่าผลักมาให้คนดู 100% แล้วพอเราสื่อสารในกลุ่มคนที่เขาไม่ได้เป็นคนกระแสหลักอยู่แล้ว เรียกว่าเป็นกลุ่มคนที่ถูกกดทับอยู่แล้ว อย่างเช่น ไม่ได้เข้าถึงสิทธิที่เขาควรจะมีควรจะได้ ไม่ได้ได้รับการยอมรับจากสังคมต่าง ๆ แล้วก็เป็นกลุ่มคนที่ต้องเผชิญกับความรุนแรง เผชิญกับความเข้าใจผิด ๆ เยอะอยู่แล้ว การที่ตอกย้ำออกมาในรูปแบบที่มันมีปัญหาแบบนี้ ก็ยิ่งทำให้คนใน Community จริง ๆ ได้รับผลกระทบ ยิ่งทำให้เขาห่างไกลจากสิทธิที่เขาพึงมีพึงได้ตั้งแต่แรกมากขึ้น” - คุณ E (สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2565)

การผลิตภาพเหล่านี้ซ้ำ ๆ จะยิ่งทำให้ความคิด ความเชื่ออันเป็นอคติทางเพศเช่นนี้ฝังรากลึกในสังคมไปเรื่อย ๆ หรือกลายเป็นการตีตราบุคคลเพศหลากหลาย ที่อาจนำไปสู่การเลือกปฏิบัติต่อคนกลุ่มนี้ กระทั่งเกิดเป็นความรุนแรงอีกทอดหนึ่งในที่สุด

“มันส่งผลต่อสังคมเลย ถ้าพูดในเรื่องของคุณค่าที่มีความหลากหลายทางเพศ แน่ของมันส่งผลกระทบโดยตรง พอมันเกิดภาพเหมารวม มันก็ทำให้เกิดเรื่องวัฒนธรรมทางเพศที่มันผิดรูปผิดร่างไป มันทำให้เขาถูกเหมารวม แล้วการเหมารวมต่าง ๆ ที่มันเกิดขึ้น มันก็เป็นการสร้าง Dialog (บทสนทนา) ว่าคนที่เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศเองจะต้องหมกมุ่นในเรื่องเพศ ชอบใช้ความรุนแรง บังคับ ทบตี ตบจูบ หรือแม้กระทั่งชอบที่จะคุกคามหรือล่วงละเมิดฝ่ายตรงข้ามทุกครั้งเมื่อมีโอกาส หรือว่าฉวยโอกาส ในละครมันมีหลายอันมากที่มันเป็นการฉวยโอกาส แล้วมันเกิดขึ้นใน Dialog ของคนที่เขาคู่ชายชาย พอมันมีภาพเหมารวมแบบนี้เกิดขึ้น มันนำไปสู่เรื่องของการตีตรา เป็นภาพเหมารวม แล้วมันนำไปสู่การเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการรังเกียจ การใช้ห้องน้ำร่วมกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ การที่จะอยู่ห้องพัก หรือใช้สถานที่หรือพื้นที่ร่วมกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเอง แล้วมันส่งผลในเชิงสังคม อย่างเช่น เรื่องของการสร้างความยอมรับในครอบครัว พ่อแม่เองก็จะเป็นห่วงลูกๆ เดี่ยวลูกฉันออกจากอ้อมอกไป ไปอยู่รั้วมหาลัย ซึ่งเจอรุ่นพี่ที่เป็นชายรักชาย จะเจอพฤติกรรมแบบนี้รีเปลา แบบนี้มันทำให้เกิดความไม่เข้าใจในเชิงสังคมมากขึ้น” - คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย โดยถ่ายทอดให้เห็นบุคลิกลักษณะ หรือชีวิตเพียงด้านใดด้านหนึ่งเช่นนี้ อาจไม่ใช้การสื่อสารที่ตึงเครียดและยังไม่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่จะทำให้สังคมเกิดความเข้าใจในความหลากหลายทางเพศมากขึ้น เนื่องจากเป็นการสร้างภาพจำ ภาพเหมารวมให้กับบุคคลเพศหลากหลาย อันจะทำให้เกิดการ

แบ่งแยก กีดกัน หรือทำให้บุคคลกลุ่มนี้กลายเป็นความแปลกประหลาด (สิทธิศักดิ์ บุญมั่น, 2564) และเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้อคติทางเพศยังคงมีอยู่ต่อไปในสังคม

3) สร้างความกดดันแก่บุคคลเพศหลากหลาย ให้พยายามเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับ

จากการที่ซีรี่ย์วายมักจะนำเสนอภาพตัวละครที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายเป็นภาพเดิม ๆ จนเกิดเป็นภาพจำแบบหนึ่ง โดยในที่นี้แม้จะไม่ใช่ภาพในเชิงลบ แต่ก็อาจส่งผลให้บุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริงหลาย ๆ คน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้มีภาพลักษณ์หรือวิถีชีวิตเช่นเดียวกับที่ซีรี่ย์ยายนำเสนอนั้น ได้รับความกดดันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นจากคนในสังคมหรือคนใกล้ชิด ที่มีการตั้งคำถามถึงความแตกต่างหรือความคาดหวังให้คนเหล่านี้มีภาพลักษณ์เหมือนกับในซีรี่ย์ โดยเมื่อพบว่าพวกเขาไม่เป็นที่พอใจที่คิดก็เกิดผิดหวังหรือไม่ยอมรับตัวตนของพวกเขา หรือกระทั่งตัวบุคคลเพศหลากหลายเอง ที่ต้องเผชิญกับความรู้สึกแปลกแยก จนอาจนำไปสู่การพยายามเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อจะได้รับการยอมรับจากสังคม

ภาพที่ซีรี่ย์วายมักจะนำเสนอก็จะมีเรื่องการรับเอาบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศเข้ามาสวมทับตัวละครคู่รักเพศเดียวกัน เป็นการตอกย้ำว่าในคู่ความสัมพันธ์จะต้องมีฝ่ายหนึ่งที่มีความเป็นชาย อีกฝ่ายมีความเป็นหญิงเสมอ ซึ่งแนวคิดนี้ก็ได้อ้างอิงความลำบากใจไม่น้อยให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย เนื่องจากในโลกความเป็นจริงแล้ว ในคู่ความสัมพันธ์ สถานะหรือบทบาทของแต่ละฝ่ายไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกออกเป็นเช่นนั้นเสมอไป และถ้าหากว่าบุคคลเพศหลากหลายนั้นมีบทบาทต่างไปจากที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังไว้ ก็อาจจะถูกกีดกันหรือมองว่าเป็นความแปลกแยกในทันที

“เราคิดว่าซีรี่ย์ยวมันค่อนข้างเป็นสิ่งที่เป็น Anti LGBT (ต่อต้านความหลากหลายทางเพศ) พอสมควรนะ คือต่อให้เรื่องมันเป็นเกย์ก็จริง แต่คือมันไม่ได้ทำมาเพื่อสนับสนุนความหลากหลายทางเพศด้วยซ้ำ เพราะว่าอย่างที่เห็นคือ เกย์ในรูปแบบของซีรี่ย์ยวมันก็จะเป็นหน้าตาแบบเดิม ๆ คือบุคลิกก็ค่อนข้างมีความแมนหน่อย หรือมันก็ต้องมีคนนิ่งที่แมน ละอีกคนที่ดูน่ารัก มุ้งมิ้ง อะไรแบบนี้ ซึ่งมันก็ไปเป็นการตอกย้ำค่านิยมว่ามันต้องมีผู้ชายคนนึงในความสัมพันธ์ กับอีกคนนึงที่ดูอ่อนแอ เป็นแบบมีความเป็นผู้หญิงในความสัมพันธ์นั้น ซึ่งมันก็ตรงข้ามกันความสัมพันธ์เกย์ในชีวิตจริงที่บางทีเขาอาจจะแมนทั้งคู่ หรือเขาอาจจะออกสาวทั้งคู่ คือในความสัมพันธ์เกย์จริง ๆ มันอาจจะไม่มีคนไหนที่เป็นผู้ชายหรือเป็นผู้หญิงมากกว่ากัน เขาก็เป็นคนสองคน เขาก็ผู้ชายทั้งคู่ มันแค่อยู่ที่การแสดงออกว่าบางคนอาจจะแมนมากกว่า สาวมากกว่า แต่คือซีรี่ย์ยวมันเหมือนบังคับไปแล้วว่ามันต้องมีคนนิ่งที่แมน แล้วก็เป็นผู้ชายในความสัมพันธ์ แล้วก็อีกคนก็คือมีความอ่อนแอ มีความสาวน้อย แล้วก็เป็นผู้หญิงในความสัมพันธ์นั้น” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

“ถ้าตามมุมมองของเรา เราารู้สึกว่ามันส่งผลค่อนข้างเยอะเลย อย่างพวกคำพูด พวกที่เหมือน มุกตลกต่าง ๆ เช่น ในต้นหนชลธิ ที่พยายามเปลี่ยนให้แมน แสดงออกให้แมน มันก็ค่อนข้างเป็นอะไร ที่เชื่อมโยงกับสิ่งที่เขาเรียกว่า Conversion Therapy เหมือนมันคือการบำบัด ที่คนบอกว่ามันคือการ พยายามเปลี่ยนแปลงเพศสภาพของคน ๆ หนึ่ง ซึ่งจริง ๆ แล้วถ้าทางประวัติศาสตร์มันก็เป็นสิ่งที่มันก็ เคยมีวิธีการทำที่รุนแรงมาก เช่น การช็อตไฟฟ้า หรือว่าการทำร้ายร่างกาย อะไรอย่างนี้ แต่ว่า เรา รู้สึกว่าอันนี้น่าอาจจะไม่ได้เป็นรูปแบบนั้น แต่วามันก็เป็นในเชิงการที่พยายามจะเปลี่ยนคน ๆ หนึ่ง หรือว่าขึ้นใจคน ๆ หนึ่งให้กลายเป็นสิ่งที่เขาไม่ได้เป็น แล้วเขาก็ น้ำท่วมปาก พูดอะไรไม่ได้ ซึ่งรูปแบบ การทำอย่างนี้ การที่จะบอกให้คน ๆ หนึ่งต้อง Man up ต้องเป็นผู้ชายมากกว่านี้ เรารู้ว่ามันส่งผลต่อ ผู้ชายหลายคนมาก ไม่ใช่แค่เกย์ อาจจะเป็นผู้ชาย Straight เองด้วยซ้ำ แล้วเรารู้สึกว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ มันโบราณมาก มันผลิตซ้ำมานานแล้วตั้งแต่สมัยพ่อแม่เรา เพราะว่าพ่อ ๆ แม่ ๆ หลายคนมันก็จะมีความรู้สึกว่าคุณชายก็ต้องแมน ซึ่งเรารู้สึกว่ามันเป็นมานานมาก แล้วมันก็มาจากสื่อที่พูดอย่างนี้ ประเด็นว่าเล่นมุกในเชิงคนนี้ดู Feminine ต้องโดนแซว ต้องพยายามทำให้แมนขึ้น คล้าย ๆ กับเรื่อง ต้นหนชลธิ ซึ่งเราคิดว่ามันส่งผลจริงกับคนที่ไม่ได้แสดงออกตามชนบเพศแบบที่สังคมบอกให้เป็น แล้ว มันก็จะกีดกันความเป็นตัวของตัวเองของหลาย ๆ คนออกไป กีดกันความหลากหลายและ Possibility อื่น ๆ ในการแสดงออกของคนออกไปค่อนข้างมาก ซึ่งเรารู้สึกว่ามันส่งผลไปถึงว่า มันทำให้คน ๆ หนึ่งไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้เลยในชีวิตนั้น” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

นอกจากนั้นก็ยังมีการมีเรื่องมาตรฐานความงาม (Beauty Standard¹⁹) ที่แฝงตัวอยู่ในซีรีส์วาย ซึ่งค่อนข้างกระทบต่อบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริง ที่จะต้องถูกคาดหวังว่าจะต้องมีรูปร่าง หน้าตา ภาพลักษณ์ที่หล่อ สวย ตามมาตรฐานความงาม ถึงจะได้รับการยอมรับและมีที่ยืนในสังคม ส่วนผู้ที่ ไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าวกลับไม่ได้รับความสนใจหรือถูกกีดกัน ซึ่งตามมาด้วยปัญหาการ เลือกรูปแบบชีวิตที่ผิด

“ยิ่งเรื่อง Beauty Standard ก็ชัดเจนมากกว่า บางที LGBT ในชีวิตจริงก็ไม่ได้สวยหล่อทุกคน แล้วก็น้ำตาธรรมดากดตักกัน แต่พอเป็นซีรีส์วายปุ๊บ มันเลยทำให้สาววายเข้าใจว่า เป็นเกย์ต้อง หน้าตาดีเท่านั้น เขาถึงจะยอมรับได้ เพราะมันเคยมีเหมือนกันที่ตอนนั้นคนทำเรื่องสิทธิสมรสเท่า เทียมนี้แหละ แล้วที่เขาไปจับกันในสภา แล้วมันก็จะเจอสาววายบอกว่า ถ้าคุณนั้นหน้าตาดีกว่านี้จะดู ดีกว่านี้ ซึ่งก็แบบ มันเกี่ยวอะไรกับเรื่องหน้าตา เขามาเรียกร้องเรื่องสิทธิแท้ ๆ มันเลยมีปัญหาที่ กระทบกับคนที่ เป็น LGBT ในชีวิตจริงเยอะมาก” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

¹⁹ “Beauty Standard” หรือมาตรฐานความงาม หมายถึง คุณค่าความงามที่ถูกกำหนดขึ้นจากสังคมใดสังคมหนึ่ง เช่น ตาโต จมูกโด่ง ผิวขาว ขาเรียว หุ่นเพรียว เป็นต้น ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นความสวยงามอย่างอุดมคติ (ทิพากร์ เส้นเกษ, 2022)

จากการที่ตัวละครเอกของเรื่องมักจะมีรูปร่างหน้าตาชวนมองหรือเรียกได้ว่ามีรูปลักษณ์ที่ตรงตามมาตรฐานความงาม หรือจะต้องมีบุคลิก ลักษณะนิสัยที่เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศนั้น สาเหตุหลัก ๆ ที่ปฏิเสธไม่ได้เลยก็เป็นเพราะว่าการสร้างสรรค์ผลงานนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการตอบสนองความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค เพื่อหวังที่จะสร้างรายได้มหาศาลเข้าสู่อุตสาหกรรม (อีพิสิฐ มหानीรานนท์, 2565) โดยละเอียดที่จะคำนึงถึงความหลากหลายในโลกความเป็นจริง จนหลาย ๆ ครั้ง ก็เป็นการผลักผู้ที่มีความแตกต่างให้กลายเป็นอื่นไปหรือไม่ได้รับการยอมรับ

4) เรื่องสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลเพศหลากหลายถูกละเลย

ซีรีส์วายมักจะไม่ค่อยมีการกล่าวถึงเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายนัก นั่นยิ่งทำให้สังคมหรือแม้แต่คนในชุมชนเพศหลากหลายเอง ไม่ทราบถึงสิทธิที่พวกเขาควรจะได้รับ การเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ก็อาจไม่ได้รับความสนใจหรือปัญหานั้น ๆ ก็อาจไม่ถูกใส่ใจที่จะแก้ไขอย่างจริงจัง จนทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการบางอย่างได้ ซึ่งนับว่าเป็นการสนับสนุนให้ความไม่เท่าเทียมนั้นมีอยู่ต่อไป หรืออนุญาตให้ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเกิดขึ้นในสังคมได้อย่างชอบธรรม

“เอาจริง ๆ คือเรารู้สึกว่าจะมี Complain (การแสดงความไม่พอใจ) หลายอย่างมากว่า ซีรีส์วายมันไม่ได้ทำมาเพื่อสนับสนุนสิทธิของ LGBT ด้วยซ้ำ เพราะหลาย ๆ ครั้งเรารู้สึกว่าซีรีส์วายมันจะพยายามเลี่ยงไม่พูดถึงสิทธิของ LGBT เขาก็จะทำแบบว่า สิทธิคืออะไร ฉันไม่รู้จักสิทธิอะไรเลย เขาจะพยายามทำให้มันเป็นผู้ชายสองคนที่บังเอิญมารักกัน แล้วก็ชอบบอกว่า ฉันไม่ได้เป็นเกย์ ฉันชอบนายแค่คนเดียว ซึ่งก็แบบว่า อะไร สิ่งนี้ทำเพื่ออะไร เพราะเอาจริง ๆ คือเรารู้สึกว่า ซีรีส์วายบางครั้งมันพยายามทำให้ผู้ชายที่อยู่ในซีรีส์วายยังเป็นผู้ชาย Straight ธรรมดา ที่บังเอิญมาชอบผู้ชาย เขาไม่ยอมรับความเป็น LGBT ของตัวเองด้วยซ้ำ คือตัวละครมันไม่ได้บอกมาว่า นี่กูเป็น LGBT แล้ว เพราะว่ากูชอบผู้ชาย เขาก็ยังบอกว่า ไม่ กูเป็นผู้ชาย Straight ธรรมดาแต่บังเอิญมาชอบผู้ชายอีกคนนึง ซึ่งมัน Straight ตรงไหน

แล้วมันก็จะทำให้แฟนคลับ สาววายต่าง ๆ นานา ก็จะละเลยเรื่องสิทธิไปด้วยเหมือนกัน เขาก็จะมองว่าสิทธิมันไม่ได้จำเป็น เพราะเขาเห็นจากในซีรีส์วายอะไรอย่างเนี่ย ที่คนในซีรีส์วายสามารถมีความรัก แล้วก็มีความสุขต่อกันได้โดยที่มันมองข้ามไปว่า แล้วถ้าแกจะมาทำยังไง ป่วยขึ้นมาทำยังไง ไม่ได้อะไรเลยจากการคบกันเป็นชาติหนึ่ง ทำยังไง เพราะว่าเอาจริง ๆ ตอนแรกเรื่องสมรสเท่าเทียม มันก็จะมีสาววายหลายคนออกมาบอกว่าทำไมต้องมี กลายเป็นสาววายมา Anti สมรสเท่าเทียม ซึ่งก็แบบ ยังไงนะ คืออะไร มันไม่ควรจะเป็นแบบนี้รีเปล่า” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

เช่นเดียวกับที่พัชญ์สิตา ไพบูลย์ศิริ สื่อมวลชนผู้ซึ่งเป็นคนข้ามเพศ ได้กล่าวถึงประเด็นการนำเสนอเรื่องความหลากหลายทางเพศของสื่อมวลชนเอาไว้ว่า นับเป็นเรื่องดี ที่ปัจจุบันนี้สื่อสนใจที่จะนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศมากขึ้น แต่การถ่ายทอดประเด็นสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายนั้น กลับยังมีไม่มากพอ (ปวรพล รุ่งรจนา, 2022) ซึ่งในหลาย ๆ ครั้งก็ทำให้คนในสังคมมองข้ามปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลกลุ่มนี้ หรือไม่นำไปสู่การเรียกร้องให้เกิดความเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ตัวอย่างเช่น เรื่องการสมรส ซึ่งจะมีผลต่อการอุ้มบุญ แต่ในเรื่องต้นหนชลธีนั้น กลับถ่ายทอดถึงการอุ้มบุญโดยทำให้ดูเหมือนเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ง่าย ๆ ทั้งที่ในความเป็นจริงนั้น ตามกฎหมายไทยผู้ที่ขอให้หญิงอื่นตั้งครรภ์แทนได้จะต้องเป็นคู่สมรส (สามี-ภรรยา) ที่มีการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย (ปาริชาติ ม่วงศิริ, 2022) และปัจจุบันคู่รักเพศเดียวกันยังไม่สามารถจดทะเบียนสมรสกันได้เนื่องจากกฎหมายไม่รองรับ กรณีตัวอย่างในซีรีส์ นอกจากจะสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหรือไม่ถูกต้องแล้ว ยังอาจทำให้ผู้ชมหลาย ๆ คนมองข้ามความสำคัญในเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายที่ยังไม่ได้รับอย่างเท่าเทียมอีกด้วย

ดังนั้น ถ้าหากต้องการให้สังคมเกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สื่อก็ควรจะต้องใส่ใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศและประเด็นด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายให้มากขึ้น มองให้ลึกถึงไปถึงรากของประเด็นปัญหานั้น ๆ เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างลงลึกในรายละเอียด ไม่ใช่เพียงแค่ผิวเผิน อีกทั้งสื่อควรจะต้องพิจารณาด้วยว่าประเด็นปัญหาหรือความรุนแรงในรูปแบบใดที่นำเสนอแล้วจะเป็นผลดีหรือเกิดประโยชน์ต่อสังคม (ปวรพล รุ่งรจนา, 2022) เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว ก็อาจเป็นเพียงการผลิตซ้ำอคติหรือความรุนแรงที่มีต่อคนกลุ่มนี้ยิ่งกว่าเดิมก็เป็น

5.2 แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วายที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

5.2.1 การนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายในสื่อไทย

ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามเกี่ยวกับเรื่องการนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายในสื่อไทยว่าเป็นอย่างไร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศและผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย มีความเห็นต่อประเด็นนี้ว่า แม้ว่าสื่อไทยจะมี

การนำเสนอเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายมากขึ้น ซึ่งก็มาพร้อมกับฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่มากขึ้นด้วย แต่เมื่อพิจารณาจากตัวเนื้อหาแล้ว พบว่ายังไม่พัฒนาไปจากในอดีตมากนัก

“ณ ปัจจุบันในสื่อไทยเองมีการเผยแพร่หรือว่ามีภาพปรากฏในเชิงปริมาณ พุดในเชิงปริมาณก่อน มากขึ้น เราจะเห็นจากปริมาณซีรีส์วาย ภาพยนตร์ต่าง ๆ ที่มีบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเพิ่มมากขึ้น ถ้าเปรียบเทียบกับจากในอดีต แต่การเพิ่มขึ้นในเชิงปริมาณไม่ได้สัมพันธ์กับเรื่องคุณภาพนะ เพราะเรื่องของคุณภาพ เรื่อง Content เรื่องเนื้อหา อย่างที่เราพูดกันไป มันก็ยิ่งผลิตซ้ำความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอยู่นะ แล้วมันยังตอกย้ำและตีตรา ทำให้เกิดความคิด ความเชื่อที่เป็นอคติทางเพศสภาพ และนำไปสู่เรื่องของการเลือกปฏิบัติอยู่ ซึ่งไม่แตกต่างจากในอดีตเลย แต่มันแค่มีการเผยแพร่ มันมีแพลตฟอร์มในการเข้าถึงต่าง ๆ มากมาย มีปริมาณที่มากขึ้น มีช่องทางเข้าถึงที่ง่ายขึ้น แต่เนื้อหายังผลิตซ้ำเหมือนเดิม” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“คือเราว่ามันยังไม่ได้ก้าวไปไหนมาก คือบทเกย์จะมีอยู่แค่ 2 แบบคือ แบบ Sexual กับแบบตลก เรายังไม่ได้เห็นภาพของเกย์ที่เป็นมนุษย์ปกติบ้างในสื่อ ซึ่งเมื่อนอกเขาก็พยายามที่จะสร้างสิ่งนี้ เช่น อยู่ดี ๆ ตัวละครมัน Come Out ว่าเป็นเกย์หรือ LGBT โดยที่ไม่ได้มีสัญญาณมาก่อน แล้วก็มันก็จะโดนโจมตีจากคนที่ต่อต้าน อาจจะต่อต้านเรื่อง Diversity (ความหลากหลาย) หรือว่าก็บอกว่ายัดเยียด ไม่เห็นมี Sign มาก่อนเลยว่าคนนี้เป็นเกย์หรือไม่เป็นเกย์ ทั้ง ๆ ที่คนที่เป็นเกย์ หรือเป็นไบ มันก็ใช้ชีวิตกันแบบปกติได้ โดยไม่ต้องแสดงออกออกมาว่าเป็นหรือไม่เป็น

ทีนี้เราก็คิดว่าภาพของสังคมไทยมันยังไม่ไปถึงจุดนั้นด้วยซ้ำ ถ้าสมมติว่าในซีรีส์วายมันก็ยัง Sexualize ประมาณนึง หรือว่าถ้ามันนอกซีรีส์วายมันก็ต้องแบบว่า คนที่มันจะเป็นเกย์ มันก็ต้องมีความเหมือนเป็นตัวตลกของเรื่อง หรือกระทั่งในซีรีส์วาย เราก็จำได้ว่าบางเรื่อง ในคู่ที่ไม่ใช่คู่หลักก็ยังเป็นตัวละครที่เป็น Effeminate²⁰ เกย์ ที่ไม่ได้เป็นคู่หลักก็จะต้องเป็นตัวตลกของเรื่อง เหมือนจะเรื่องคู่กัน (เพราะเราคู่กัน) ไข่ม้อย ที่ลุดท้ายคนนี้เป็นคนที่ถูกกีดกันออกไปจากความสัมพันธ์ หรือว่าออกไปจากคนนี้ ซึ่ง มันก็ยิ่งผลิตซ้ำ มันเป็นการบูชา Masculinity คนที่ Masculine มากมันก็จะมีโอกาสมากกว่าในสังคม Patriarchy แบบชัด ๆ ในขณะที่เกย์ Effeminate ก็จะถูกกีดกันออกจากพื้นที่เป็นได้แค่ตัวตลก

สิ่งที่มันต่างออกไป ที่เราเห็นว่ามันมีพัฒนาการคือว่า หน้าตาเปลี่ยนเฉย ๆ คือหมายถึงว่า แต่ก่อน Character (บทบาท) ของเกย์ที่จะเป็นตัวตลกมันต้องมี Type ของความเป็นตัวตลก หมายถึงว่า อาจจะอ้วน ดำ อาจจะหน้าตาไม่ดี แต่ว่าปัจจุบันเราก็เห็นว่า โอเค มันก็มีการใช้คนที่หน้าตาเปลี่ยนไปในทางที่หน้าตาดีขึ้น แต่ยัง Character เหมือนเดิม เราก็คิดว่า มันก็ไม่ได้เป็นพัฒนาการที่ดีนัก มันก็ยิ่งทำให้พื้นที่ของอะไรอย่างนี้น้อยลงเรื่อย ๆ แล้วเราก็ยังเห็นว่าการมีซีรีส์วายมันก็ทำให้ภาพ

²⁰ “Effeminate” หมายถึง ซึ่งมีลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิง หรือมีความอ่อนแอ ดุงตั้ง (กฤตพล สุธีภัทรกุล, 2563)

ของเกย์มันขยายขึ้น จากเดิมที่มันเป็นตัวตลกอย่างเดียว แต่ในขณะเดียวกันมันจะเป็นภาพที่ขยายขึ้น แต่มันเป็นภาพเดียว ที่มันผลิตซ้ำ

ในขณะเดียวกัน เราารู้สึกว่าในสมัยก่อน สื่อที่มันพูดถึงเกย์หรือว่าทรานส์จริง ๆ แล้วมันหลากหลายกว่านี้ เราไม่แน่ใจเหมือนกันนะ มันแปลกมากเลย เช่น มันมีฟุตบอลไข่ม้อย แต่วะเตเต็นระเบิด ซึ่งมันก็กำลังผลิตซ้ำบางอย่าง แต่ว่า Content มันอีกแบบนึง หรือว่าสตรีเหล็ก มันก็เป็น Content ที่ไม่ใช่ซีรีส์วายด้วย มันก็เกย์ มันก็ทรานส์ตรง ๆ เลย เราว่า Content มันก็หลากหลายกว่า แต่คือเราคิดว่าทุกวันนี้การที่ซีรีส์วายมันเข้ามา มันก็ Disrupt (ทำให้เสียระบบ) วงการสื่อที่มันเป็นสื่อบันเทิงเยอะมากเหมือนกัน คือมันทำให้ภาพของเกย์มันมีมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันมันก็ทำให้ทุกคนผลิตเงินจากมัน โดยที่ไม่ได้สนใจว่า Content มันเป็นแบบไหน เราว่าทิศทางตอนนี้คือมันก็มีความพยายามที่จะทำให้ซีรีส์วายมันมีภาวะแบบขับเคลื่อนสังคมมากขึ้น แต่ว่าสุดท้ายแล้ว ถ้ามันยังตกอยู่ภายใต้วงวนของการที่คิดว่าต้องมียังอย่างนั้น อย่างนั้น ถึงจะขายได้ เราว่าอันนี้อันตราย เราไม่เห็น Possibility (ความเป็นไปได้) ใหม่ ๆ คือเหมือนซีรีส์วาย เมื่อมันขายได้ด้วย Type แบบนี้มันทำให้ Possibility ที่มันกว้างกว่านี้มันไม่มี ยังไม่ค่อยเห็นอนาคตเท่าไร” - คุณ D (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2565)

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ถูกนำเสนอ ก็จะเป็นความรุนแรงที่อยู่ในรูปแบบเดิม ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิ่งที่กลุ่มบุคคลเพศหลากหลายจะต้องเผชิญ หรือการสร้างภาพจำหรือภาพลักษณ์เชิงลบให้แก่กลุ่มคนเหล่านี้

“เราคิดว่ามันก็มีคนที่พยายามทำเรื่องความรุนแรงมากขึ้น คือมันเห็นได้ชัดขึ้นว่า โอเค มีคนที่พยายามทำให้เห็นว่า คนที่เป็น LGBT มันต้องเจอความรุนแรงอะไรบ้าง แต่เราคิดว่ามันก็เป็นการทำออกมาแปลก ๆ มันมีจุดมุ่งหมายที่แปลก ๆ ในซีรีส์วายที่ทำ ก็คือ ทำออกมาเพื่อให้เห็นว่า แล้วสุดท้ายเขาก็ไปรักกันเอง ซึ่งมันก็เป็นจุดประสงค์ที่แปลกมากในการจะทำเรื่องนี้ออกมา เพราะสุดท้ายพอเขาไปรักกันเองแล้วมันก็ได้ Address (ชี้ให้เห็น) เรื่องความรุนแรงที่เขากระทำกันในคู่ของเขา สุดท้ายแล้วความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในความสัมพันธ์นั้นมันก็โดนมองข้ามไป ไม่ได้มีการแก้ปัญหาอะไรขึ้นมา ไม่ได้มีการพูดออกมาว่า สิ่งนี้มันไม่โอเคนะ เพราะว่า Plot เรื่องมันก็จะทำให้กลายเป็นว่านี่ไง เขากำลังขายโมเมนต์ให้แฟนคลับกันอยู่ ซึ่งแฟนคลับก็เอาไปชอบกันต่อ ซึ่งแปลกที่ว่าทำไมแฟนคลับมันชอบกัน

หรือบางทีมันก็จะนำเสนอแต่ความรุนแรงในรูปแบบเดิม ๆ ด้วย แบบนี้นี่ไง ฉันทเกลียดเกย์ ฉันทเกลียดโดนเกย์แกล้ง แล้วฉันทก็รักเกย์ หรือบางทีก็เป็นความรุนแรงแบบเดิม ๆ ที่แบบ ก็โดนชื่นใจ ที่แบบก็ทำออกมาแปลก ๆ โดนคำถามซึ่งก็เป็นเรื่องของคนในชีวิตจริงเขาถามกันหรือ อย่างฉากสุดท้ายที่ไปคาดคั้นถาม แล้วก็ทำอะไรต่อ อย่างนี้ คนในชีวิตจริงเขาถามกันหรือ เขาทำกันจริง ๆ หรือ มันไม่

น่าทำรีเพลานะ เราคิดว่ามันมีความรุนแรงในรูปแบบอื่น ๆ ที่ทำออกมาแล้วมันจะได้สาระมากกว่านี้ คือมันสามารถทำให้มีสาระมากกว่านี้ได้ คือต่อให้เป็นแบบ ทำให้เป็นฉากเดิมอย่างที่เขามา มันก็สามารถทำให้มันมีสาระมากกว่านี้ได้ เราสามารถทำให้บทมัน Address ไปเลยก็ได้ว่าการกระทำนี้มันไม่โอเคนะ มันไม่ควรจะทำแบบนี้กับใครก็ตาม มันสามารถเขียนไปในบทได้ แต่บทส่วนใหญ่ก็คงไม่เขียน เขาก็จะมองข้ามมันไปเลย แล้วก็ทำให้มันเป็นเรื่องเฮฮา เรื่องสนุกสนาน หรือเป็นฉากตลก ๆ ไป มันก็เลยกลายเป็นว่าพอดู คนดูก็เข้าใจว่า ก็นี่ไง เขาก็แค่เล่นกันขำ ๆ หรือการกระทำแบบนี้มันเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ รับผิดชอบ แล้วคนที่โดนกระทำเขาจะยอมให้อภัย ซึ่งในชีวิตจริง ถ้าเกิดคุณไปทำแบบนี้จริง ๆ เขาอาจจะไม่ให้อภัยคุณอีกเลยก็ได้ เขาอาจจะเกลียดคุณไปเลย หรือเขาอาจจะทำความรุนแรงตอบกลับมาก็ได้” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

ที่สำคัญคือความรุนแรงเหล่านี้ก็ยังคงถูกถ่ายทอดออกมาให้ดูดีเกินจริงหรือทำออกมาให้ดูเป็นเรื่องขำขันเท่านั้น ซึ่งนั่นทำให้ขาดการตระหนักถึงผลกระทบจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นหรือปัญหาดังกล่าวก็จะไม่ได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง ไม่มีการคิดหาวิธีแก้ไข ความรุนแรงนั้นก็ยังคงมีอยู่ต่อไปและยังถูกผลิตซ้ำไปเรื่อย ๆ

“มันมักจะนำเสนอออกมาในรูปแบบของการถูก Romanticize พอมันถูก Romanticize ที่นี้คนก็ไม่ Take It Serious (จริงจัง) ใจ คนก็มองว่ามันยังดีดี เชื่อปะผู้ชายบางคนเวลาเวลาลวนลามกะเทย เขาถือว่าเขามีบุญคุณต่อกะเทยเหล่านั้นนะที่ได้ลวนลาม คือฉันทันทีมากกว่ามันเป็นแบบนี้ได้ยังไง แล้วก็เมืองไทยเป็นเมืองแปลกอย่างนึงคือ เวลาเราทำเรื่อง GBV คือเมืองไทยเป็นประเทศที่เราผูกติดกับสุภาพสตรีว่า น้ำซุ่นไว้น้ำใสไว้นอก เพราะฉะนั้น การที่จะ Discuss (ถกเถียงหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น) ปัญหาตรงนี้มันเกิดขึ้นยากมาก

คนไทยเวลาที่มันมีเรื่องแย ๆ เกิดขึ้นปุ๊บ ลือ ถ้าเป็นลือสมัยก่อนเรามักจะพลิกให้เรื่องแย ๆ กลายเป็นเรื่องขำขันหรือไม่ก็เป็นเรื่องที่โรแมนติก เคยพูดเรื่องสวรรค์เบี่ยง แล้วก็พูดบ่อยมากกว่าสวรรค์เบี่ยงเกิดการข่มขืนขึ้นแบบสนั่นหวั่นไหว ถ้าชีวิตจริง Creepy (น่ากลัวหรือน่าขยะแขยง) มากนะ ผู้ชายจับผู้หญิงไปข่มขืนในเกาะ เพื่อแก้แค้น ฟังยังไงก็น่ากลัว แต่ว่าละครไทยทำไม เอามาทำให้เป็นเรื่องสวีทวิ๊ววิ๊ว ละสองคนก็รักกัน จริง ๆ เรื่องพวกนี้ เวลาเอามาทำงานในเชิงของการวิเคราะห์ต่อ มันแสดงให้เห็นหลายอย่างมากเลยนะ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ Stockholm Syndrome (คือการที่เหยื่อเห็นใจ แล้วก็หลงรักคนที่เป็ Predator ผู้ล่าหรือคนที่เป็คนมากักขังตัวเอง) เรามองว่าพอ Nature (อุปนิสัย) ของคนไทยคือการไม่ Discuss ปัญหาตรง ๆ มันเลยส่งผลกระทบต่อมาถึงสื่อ สื่อเลยพยายามทำให้ทุกอย่างตลก แล้วสื่อก็ทำให้กลายเป็นเรื่องโรแมนติกในท้ายที่สุด ปัญหาพอมันสะท้อนขึ้นมาในภาพความเป็นจริง คนมันก็จำเอาวิธีการแบบสื่อมาว่า เฮ้ย เราก็ Romanticize ทั้งหมดไปเลยสิ จบ” - คุณปณิต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

ถึงแม้สื่อในปัจจุบันจะมีความพยายามในการจะพูดถึงประเด็นเรื่องความรุนแรงอย่างตรงไปตรงมามากขึ้น แต่ก็ยังเป็นเพียงแค่การพูดถึงอย่างผิวเผินเท่านั้น สื่อยังคงขาดความรู้ ความเข้าใจ และการตระหนกอย่างจริงจัง กล่าวคือซีรีส์วายบางเรื่องเลือกที่จะนำเสนอฉากที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพขึ้นมา แต่กลับไม่ได้มีการนำเสนอถึงผลกระทบจากความรุนแรง การแก้ไข เยียวยา หรือกระทั่งไม่ได้ชี้ไปถึงต้นตอของปัญหา ทั้งในระดับโครงสร้างและระดับวัฒนธรรม เพื่อจะที่สร้างความตระหนักให้สังคม

“คือช่วงหลัง ๆ เราเห็นบ่อยนะว่าคนก็พยายามจะเรียกร้องให้สื่อมีจริยธรรมในการผลิตสื่อมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพวกละคร พวก Rape Scene ต่าง ๆ ฉากข่มขืนอะไรอย่างนี้ใช้มัย ที่นี้เรารู้สึกว่า คนที่เขาเสพลือ เสพละคร ซีรีส์ แล้วก็ผู้ผลิตหลาย ๆ คนเขาก็มีข้ออ้างว่า มันก็ทำออกมาเพื่อความบันเทิง เพื่อนั่นเพื่อนี่ แต่ว่า โอเค หลาย ๆ สื่อเขาก็มีความพยายามที่จะจับมาใส่บ้างว่า เนี่ยมันมีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอยู่ หรือว่าที่เขาเรียกกันว่า PC (Political Correctness²¹) ใช้มัยแบบพยายามที่จะ PC มากขึ้น แต่ว่า เราก็อึดใจกับความพยายามที่จะแสดงออกมาว่า มันมีนะ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นบนฐานเพศสภาพ แล้วมันมีคนที่จะต้องเผชิญกับสิ่งนี้ เจ็บปวดกับสิ่งนี้อยู่จริง ๆ แต่ว่า บางที หลาย ๆ ครั้งที่เราเห็น มันเหมือนทำขึ้นมาเพราะว่า โดนด่าเยอะ ก็เลยทำให้เขาชะง่อน หรือว่าทำแบบไม่ค่อยเข้าใจจริง ๆ ขนาดนั้น แล้วก็สื่อออกมาบางที่เราแทบจะจับไม่ได้เลยด้วยซ้ำว่า คือถ้าเราไม่ได้ตั้งใจดูหรือเราไม่ได้เปิดที่จะทำความเข้าใจว่า อันนี้คือความรุนแรงนะ เราก็อาจจะปล่อยผ่านมันไปได้ง่าย ๆ เพราะว่ามันเป็นสิ่งที่เราเจออยู่แล้วในทุก ๆ วัน เราถูกทำให้ชินกับมันอยู่แล้ว เราไม่รู้ด้วยซ้ำว่าอันนี้เป็นความรุนแรงด้วยหรือ” - คุณ E (สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2565)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากความเห็นเหล่านี้ สามารถกล่าวได้ว่าซีรีส์วายไทยยังคงมีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นฉากการใช้กำลังทางร่างกายในการทำร้าย การใช้วาจาด่าทอ เหยียดหยามหรือล้อเลียน กระทั่งการคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศ แต่ในหลาย ๆ ฉากที่เป็นความรุนแรง กลับถูกถ่ายทอดออกมาอย่างผิวเผิน ขาดความตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และบางฉากก็ถูกนำเสนอออกมาในเชิงโรแมนติไซส์หรือทำให้ความรุนแรงนั้นกลายเป็นเรื่องปกติ อย่างเช่น ฉากลับหลัง ฉากบังคับหรือจับจูบ ซึ่งเป็นการส่งต่อความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องนัก อันนำมาซึ่งเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากผู้คนจำนวนมากที่ได้รับชม (สิทธิศักดิ์ บุญมั่น, 2564) เช่นเดียวกับที่มีการวิจารณ์ละคร ซีรีส์ชายหญิงที่เผยแพร่เนื้อหาความรุนแรง

²¹ “Political Correctness” หมายถึง ทักษะคิดหรือพฤติกรรมกรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาหรือการกระทำที่จะไม่ก่อให้เกิดการความรู้สึกว่าเป็นการเหยียดเพศ เชื้อชาติ สีผิว รูปลักษณ์ หรือศาสนา (Bertlitz, 2021)

5.2.2 แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

เนื่องจากการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายของซีรีส์วายนั้น สามารถส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายได้โดยตรง รวมถึงส่งผลกระทบต่อความเข้าใจของผู้ที่ได้รับชมดังที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นไว้ข้างต้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงแนวทางการนำเสนอของสื่อ ว่าควรจะนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับบุคคลกลุ่มดังกล่าวออกมาอย่างไร หรือควรคำนึงถึงสิ่งใดเป็นสำคัญ จึงจะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาเหล่านี้ออกมาได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ เพื่อที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย และไม่ส่งต่อความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือสร้างความรุนแรงเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังได้สอบถามไปถึงความคาดหวังที่มีต่อสื่อไทย ในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลาย ว่าต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่สื่อจะสามารถถ่ายทอดเรื่องราวหรือเนื้อหาดังกล่าวออกมาได้อย่างมีความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลเพศหลากหลาย และนำเสนอออกมาได้อย่างมีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างก็ได้มีการเสนอแนะถึงแนวทางต่าง ๆ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้คือ

1) การสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายควรจะมี ความหลากหลายมากขึ้น อาทิ ด้านตัวละคร ด้านเนื้อหา

แม้ว่าปัจจุบันจะมีสื่อที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายมากขึ้น แต่จะเห็นได้ชัดเจนว่ามีเพียงไม่กี่อัตลักษณ์ในกลุ่มความหลากหลายทางเพศเท่านั้นที่ถูกยกมานำเสนอ อย่างเช่น เกย์ ซึ่งเป็นตัวละครเอกในซีรีส์วาย หรือหญิงข้ามเพศ ที่มีจะได้มีบทบาทเป็นตัวละครสมทบในละครหรือซีรีส์ จากการสำรวจสัดส่วนตัวละครที่อยู่ในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ ในสื่ออย่างภาพยนตร์ ละครหรือซีรีส์ของไทย ในช่วงปี ค.ศ.2000-2019 โดย The Visual ผลการสำรวจพบว่าในละครไทย ตัวละครเกย์ครองพื้นที่ถึงร้อยละ 77.88 รองลงมาเป็นตัวละครทรานส์เจนเดอร์ ร้อยละ 10.10 จากนั้นเป็นตัวละครเลสเบียนและไบเซ็กชวล ลดหลั่นกันไปตามลำดับ ส่วนซีรีส์ทาง Line TV พบว่าสัดส่วนของตัวละครเกย์มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.52 รองลงมาเป็นตัวละครเลสเบียนและไบเซ็กชวล ปริมาณเท่า ๆ กัน อยู่ที่ร้อยละ 4.76 และทรานส์เจนเดอร์ ร้อยละ 0.95 จึงกล่าวได้ว่า ในความหลากหลายที่ผู้ชมได้รับรู้จากสื่อเหล่านั้น แท้จริงแล้วไม่อาจสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายได้อย่างครอบคลุมและครบถ้วน (The Visual, 2021)

สำหรับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ที่เรียกได้ว่าเป็นกลุ่มคนชายขอบในสังคม การมีภาพตัวแทนบนสื่อเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เนื่องจากการมีภาพตัวแทนนี้ ส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ กล่าวคือ หากอัตลักษณ์ทางเพศใดที่ไม่มีภาพตัวแทนในสื่อหรือมีภาพตัวแทนในสื่อ น้อย ผู้ที่มีอัตลักษณ์เช่นนั้นมักจะต้องประสบกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพมากกว่า ดังคำสัมภาษณ์ที่คุณปณต ศรีนวล ได้ให้ไว้เพิ่มเติมว่า

“หลายงานวิจัยชี้ชัดว่า เพศที่ไม่มี Media Representation (ภาพตัวแทนบนสื่อ) มักจะโดน GBV มากที่สุด เพราะฉะนั้น หมายความว่าสิ่งที่สังคมหรือแม้แต่ตัวพวกเราเองที่ทำสื่อ ก็คิดว่าเราจะทำยังไงให้มันมี Media Representation ของคนในหลาย ๆ อัตลักษณ์ อัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เคยถูกฉายมาก่อน เกิดขึ้นได้ใน Media เพราะว่ายิ่งมันไม่มี Media Representation โอกาสที่ GBV จะเกิดกับคนกลุ่มนี้ก็จะเยอะขึ้น หลาย ๆ งานสำรวจจะพบว่า Non-binary, Transgender ที่เป็น Non-binary โอกาสที่จะโดน GBV สูงมาก ถ้าสมมติว่าไม่ใช่ Trans ที่เป็น Non-binary ที่เค้าเรียกว่า Androgynous ก็จะเป็น Transgender Man ผู้ชายข้ามเพศก็โดนหนัก เราชอบคิดใหม่มั้ยว่าผู้หญิงข้ามเพศต้องโดนหนักกว่าแน่เลย แต่อันนี้พูดจริงนะคะ อย่างน้อย ๆ ต้องอย่าลืมนะว่าผู้หญิงข้ามเพศมี Visibility (การมองเห็นได้) มากกว่าผู้ชายข้ามเพศนะ ในสังคมไม่ว่าจะสังคมไหนก็ตาม เองง่าย ๆ สังคมไทยคุ้นชินกับกะเทยมากกว่าผู้ชายข้ามเพศ เราเห็น Miss Tiffany เห็น Miss Alcazar เห็น Miss Trans International เต็มไปหมด แต่เราเห็น Mister Trans คือน้อยมาก เพราะฉะนั้น อย่างที่บอก พอ Visibility ของผู้ชายข้ามเพศในสังคมไทยน้อย GBV ที่มัน Attack ไปทางตัวเค้านั้นก็เยอะมากขึ้นเหมือนกัน สิ่งแบบนี้แปรผกผันกัน” – คุณปณต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

อีกทั้งเนื้อหาของสื่อที่นำเสนอเรื่องราวของบุคคลเพศหลากหลายนั้น โดยเฉพาะซีรีส์วาย ยังคงวนเวียนอยู่แค่เรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ความสัมพันธ์ ซึ่งการนำเสนอชีวิตในด้านเดียวของกลุ่มคนเหล่านี้ อาจส่งผลต่อความเข้าใจของผู้ที่ได้รับชมหรือคนในสังคม อันจะนำไปสู่ความคิด ความเชื่อที่เป็นอคติต่อบุคคลเพศหลากหลายได้

กลุ่มตัวอย่างจึงมีความเห็นว่า ผู้ผลิตสื่อควรจะมีการพัฒนาสื่อให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยความหลากหลายนี้หมายรวมทั้งในแง่ของตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นด้านตัวตนของตัวละคร ที่คาดหวังว่าจะมีการนำเสนอถึงอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ ซึ่งอาจจะยังไม่ค่อยมีพื้นที่บนสื่อ เพื่อให้ผู้ชมได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความหลากหลายทางเพศมากยิ่งขึ้น

“เอาจริง ๆ เราคิดว่าส่วนหนึ่งที่อาจจะทำได้ ที่เขาอาจจะเริ่มเปลี่ยนแปลงได้ง่ายที่สุด คือเราอยากเห็นความหลากหลายมากกว่านี้ คือเรารู้สึกว่าในซีรีส์วายมันไม่มีความหลากหลายอะไรเลย คือมันก็มีแค่ผู้ชายสองคนที่รักกัน แค่นั้นแล้วก็จบไป ทั้ง ๆ ที่การเป็น LGBT จริง ๆ มันสามารถมีความ

หลากหลายได้มากกว่านี้มาก มันสามารถมีประสบการณ์ที่หลากหลายกว่านี้ก็ได้ หรือให้มันมีตัวละครที่หลากหลายกว่านี้ คือมี Representation ของเพศอื่น ๆ ที่หลากหลายกว่านี้” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

ด้านรูปลักษณะภายนอกของตัวละคร ที่อาจจะไม่จำเป็นต้องตรงตามมาตรฐานความงาม หรือไม่ต้องเป็นไปตามอุดมคติที่ว่าตัวเอกฝ่ายหนึ่งจะต้องสูงใหญ่กว่า ส่วนตัวเอกอีกฝ่ายจะต้องผอมเพรียวกว่า กระทั่งบทบาททางเพศที่ไม่ได้เป็นไปตามที่บรรทัดฐานทางสังคมกำหนด

“ภาพจำต่าง ๆ ในซีรีส์วายมันก็จะมีความที่เป็นเหมือนแบบ Feminine ถึงแม้มันจะเป็นผู้ชาย กับผู้ชาย แต่มันจะต้องมีบทบาทที่คนนึงเป็นผู้หญิง อีกคนนึงเป็นผู้ชาย หรือว่าคนนึงจะต้องเป็น Top (ฝ่ายรุก) อีกคนนึงจะต้องเป็น Bottom (ฝ่ายรับ) โดยเฉพาะในนิยาย มันก็จะเขียนอย่างนั้น มันก็เคยมีคนมาพูดเหมือนกันนะว่า สมมติว่าเขาเป็น Top แต่เขารู้สึกว่า Character เขามันเป็นฟีลแบบตัวเล็ก บอบบาง พอมันมีการพูดคุยเรื่องนี้เกิดขึ้น เขาก็จะถูกหัวเราะเยาะหรือกลายเป็นว่าสนิยมเขามันเป็นสิ่งที่ผิดปกติไป เพราะว่าตัวซีรีส์หรือสื่อต่าง ๆ มันพูดแต่กรอบรูปแบบเดิม ๆ ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าเราอาจจะอยากเห็นซีรีส์วายในรูปแบบที่มันหลากหลายมากขึ้น ไม่ใช่แค่รูปแบบเดิม ๆ อะไรก็ได้ที่มันเพิ่มความหลากหลายมากขึ้นถึงอัตลักษณ์ที่หลากหลายมากขึ้น มันอาจจะพูดถึงคนที่ เป็น Asexual หรือมันอาจจะพูดถึงคนที่ เป็นไบหรือแพนให้มากกว่าที่มีอยู่ตอนนี้ คือเรารู้สึกว่าในเมื่อมันมีอิทธิพลมาก ๆ แล้ว ถ้ามันสอดแทรกความหลากหลายตรงนี้เข้าไปได้ มันก็จะดีขึ้นมาก” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

“เราอยากเห็น Represent ที่ถูกต้อง ใช้คำว่าถูกต้องอาจจะเกินไป เพราะจริง ๆ แล้วมันก็ไม่ มีว่าอันไหนถูกอันไหนผิดอะนะ เราหมายถึงว่า พยายาม Represent ให้ครอบคลุมมากกว่านี้ เช่น เราไม่ค่อยเห็นคนที่รับบทบาท Versatile หมายถึงว่า เป็นรุกก็ได้เป็นรับก็ได้ ในซีรีส์วายเลย คือมันก็มีแหละ แต่ว่ามันก็ไม่ได้เยอะ คือทั้งที่ความจริงแล้ว ในสังคมจริง ๆ แล้ว มันก็มีให้เห็นทั่วไป แล้วอย่าง เรื่อง Character เราอยากให้เห็นหลุดกรอบการ Stereotype มากเลยว่าคนที่ต้องเป็นพระเอกจะต้อง ตัวสูงกว่า ตัวใหญ่กว่า เล่นกีฬา เรียนวิศวะ อะไรทำนองนี้ เราอยากให้เห็นพ้นจากกรอบพวกนี้” - คุณ A (สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2565)

อีกทั้งมีความหลากหลายในแง่ของเนื้อหา เนื้อเรื่อง หรือบทละคร ที่สามารถจะสร้างสรรค์ ออกมาได้อีกหลากหลายเรื่องราวนอกเหนือจากเรื่องรัก โรแมนติก ตามสูตรสำเร็จของความเป็นซีรีส์ วาย โดยอาจจะเป็นการนำเสนอเรื่องอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัวหรือในสังคม เช่น อาชีพ เศรษฐกิจ ศาสนา อันจะทำให้เห็นชีวิตด้านอื่น ๆ ของบุคคลเพศหลากหลาย

“เรื่องบท เพราะว่าบทมันก็จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของ การ Portray Character แล้วก็เรื่องตัว Content เนื้อหา เนื้อเรื่อง คือมันก็พูดยากตรงที่ว่า พอพูดว่าซีรีส์วายมันเหมือนเป็น Genre (ประเภท) อีก Genre หนึ่งที่มี Type บางอย่างของมัน แต่ว่าในขณะที่เดียวกัน เราก็เชียร์อย่างนั้นนะ ว่า ถ้าเกิดว่าคุณหลุดออกจาก Type มาตรฐานการสร้างซีรีส์วายมา นั่งคิดว่าจะทำยังไง เปลี่ยนจากการคิดว่าจะทำซีรีส์วาย มาเป็นว่า จะทำเรื่องที่มีมันเล่าถึงความสัมพันธ์ของคนสองคนที่เป็นผู้ชายผู้ชาย เราคิดว่าแค่พ้นจากการตั้ง Mindset ว่า จะสร้างซีรีส์วาย เป็นจะสร้างอย่างอื่น มันก็น่าจะทำให้กรอบบางอย่างเปลี่ยนได้เยอะมากเหมือนกัน เพราะว่าซีรีส์วายมันมีกรอบของมันบางอย่าง สมมติว่าคุณเอาตัวเองออกมาจากกรอบของซีรีส์วายได้ มันก็จะเปลี่ยนเยอะมากเหมือนกัน แค่ปรับ Mindset ของการสร้าง มันก็น่าจะเปลี่ยนอะไรหลาย ๆ อย่างในการสร้างงานออกมาแล้ว” - คุณ D (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2565)

ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าหากว่ามีการนำเสนอเนื้อหาที่สามารถจะสร้างความรู้ ความเข้าใจในความหลากหลายทางเพศ หรือชี้ให้เห็นถึงปัญหาหรือสิ่งที่บุคคลเหล่านี้ต้องเผชิญในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสิทธิหรือกฎหมายต่าง ๆ เนื่องจากว่าปัจจุบัน คนเหล่านี้ยังคงเป็นกลุ่มที่ถูกกดทับจากสังคมหรือเป็นคนชายขอบ ที่ยังไม่ได้รับความเท่าเทียมในหลาย ๆ ด้าน ก็น่าจะเป็นประโยชน์ไม่น้อย

“ที่อยากให้เกิดขึ้นก็คือ พยายามชี้นำสังคมไปสู่ทางแก้ เหมือนยกปัญหามาให้ดูปุ๊บ แล้วเราก็ควรสอนคนดูไปด้วยว่าเราควรทำยังไง เราควรพูดยังไง เช่น เราควรไปถามเกย์ที่เขาเป็นแฟนกันจริง ๆ หรือว่าใครเป็นรัก ใครเป็นรับ มันควรมีการใส่คำพูดหรือใส่บริบทอะไรบางอย่างที่ทำให้รู้ว่า นี่คือนั่นที่ควรปฏิบัติกับเกย์ หมายถึง เราก็เป็นคนปกติเหมือนกัน ไม่ต้องมาอะไรทำนองนั้นก็ได้อ คือมันไม่ใช่แค่ว่ายกฉากผู้ชายสองคนจูบกันมาแล้วเป็นเรื่องโรแมนติค จบ เราารู้สึกว่ามันต้องมีการทำความเข้าใจตัวตนมากกว่านั้น พยายามตีแผ่ปัญหาที่เราต้องเจอว่า การจะเป็นเกย์นี่มันก็ไม่ได้ง่ายนะ คือเราเข้าใจว่ามันเป็นละครรัก ๆ ใคร ๆ แต่เรามองว่าทุกอย่างก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นเรื่องความรักตลอดเวลา มีจังหวะเจิบ ๆ อยู่ด้วยกันก็ต้องเอาละ เริ่มแล้ว Love Scene ชายฉกริษา เราารู้สึกว่ามันสะท้อนได้มากกว่านั้น มันมีบทเล่าให้ฟังได้ว่าชีวิตผ่านอะไรมา มีปัญหาอะไรที่สังคมควรเข้าใจได้แล้ว ในฐานะคนที่ เป็นเกย์ด้วยกัน หรือว่าคนที่กำลังพยายามค้นหาตัวตนอยู่ มันมีคำแนะนำอะไรที่ใส่ในบทพูดที่จะสามารถส่งไปถึงคนดูได้บ้าง เช่น ตัวเอกกำลังสับสน เป็นเกย์รีเปล่า ก็พยายามทำความเข้าใจ ให้ตัวละครทำความเข้าใจไปด้วย แล้วก็คนดูก็ได้รับสาร ได้ทำความเข้าใจไปด้วย รู้จักการเป็นเกย์มากขึ้น เราารู้สึกว่ามันควรเป็นแบบนี้ ละครมันควรชี้นำสังคม คือเรารู้สึกว่า โอเค มันก็พยายามทำสะท้อนสังคมแหละ อาจสะท้อนสังคมด้านเดียวที่มันเป็นด้านรัก ๆ ใคร ๆ อย่างเดียว แต่คือนอกจากสะท้อนแล้ว เรารู้สึกว่ามันควรนำทางด้วย” - คุณ A (สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2565)

“เรื่อง Plot อย่างนี้ก็เปลี่ยน ปรับปรุงบ้างก็ได้ ให้มันมีสาระขึ้นอีกนิดนึง ไม่ใช่แค่วนแต่กับเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ กันอย่างเดียว แล้วก็ทำให้มันมีสาระมากกว่ารัก ๆ ใคร่ ๆ ก็ได้ มันก็ยังสามารถสนุกได้อยู่ อย่างซีรีส์เมืองนอก เขาทำกันได้นะ อย่างเมืองนอกบางที Plot หลักของเรื่องมันอาจจะไม่ใช่เรื่อง Romance ด้วยซ้ำก็ได้ แต่แค่เขามี Representation ของคู่เกย์อยู่ในนั้นโดยที่ก็เป็นเกย์ไป Plot เรื่องหลักมันอาจจะไม่ได้เกี่ยวกับว่าเขาจะต้องมารักกัน เขาอาจจะรักกันอยู่แล้วตั้งแต่ต้นเลยก็ได้ คิดว่ามันก็สามารถทำได้ เพราะเราคิดว่า Trope เรื่องเดิม ๆ มันน่าเบื่อ มันมีตั้งไม่รู้กี่เรื่องแล้ว หลัก ๆ ก็น่าจะประมาณนี้”

หรือไม่ก็อยากให้อวดแทรกเรื่องการเมืองเข้าไปมากกว่านี้ เรื่องสิทธิต่าง ๆ นานา เรื่องกฎหมาย มันก็เป็นเรื่องที่ควรจะต้องพูดถึง เพราะว่าประเทศไทยที่ชอบ Claim ว่าเป็นสวรรค์ของ LGBT แต่ว่าคุณไม่มีกฎหมายอะไรเลย อย่างนี้ มันก็ควรจะต้องพูดถึงมากกว่านี้ เพราะว่าทุกวันนี้เราก็เรียกร้องกันมายาวนานมากมาย ซึ่งถ้าซีรีส์วายออกมาทำให้มันเรียกร้องสิทธิให้มันดี คิดว่ามันก็จะสร้าง Impact (ผลกระทบ) ได้เยอะ เพราะว่าคนที่ดูหลาย ๆ คน เขาอาจจะไม่เคยสนใจเรื่องสิทธิของ LGBT มาก่อนเลยก็ได้ ละยังบางคนที่อยู่เป็นเด็กมาก ๆ ถ้าเกิดเขาเห็นว่าซีรีส์วายมีพูดถึงเรื่องสิทธิของคนที่มีความหลากหลายทางเพศขึ้นมา เขาก็อาจจะสนใจมากขึ้น หรือเขาก็อาจจะได้เปิดมุมมองเขามากขึ้น หรือยิ่งถ้าบางคนเปิดดูที่บ้าน ผู้ปกครองดูอยู่ด้วย ละผู้ปกครองเห็นฉากที่เกี่ยวกับสิทธิ ผู้ปกครองเขาก็อาจจะมีความคิดที่เปิดกว้างมากขึ้นก็ได้ มันจะช่วยขับเคลื่อนไปได้เยอะขึ้น แต่ซีรีส์วายไทยก็วนเวียนอยู่กับสิ่งนี้ต่อไป ซึ่งก็สมควรแล้วที่คนเขาด่ากัน” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

ดังเช่นที่เชเนตตี ทินนาม นักวิชาการด้านเพศภาวะหรือเพศวิถี ได้ให้ความเห็นถึงเรื่องการจะทำให้สื่อบันเทิงกลายเป็นพื้นที่แห่งความเสมอภาคทางเพศอย่างแท้จริงเอาไว้ว่า สิ่งที่ผู้ผลิต ผู้กำกับ หรือนักเขียนจะสามารถทำได้ก็คือ การโอบรับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายในทุก ๆ อัตลักษณ์ เพื่อให้พวกเขาได้มีพื้นที่ในการบอกเล่าเรื่องราว ควบคู่ไปกับการพยายามพลิกแพลง ปรับเปลี่ยนวิธีคิดในการเล่าเรื่อง เนื่องจากว่าหากสื่อไม่สามารถนำเสนอเรื่องราวในแง่มุมใหม่ ๆ ได้ อคติต่อความหลากหลายทางเพศหรือความรุนแรงบางอย่างก็จะยังคงถูกผลิตซ้ำออกมาเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุด (The Visual, 2021)

2) สื่อควรนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาอย่างครอบคลุมรอบด้าน

จากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง แนวทางในการนำเสนอของสื่อข้อนี้นี้ยังสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประการย่อย ได้แก่

ประการแรก นำเสนอเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพให้ชัดเจนในแง่ของผลกระทบ

สืบเนื่องจากที่ซีรีส์วายมักจะผลิตซ้ำภาพความเป็นบุคคลเพศหลากหลายแบบเดิม ๆ หรือสร้างภาพจำ ภาพลักษณ์เหมารวมบางอย่าง รวมทั้งยังส่งต่อความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายที่อาจจะไม่ถูกต้องนัก ซึ่งในหลาย ๆ ครั้งสิ่งที่สื่อได้ทำการเผยแพร่ออกสู่สังคมนี้ สามารถส่งผลถึงขั้นกระทบต่อจิตใจและการใช้ชีวิตของบุคคลเพศหลากหลายนี้ได้ กลุ่มตัวอย่างจึงมีความเห็นว่าทางผู้ผลิตสื่อควรจะต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศ รวมถึงเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้มีความเข้าใจประเด็นดังกล่าวอย่างแท้จริงก่อน และเมื่อต้องการจะถ่ายทอดประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรง ก็ควรจะนำเสนอในแง่มุมมองของผลกระทบที่ตามมาให้เห็นอย่างชัดเจน จึงจะสามารถช่วยส่งต่อความรู้ ความเข้าใจเหล่านี้ไปสู่สังคมได้

“ด้วยความที่ต้นตอของมันมาจาก Yaoi มันเป็นการเขียนเพื่อเลิฟความต้องการของคนดูอย่างหนึ่งอยู่แล้ว มันก็เลยกลายเป็น Genre ที่ไม่ได้ใส่ใจในความต้องการของคนที่อยู่ใน Community จริง ๆ ถ้าเป็นช่วงแรก ๆ เราารู้สึกว่ามันพัฒนามาประมาณนึง จากช่วงแรก ๆ มันยังมีสาววายหลายคนที่มีมองว่า เขาแคร์กัน เขาไม่ได้เป็นเกย์ เขาไม่ได้เป็น LGBT หรือแม้กระทั่งบทของซีรีส์เองที่มันพูดอย่างนั้น ซึ่งตอนแรกมันไม่ได้เป็น Mainstream (กระแสหลัก) มันก็อาจจะไม่ได้เป็นปัญหาขนาดนั้น แต่ตอนนี้มันกลายเป็นว่า ซีรีส์วายมันเป็นเหมือนกระแสหลักไปแล้ว มันมีคนติดตามเยอะมาก ๆ เราก็เลยรู้สึกว่าสิ่งที่ผู้จัดควรจะ Concern (ใส่ใจ) มากขึ้น มันคือตัวของคนที่อยู่ใน Community เอง ก็คือคนที่ เป็นเกย์ เป็นไบ เป็นแพน หรืออะไรก็ตาม ควรจะทำความเข้าใจให้มากขึ้นว่า คนกลุ่มนี้เขาต้องเผชิญกับ Gender-Based Violence ในรูปแบบไหนบ้าง ซึ่งเรารู้สึกว่าถ้าตัวคนทำได้ทำความเข้าใจตรงนี้ได้มากขึ้น มันก็จะมีวิธีการเล่าเรื่องที่เป็นไปในทางที่ดีมากขึ้น และไม่ผลิตซ้ำปัญหาเก่า ๆ เหล่านี้ เราไม่ได้บอกว่าซีรีส์วายมันจะต้องขับเคลื่อนสังคมตลอดไปขนาดนั้น เพราะว่ามันไม่ใช่จุดมุ่งหมาย หมายถึงว่า มันไม่ได้ทำงานอย่างนั้นอยู่แล้ว มันคือความบันเทิงเอนก แต่สิ่งที่ทำได้คือการไม่ผลิตซ้ำค่านิยมผิด ๆ เรารู้สึกว่ามันสนุกได้โดยไม่ต้องเล่นมุกแบบเก่า ๆ เล่นมุกชายแท้ เราคิดว่าควรจะต้องศึกษาเพิ่มซักหน่อย ถ้าคุณคิดจะหากินกับอัตลักษณ์ของคนกลุ่มนี้ คุณก็ควรจะอายุบ้าง ถ้าคุณจะไม่ศึกษาผลกระทบที่มันส่งผลต่ออัตลักษณ์ของเขาเลย คือมันก็จะมีคนที่มีมองว่ามันก็เป็นแค่สื่อ ก็เล่าไปเฉย ๆ เราไม่ได้เชื่อแบบนั้น เราคิดว่ามันส่งผลหนักมากจริง ๆ ซึ่งหลาย ๆ ที่ มันก็แสดงให้เห็นแล้วว่ามันมีผล” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

ประการที่สอง ไม่นำเสนอเฉพาะแง่มุมที่เป็นปัญหา

การรับฟังเสียงของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ที่ได้มีการแสดงความคิดเห็นต่อสื่อที่ได้เผยแพร่ออกมาแล้ว ก็เป็นอีกหนึ่งหนทางที่ฝ่ายผู้ผลิตสื่อจะสามารถเข้าใจถึงข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ได้รับรู้ถึงแง่มุมอื่น ๆ ในชีวิตของบุคคลเพศหลากหลาย ทราบถึงผลกระทบจากสิ่ง

ตนนำเสนอออกไปว่าเป็นอย่างไร และจะได้นำเอาความคิดเห็นหรือคำแนะนำของคนกลุ่มนี้ไปพัฒนาผลงานให้ดีขึ้น สามารถสะท้อนชีวิตของบุคคลกลุ่มดังกล่าวได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น

“เรารู้สึกว่า *Community เกย์* เป็น *Community* ที่กว้างมาก แล้วก็มีความหลากหลาย ในชุมชนเขาเองเจอการกดทับ การเลือกปฏิบัติ เจอความรุนแรงที่ไม่เหมือนกัน แต่เราเชื่อว่าการที่เขาได้รับฟังคนใน *Community* ที่หลากหลาย มันจะช่วยให้ดีขึ้นนะ คือโอเคแหละว่าเขาต้องเข้ามาเพื่อให้มันขยายได้ แต่ว่าเราก็เห็นแล้วว่า ในต่างประเทศ ซิริสวาย ซิริส LGBT ที่เขาทำโดยไม่ต้องให้มันมีปัญหา มันก็ทำแล้วมันก็ขยายได้ เพราะฉะนั้น ชินพวกที่เป็นปัญหาเหล่านี้ไม่ใช่ข้ออ้างว่ามันก็ต้องมีเพราะคนชอบเสพ” - คุณ E (สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2565)

การที่ผู้ผลิตสื่อได้ทำการศึกษาเรื่องความหลากหลายทางเพศมาอย่างละเอียดรอบคอบจนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว ย่อมสามารถถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้อย่างเข้าอกเข้าใจและเป็นมิตรกับบุคคลเพศหลากหลาย ซึ่งเนื้อหาของสื่อที่นำเสนอด้วยความเข้าใจที่ถูกต้องเช่นนี้ ก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งต่อความรู้ สร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่ได้รับชม

ประการที่สาม นำเสนอข้อเท็จจริง

การนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในสื่ออย่างซิริสวานั้นสามารถทำได้ เพียงแต่ผู้ผลิตสื่ออาจจะต้องนำเสนอถึงความรุนแรงดังกล่าวว่าเป็นเรื่องที่ร้ายแรง แสดงให้เห็นว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ กล่าวคือเล่าถึงความรุนแรงให้เป็นความรุนแรงตามจริง ไม่ใช่นำเสนอในลักษณะที่ทำให้ดูสวยงามเกินจริง ดูเป็นแค่เรื่องตลก ไม่จริงจัง หรือเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดเรื่องราวโรแมนติก ซึ่งนำมาสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ของตัวละคร อย่างที่ซิริสวายหลาย ๆ เรื่องมักจะนำเสนอออกมาเช่นนี้ ตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน หรือมีการชี้ให้เห็นว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงดังกล่าวขึ้น มันส่งผลกระทบต่อตัวผู้ถูกรักษา ครอบครัว สภาพแวดล้อมหรือสังคมอย่างไรบ้าง

“เรารู้สึกว่ามันนำเสนอเรื่อง *Gender-Based Violence* ได้ แต่ว่าเราอยากให้มันถูกนำเสนอและทำให้เห็นว่า *Consequence* (ผลที่เกิดขึ้น) หลังจากนั้นคืออะไร ทำให้รู้ว่ามันไม่ใช่สิ่งที่ดี แค่นั้นเลย ไม่ *Romanticize* ไม่ทำให้มันกลายเป็นสิ่งที่โรแมนติก ทำให้รู้ว่าถ้ามันเกิดสิ่งนี้ขึ้น มันส่งผลยังไงกับชีวิตของคน ๆ หนึ่ง ส่งผลกระทบต่อร่างกาย ต่อจิตใจของเขามากแค่ไหน มากกว่าการที่จะมาทำให้มันกลายเป็นมุขตลกก๊อ๊กแก๊ก ก็คือทำให้สมจริง” - คุณ B (สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2565)

“เราคิดว่าก็อยากให้มันมีสาระมากขึ้นแหละ ก็ไม่ใช่ว่าใส่ฉากที่มีความรุนแรงมา แล้วก็ไม่ได้ *Address* ว่ามันเป็นความรุนแรง เพราะว่าซิริสวายส่วนใหญ่คือเหมือนใส่ฉากพวกนั้นมาแล้วก็ปล่อยมันผ่านไป ไม่ได้บอกว่าอันนี้คือความรุนแรงนะ ซึ่งบางทีเราคิดว่ามันจำเป็นต้องบอกนะว่านี่คือความรุนแรงที่ไม่สมควรไปกระทำกับใครทั้งสิ้น เพราะบางที อย่างที่บอกคือ คนที่ดูมันก็เด็ก ยิ่งเดี๋ยวนี้เด็ก

ใน Twitter จะ 12-13 ดูซีรีส์วายกัน ซึ่งมันเด็กมาก ซึ่งเขาควรจะได้รู้ว่า สิ่งที่เกิดขึ้นในซีรีส์วายนี้ไม่โอเคนะ ฉากแบบนี้ไม่ควรกระทำ หรือถ้าเกิดมีใครมาทำแบบนี้กับเขา มันไม่ใช่เรื่องโอเค มันไม่ใช่เรื่องปกติที่ควรเกิดขึ้น มันไม่ใช่เรื่องที่ควรจะปล่อยผ่านไปอย่างนี้ เพราะว่าถ้าเกิดซีรีส์มันไม่ Address ไปว่าสิ่งนี้คือสิ่งที่ผิด สิ่งที่ไม่ควรทำ หรือสิ่งที่ไม่โอเคอย่างนี้ แล้วถ้าเกิดมันบังเอิญว่าคนที่ดูเสฟลือพวกนี้เยอะ ๆ เขาไปโดนทำแบบนี้ในชีวิตจริง ละเขาเข้าใจไปว่าอันนี้คือสิ่งที่เกิดขึ้นปกติ หรือเขาอาจจะเชื่อไปเองก็ได้ว่า อ้อ ถ้าคนทำแบบนี้กับเขาแปลว่าต่อไปเขาจะได้ออกไปเจอใครสักคน ๆ นั้น เหมือนในซีรีส์วาย มันก็เป็นปัญหาที่โลกเขาไปอีก มันก็กลายเป็นว่าเราละเลยเรื่องความรุนแรงไป เราเลยอยากให้ความรุนแรงในซีรีส์วายมันได้รับการพูดถึงที่ซีเรียสกว่าเดิม ไม่ใช่เป็นฉากที่ขาย Fantasy ให้แฟนคลับอย่างเดียว ซึ่งจริง ๆ มันก็ไม่ควรที่จะเป็น Fantasy อะไรที่แฟนคลับเอาไปชอบด้วยซ้ำ ซึ่งก็แปลกดีที่แฟนคลับเขาชอบกัน ซึ่งเราคิดว่าส่วนหนึ่งที่แฟนคลับเขากลายเป็นว่าชอบกันก็เพราะว่า ซีรีส์มันไม่ได้บอกว่าอันนี้คือสิ่งที่ไม่โอเคตั้งแต่แรกด้วย พอซีรีส์ไม่พูด คนก็เข้าใจว่าเป็นเรื่องปกติ นี่คือสิ่งที่ทำได้ เป็นฉากเฮฮา น่ารัก กุ๊กกิ๊กเฉย ๆ ขายโมเมนต์ให้ ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ คือมันไม่ใช่” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

“คือเมื่อครู เราเห็นแล้วว่า เขาเอาประเด็นที่ว่า เกย์โดนเกลียดมาเป็นปมที่เหมือนเป็นจุดเริ่มต้นของความรัก ถ้าเราดูผ่าน ๆ ไม่คิดอะไร มันก็เป็นปมที่คนสองคนมาได้อีกกัน มันเหมือนนิยายชายหญิงสมัยก่อนรีเปล่าที่แรกเริ่มเกลียดกันมาก่อน อะไรอย่างนี้ แต่ว่าความเป็นจริงแล้ว อันนี้เขาโดนเกลียดเพราะว่าอัตลักษณ์ทางเพศที่เขา มี ก็เข้าใจนะ แต่ว่า คือสมมติว่าตอนเด็ก ๆ เราโดนผู้ชายตามคุกคาม ตามรังควาน โอเค แน่นอนมันทำให้เราก็ไม่ได้ไว้วางใจผู้ชายขนาดนั้น แต่ว่ามันไม่ได้ทำให้เราปฏิบัติกับผู้ชายคนอื่น ๆ ด้วยความเกลียดชัง ด้วยความที่ไปลดทอนคุณค่าของเขา คือมันน้อยมากที่ผู้ชายตรงเพศจะต้องมาเจออะไรแบบนี้ แล้วก็ผู้หญิงตรงเพศด้วยเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราก็เลยรู้สึกว้า ไม่เชื่อว่าทำแบบนี้ไม่ได้นะ แต่ว่าเขาทำในลักษณะที่ ถ้าเป็นคนที่ถูกผ่าน ๆ มันก็รู้สึกได้ว่า มันก็เป็นจุดเริ่มต้นของความรักจุดหนึ่ง

คือเราก็ไม่ได้คาดหวังว่าซีรีส์มันจะต้องบอกชัดเจนเลยว่า อันนี้คือความรุนแรงนะทุกคน แบบขึ้นป้ายบอก ทุกคนอันนี้คือความรุนแรงที่ต้องตระหนักนะ แบบนั้น มันก็คงจะดูเหมือนคนดูหลายคนอาจจะรู้สึกว่าโดนยึดเยียดอะไรแบบนี้ใช่ไหม แต่ที่นั่นแหละ เราก็ไม่รู้เหมือนกันนะ เพราะว่าเราไม่ใช่ผู้ผลิตสื่อ เราก็บอกไม่ได้เหมือนกันว่าแล้วเขาควรจะต้องทำยังไงมันถึงจะดี แต่ว่าก็เหมือนกันพวก Rape Scene อะไรพวกนี้แหละ ถ้าเกิดว่าลดเรื่องการ Romanticize ความรุนแรงที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพได้ก็ดี มันไม่ใช่แค่ที่ว่า นี่มันเป็นจุดเริ่มต้นความรักของคนสองคน ตอนแรกเกลียดกัน แล้วตอนหลังก็มารักกัน แต่ว่ามันคงมีอะไรมากกว่านั้น แล้วมันเป็นปัญหาที่หลาย ๆ คนยังต้องเจอ แล้วต้องเจ็บปวดอยู่จริง ๆ” - คุณ E (สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2565)

ในส่วนของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้น ทางผู้ผลิตสื่อควรจะคำนึงถึงเรื่องความสมจริงหรือความเป็นไปได้ กล่าวคือ ด้วยเหตุผลที่ให้ไว้ข้างต้นว่าซีรีส์วายมักจะนำเสนอสิ่งที่เป็นความรุนแรงออกมาในลักษณะที่ทำให้ดูเป็นเรื่องโรแมนติก ตลกขบขัน คุ้มความแพนตาซี ซึ่งถือเป็นการลดทอนความรุนแรงลง ให้ดูเหมือนกับว่าไม่ใช่เรื่องใหญ่อะไร ก็อาจทำให้ผู้ที่ได้รับชมขาดความตระหนักถึงความร้ายแรงของการกระทำดังกล่าว เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่จริงจัง จนเมื่อได้พบกับเหตุการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในชีวิตจริง ก็อาจมองข้าม คิดว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นปกติหรือไม่ร้ายแรงอะไร ในอีกทางหนึ่ง การลดทอนความรุนแรง โดยการนำเสนอฉากดังกล่าวออกมาในโทนกึ่งกึ่ง น่ารัก หรือเป็นแค่การแกล้งกัน อาจกระทบกระเทือนจิตใจของบุคคลเพศหลากหลายผู้ที่เคยประสบกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้น เหมือนกับเป็นการไปลดทอนความเจ็บปวดของพวกเขา ให้กลายเป็นแค่เรื่องเล็ก ๆ เท่านั้น

“เวลาเราจะนำเสนอข้อมูลอะไรไป เราต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม เราว่าเรื่องนี้มันน่ากลัวมาก ๆ แม้แต่ที่เราได้คุยกับคนทำหนังหรือซีรีส์วาย เขาบอกว่า ต่อให้เขาจะอยากรับผิดชอบแค่ไหน แต่เขาจำเป็นต้องกิน ต้องอยู่ ละทุกอย่างมันเป็นทุน เราเคยพูดถึงเรื่องการนำเสนอคนที่ไม่ตรงตาม Beauty Standard เขาบอกว่า ถ้าเขาทำอย่างนั้นปุ๊ป ไม่มีคนซื้อหนังเขา แล้วถ้าคนไม่ซื้อหนังเขา เขาก็ไม่ต่อไม่ได้

แต่ว่าอย่างน้อย ๆ ในฐานะของสื่อมวลชน เราอยากให้คำนึงถึงเรื่องความ Make Sense ความเป็นไปได้ เพราะอย่างในกรณีของความไม่ Make Sense หลายอย่างที่เกิดขึ้นในซีรีส์วาย เรา รู้สึกว่ามันทำให้ผู้ชมถูกยัดเยียดให้เราต้องยอมรับความไม่ Make Sense นั้นต่อไป ละมันทำให้เวลาเกิดเรื่องที่เป็น GBV ขึ้น เราจะไม่พยายามเอาเหตุผลเข้ามาตัดลิ้น เพราะว่าแม้แต่ละครในทีวี ตัวเนื้อเรื่องมันก็ได้ถูกเดินไปด้วยเหตุผลเหมือนกัน ด้วย Line ของเหตุผลเหมือนกัน ต้องใช้คำนี้” – คุณปณิต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

รวมถึงการสร้างสรรค์บทของตัวละครที่เป็นเพศหลากหลาย ผู้ผลิตสื่อจะต้องมองตัวละครเหล่านี้ว่าพวกเขาเป็นคนในชีวิตจริง ไม่ใช่มองว่าเป็นเพียงแค่บางสิ่งบางอย่างที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อสร้างความบันเทิงหรือตอบสนองความต้องการของตลาด เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นแล้ว อาจเป็นการสร้างภาพลักษณ์หรือภาพจำอย่างหนึ่งต่อคนกลุ่มนี้ และอาจถึงขั้นกลายเป็นการสร้างอคติต่อเพศหลากหลายให้แก่สังคม

“เราคิดว่ามันอาจจะต้องมองตัวละครเหล่านี้ หรือว่ามองคนเหล่านี้ให้มันเป็นคนมากขึ้น เพราะว่าบางครั้งที่บอกว่า พอมันมี Fantasy อยู่ในนั้นเยอะ มันทำให้หลาย ๆ อย่างมันก็เกิดจากการแบบว่า อู๊ย ฉันทอยากเห็นอะไร ฉันทอยากให้มันทำอะไร เพราะฉะนั้น มันก็จะไปตาม Stereotype หรือเป็นไปตามอะไรที่มันขายได้ เพราะว่าคุณก็จะคิดว่าคุณอยากเห็นอะไรมากกว่าที่ว่า

พวกเราเป็นอะไรกันแน่ ถ้าเกิดสมมติมันเห็นว่าตัวละครเหล่านี้ เรื่องราวเหล่านี้มันมีคนอยู่ในนั้นจริง ๆ มันก็น่าจะทำให้คุณมี Awareness (ความตระหนักรู้) มากขึ้นว่าคุณกำลังทำอะไรอยู่ แล้วก็เรื่องราวแบบนี้มันกำลังสื่อสารอะไรกับใคร ทำงานยังไงกับใคร คนใน Community จะรู้สึกอย่างไร ได้รับผลกระทบอย่างไร คือความเข้าใจของคนไทย หรือจริง ๆ คนทั่วโลกกับ LGBT Community มันไม่ได้เยอะขนาดนั้น เพราะฉะนั้น มันไม่ได้เหมือนกับการทำเรื่องที่มีมันเกี่ยวกับผู้ชาย ผู้หญิง ที่ทุกคนรู้อยู่แล้วว่ามันมีอะไร คือมายาคติของคนในสังคมที่มันยังมีต่อ LGBT มันยังเยอะมาก เพราะฉะนั้น มันควรมี Awareness ในการจะผลิตสื่อว่า ถ้าคุณจะ Claim (อ้าง) ว่าคุณก็อยากจะทำให้สังคมก้าวไปข้างหน้า ก็ควรจะมองเห็นตรงนี้ให้มากขึ้น

ส่วนเนื้อเรื่อง อันนี้มันก็คงแล้วแต่ ในทางหนึ่งก็คือว่า เรารู้สึกว่ามันก็คงจะดี ถ้าเกิดสมมติว่ามันมี Awareness มากขึ้น อย่างที่เราบอกว่า เห็นว่ามันมีชีวิตคนจริง ๆ อยู่ในนั้นมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็คือ ถ้าคุณจะแบบทำชาย เลิฟความ Fantasy ในทางหนึ่งมันก็คือ ไม่ใช่ว่าทำไม่ได้ มันก็เพื่อการขายของคุณ แต่ในทางหนึ่งก็คือ เราก็มีสิทธิที่จะไม่พอใจเหมือนกัน” - คุณ D (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2565)

ประการที่สี่ ให้ตระหนักว่าตัวเราเองสามารถเป็นผู้กระทำความรุนแรง

หากจำเป็นที่จะต้องนำเสนอฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ กลุ่มตัวอย่างจึงได้เสนอให้มีการทำ Intuition Pump เพื่อประกอบการพิจารณาว่าฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ผู้ผลิตสื่อได้สร้างสรรค์ออกมา เหมาะสมที่จะเผยแพร่ออกอากาศหรือไม่ ซึ่งจะเป็นวิธีคิดที่ให้ทางฝ่ายผู้ผลิตสื่อลองสมมติว่าตัวเองเป็นบุคคลอื่น เช่น ผู้ถูกระทำความรุนแรง ครอบครัวผู้ถูกระทำ คนที่เห็นเหตุการณ์ จากนั้นวิเคราะห์ว่าถ้ามีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น คน ๆ นั้นจะรู้สึกอย่างไร มีปฏิกิริยาและจัดการกับเหตุการณ์นั้นอย่างไร แล้วถ้าหากว่าเรื่องที่เกิดขึ้นไม่สร้างความเสียหายแก่ใครเลย เรื่องราวหรือฉากนั้นจึงจะสามารถเผยแพร่สู่สังคมได้ วิธีการนี้น่าจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดฉากความรุนแรงที่สื่อนำเสนอไปสร้างความเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อจิตใจของผู้ที่ได้รับชม โดยเฉพาะบุคคลเพศหลากหลายที่เคยประสบกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

“ถ้าสมมติทำสิ่งที่เรียกว่า Intuition Pump ซึ่งก็คือการที่เราลองคิดว่าถ้าเราเป็น สมมติว่า มันมีเหตุการณ์หนึ่ง ๆ เกิดขึ้น เราไปคิดว่า ถ้าเราเป็นเหยื่อ เราเป็นคนกระทำ ถ้าเราเป็นพ่อแม่ของคนกระทำ ถ้าเราเป็นพ่อแม่ของเหยื่อ ถ้าเราเป็นตำรวจที่เข้ามาเห็น ถ้าเรานั่งวิเคราะห์เรื่องนี้ ถ้าเป็นทุก ๆ ตัวละครที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์นั้น ๆ เราจะมีความรู้สึกยังไง แล้วเราจะ Respond (ตอบสนอง) กับปัญหาอย่างไร ถ้าเราทำ Intuition Pump ของฉากหนึ่ง ๆ แล้ว ละเรารู้สึกว่าฉากนั้นจะไม่ไปทำร้ายใครก็ตามแต่ ฉากนั้นมันถึงควรจะเป็นฉากที่สามารถนำมา On Air (ออกอากาศ) สามารถนำมาเสนอต่อสังคมได้” - คุณปณต ศรีนวล (สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

ประการที่ห้า ชีให้เห็นมิติความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

จากการรับชมซีรีส์วายเรื่องเหล่านี้จะพบว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ถูกนำเสนอส่วนมากจะเป็นในระดับความรุนแรงทางตรงและเชิงวัฒนธรรมโดยตรง ยังขาดการเล่าถึงมิติความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งในสภาวะปัจจุบันก็จะเห็นได้ว่ากลุ่มบุคคลเพศหลากหลายยังคงต้องเผชิญปัญหาเหล่านี้และรอให้มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลงอยู่ ถ้าหากว่าสื่อสามารถที่จะนำเสนอในมิติความรุนแรงเชิงโครงสร้าง อย่างเรื่องกฎหมาย สิทธิต่าง ๆ ที่นำมาซึ่งการเลือกปฏิบัติ การไม่สามารถเข้าถึงสิทธิ ไม่ได้รับสวัสดิการบางอย่าง หรือความไม่เท่าเทียม ก็น่าจะเป็นประโยชน์ไม่น้อย ในแง่ที่คนในสังคมจะหันมาให้ความสนใจ และร่วมกันผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

“เรื่องความรุนแรง คือมันก็จะเป็นเรื่องของความรุนแรงทางตรงเสียส่วนใหญ่ หรือว่าการพูดถึงความรุนแรงในเชิงวัฒนธรรม เช่น ผู้ชายต้องอย่างนั้นอย่างนี้ ถ้าพูดถึงความรุนแรงเชิงโครงสร้างได้ เช่น ตัวกฎหมาย อำนาจรัฐ การเข้าถึงทรัพยากร การเข้าถึงในการสมัครงาน อะไรอย่างนี้ โอเค มันก็อาจจะเพราะว่าซีรีส์วายส่วนใหญ่ ตัวละครมันจะอยู่ในรั้วมหาลัยมากกว่าใช่ปะ แต่ถ้าพอมันเป็นในอีกวัยนึงแล้ว ผู้ใหญ่ มันก็จะมีเรื่องของทางเลือกปฏิบัติในที่ทำงานบ้าง พูดถึงเรื่องของอำนาจรัฐ พูดถึงเรื่องอะไรแบบนี้ ที่มันเป็นเรื่องของโครงสร้างทางสังคมด้วย มันก็น่าสนใจมากขึ้นสำหรับเรา ในการพูดถึงความรุนแรงในมิติอื่น ๆ อีก” – คุณชานันท์ ยอดหงษ์ (สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2565)

“เรารู้สึกว่าตอนแรก ๆ เนี่ย ซีรีส์วายตอนที่เริ่มบูมเขาก็ทำออกมาเรื่อย ๆ แต่ว่าเขาไม่ค่อยกล้าออกมาพูดถึงการเรียกร้องสิทธิที่ LGBTQIA+ ควรจะได้ เขาก็จะเหมือนเงินอายุไม่กล้าแตะ กลัวว่ามันจะเป็นเรื่องการเมือง เขาก็จะพยายามให้ตัวเองอยู่ในที่ ๆ ปลอดภัยว่า ฉันเป็นสื่อบันเทิง อะไรอย่างนี้ แต่เรารู้สึกว่า ในเมื่อคุณเลือกที่จะหยิบความอัตลักษณ์ทางเพศของเค้ามาใช้เพื่อทำกำไรแล้ว เราจะไม่พูดถึงสิ่งที่เขาเผชิญอยู่จริง ๆ หรือ” – คุณ E (สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2565)

ทั้งนี้ก็เป็นเนื่องจากว่าสื่อเป็นสิ่งที่มียุทธศิลป์เป็นอย่างมากต่อทัศนคติของผู้รับสาร ผู้ผลิตสื่อจึงสมควรที่จะมีความตระหนักให้มาก มีความพิถีพิถันในการคัดกรองเนื้อหาให้ดีกว่า ไม่ส่งต่อหรือสร้างภาพจำของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ หรือไม่มองว่าความรุนแรงนั้นจะนำมาซึ่งความรัก ความเข้าใจ ดังที่ละคร ซีรีส์หลาย ๆ เรื่องเคยนำเสนอ (สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแพทย์นานาชาติแห่งประเทศไทย, 2021) และหากจะต้องมีการนำเสนอฉากที่เป็นความรุนแรง ผู้ผลิตสื่อก็ควรที่จะสร้างสรรค์เนื้อหาโดยการถ่ายทอดให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความรุนแรง เป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเอาเยี่ยงอย่างหรือเป็นอาชญากรรม

3) การอาศัยความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลิตสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความสร้างสรรค์

สำหรับฝ่ายที่ผลิตสื่อโดยตรง

ด้วยความที่เนื้อหาหลักของซีรีส์วาย จะเน้นไปที่ความรัก ความสัมพันธ์ จนทำให้การนำเสนอเรื่องราวทั้งหมดต้องถูกโยงเข้ากับความโรแมนติก แม้กระทั่งการกระทำหรือพฤติกรรมบางอย่างจะเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพก็ตาม เป็นผลให้ความรุนแรงนั้นถูกมองข้าม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมมากมายดังที่ได้กล่าวไว้ตอนต้น กลุ่มตัวอย่างจึงได้มีข้อเสนอแนะว่า หากทางฝ่ายผู้ผลิตสื่อจะสามารถรวมตัวกัน โดยอาจจะเป็นในรูปของกลุ่มคนทำงานหรือก่อตั้งสมาคม เพื่อที่จะได้มีอำนาจต่อรองกับนายทุนหรือช่องทางที่จะทำการเผยแพร่ ในการออกแบบสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อ ไม่ให้ถูกจำกัดหรือกำหนดให้ต้องนำเสนอเนื้อหาออกมาในรูปแบบที่เป็นสูตรสำเร็จของซีรีส์วาย เนื่องจากว่าโดยทั่วไปแล้วกลุ่มทุนเหล่านี้มักจะเป็นผู้ที่มีอำนาจหลักในการเปลี่ยนแปลงหรือกำหนดเนื้อหาสื่อ ทั้งนี้ ด้านผู้ผลิตสื่อเองก็ควรจะต้องทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ตนต้องการจะนำเสนออย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อน รวมถึงมีความตระหนักรู้และรับผิดชอบต่อสังคม ควรคำนึงว่าสารที่ตนต้องการจะสื่อ นั้นส่งผลกระทบต่อใครหรือไม่ อย่างไร

“เราว่าเขาต้อง *Research* ให้มาก ในเรื่องของความต้องการของคนดู เขาผลิตละครในลักษณะแบบนี้มันเป็นการดูถูกคนดู แล้วคิดว่าคนดูจะชอบฉากที่มีการล้วงและเกาะเกาะ ฉากที่มีการถอดเสื้อเห็นหัวนมชมพู ฉากที่มีการลักหลับ การล้วงละเมิดทางเพศ อะไรแบบนี้ พี่ว่าสื่อเองต้องทำการบ้านให้มากขึ้น เพื่อที่จะนำเสนอเนื้อหา *Content* ให้มันแตกต่างหลากหลาย ไม่งั้นมันก็จะวนลูปซ้ำไปซ้ำมาในโลกของมหาลัยบ้าง ในที่ทำงานบ้าง แล้วเราจะไม่เคยเห็นซีรีส์วายที่มันจะออกจากพื้นที่เหล่านี้ได้เลย

ในขณะเดียวกัน สื่อมวลชนเองควรที่จะมีการรวมกลุ่มกัน คนทำหน้าที่ ซีรีส์วายเองก็ตาม ควรจะต้องรวมกลุ่มกันสร้างเป็นเครือข่าย สร้างเป็น *Network* (เครือข่าย) เพื่อที่จะต่อรองกับพวกอย่างนายทุนที่จะผลิต ที่เขาอ้างว่านายทุนต้องการให้มีฉากแบบนี้มากขึ้น แต่ถ้าเรามีพลัง เรารวมตัวกันได้ เราสามารถที่จะต่อรอง *Content* เนื้อหาที่เราต้องการจะสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อสังคมได้ เพราะพี่เข้าใจว่าซีรีส์วายมันเป็น *Soft Power*²² แบบนี้ แต่คุณจะใช้ *Soft Power* นั้นในการที่จะเปลี่ยน *Mindset* (วิธีคิด) สร้างความเข้าใจให้กับคนในสังคมได้อย่างไร อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญเลย แล้วก็เป็นการบ้านของสื่อ” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

²² “*Soft Power*” หมายถึง ความสามารถในการชักจูงหรือสร้างแรงจูงใจให้บุคคลอื่น ๆ เกิดความเต็มใจหรือพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ยอมรับหรือคล้อยตามในสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้อำนาจ โดยปราศจากซึ่งการคุกคามหรือการใช้อำนาจเชิงบังคับขู่เข็ญ (*Hard Power*) อย่างการใช้อำนาจทางเศรษฐกิจหรืออำนาจทางการทหาร (สุภาพพิชญ์ ธีระวัฒน์, 2565)

จากการที่ผู้ชมบางส่วนให้ความเห็นว่าซีรีส์วายมักจะสร้างความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศ หรือแม้ว่าจะเป็นการนำเสนอเรื่องราวชีวิตของตัวละครเพศหลากหลาย แต่ในหลาย ๆ ฉาก หลาย ๆ เหตุการณ์ในซีรีส์กลับไม่สอดคล้องกับประสบการณ์ของบุคคลเพศหลากหลายนัก ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ซีรีส์นั้นไม่ได้ถูกสร้างมาจากพื้นฐานของบุคคลเพศหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสรรค์เรื่องราวโดยไม่ได้อิงจากชีวิตหรือประสบการณ์จริงของกลุ่มคนเหล่านี้ ผู้ผลิตสื่อที่ไม่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศให้มากพอ หรือการที่ผู้ที่อยู่ภายในกระบวนการผลิตสื่อไม่ได้เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ทำให้ขาดประสบการณ์ ขาดความเข้าใจ จนส่งผลให้เนื้อหาที่เผยแพร่ออกมาไม่ตรงตามประสบการณ์หรือไม่อาจแสดงออกถึงความหลากหลายทางเพศ กระทั่งการผลิตสื่อขึ้นมาด้วยสาเหตุที่ว่าต้องการจะขายความสัมพันธ์ของชายรักชายหรือรักเพศเดียวกัน เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคเฉพาะกลุ่มเป็นหลัก ดังที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นไว้ว่า

“เรารู้สึกว่ามันก็มีผลกับคนที่ เป็น LGBT ในชีวิตจริงด้วย เพราะมันก็สร้างความเข้าใจผิด ๆ หลายอย่าง อย่างเรื่องการเป็นเกย์ การเป็นอะไรอย่างเนี่ย เพราะเรารู้สึกว่าบางทีซีรีส์มันไม่ได้สร้างมาจากพื้นฐานของประสบการณ์ของคนที่เป็นเกย์จริง ๆ หรือไม่ได้สร้างมาจากพื้นฐานของคนที่เป็น LGBT จริง ๆ ด้วยซ้ำ เขาไม่ได้สร้างมาเพื่อคาดหวังว่าจะตีแผ่ความเป็น LGBT ให้สังคมรู้ แต่สร้างมาเพื่อจะขายให้แฟนคลับ ขายแฟนคลับผู้หญิงด้วยนะประเด็น เน้นแฟนคลับผู้หญิงไป Fantasy กันต่อเอง” - คุณ C (สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

กลุ่มตัวอย่างจึงได้มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดสรรให้บุคคลเพศหลากหลายได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตสื่อ ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา เพื่อให้สื่อที่ได้เผยแพร่ออกมานั้นมีความสมจริงกับประสบการณ์ของกลุ่มคนเหล่านี้ และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านี้ออกมาได้อย่างเข้าอก เข้าใจ เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลเพศหลากหลาย ไม่ใช่เป็นเพียงการสร้างสรรค์เพื่อหาผลประโยชน์เท่านั้น

“Production (ขั้นตอนการผลิต) คุณควรจะให้โอกาสกับเกย์จริง ๆ มากขึ้น คือบทบาท Gay Community ในพื้นที่เหล่านั้นมันถูกตัด คนเขียนซีรีส์วายก็เป็นผู้หญิงซะส่วนมาก คนที่กำกับก็อาจจะก็ต้องพยายามขาย ทำเงินให้ได้ มันก็ยิ่งทำให้สื่อที่มันกำลัง Portray ภาพของ Gay Community มันก็กำลังผลิตซ้ำภาพซ้ำ ๆ เพราะว่ามันขายได้ ซึ่งสำหรับเรา การทำให้ความสัมพันธ์แบบเกย์เป็นสินค้าอันเนี้ยเป็นความรุนแรง

มันแปลว่าสุดท้ายแล้วคุณก็ไม่ได้กำลังเลิฟหรือว่ากำลังทำงานให้ Community อย่างที่ใคร Claim ว่า ซีรีส์วายกำลังผลักดันเรื่องนั้นเรื่องนี้ สุดท้ายแล้วสิ่งที่คุณกำลังผลักดันมันไม่ได้เกิดจากการ

ว่า คุณมีเจตนาที่จะผลักดัน แต่มันเกิดจากการที่ว่า คุณกำลังหาผลประโยชน์จากภาพของ Community แล้วก็การขาย Service²³ ให้กับคนที่มันมี Fantasy เกี่ยวกับเกย์ Fantasy ซึ่งมันแบบ เกย์ Fantasy ที่ Sexualize” - คุณ D (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2565)

ในส่วนของนักแสดง ควรจะให้พื้นที่แก่บุคคลเพศหลากหลายได้เข้ามารับบทที่ตรงตามเพศวิถี หรืออัตลักษณ์ทางเพศของตัวละครนั้น ๆ เนื่องจากตัวนักแสดงที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายย่อมเข้าใจ ในเพศวิถีหรืออัตลักษณ์ทางเพศของตนเองเป็นอย่างดี ทำให้สามารถถ่ายทอดบทบาทนั้นออกมาได้ อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้แก่สังคมได้ นอกจากนี้ ก็ เพื่อที่จะได้เป็นภาพแทนหรือสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคคลเพศหลากหลายคนอื่น ๆ ในสังคมอีกด้วย

“นักแสดงในซีรีส์วายส่วนมากเป็น Straight หรือซึ่งก็รู้กันอยู่บ้าง หรือไม่รู้ ว่ามันก็มีคนที่ เป็น เกย์เหมือนกันที่อยู่ใน Industry (อุตสาหกรรม) ของซีรีส์วาย แต่ว่าพวกเขาไม่สามารถที่จะ Openly Come Out ได้ กระทั่งคนที่ในวงการหรือในกลุ่มคนดู กลุ่มแฟนคลับพูดกันว่าแบบ หูว เขาเป็นตัวเอง เราก็งงไม่เคยได้ยินเขาออกมาพูดแม้แต่คำเดียวว่าเขาเป็นเกย์ แปลว่าจริง ๆ แล้วในวงการนี้ เรา รู้สึกว่าสิ่งที่มันอันตรายมากคือการที่เราไม่สามารถพูดออกมาได้ว่าเราเป็นอะไร ซึ่งมันอาจจะกระทบฐาน แฟนคลับ หรืออะไรก็ว่าไป เราอยากให้ออกมาพูดถึงการเข้าถึง Gay Actor (นักแสดงเกย์) ที่ Openly Gay Actor ได้มีพื้นที่มากขึ้นในวงการ เพื่อที่ว่ามันจะได้พัฒนา” - คุณ D (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2565)

ดังที่ผู้ชมมักจะมีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงกรณีที่ว่า ซีรีส์วายส่วนใหญ่จะไม่คัดเลือกนักแสดงที่เป็นคนในชุมชนความหลากหลายทางเพศมารับบทนำตามอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของตัวละคร แต่กลับเลือกนักแสดงที่เป็นชายแท้ (ชายที่มีเพศสภาพตรงกับเพศกำเนิดและมีรักต่างเพศ) มารับบท นำนั้น ซึ่งก็มีเสียงจากผู้ชมที่เสนอไปยังผู้ผลิตว่าควรจะให้เปิดพื้นที่ให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ให้พวกเขาได้เข้ามารับบทนำตามเพศสภาพหรือเพศวิถีของตัวละคร หรือเรียกร้องให้สื่อเลิกกระทำการ กีดกันทางเพศ (Sanook, 2563ก) เนื่องด้วยภายในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีมานี้ เกิดกระแสวิจารณ์จากโซเชียล ถึงกรณีการคัดเลือกนักแสดงซีรีส์วายเรื่องหนึ่ง ที่ถึงแม้ว่าในตอนต้นทีมงานได้ประกาศไว้ว่าเปิดรับ บุคคลเพศหลากหลาย ซึ่งก็มีวัยรุ่นที่เปิดตัวว่าเป็นเกย์ไปสมัคร แต่ท้ายที่สุดแล้วบทนำทั้งหมดกลับตก เป็นของชายแท้ (เทพพิทักษ์ มณีพงษ์, 2017) โดยทางทีมงานได้มีการแถลงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการให้เหตุผลว่า “...1) ทั้ง 6 ต้องเป็นชายแท้ (ปล.ไม่ได้รังเกียจรับแบ่งแยกเพศที่ 3 อย่งใด เพราะ

²³ Service ในบริบทนี้มาจากคำว่า “Fan Service” ซึ่งหมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นในผลงานหนึ่ง ๆ เพื่อดึงดูดหรือเอาใจผู้ชมหรือ แฟนคลับ (Tsudoi, 2020)

ผู้จัดก็เป็น แต่หากเป็นชายแท้ เราเห็นเหมาะสมกว่า) 2) บุคลิกหน้าตาดี มีคาแรคเตอร์ดี สามารถต่อยอดธุรกิจบันเทิงได้ เพราะเราไม่ได้ทำแค่ละคร...” (Trasher Bangkok, 2017) และที่ยิ่งไปกว่านั้น มีแฟนคลับซีรีส์เรื่องดังกล่าวได้แสดงความเห็นเอาไว้ว่า “เกย์ที่ไปสมัครนะ ถึงจะน่ารัก แต่ก็ไม่แมน ทำให้เธอจิ้นไม่ลง” (เทพพิทักษ์ มณีพงษ์, 2017) เมื่อพิจารณาจากเหตุการณ์ดังกล่าว รวมถึงจากการสังเกตนักแสดงนำของซีรีส์วายในปัจจุบันจะพบว่าส่วนมากยังคงเป็นชายแท้เช่นเดิม ก็แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าอุตสาหกรรมสื่อปิดกั้นโอกาสของบุคคลเพศหลากหลายในการที่จะได้รับบทนำ ด้วยการยกเหตุผลเรื่องความต้องการของตลาดมาอ้าง อย่างเช่น การต่อยอดผลงานในอนาคต หรือมองว่าหากให้บุคคลเพศหลากหลายมารับบทนำจะสามารถทำให้ผู้ชมรู้สึกอินได้ยาก สิ่งที่เกิดขึ้นนี้นับได้ว่าเป็นการกีดกันพื้นที่ของนักแสดงที่เป็นเกย์หรือบุคคลเพศหลากหลายออกไป หรือทำให้พื้นที่ในวงการของบุคคลเพศหลากหลายแคบลง (พิพัฒน์ วัฒนพานิช, 2565) คนเหล่านี้จะสามารถรับบทได้แค่เป็นตัวละครหรือตัวประกอบเท่านั้น ซึ่งประเด็นนี้เป็นปัญหาที่ควรจะต้องได้รับแก้ไขต่อไป

สืบเนื่องจากที่กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้กล่าวไว้ว่า ที่ผ่านมามองเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์สื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลาย โดยเฉพาะซีรีส์วาย มักจะให้น้ำหนักกับประเด็นความรักเพศเดียวกัน หรือพยายามช่วงชิงอัตลักษณ์ของคนกลุ่มนี้มาเป็นจุดขายให้กับตนเอง โดยปฏิบัติราวกับว่าเป็นเพียงสินค้าในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ มากกว่าจะทำให้เรื่องความหลากหลายทางเพศเป็นเรื่องปกติ อันจะช่วยให้นักในสังคมได้ซึมซับ ทำความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ฉะนั้น การจะขับเคลื่อนและสร้างความเสมอภาคทางเพศให้เกิดขึ้นในสังคม การสร้างความปกติให้กับความหลากหลายทางเพศจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะนั่นหมายความว่าสื่อได้ให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียม (กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์, 2022) ทั้งนี้ สื่อจึงต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศให้เข้าใจถ่องแท้ก่อน และหากสื่อยอมรับในความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นอัตลักษณ์ทางเพศ เพศวิถี รูปแบบความสัมพันธ์ตั้งแต่ต้นทางของการสร้างสรรค์ผลงานหรือให้โอกาสแก่บุคคลเพศหลากหลายได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อ ก็อาจเป็นหนทางที่ดีที่จะทำให้เกิดความเสมอภาค ความเท่าเทียม และลดอคติทางเพศลงไปได้

สำหรับฝ่ายอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อ

นอกจากตัวผู้ผลิตสื่อเองแล้ว ฝ่ายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องก็ควรจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่ออีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่กำกับดูแลสื่อโดยตรง ที่อาจจะมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีการให้ความรู้เพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมให้ผู้ผลิตสื่อสามารถสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีคุณภาพ ฝ่ายที่เป็นแหล่งทุนหรือให้ทุนในการผลิตสื่อ ก็ควรที่จะใส่ใจและตระหนักรู้ในประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนให้มาก หรือกระทั่งฝ่ายผู้บริโภคเอง ก็สามารถที่จะส่งเสียง สะท้อนความคิดเห็นเมื่อสื่อมีการนำเสนอ

เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม เพื่อเรียกร้องให้ผู้ผลิตสื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ให้มีการปรับปรุงพัฒนาผลงานขึ้นไปในอนาคต

“ไม่ได้ฝากแต่สื่ออย่างเดียวนะ ฝากไปถึงผู้บริโภคด้วยว่า เมื่อคุณเห็นฉากแบบนี้หรือถ้าคุณเห็น Dialog ใด Content แบบใด แล้วเรารู้สึกว่ามันเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ คุณก็ต้องลุกขึ้นมาที่จะส่งเสียง แล้วก็บอกให้เขาได้มีการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เพราะถ้าเรานิ่งเฉย มันก็เท่ากับเรายอมรับในสิ่งที่เขานำเสนอ

มันต้องทำงานด้วยกันทั้ง 4 ฝ่ายเลยนะ ทั้งผู้ผลิตสื่อ อะไรก็ตามที่เป็น Donor ให้ทุน ก็ต้องมองให้เห็นถึงความหลากหลาย มันต้องมีมุมมองเชิงการรับผิดชอบต่อสังคม สื่อเองก็ต้องทำการบ้านให้มากขึ้น การรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับ Donor คนที่เป็นนายทุน กับแหล่งทุน แล้วก็ผู้บริโภคสื่อควรจะต้องมีการสะท้อนผ่านช่องทางในการกำกับดูแลสื่อ ก็มีของกสทช. ไซมัย แล้วสุดท้ายองค์กรกำกับดูแลสื่อเอง เหมือนกับคุณมีหน้าที่อยู่แล้วในการกำกับดูแล แต่เน้นในเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุนให้สื่อเอง เหมือนกับเป็นการจذبกรมให้สื่อมีความรู้ ความเข้าใจ มีความละเอียดอ่อนในเรื่องนี้มากขึ้น อันนี้เป็นบทบาทหน้าที่ของ 4 ฝ่ายที่อาจจะต้องร่วมกันทำงาน” – คุณรติ แต่สมบัติ (สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

เช่นเดียวกับที่จรรย์ ศรีสวัสดิ์ จากมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาการผลิตซ้ำความรุนแรงในสื่อ โดยเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างมาตรฐานและกติกาในการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสื่อ ไม่ให้มีการผลิตซ้ำมายาคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ซึ่งควรจะต้องให้มีการตรวจสอบเนื้อหาของสื่อตั้งแต่ก่อนกระบวนการผลิตโดยหน่วยงานกลาง และอาจมีการเชิญฝ่ายผู้ผลิตสื่อ ฝ่ายสถานีโทรทัศน์หรือช่องสื่อออนไลน์ มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือทำความเข้าใจ เพื่อที่จะยุติหรือป้องกันการผลิตเนื้อหาที่ไม่สร้างสรรค์ รวมทั้งขอความร่วมมือจากประชาชนให้ช่วยกันรณรงค์ไม่สนับสนุนสื่อที่มีเนื้อหาผลิตซ้ำความรุนแรงและแสดงถึงความไม่เสมอภาคทางเพศ (ThaiHealth Official, 2564)

และจากที่สายพิรุณ ไชยเชียงพิณ นักเขียนซีรีส์วาย ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ได้เคยให้สัมภาษณ์กับทาง De/code เกี่ยวกับประเด็นเรื่องซีรีส์วายเอาไว้ว่า “คนดูก็ต้องส่งเสียงคอมเมนต์ช่วยกันกดดัน เรื่องไหนแย่ ไม่ว่าจะต้นฉบับแย่ โปรดักชั่น บท นักแสดง กำกับ ตัดต่อแย่ ต้องบอกให้เขารู้ ถ้าเรื่องไหนผลิตซ้ำในเรื่องทัศนคติแย่ ๆ เช่น เรื่องการเหยียด เรื่องการเมือง ก็ช่วยกันแบนไปเลย จะได้เกิดกระบวนการการตลาดในการคัดกรองเรื่องดี ๆ บ้าง เหมือนตอนนี้ฝั่งผู้ผลิตบางคนก็หลบหูหลบตาผลิต แต่ไม่ฟังคอมเมนต์ ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าที่ตัวเองทำมันดีหรือไม่ดี ถ้าตัวเองไม่ได้มีผลกระทบอะไรเลย ก็จะผลิตเรื่องแย่ ๆ ไม่มีคุณภาพออกมาอีกเรื่อย ๆ” (วิษญุณท์ ปิติชัยธนาโชติ, 2022)

ฉะนั้น หากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นช่วงก่อนการผลิต ขณะที่มี การผลิต และหลังการผลิตสื่อ ได้ทำความเข้าใจและมีความตระหนักรู้ในประเด็นเรื่องความ หลากหลายทางเพศ รวมถึงเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบรายละเอียดของเนื้อหาสื่อ ย่อมสามารถ ช่วยในการป้องกันไม่ให้สื่อที่จะได้มีการเผยแพร่ออกมา นั้นส่งต่อความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องหรือส่งผล กระทบเชิงลบต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายได้ หรือแม้ว่าสื่อ นั้นจะได้เผยแพร่ออกมาแล้ว หากแต่มี เนื้อหาที่เป็นอันตราย สร้างอคติหรือส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ฝ่ายต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องได้มีการส่งเสียง แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นปัญหา หรือเรียกร้องให้มีการปรับปรุง ย่อมส่งผลต่อการผลิตสื่อในอนาคต โดยจะทำให้ผู้ผลิตสื่อต้องมีความรอบคอบในการนำเสนอเนื้อหาที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายมากยิ่งขึ้น หรือช่วยให้เกิดความพยายามในการพัฒนาผลงาน ให้มีคุณภาพและส่งต่อคุณค่าที่ดีให้กับสังคม

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในชีรีส์วาย” เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพต่อบุคคลเพศหลากหลายที่ปรากฏในชีรีส์วาย 2) เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรีส์วาย ต่อบุคคลเพศหลากหลาย และ 3) เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในชีรีส์วาย ให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ โดยงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งจะทำการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรีส์วาย และผลกระทบต่อบุคคลเพศหลากหลายที่ได้รับชมชีรีส์วายที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ส่วนแรกจะใช้การวิเคราะห์ด้วยบทชีรีส์วายและการสัมภาษณ์เชิงลึกนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ ถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรีส์วาย ส่วนที่สองทำการวิเคราะห์ผู้รับสาร ถึงผลกระทบจากการที่ชีรีส์วายสอดแทรกเนื้อหาหรือฉากที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย

ผู้วิจัยจะนำข้อสรุปของผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมานำเสนอ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรีส์วาย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศถึงความหมายของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยที่มีมิติด้านเพศสภาพของบุคคลผู้ถูกรบกวนเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งต้นเหตุหลักที่ทำให้เกิดความรุนแรงนี้มาจากปัญหาความไม่เท่าเทียม และความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับด้วยกัน คือ ความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อร่างกายหรือจิตใจของบุคคลที่ถูกรบกวน กระทั่งต่อสังคม

ถึงกระนั้น ความรุนแรงทั้ง 3 ระดับนี้ ล้วนมีความผูกพันเกี่ยวเนื่องและต่างก็ส่งผลต่อกันและกัน โดยหากได้ลองพิจารณาถลกลงไปในความรุนแรงหนึ่ง ๆ ที่แม้จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเข้าข่ายเป็นความรุนแรงในระดับหนึ่งโดยตรง แต่ก็จะพบว่าความรุนแรงนั้นอาจเป็นผลมาจากความรุนแรงใน

ระดับอื่น ๆ หรือเป็นสารตั้งต้นที่ก่อให้เกิดความรุนแรงระดับอื่น ๆ ได้ ฉะนั้น สำหรับหนึ่งความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่เกิดขึ้น อาจไม่สามารถกล่าวได้ว่าความรุนแรงนั้น เป็นเพียงแคความรุนแรงที่อยู่ในระดับใดระดับหนึ่งเพียงอย่างเดียว

เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่อง พบว่าซีรีส์มีการนำเสนอความรุนแรงดังกล่าวออกมาหลายแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งหมวดหมู่ของความรุนแรงเหล่านั้นออกเป็น 5 กลุ่มด้วยกัน โดยพิจารณาจากสาระสำคัญของความรุนแรงที่มีความสอดคล้องกัน ในส่วนของรูปแบบ ลักษณะของความรุนแรง วัตถุประสงค์ของการกระทำ รวมถึงแนวคิดที่สอดแทรกอยู่ในความรุนแรงนั้น ดังนี้คือ

1) การใช้กำลังประทุษร้าย

ผู้วิจัยพบว่าซีรีส์วายมีการนำเสนอฉากความรุนแรงอันเป็นการใช้กำลังทางร่างกายในการประทุษร้ายต่อบุคคลเพศหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการผลัก ต่อย ตบ ตี หรือการพาดด้วยสิ่งของ โดยการกระทำนั้นมีสาเหตุมาจากเพศสภาพ อัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของผู้ที่ถูกกระทำ ทั้งนี้ ซีรีส์เองก็ได้มีการถ่ายทอดให้เห็นภาพการใช้ความรุนแรงนั้นออกมาอย่างชัดเจน ซึ่งฉากการใช้กำลังทำร้ายร่างกายบุคคลเพศหลากหลายเหล่านี้ก็สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก โดยความรุนแรงในรูปแบบนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง จากการสำรวจข้อมูลของแต่ละประเทศ ในแต่ละปี ก็จะมีพบว่าผู้เสียหายจากความรุนแรงดังกล่าวจำนวนไม่น้อยเลยทีเดียว และสำหรับในประเทศไทย ที่คนในสังคมมีท่าทีราวกับว่าเปิดกว้าง ยอมรับในความหลากหลายทางเพศได้ อีกทั้งยังได้ชื่อว่าเป็นสวรรค์ของ LGBTQ+ แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่ามีเหตุการณ์ที่บุคคลเพศหลากหลายถูกทำร้ายร่างกายเกิดขึ้นมากมาย สังเกตได้จากข่าวสารมีที่การรายงานตามช่องทางต่าง ๆ ทั้งนี้ บุคคลเพศหลากหลายไม่เพียงแต่จะต้องเผชิญกับการถูกทำร้ายร่างกายจากคนภายนอกหรือคนที่ไม่ได้รู้จักกันเท่านั้น แต่ยังต้องเผชิญสิ่งเหล่านี้จากคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดอีกด้วย ดังที่ซีรีส์ได้นำเสนอ นอกจากนี้ก็ยังมีฉากการใช้กำลังทางร่างกายกระทำต่อบุคคลเพศหลากหลายในการตอบโต้ความรุนแรงอีกทอดหนึ่งด้วย ทั้ง ๆ ที่สามารถเลือกที่จะได้ตอบการกระทำนั้นด้วยวิธีการอื่น ๆ ได้

การใช้กำลังทำร้ายร่างกายบุคคลเพศหลากหลายนี้ เป็นการกระทำที่สามารถมองเห็นได้อย่างง่ายดายว่าเป็นความรุนแรง โดยจะอยู่ในระดับความรุนแรงทางตรง กล่าวคือเป็นความรุนแรงที่มองเห็นเป็นรูปแบบการกระทำชัดเจน พร้อมด้วยมีตัวบุคคลผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ซึ่งความรุนแรงดังกล่าวนี้ นอกจากจะสร้างความเสียหายทางร่างกายโดยตรง ไม่ว่าจะมึบวมแผลปรากฏให้เห็นหรือไม่ก็ตาม อันเรียกได้ว่าเป็นลักษณะความรุนแรงทางร่างกาย ก็ยังสามารถสร้างความเจ็บปวดทางจิตใจหรือกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของผู้ที่ถูกกระทำได้ด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ หากพิจารณาให้ลึกลงไปในการกระทำที่เป็นการใช้กำลังทำร้ายร่างกายบุคคลเพศหลากหลายแล้ว อาจพบว่าการกระทำข้างต้นมีพื้นฐานมาจากความเกลียดกลัวบุคคลเพศหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน หรือความเกลียดกลัวคนข้ามเพศ ซึ่งเป็นความคิดความเชื่ออันเป็นอคติที่สอดแทรกและถูกสะท้อนออกมาผ่านทัศนคติ คำพูด การกระทำของบุคคล อันนำไปสู่การเลือกปฏิบัติหรือกระทั่งเกิดเป็นความรุนแรงในที่สุด โดยการมีอคติต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายเช่นนี้ เกิดจากการหล่อหลอมของสังคม กล่าวคือสังคมได้มีการปลูกฝังความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของบรรทัดฐานทางเพศ ความเป็นหญิง ความเป็นชาย รวมถึงบรรทัดฐานรักต่างเพศและระบบชั่วตรงข้ามที่สังคมยึดถือ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ที่ไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐานดังกล่าวถูกกีดกันหรือผลักให้กลายเป็นความผิดปกติ แยกแยกหรือเปียงเบน ไปจนถึงถูกเกลียดชังจากสังคม เรียกได้ว่าความคิด ความเชื่อเหล่านี้เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม โดยจะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมเช่นนี้ ในหลาย ๆ ครั้งก็เป็นสิ่งที่สนับสนุนและสร้างความชอบธรรมให้การกระทำ ความรุนแรงต่อบุคคลเพศหลากหลายว่าเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ หรือทำให้ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนี้ดูเป็นเรื่องที่ยอมรับได้หรือยอมให้เกิดขึ้นโดยไม่คิดที่จะแก้ไข

2) การแสดงออกถึงความเหยียดหยามทางวาจา

การใช้คำพูดในการดูถูก เหยียดหยาม ด่าทอ หรือล้อเลียนเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือความเป็นตัวตนของบุคคลเพศหลากหลาย รวมถึงการแสดงออกว่าเกลียดชัง รังเกียจบุคคลเพศหลากหลายด้วยวาจา แม้จะไม่ได้สร้างความเจ็บปวดทางร่างกาย อันอาจทำให้ดูเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรงหรือสร้างความเสียหายได้ แต่แท้จริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น การกระทำเหล่านี้สามารถสร้างบาดแผลหรือกระทบกระเทือนต่อจิตใจของผู้ที่ได้รับฟัง ซึ่งเป็นความเสียหายที่ไม่น้อยไปกว่าความบาดเจ็บทางร่างกายเลย โดยซีรีส์วายก็ได้มีการถ่ายทอดความรุนแรงนี้ผ่านการแสดงออกของตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นฉากที่ใช้คำพูดที่แสดงถึงการเหยียดเพศ การเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน หรือแสดงความคิดเห็นว่าอยากเข้าไปทำร้ายบุคคลเพศหลากหลายให้ถึงแก่ชีวิต อันทำให้คนกลุ่มนี้รู้สึกเจ็บปวด หวาดกลัว หรือถูกเกลียดชังได้

ถ้อยคำอันเป็นการด่าทอ ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในประเด็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์อย่างเรื่องเพศนั้น ถูกจัดว่าเป็นหนึ่งในถ้อยคำที่แสดงความเกลียดชัง (Hate Speech) ซึ่งความรุนแรงในรูปแบบนี้เป็นปัญหาที่สามารถพบได้ทั่วโลก แต่สำหรับในบางประเทศก็ได้มีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมขึ้นมาโดยกำหนดให้การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิด เพื่อเป็นการแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำนี้เกิดขึ้น

การใช้คำพูดทำร้ายผู้อื่นหรือความรุนแรงทางวาจา ก็อยู่ในระดับความรุนแรงทางตรง ด้วยความสามารถมองเห็นการกระทำ คือมีการแสดงออกทางคำพูด ที่บุคคลรับรู้ได้ ประกอบกับการมี

ตัวบุคคลผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ โดยความรุนแรงทางวาจาที่กระทบกระเทือนต่อจิตใจหรือสร้างความเสียหายทางความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับฟังคำพูดเหล่านั้น ไม่ว่าจะจะเป็นความรู้สึกที่คิดว่าตนเองมีความผิดแตกต่างหรือด้อยไปกว่าคนอื่น ๆ รู้สึกอับอาย หรือรู้สึกว่าตนถูกละเมิดความปลอดภัยหรือความเป็นส่วนตัว ซึ่งอาจเป็นผลให้บุคคลเพศหลากหลายเกิดความวิตกกังวลหรือหวาดกลัวที่จะต้องเผชิญกับคำพูดที่แสดงถึงการรังเกียจ เหยียดหยามจากคนในสังคม จนกระทบถึงการดำรงชีวิตในที่สุด ทั้งนี้ คำพูดที่เป็นความรุนแรงนั้นก็ล้วนเกี่ยวเนื่องหรือมีที่มาจากทัศนคติที่เป็นอคติต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย อันเป็นผลมาจากการปลูกฝังหรือสืบทอดความคิด ความเชื่อของสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ อย่างการให้คุณค่าแก่บุคคลที่ดำรงชีวิตตามกรอบบรรทัดฐานทางเพศตามที่สังคมกำหนดมากกว่า หรือการมองบุคคลแต่ละเพศอย่างไม่เท่าเทียมกัน ที่เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมอีกต่อหนึ่ง

ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีความรุนแรงทางวาจาในลักษณะอื่นที่ปรากฏอยู่ในชีวิตรหัส นันคือการถ่มหรือคาดเดาถึงอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของผู้อื่น ที่ถ้าหากสังเกตจากคำพูดเพียงลำพังอาจดูไม่รุนแรงหรือร้ายแรงนัก แต่เมื่อพิจารณาไปถึงเจตนาของผู้กระทำประกอบกับบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง จะพบว่าบ่อยครั้งการที่บุคคลหนึ่งพยายามถ่มหรือคาดเดาเรื่องเพศของผู้อื่น มักจะเป็นไปในลักษณะของการจ้องจับผิดหรือหวังจะเปิดโปง ซึ่งสร้างความรู้สึกกดดันและอึดอัดให้แก่บุคคลเพศหลากหลายผู้ที่ถูกถ่มได้ หากว่าเขายังไม่มีความพร้อมที่จะเปิดเผยเรื่องส่วนตัว รวมถึงหากให้คำตอบแล้ว บุคคลเพศหลากหลายอาจต้องเผชิญกับท่าทีที่แสดงออกว่าตกใจ หวาดกลัวหรือรังเกียจจากผู้ถ่มหรือคนรอบข้างได้ ซึ่งกระทบกระเทือนจิตใจของพวกเขาไม่น้อย

3) การกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอม

ชีวิตรหัสทั้ง 5 เรื่อง ต่างก็มีฉากที่ตัวละครแสดงความรักหรือกระทำกิจกรรมทางเพศ แต่ขณะเดียวกันกลับพบว่าหลาย ๆ ฉากเหล่านั้นเป็นการกระทำที่ปราศจากความยินยอม โดยเรียกได้ว่าการกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอมเช่นนี้คือการคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งเป็นความรุนแรงทางเพศ และถึงแม้ว่าพฤติกรรมหรือการกระทำดังเช่นที่กล่าวมาจะเกิดขึ้นระหว่างตัวละครที่เป็นเพศเดียวกันหรือเป็นผู้ชายเหมือนกัน ซึ่งมักจะถูกมองว่าไม่มีฝ่ายใดที่เสียหายหรือไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไร ก็ไม่ทำให้สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นหลุดพ้นจากการเป็นความรุนแรง

ทั้งนี้ ความรุนแรงทางเพศที่พบก็มีหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ การสัมผัสเนื้อตัวร่างกายหรือการกอด โดยที่ไม่ได้มีการขออนุญาตหรือให้ความยินยอม การจับจูบหรือบังคับจูบ รวมไปถึงการกระทำกิจกรรมทางเพศ อย่างเช่น การสัมผัสสลับไปอย่างมีนัยยะทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่มีบุคคลฝ่ายหนึ่งไม่อยู่ในสภาวะที่มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถที่จะให้ความ

ยินยอมต่อการกระทำดังกล่าวได้ เช่น อยู่ในสถานะที่เมาสุรา หรือกำลังนอนหลับ อันจะสามารถกล่าวได้ว่า การกระทำเช่นนี้เท่ากับการข่มขืนหรือล่วงละเมิดทางเพศ

หากได้พิจารณาจากเหล่านี้ นอกจากการกระทำที่เป็นความรุนแรงทางเพศแล้ว ก็ยังพบว่ามีประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแฝงอยู่ด้วย อย่างการสร้างให้ตัวละครบุคคลเพศหลากหลายมักจะเป็นฝ่ายที่เข้าไปคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศผู้อื่นเสมอ หรือจ้องแต่จะทำกิจกรรมทางเพศ เป็นการผลิตซ้ำความเชื่อที่ว่าบุคคลเพศหลากหลายจะต้องเป็นคนที่มีความหมกมุ่นแต่กับเรื่องทางเพศ ซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติเชิงลบต่อกลุ่มคนเหล่านี้

สำหรับประเด็นที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากอย่างเรื่องความยินยอม ซีรีส์วายกลับละเลยที่จะกล่าวถึงหรือลงรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สังเกตได้จากการที่ตัวละครมักจะไม่มีการขออนุญาตที่จะกระทำการกอด จูบ หรือมีเพศสัมพันธ์ก่อน และยังไม่มีการแสดงให้เห็นว่าตัวละครอีกฝ่ายที่ถูกกระทำนั้นให้ความยินยอมต่อการกระทำดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจว่าการกระทำกิจกรรมทางเพศโดยปราศจากความยินยอมนั้นเป็นเรื่องปกติ ทำให้ผู้ชมมองว่าความยินยอมไม่ใช่เรื่องสำคัญหรือจำเป็นแต่อย่างใด และอาจนำไปสู่การสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรงทางเพศ หรือส่งเสริมให้มีการกระทำความรุนแรงมากขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างได้มีการอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความยินยอมเอาไว้ว่า ในการทำกิจกรรมทางเพศระหว่างคูรักรหรือคู่ความสัมพันธ์ จะต้องเกิดจากความยินยอมของทุกฝ่าย อย่างไรก็ตาม บุคคลจะให้ความยินยอมได้ก็ต่อเมื่ออยู่ในสถานะที่มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง เรียกได้ว่าความยินยอมนั้นออกมาจากความต้องการอย่างแท้จริง ไม่ได้เกิดจากการชักจูง โน้มน้าว หรือข่มขู่จากบุคคลอื่น ทั้งนี้ การให้ความยินยอมต่อการกระทำอย่างหนึ่ง ไม่เท่ากับยินยอมให้กระทำการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องหรือนอกเหนือจากนั้น และแม้ว่าจะได้มีการให้ความยินยอมไปแล้วตอนต้น แต่หากระหว่างทำกิจกรรม ฝ่ายหนึ่งไม่ต้องการที่จะกระทำต่อไปแล้ว สามารถถอนหรือยกเลิกความยินยอมได้ อีกทั้งในกรณีที่มีการกระทำกิจกรรมทางเพศอันปราศจากความยินยอมเกิดขึ้น แม้ว่าผู้ถูกกระทำจะไม่แสดงการขัดขืนหรือต่อสู้ ก็ไม่ถือว่าผู้นั้นสมยอม และไม่ทำให้การกระทำดังกล่าวพ้นสภาพจากการเป็นความรุนแรงทางเพศ

ความรุนแรงทางเพศนี้ เป็นความรุนแรงที่มีตัวผู้กระทำและผู้ถูกกระทำชัดเจน และมองเห็นได้ว่ามีกรกระทำบางอย่างที่มีนัยยะทางเพศเกิดขึ้น จึงจัดอยู่ในระดับความรุนแรงทางตรง โดยความรุนแรงเช่นนี้ไม่เพียงแต่จะสร้างความเจ็บปวดหรือความเสียหายทางร่างกาย แต่ยังคงส่งผลกระทบต่อจิตใจผู้ที่ถูกกระทำ ให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัว หวาดระแวงหรือไม่ปลอดภัยอีกด้วย และหากได้พิจารณาถึงสาเหตุที่สนับสนุนหรือส่งเสริมให้เกิดการกระทำความรุนแรงทางเพศ ก็จะพบว่ามาจากความคิด ความเชื่ออันเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม อย่างการที่สังคมเชิดชูหรือให้คุณค่ากับความ เป็นชายมากกว่า ส่วนผู้ที่อยู่นอกกรอบบรรทัดฐานทางเพศหรือบุคคลเพศหลากหลายก็จะไม่ได้รับการ

ให้คุณค่า อย่างเช่น ความเชื่อที่ว่าผู้ชายมีความชอบธรรมที่จะกระทำความรุนแรงทางเพศ การมองว่าผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแกร่ง ไม่สามารถตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง หรือหากประสบกับความรุนแรงทางเพศก็คงไม่เสียหาย หรือจะเป็นการที่ผู้หญิงหรือบุคคลเพศหลากหลายถูกมองว่าเป็นเพียงวัตถุทางเพศ เป็นต้น อันจะเห็นได้ว่าความรุนแรงแต่ละระดับนั้นเกี่ยวเนื่องและส่งผลต่อกันเป็นทอด ๆ ไป

4) การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นสมบัติของตน

หากพิจารณาจากตัวละครที่เป็นคู่รักกัน จะพบว่ามีการใช้ความรุนแรงระหว่างในคู่ความสัมพันธ์ โดยนอกจากจะเป็นความรุนแรงในรูปแบบของการใช้กำลังทำร้ายร่างกาย การใช้วาจาเหยียดหยาม ตำหนิหรือล้อเลียน หรือกระทำความรุนแรงทางเพศตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ก็ยังมีความรุนแรงที่อยู่ในรูปแบบของความคิด ทักษะคิดในการมองผู้อื่นว่าเป็นเพียงสมบัติหรือสิ่งของ ๆ ตน จึงคิดว่ามีสิทธิจะกระทำการอย่างไรต่อผู้นั้นก็ได้ ซึ่งบ่อยครั้งที่ความรุนแรงเช่นนี้ไม่ถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ร้ายแรงแต่อย่างใด หรือถูกมองข้าม นั่นก็มาจากเหตุผลที่ว่า เป็นเรื่องภายในของสองคน และในท้ายที่สุดทั้งคู่ก็ยังคงรักและคบหากันอยู่ ประกอบกับสังคมก็มองว่าในความสัมพันธ์หนึ่ง การกระทบกระทั่งกันหรือการใช้ความรุนแรงต่อกันนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่จะเกิดขึ้นได้ บางก็ไม่ได้มองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างคู่นั้นเป็นความรุนแรง

แม้ว่าทัศนคติเช่นนี้มักจะเกิดขึ้นหรือพบเห็นได้มากในคู่รักต่างเพศ ซึ่งก็เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม อย่างความคิด ความเชื่อหรือบรรทัดฐานเรื่องเพศที่สังคมกำหนดและยึดถือมายาวนาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องบทบาทหรือสถานภาพทางเพศที่ไม่เท่าเทียม การมองผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศ ความเชื่อที่ว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี แต่ขณะเดียวกันกลับพบได้ว่า ในความสัมพันธ์แบบคู่รักเพศเดียวกัน ที่ดูจะมีสถานภาพทางเพศใกล้เคียงกัน ก็ต้องประสบกับปัญหาความรุนแรงในคู่ความสัมพันธ์นี้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ สาเหตุที่อาจจะสืบเนื่องมาจากการที่คู่รักเพศเดียวกันหรือคู่รักเพศหลากหลายได้รับอิทธิพลบางอย่างมาจากระบบรักต่างเพศ สังเกตได้จากการที่คู่รักเพศเดียวกันหลาย ๆ คู่ได้รับเอาบทบาททางเพศ การแบ่งฝ่ายชายฝ่ายหญิง หรือการเป็นสามีภรรยา มาสวมทับให้แต่ละฝ่ายในความสัมพันธ์ ซึ่งบทบาทเหล่านี้มาพร้อมกับความคิด ความเชื่อที่ว่าตนเองเป็นเจ้าของคนรัก และมีอำนาจเหนือกว่า จนสามารถจะทำร้ายอีกฝ่ายได้อย่างชอบธรรม และจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในความสัมพันธ์ ฝ่ายที่ประสบกับความรุนแรงเช่นนี้มักจะเป็นผู้หญิงหรือบุคคลเพศหลากหลายที่มีสถานะเป็นรองในความสัมพันธ์นั้น

ความรุนแรงระหว่างคู่ความสัมพันธ์ในรูปแบบของการปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนเป็นสมบัติที่พบ ก็จะมีในลักษณะที่เป็นการแสดงออกซึ่งความหึงหวง ไม่ว่าจะเป็นการพยายามเข้ามาควบคุมในส่วนของการแต่งกายของคนรัก หรือจะเป็นพยายามสร้างความหวาดกลัวให้อีกฝ่ายด้วยการข่มขู่ว่าจะทำร้ายร่างกาย ทั้งนี้ พื้นฐานความคิดที่มองว่าคนรักอีกฝ่ายเป็นสมบัติของตน จึงมีสิทธิที่จะเข้าควบคุม ออก

คำสั่งหรือบีบบังคับอีกฝ่ายได้อย่างชอบธรรม เรียกได้ว่าเป็นความรุนแรงที่อยู่ในระดับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถมองเห็นได้ว่าการกระทำนั้นเป็นความรุนแรงด้วยตัวมันเองอย่างชัดเจน แต่หากพิจารณาลึกลงไป ก็จะพบว่ามึรากฐานความคิด ความเชื่อที่กดทับหรือทำร้ายหลาย ๆ คนอยู่ และความคิด ความเชื่อเหล่านี้เองที่ส่งผลเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับการกระทำบางอย่างที่จะกระทบกระเทือนจิตใจหรือกระทั่งสร้างความเสียหายแก่ร่างกายของผู้อื่นต่อไป

5) การแบ่งแยกบทบาททางเพศ

ซีรีส์วายนั้นมีการประกอบสร้างตัวละครคู่เอกให้มีบุคลิกลักษณะหรือภาพลักษณ์ที่แตกต่างกัน โดยแบ่งแยกตามบทบาททางเพศแบบชายหญิง แม้ว่าตัวละครคู่เอกในซีรีส์วายจะเป็นผู้ชายทั้งคู่ก็ตาม โดยภาพรวมของซีรีส์แต่ละเรื่อง จะเห็นได้ว่าการออกแบบสร้างสรรค์ตัวละครจะเป็นไปตามแบบแผนที่คล้ายคลึงกัน คือมีตัวละครเอกชายฝ่ายหนึ่งแสดงออกหรือมีลักษณะความเป็นชายสูงกว่า เช่น ร่างกายสูงใหญ่ ดุดัน เครื่องขริม ชอบเล่นดนตรี เล่นกีฬา ส่วนตัวละครเอกชายอีกฝ่ายหนึ่งจะแสดงออกหรือมีลักษณะความเป็นหญิงสูงกว่าฝ่ายแรก หรือเรียกได้ว่า ยังคงมีความเป็นชาย แต่ก็มีความเป็นหญิงสอดแทรกอยู่ด้วย เช่น ร่างกายเพรียวบาง ใบหน้าหวาน เจ้าสำอาง ประกอบกับการใช้คำเรียกอันเป็นการเจาะจงบทบาททางเพศ อย่างการระบุว่าฝ่ายหนึ่งเป็นผัว อีกฝ่ายเป็นเมียให้แก่คู่รักเพศเดียวกัน จนอาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่เกิดขึ้นในซีรีส์วายนั้นเป็นเพียงการเปลี่ยนเพศตัวละครเอกจากหญิงเป็นชาย เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าลักษณะของตัวละครชายคู่เอกแทบจะไม่แตกต่างจากตัวละครเอกชายหญิงหรือรักต่างเพศในละคร ซีรีส์เรื่องอื่น ๆ เลย

ยิ่งไปกว่านั้น ซีรีส์วายบางเรื่องก็ได้มีการนำเสนอถึงความคิด ความเชื่อหรือมายาคติเกี่ยวกับเรื่องเพศ อย่างเรื่องความเป็นชาย ความเป็นหญิง บทบาทหน้าที่ของแต่ละเพศว่าควรจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร อย่างเช่น เป็นผู้ชายจะต้องกำยำ แข็งแรง ไม่ทำตัวเจ้าสำอาง และที่สำคัญการได้รักหรือมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงจะเป็นสิ่งที่แสดงออกว่าเป็นชายสมชาย หรือกระทั่งมองว่าคนรักเพศเดียวกันสามารถเปลี่ยนแปลงวิถีทางเพศได้ หากมีเพศสัมพันธ์กับคนต่างเพศ ซึ่งทั้งหมดนี้ต่างก็เป็นการผลักให้ผู้ที่ไม่ได้มีวิถีชีวิตตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดให้กลายเป็นความแปลกแยก และยังเป็นสิ่งที่กดทับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายให้ต้องพยายามปรับตัวอีกด้วย จากกรณีนี้ก็จะเห็นได้ว่าสื่อเองก็ยังคงผลิตซ้ำแนวคิดเรื่องเพศเหล่านี้ออกมาสู่สังคมอยู่

สำหรับการแบ่งแยกบทบาททางเพศ ซึ่งมีรากฐานมาจากระบบขั้วตรงข้ามและบรรทัดฐานรักต่างเพศ รวมถึงความคิด ความเชื่ออื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศเหล่านี้ สร้างความกดดันและความเจ็บปวดให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของสภาพแวดล้อมหรือบุคคลภายนอกที่คาดหวังหรือตั้งคำถามเกี่ยวกับความเป็นตัวตนหรือวิถีทางเพศของเขา หรือในแง่ของตัวบุคคลเพศหลากหลายเองที่ได้รับเอาบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศมาใช้ในความสัมพันธ์ของตน หรือ

การพยายามปรับเปลี่ยนตัวเองให้เป็นไปตามสิ่งที่สังคมกำหนด เพื่อให้ได้รับการยอมรับ ซึ่งทำให้บุคคลเพศหลากหลายไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้อย่างเต็มที่ หรือเรียกได้ว่าบุคคลเพศหลากหลาย ถูกลดทอนคุณค่าและไม่ได้รับความเคารพอย่างเท่าเทียม กล่าวได้ว่าระบบความคิด ความเชื่อเรื่องเพศทั้งหลายนี้ เป็นความรุนแรงที่อยู่ในระดับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่สังคมปลูกฝังและยึดถือมาอย่างยาวนาน จนถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือปกติ และการที่สื่อผลิตซ้ำภาพความรุนแรงนี้อาจเท่ากับว่าเป็นการสนับสนุนหรือสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรงนี้มีอยู่ต่อไป

นอกจากนี้ ผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศและกลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย พบว่าซีรีส์วายมักจะนำเสนอความรุนแรง โดยเฉพาะความรุนแรงทางเพศ ออกมาในเชิงโรแมนติไซส์ กล่าวคือ ถ่ายทอดภาพความรุนแรงออกมาให้ดูเป็นเรื่องน่ารัก โรแมนติกหรือตลกขบขันมากกว่าที่จะถ่ายทอดออกมาว่าเป็นเรื่องที่น่าจริงจังหรือมีความอันตราย ร้ายแรง ซึ่งการนำเสนอเช่นนี้นับว่าเป็นการไปลดทอนความรุนแรงลง สาเหตุอาจมาจากการที่ผู้ผลิตยึดติดในกรอบหรือขนบของความเป็นซีรีส์วาย ที่เส้นเรื่องจะต้องมีความโรแมนติกชวนฝัน จึงเกิดความพยายามในการสร้างสรรค์เรื่องราวให้ทุก ๆ อย่างที่เกิดขึ้นในเรื่องนำไปสู่ความโรแมนติก แม้ว่าจะสิ่งที่เกิดขึ้นจะเป็นการกระทำทางเพศที่ปราศจากความยินยอมหรือเป็นการล่วงละเมิดทางเพศก็ตาม อีกทั้งในหลาย ๆ ครั้ง ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเหล่านี้ก็ถูกนำเสนอออกมาในเชิงที่ทำให้ดูเป็นเรื่องธรรมดาที่จะเกิดขึ้นได้ หรือเรียกได้ว่าเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรงดังกล่าว สังเกตได้จากในตอนสุดท้ายเรื่องราวจบลงด้วยดี ตัวละครได้ครองรักกัน ไม่มีการกล่าวถึงผลกระทบของความรุนแรงที่เคยเกิดขึ้นแต่อย่างใด ซึ่งการไม่นำเสนอถึงผลกระทบของความรุนแรงก็นับว่าเป็นการลดทอนความรุนแรงอีกอย่างหนึ่งเช่นกัน เนื่องจากผู้ชมจะไม่ได้รับรู้ถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น จนอาจมองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เป็นเรื่องใหญ่อะไร กระทั่งอาจมองข้ามปัญหาความรุนแรงนั้นไป

สำหรับขั้นตอนหรือกระบวนการในการลดทอนความรุนแรงในซีรีส์ยายนั้น กระทำผ่านหลายส่วนด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นปฏิกิริยา การแสดงออกหรือคำพูดของตัวละครว่ารู้สึกเขินอาย การสร้างบรรยากาศแวดล้อมในฉากให้มีความชวนฝัน น่าหลงใหล การใช้เสียงเอฟเฟกต์สร้างความรู้สึกตลกสนุกสนาน หรือจะเป็นการใช้เพลงหรือดนตรีประกอบที่ช่วยสร้างความรู้สึกชวนให้เคลิบเคลิ้ม

ยิ่งไปกว่านั้น การนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนี้ยังเป็นการผลิตซ้ำอคติทางเพศของสังคมที่มีต่อกับบุคคลเพศหลากหลาย อย่างการสร้างให้ตัวละครบุคคลเพศหลากหลายเป็นวัตถุทางเพศหรือเป็นฝ่ายที่ชอบไปคุกคามทางเพศผู้อื่นก่อน ซึ่งอาจกลายเป็นภาพจำว่าบุคคลเพศหลากหลายจะต้องมีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมเช่นนั้น อันนำไปสู่ทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนกลุ่มนี้ และแม้ว่าลักษณะ

หรือรูปแบบความรุนแรงเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือพบเจอได้ในชีวิตจริง แต่ฉากเหล่านี้กลับสร้าง ความอึดอัดหรือกระทบความรู้สึกของบุคคลเพศหลากหลายที่ได้รับชมไม่น้อยเลยทีเดียว

จากการที่สื่อ ในฐานะเป็นสถาบันที่สำคัญทางสังคม ได้ทำการผลิตซ้ำสิ่งที่เป็นความรุนแรง บนฐานเพศสภาพออกมาเรื่อย ๆ และยิ่งไปกว่านั้นยังนำเสนอความรุนแรงดังกล่าวออกมาในเชิงโรแมนติไซส์ โดยถ่ายทอดออกมาให้เป็นเพียงเรื่องโรแมนติกหรือตลก ขบขัน หรือถ่ายทอดออกมาในลักษณะที่พยายามทำให้ความรุนแรงดูเป็นเรื่องปกติ นั้นหมายความว่าสื่อเองยอมรับและมีส่วนในการ ส่งต่อความรุนแรงเหล่านี้ไปสู่สังคม หรือกระทั่งสร้างความชอบธรรมให้ความรุนแรงดังกล่าวมีอยู่ ต่อไป การกระทำอันเป็นการผลิตซ้ำความรุนแรงเช่นนี้ของสื่อถือว่ายู่ในระดับความรุนแรงเชิง โครงสร้าง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมากเช่นกัน

6.1.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากการที่ซีรีส์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรีส์วายที่เหมาะสมตาม มาตรฐานจริยธรรมสื่อ

จากการวิเคราะห์ผู้รับสารถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ ปรากฏในซีรีส์วาย ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการพิจารณาออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ผลกระทบจากการ ที่ซีรีส์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ เพศหลากหลายในซีรีส์วายที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ อันมีรายละเอียดดังนี้

6.1.2.1 ผลกระทบจากการที่ซีรีส์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

ผลการศึกษาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้คือ

1) ประสบการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความ หลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ต่างก็เคยประสบกับเหตุการณ์ความรุนแรงบนฐาน เพศสภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ซีรีส์วายได้มีการถ่ายทอดหรือสอดแทรก เอาไว้ และความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ถูกรับมากที่สุดในกลุ่มตัวอย่าง คือการถูกบังคับให้เปิดเผย เพศอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถี ส่วนความรุนแรงในลักษณะของการแสดงทัศนคติอันเป็นอคติต่อ ความหลากหลายทางเพศ อันจะเป็นในรูปแบบของการใช้คำพูดเชิงเหยียดหยามหรือข่มขู่ ก็ มีกลุ่มตัวอย่างบางคนเคยประสบ จึงสามารถกล่าวได้ว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในลักษณะหรือ รูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏในซีรีส์วาย เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในโลกความเป็นจริงหรือพบเจอได้ใน

ชีวิตจริง จากประสบการณ์ของบุคคลเพศหลากหลาย และยังพบว่าหลาย ๆ เหตุการณ์ความรุนแรงสามารถสร้างความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อจิตใจของบุคคลเหล่านี้ได้

2) ผลกระทบจากการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

จากการสอบถามถึงการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่าการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ที่ได้รับชม โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยพบว่าสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก ปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพถูกลดความสำคัญ

ด้วยความที่ซีรีส์วายมักจะไม่นำเสนอสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาว่าเป็นเรื่องที่ร้ายแรง แต่กลับนำเสนอออกมาในเชิงที่ทำให้ความรุนแรงเหล่านั้นเป็นเรื่องโรแมนติก ตลก หรือทำให้เหมือนเป็นปกติที่เกิดขึ้นได้หรือยอมรับได้ ไม่ได้มีความน่าจริงจังอะไร ก็อาจเป็นผลให้สังคมนั้นเพิกเฉยต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับบุคคลเพศหลากหลาย หากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นในชีวิตจริง คนกลุ่มนี้ก็อาจไม่ได้รับการช่วยเหลือ หรือปัญหาความรุนแรงนี้ไม่ได้รับการพิจารณาแก้ไขอย่างจริงจัง

ประเด็นที่สอง สร้างภาพจำหรือภาพลักษณ์เหมารวมให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย

การผลิตซ้ำความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของซีรีส์วายนั้น ในหลาย ๆ ครั้งจะพบว่าส่งผลกระทบต่อตรงต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ในแง่ของการสร้างภาพจำหรือก่อให้เกิดภาพลักษณ์เหมารวมต่อบุคคลกลุ่มดังกล่าว อย่างการที่ซีรีส์มักจะทำให้ตัวละครบุคคลเพศหลากหลายให้มีนิสัยหรือพฤติกรรมที่ซอซอซอหรือลวงละเมิดทางเพศผู้อื่น หรือชอบที่จะใช้ความรุนแรง อันอาจเป็นผลให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดความเชื่อว่าบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริงจะต้องมีลักษณะอย่างที่เราแนะนำเสนอ ซึ่งถือเป็นการตีตราบุคคลกลุ่มดังกล่าว และยังเป็นการตอกย้ำหรือส่งเสริมให้อคติที่มีต่อบุคคลเพศหลากหลายนั้นยังคงมีอยู่ต่อไป กระทั่งเกิดเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอีกทอดหนึ่งในที่สุด

ประเด็นที่สาม สร้างความกดดันแก่บุคคลเพศหลากหลาย ให้พยายามเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อให้ได้รับการยอมรับ

สืบเนื่องจากการสร้างภาพจำหรือภาพลักษณ์เหมารวมบางอย่างให้แก่ตัวละครบุคคลเพศหลากหลาย แม้ว่าจะไม่ได้เป็นภาพในเชิงลบก็ตาม อย่างการที่ตัวละครคู่รักเพศเดียวกัน มักจะถูกออกแบบให้ฝ่ายหนึ่งมีความเป็นชาย ส่วนอีกฝ่ายมีความเป็นหญิง อันเป็นการนำเอาบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศมาครอบทับตัวละครคู่รักเพศเดียวกันอีกทีหนึ่ง หรือจะเป็นเรื่องของมาตรฐานความงามที่แฝงอยู่ในซีรีส์วาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริงในแง่ของการสร้าง

ความกดดันหรือกดทับ โดยเฉพาะกับผู้ที่ไม่ได้มีวิถีชีวิตหรือภาพลักษณ์เช่นเดียวกับที่สื่อนำเสนอ เนื่องจากพวกเขามักจะถูกคาดหวังให้มีชีวิตเป็นไปตามกรอบหรือตามภาพจำในสื่อ ถ้าหากว่าแปลกแยกแตกต่างไปจากนั้น ก็จะถูกตั้งคำถามหรือไม่ได้รับการยอมรับ ซึ่งนั่นเป็นเหตุให้บุคคลเพศหลากหลายต้องพยายามเปลี่ยนแปลงหรือปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานหรือมาตรฐานนั้น ๆ เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม แม้ว่าจะต้องฝืนจากความเป็นตัวของตัวเองก็ตาม

ประเด็นที่สี่ เรื่องสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลเพศหลากหลายถูกละเลย

จากการศึกษาจะพบว่าซีรี่ย์สาวมักจะไม่ได้มีการกล่าวถึงเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย นั่นอาจเป็นผลให้หลาย ๆ คนในสังคมหรือกระทั่งคนในชุมชนเพศหลากหลายเอง ไม่ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือไม่ตระหนักถึงสิทธิที่บุคคลกลุ่มดังกล่าวพึงมี หรือที่ยิ่งไปกว่านั้น การที่สื่อนำเสนอประเด็นบางอย่างโดยที่ไม่ได้อิงจากความเป็นจริง ซึ่งสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนนั้นทำให้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเหล่านี้ถูกมองข้ามไปและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง บุคคลกลุ่มดังกล่าวก็ยังคงไม่สามารถเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการบางอย่างได้ การที่สื่อละเลยหรือหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอในประเด็นดังกล่าวก็เท่ากับเป็นการยินยอมหรือสนับสนุนให้ความรุนแรงเชิงโค รงสร้างนั้น ยังคงมีอยู่ต่อไป กลุ่มบุคคลเพศหลากหลายก็จะยังคงต้องเผชิญกับการถูกกดทับและไม่ได้รับความเท่าเทียมดังเช่นที่เคยเป็นมา

6.1.2.2 แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายในซีรี่ย์สาวที่เหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

1) การนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายในสื่อไทย

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ทั้งสองกลุ่มล้วนแต่มีความเห็นไปในทางที่ว่า หากพิจารณาในเชิงปริมาณ ถือว่ามีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาลงไปถึงตัวเนื้อหาก็จะสังเกตได้ว่า แทบจะไม่ได้พัฒนาไปไหนเลย หากเทียบจากสื่อในอดีต เรียกได้ว่าสื่อยังคงถ่ายทอดถึงความรุนแรงในรูปแบบเดิม ๆ อย่างสิ่งที่กลุ่มบุคคลเพศหลากหลายต้องเผชิญ อันเป็นปัญหาที่หลาย ๆ คนรับรู้อยู่แล้ว หรือการสร้างภาพลักษณ์เชิงลบให้แก่บุคคลเหล่านี้ ที่ยิ่งไปกว่านั้น ซีรี่ย์สาวยังนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาในลักษณะที่พยายามลดทอนความรุนแรงให้กลายเป็นเพียงเรื่องโรแมนติกหรือเรื่องตลก อย่างไรก็ตาม ยังมีซีรี่ย์บางเรื่องที่ยังพยายามนำเสนอถึงความรุนแรงอย่าง

ตรงไปตรงมา แต่ขณะเดียวกันก็พบว่าเป็นการเล่าถึงอย่างผิวเผินเท่านั้น ไม่ได้มีการกล่าวถึงผลกระทบต่อความเสียหายหรือความร้ายแรงจากความรุนแรงที่เกิดขึ้น อีกทั้ง ไม่ได้ชี้ไปถึงรากของปัญหา ซึ่งทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าสื่อยังคงขาดความรู้ ความเข้าใจและขาดการตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นนี้อย่างจริงจัง

2) แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศหลากหลายให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

สืบเนื่องจากการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายของซีรีส์วาย ที่ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อตรงต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อความเข้าใจของผู้ที่ได้รับชมหรือคนในสังคมอีกด้วย กลุ่มตัวอย่างจึงได้มีการเสนอแนวทางการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลาย โดยเฉพาะในประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ รวมถึงสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้สื่อไทยปรับปรุงและพัฒนา เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาดังกล่าวออกมาได้อย่างมีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ โดยที่ไม่ทำให้สื่อที่สร้างสรรค์ออกมานั้นไปทำร้ายหรือสร้างผลกระทบต่อบุคคลกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย หรือกระทบต่อสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นแรก การสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายควรจะมี ความหลากหลายมากขึ้น อาทิ ด้านตัวละคร ด้านเนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างมีการเสนอว่าผู้ผลิตสื่อควรที่จะพัฒนาในส่วนของ การออกแบบหรือสร้างสรรค์สื่อเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายในแง่ของตัวละคร อย่างความเป็นตัวตนหรือเพศของตัวละครที่แตกต่างหลากหลายมากขึ้น โดยอาจจะมีการนำเสนอไปถึงอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ ซึ่งไม่เคยหรือแทบจะไม่ปรากฏให้เห็นบนพื้นที่สื่อ เพื่อให้ผู้ชมได้ซึมซับ เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในความหลากหลายทางเพศได้ยิ่งขึ้น หรืออย่างเรื่องภาพลักษณ์ของตัวละคร ที่ไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามมาตรฐานความงาม หรือไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกให้สอดคล้องไปกับบรรทัดฐานทางเพศหรือบทบาททางเพศที่สังคมกำหนด หรือจะเป็นความหลากหลายในแง่ของเนื้อหา เนื้อเรื่อง บทละคร สามารถสร้างสรรค์เรื่องราวออกมาให้หลากหลายที่เผยให้เห็นชีวิตของบุคคลเพศหลากหลายด้านอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากเรื่องราวความรัก โรแมนติก อันเป็นขนบของซีรีส์วาย ยิ่งไปกว่านั้น หากจะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงอุปสรรคต่าง ๆ ที่บุคคลเพศหลากหลายเหล่านี้ต้องเผชิญ อย่างประเด็นเรื่องกฎหมายหรือสิทธิต่าง ๆ ก็คงจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความเข้าใจต่อบุคคลกลุ่มดังกล่าวได้มากที่สุดทีเดียว

เนื่องด้วยปัจจุบันนี้ กลุ่มบุคคลเหล่านี้ยังคงถูกกดทับและไม่ได้ได้รับความเท่าเทียม

ประเด็นที่สอง สื่อควรนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาอย่างครอบคลุมรอบด้าน

สำหรับแนวทางการนำเสนอสื่อในประเด็นนี้ยังแบ่งได้เป็น 5 ประการย่อย อันได้แก่

1. นำเสนอเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพให้ชัดเจนในแง่ของผลกระทบ

สื่อควรจะต้องทำการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศให้ละเอียดถี่ถ้วน กล่าวคือ ผู้ผลิตสื่อต้องศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศ รวมทั้งเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพให้มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถเข้าใจเรื่องดังกล่าวได้เป็นอย่างดีว่ามีความสำคัญและส่งผลอย่างไร และเมื่อมีการนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความรุนแรง ก็ควรถ่ายทอดให้เห็นถึงผลกระทบจากความรุนแรงนั้นด้วย เพื่อที่จะส่งต่อความรู้เหล่านี้ไปสู่สังคม

2. ไม่นำเสนอเฉพาะแง่มุมที่เป็นปัญหา

หากผู้ผลิตสื่อได้มีการรับฟังเสียงของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายที่ได้แสดงความคิดเห็นต่อผลงานสื่อของตน ก็จะช่วยช่วยให้ได้รับทราบถึงข้อบกพร่องหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น และยังมองเห็นถึงแง่มุมอื่น ๆ ที่หลากหลาย ไม่ใช่เพียงแค่ปัญหาอย่างเดียวอย่างหนึ่ง อันจะนำไปสู่การปรับปรุงผลงานต่อไปในอนาคต

3. นำเสนอข้อเท็จจริง

สื่อควรจะต้องนำเสนอประเด็นที่มีความสำคัญออกมาให้มีความจริงจัง และนำเสนอบนพื้นฐานของความเป็นไปได้ กล่าวคือ อย่างในประเด็นเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ซีรีส์ว่ายนั้นสามารถที่จะมีการนำเสนอถึงเรื่องดังกล่าวได้ ทว่าควรจะต้องนำเสนอออกมาว่าเป็นเรื่องร้ายแรงจริงจัง ซึ่ให้เห็นว่าเป็นปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือสังคมอย่างไร ไม่ใช่เป็นการนำเสนอออกมาในเชิงโรแมนติไซส์หรือทำให้ดูเหมือนเป็นเรื่องปกติที่จะเกิดขึ้นได้ เนื่องจากว่าการกระทำเช่นนี้อาจเท่ากับเป็นการไปลดทอนความรุนแรงหรือลดทอนความเจ็บปวดของผู้ที่เคยประสบความรุนแรงดังกล่าวได้ หรือเรียกได้ว่าฝ่ายผู้ผลิตควรจะต้องคำนึงถึงความสมจริงหรือความสมเหตุสมผลของเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงให้มากขึ้น รวมทั้งมองตัวละครเพศหลากหลายเหล่านี้อย่างเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มากกว่าการมองว่าพวกเขาเป็นแค่วัตถุที่ใช้ตอบสนองความต้องการบางอย่าง อย่างการสร้างรายได้หรือเพื่อความบันเทิงเท่านั้น

4. ให้ตระหนักว่าตัวเราเองสามารถเป็นผู้ถูกกระทำความรุนแรง

ในการจะนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงออกมาอย่างสมจริงหรืออิงจากความเป็นไปได้นั้น บางครั้งก็อาจกระทบกระเทือนจิตใจผู้ที่ได้รับชมได้ โดยเฉพาะผู้ที่เคยประสบกับเหตุการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพมาก่อน กลุ่มตัวอย่างก็ได้เสนอให้ผู้ผลิตใช้วิธีการ Intuition Pump เพื่อตรวจสอบว่าฉากความรุนแรงที่นำเสนอออกมาจะไม่ส่งผลกระทบต่อใคร และพิจารณาถึงความเหมาะสมในการเผยแพร่ฉากดังกล่าว

5. ซีให้เห็นมิติความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

สืบเนื่องจากการที่ซีรีส์วายยังคงขาดการนำเสนอในมิติความรุนแรงเชิงโครงสร้าง จึงได้มีการเสนอว่า ถ้าหากซีรีส์วายจะได้มีการถ่ายทอดถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ อย่างในเรื่องของ กฎหมาย สิทธิต่าง ๆ ในแง่ที่ชวนให้สังคมได้รับรู้และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงได้ ก็คงจะเป็นประโยชน์ไม่น้อย

ประเด็นที่สาม การอาศัยความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลิตสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความสร้างสรรค์

สำหรับฝ่ายที่ผลิตสื่อโดยตรง กลุ่มตัวอย่างได้เสนอให้มีการรวมตัวกันของฝ่ายผู้ผลิต อันอาจจะอยู่ในรูปแบบของสมาคมหรือกลุ่มคนทำงาน เพื่อที่จะได้มีอำนาจต่อรองในการจะสร้างสรรค์เนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งทุนหรือช่องทางในการเผยแพร่ที่โดยปกติแล้วมักจะกุมอำนาจหลักในการกำหนดเนื้อหา ไม่ให้เนื้อหาของสื่อถูกจำกัดอยู่แคู่ในกรอบหรือต้องเป็นไปตามขนบของซีรีส์วายเท่านั้น อีกทั้งด้านผู้ผลิตสื่อยังควรที่จะต้องเรียนรู้ ทำความเข้าใจในเรื่องที่ตนจะนำเสนอให้ดีกว่า และต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยในกระบวนการผลิตสื่อ นั้น อาจจะต้องอาศัยการเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย หรือกล่าวได้ว่าเป็นการให้พื้นที่แก่พวกเขาได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาสื่อ หรือจะเป็นส่วนของนักแสดงเองก็ตาม เพื่อให้ผลงานนั้น ถูกนำเสนอออกมาด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริง สามารถช่วยสร้างความตระหนักให้แก่คนในสังคม รวมถึงเป็นแรงบันดาลใจหรือเป็นภาพตัวแทนให้กับบุคคลเพศหลากหลายคนอื่น ๆ ได้

นอกเหนือจากฝ่ายผู้ผลิตเองแล้ว กลุ่มตัวอย่างยังได้มีการเรียกร้องให้ฝ่ายอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งทุน หน่วยงานที่กำลังดูแลสื่อ ที่จะต้องทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ และส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ผลิตสื่อสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีความตระหนักและมีคุณภาพ หรือฝ่ายผู้บริหารเอง ก็สามารถที่จะมีส่วนร่วมได้โดยการแสดงความคิดเห็นต่อสื่อ ถึงความไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมของเนื้อหา และอาจเรียกร้องไปทางหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อหรือผู้ผลิตสื่อ ให้แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนนำเสนอหรือปรับปรุงผลงานในอนาคต โดยหากทุก ๆ

ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อได้พิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอเหล่านี้ ก็อาจจะทำให้ผลงานที่ได้สร้างสรรค์ออกมามีคุณภาพและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และอาจนำไปสู่การสร้างความสำเร็จทั้งในเรื่องของความหลากหลายทางเพศและความรุนแรงบนฐานเพศสภาพต่อสังคมให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

6.2.1 ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย

จากการศึกษาถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย ซึ่งผู้วิจัยพบว่าสามารถจัดหมวดหมู่ความรุนแรงดังกล่าวได้เป็น 5 กลุ่มด้วยกัน โดยที่ลักษณะหรือรูปแบบของความรุนแรงเหล่านั้น ถูกจัดอยู่ในแต่ละระดับขั้นของความรุนแรงที่แตกต่างกันไป ตามแนวคิดเรื่องความรุนแรงของ Johan Galtung ที่ได้จำแนกประเภทความรุนแรงออกเป็น 3 ระดับขั้น อันได้แก่ ความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ซึ่งความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ซีรีส์ยายนำเสนอ โดยหลัก ๆ แล้วจะพบว่าอยู่ในระดับความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ไม่ได้มีการนำเสนอถึงความรุนแรงเชิงโครงสร้างโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อ ทัศนศึกษา ละครโทรทัศน์เรื่อง ล่า 2017” (วิริยาพร กมลธรรม, 2560) ที่ผลการศึกษาพบว่าความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องดังกล่าวสามารถแบ่งลักษณะความรุนแรงออกเป็นแต่ละระดับได้ เพียงแต่ความรุนแรงที่พบนั้นจะเป็นความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ไม่มีการนำเสนอถึงความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามหากทำการสังเกตถึงความรุนแรงที่ถูกนำเสนอออกมาทั้งหมดนี้ แม้ความรุนแรงในบางระดับจะไม่ถูกถ่ายทอดออกมาโดยตรงหรือกล่าวถึงอย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความรุนแรงหนึ่ง ๆ อย่างสาเหตุของความรุนแรงหรือฐานความคิดที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรงนั้น ๆ ก็จะพบได้ว่าความรุนแรงแต่ละระดับล้วนแต่มีความเกี่ยวเนื่อง สอดรับซึ่งกันและกัน กล่าวคือไม่สามารถแยกหรือตัดขาดออกจากกันได้ อย่างอิสระ ในหนึ่งการกระทำความรุนแรงอาจมีความรุนแรงในระดับต่าง ๆ สอดแทรกอยู่ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าสื่อที่ปราศจากการนำเสนอความรุนแรงในระดับใดระดับหนึ่งได้โดยสิ้นเชิง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า แม้ซีรีส์ยายจะได้มีการนำเสนอถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ แต่มักจะไม่มีการกล่าวถึงผลกระทบหรือความอันตรายร้ายแรงของความรุนแรงที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับที่งานวิจัยของ พราว อรุณรังสีเวช และคณะ (2018) เรื่อง “ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องสนุก: อิทธิพลของความรุนแรงและความแปลกแยก ที่มีผลต่อความสนุกของละครโทรทัศน์” ที่ได้กล่าวไว้ว่า สำหรับกรณีของข่าวสาร การหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอถึงเรื่องความรุนแรงนั้นอาจทำได้ยาก ต้องอาศัยกลยุทธ์ในการนำเสนอแทน แต่สำหรับกรณีของสื่อบันเทิง อย่างภาพยนตร์หรือละคร ตัวผู้ผลิตสื่อ

สามารถที่จะกำหนดในส่วนของโครงเรื่องหรือจะเป็นระดับของความรุนแรงได้เอง แต่กลับพบว่าผลงานหลาย ๆ ชิ้นที่ถูกผลิตออกมายังคงมีการนำเสนอถึงความรุนแรง โดยที่ไม่มีการฉายให้เห็นถึงผลร้ายหรือโทษของการใช้ความรุนแรงเลย ซึ่งที่เป็นเช่นนี้ก็อาจมีสาเหตุมาจากความคาดหวังของผู้ผลิตสื่อที่ต้องการจะเรียกความสนใจหรือดึงดูดใจผู้ชม เมื่อสื่อได้มีการเผยแพร่ความรุนแรงในลักษณะเช่นนี้ ก็อาจส่งผลให้สังคมเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปสู่การทำซ้ำและเลียนแบบได้ในที่สุด

อาจกล่าวได้ว่า สื่ออย่างซีรีส์วายนั้น เป็นส่วนหนึ่งในสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทและมีอำนาจในการสร้างความเป็นจริงทางสังคม ซึ่งก็คือการเป็นช่องทางที่นำเอาภาพความเป็นจริงจากโลกแห่งความเป็นจริงหรือโลกทางกายภาพ อันเป็นโลกที่มีความกว้างใหญ่และซับซ้อนเป็นอย่างมาก จนอาจทำให้มนุษย์ไม่สามารถที่จะเข้าถึงหรือเข้าใจโลกแห่งความเป็นจริงทั้งหมดได้ด้วยตัวเอง มาฉายให้เห็น เพื่อที่ผู้ที่ได้รับชมจะได้มีความรู้เพิ่มเติม และนำไปสะสมรวมกับประสบการณ์ของตน เกิดเป็นคลังความรู้ ที่นำไปสู่การสร้างความหมายให้กับความเป็นจริงเรื่องนั้น ๆ และกลายเป็นความเป็นจริงทางสังคมในที่สุด ทว่า ภาพที่สื่อได้ทำการคัดเลือกมานำเสนอ เป็นเพียงความเป็นจริงจากโลกแห่งความเป็นจริงแค่บางส่วนเท่านั้น ซึ่งในการที่สื่อเลือกที่จะนำความเป็นจริงบางส่วนมาถ่ายทอดสู่สังคม อาจเป็นเพราะต้องการที่จะสร้างความเป็นจริงทางสังคมออกมาให้เป็นแบบหนึ่ง ซึ่งหากพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่าความเป็นจริงทางสังคมเหล่านั้นส่วนมากมักจะถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ค่านิยม หรืออุดมการณ์บางอย่างของสังคม อย่างเช่น บรรทัดฐานรักต่างเพศ ระบบชั่วคราวข้าม ระบบปีตาธิปไตย

อย่างไรก็ตามความเป็นจริงทางสังคมที่สื่อได้ทำการประกอบสร้างนั้น เป็นเพียงตัวบท (Text) ที่ยังคงต้องอาศัยการอ่านความหมายหรือการถอดรหัส (Decoding) จากผู้รับสาร (กาญจนา แก้วเทพ , 2544 อ้างถึงใน ญัฐพล สมุหเสนีโต, 2563) จากแนวคิดของ Stuart Hall เรื่องการเข้ารหัสและการถอดรหัส (Encoding & Decoding) ที่มาเพื่อโต้แย้งกับทฤษฎีผลกระทบของสื่อต่อผู้รับสาร (Media Impact Theory) ซึ่งมีความเชื่อว่าผู้รับสารมีลักษณะตั้งรับ (Passive) ต่ออิทธิพลของสื่อ Hall ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวไว้ว่า ระบบรหัส (Coding System) ของผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่จำเป็นต้องเป็นรหัสการสื่อสารชุดเดียวกันเสมอไป เนื่องจากในกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารนั้นจะมีองค์ประกอบที่แตกต่างและหลากหลาย อย่างเช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ หรือกระทั่งประสบการณ์ ซึ่งส่งผลให้มีการถอดรหัสหรือตีความสรรพสิ่งต่าง ๆ ให้มีความหมายแตกต่างกันออกไป (กาญจนา แก้วเทพ, 2544 อ้างถึงใน จุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์, 2556) หากแต่ในความแตกต่างเหล่านี้ เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า การอ่านหรือถอดรหัสความหมายของผู้รับสารสามารถจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. การถอดรหัสความหมายแบบ Preferred Reading คือ การที่ผู้รับสารตีความหมายสารออกมาได้ตรงตามกับผู้ส่งสารต้องการ

2. การถอดรหัสความหมายแบบ Negotiated Reading คือ การที่ผู้รับสารตีความหมายสารต่างไปจากความตั้งใจของผู้ส่งสาร ทั้งนี้ไม่ได้เป็นการคัดค้านโดยตรง แต่มีการต่อรองความหมายใหม่ กล่าวคือ แม้จะสามารถอ่านความหมายหลักได้ตามที่ผู้ส่งสารต้องการ แต่ผู้รับสารจะมีการต่อรองในส่วนของการละเอียดปลีกย่อย โดยจะยังอยู่ภายในขอบเขตของความหมายดังกล่าว เช่น “เห็นด้วย แต่จะเป็นจริงก็ต่อเมื่ออยู่ในเงื่อนไขที่ว่า...” หรือ “อาจจะมียกเว้นในบางกรณี” (กาญจนา แก้วเทพ, 2549 อ้างถึงใน ดารารัตน์ ภูธร, 2561)

3. การถอดรหัสความหมายแบบ Oppositional Reading คือ การที่ผู้รับสารตีความหมายสารออกมาได้ตรงกันข้าม ต่อต้านหรือขัดแย้งกับความตั้งใจของผู้ส่งสารโดยตรง

โดย Hall ได้กล่าวไว้ว่า ในการสื่อสารแต่ละครั้ง จุดยืนของผู้รับสารในการตีความหมายสามารถเกิดขึ้นได้ตาม 3 รูปแบบข้างต้น เพียงแต่จะแตกต่างกันในสัดส่วนเท่านั้นว่าแบบใดมาก แบบใต้อย

เมื่อพิจารณาจากคำสัมภาษณ์ผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายแล้วนั้น จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างนี้ต่างก็เคยมีประสบการณ์ในการเผชิญกับเหตุการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในลักษณะเช่นเดียวกันกับฉากในซีรีส์วายที่ผู้วิจัยได้นำคลิปตัวอย่างมาเปิดให้ชม แม้ว่าความรุนแรงที่เคยเกิดขึ้นในชีวิตจริงของกลุ่มตัวอย่างนี้จะอยู่ในบริบทหรือมีรายละเอียดที่แตกต่างไปจากความรุนแรงในซีรีส์ก็ตาม โดยฉากที่เป็นการบังคับให้ผู้อื่นเปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถี เป็นรูปแบบความรุนแรงที่พบได้มากที่สุดในกลุ่มตัวอย่าง ส่วนความรุนแรงในรูปแบบอื่น ๆ อย่างการใช้คำพูดในเชิงหยอกล้อ ช่มชู้ ตูกลูกเหยียดหยาม หรือการคุกคามทางเพศ กลุ่มตัวอย่างบางคนก็เคยประสบเหตุการณ์ดังกล่าวมาบ้าง หรือเป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นกับคนใกล้ชิด จึงอาจถือได้ว่าลักษณะหรือประเภทของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ซีรีส์วายได้หยิบยกมานำเสนอค่อนข้างสอดคล้องกับประสบการณ์ของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายส่วนหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม จากการสอบถามถึงความคิดเห็นต่อการนำเสนอฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของซีรีส์วายนั้น กลุ่มตัวอย่างนี้เห็นว่า โดยหลัก ๆ แล้วซีรีส์วายมักจะมีการนำเสนอฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาในลักษณะเกินจริง หรืออาจกล่าวได้ว่า นำเสนอความรุนแรงออกมาให้ดูไม่มีความรุนแรง นั่นหมายความว่าสาร (Message) ที่ถูกส่งมา ผู้รับสารมีการตีความหมายสารแตกต่างไปจากที่ผู้ส่งสารได้ลงรหัสไว้ ซึ่งสอดคล้องกับที่กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน (2551 อ้างถึงใน ญัฐพล สมุหเสนีโต, 2563) ได้กล่าวถึงเรื่องการรับรู้ความหมายเอาไว้ว่า ผู้รับสาร

กลุ่มที่มีประสบการณ์ตรง (Direct Experience) กับเรื่องจริงเหล่านั้นจะถอดรหัสด้วยการปฏิเสธความหมายของผู้ส่งสาร ส่วนผู้รับสารกลุ่มที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ (Mediated Experience) จะถอดรหัสออกมาด้วยมุมมองที่หลากหลาย

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์หาคู่ไปกับคำสัมภาษณ์ที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ไว้ก่อนหน้านี้ถึงเรื่องประสบการณ์ที่เคยเผชิญกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 คนเคยประสบเหตุการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพตามที่ผู้วิจัยได้นำมาให้รับชมเป็นตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จึงเป็นผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรงในเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ และได้มีการถอดรหัสความหมายแบบ Oppositional Reading อันเป็นการตีความหมายออกมาในลักษณะที่เป็นการต่อต้านหรือขัดแย้งกับความตั้งใจของซีรีส์หรือผู้ส่งสาร ด้วยการให้ความหมายว่า การนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาในเชิงโรแมนติกหรือข้ามใจมีความเกินจริง โดยกลุ่มตัวอย่างจะมองในด้านของภาพความรุนแรงที่ถูกฉายออกมาและผลสืบเนื่องจากความรุนแรง กล่าวคือ การที่ซีรีส์นำเสนอภาพความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาโดยทำให้กลายเป็นเรื่องราวโรแมนติก อันนำไปสู่ความสัมพันธ์ของตัวละครที่พัฒนามากขึ้น หรือทำให้กลายเป็นเพียงเรื่องข้ามใจ เพื่อสร้างสีสันให้เรื่องราว ซึ่งทั้งหมดนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการถ่ายถอดออกมาในเชิงโรแมนติไซส์ หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่ได้นำเสนอความรุนแรงว่าเป็นความรุนแรงอย่างตรงไปตรงมา แต่กลับพยายามลดทอนหรือบิดเบือนให้ความรุนแรงดูเป็นสิ่งที่ไม่ร้ายแรงอะไร และละเอียดจะให้ความสำคัญต่อเรื่องความยินยอมหรือในบางเรื่องบางตอน แม้จะมีการถ่ายถอดว่าเป็นความรุนแรงชัดเจน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากนั้นก็แทบจะไม่มีกรบอกรบถึงผลกระทบจากความรุนแรงว่าสามารถสร้างความเสียหายอย่างไรบ้าง ในทางกลับกัน ตัวละครบางคู่ที่มีการกระทำความรุนแรงต่อกัน กลับลงเอยกันด้วยดี ราวกับไม่เคยมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น จึงอาจทำให้ความรุนแรงนั้นถูกมองข้ามไปหรือทำให้มองเห็นความสำคัญของปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพน้อยลง อีกทั้ง การที่สื่อมักจะสร้างให้ตัวละครที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายเป็นผู้กระทำความรุนแรง หรือทำให้เป็นวัตถุทางเพศ ที่ทำให้กลายเป็นภาพจำว่าบุคคลเพศหลากหลายจะต้องมีพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยเป็นแบบนี้ ซึ่งอาจไม่ตรงกับความเป็นจริงทั้งหมด นับว่าเป็นการผลิตซ้ำอคติทางเพศต่อกลุ่มคนเหล่านี้ อันอาจทำให้สังคมมีทัศนคติเชิงลบต่อพวกเขามากขึ้น

ในอีกแง่มุมหนึ่ง สำหรับฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพบางฉาก ที่แสดงให้เห็นถึงความร้ายแรงของความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอย่างชัดเจน แม้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์กับบางเหตุการณ์โดยเฉพาะเช่นนั้นมาก่อนในชีวิตจริง แต่มีประสบการณ์อื่นที่แตกต่างกันไป จึงได้มีการให้ความหมายต่อฉากดังกล่าวด้วยการต่อรองความหมายใหม่ กล่าวคือ อ่านความหมายหลักได้ตามความตั้งใจของซีรีส์ แต่ให้ความหมายที่แตกต่างออกไปในส่วนของรายละเอียด เช่น ฉากที่ไทป์ต่อว่าธารสังเกตได้จากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ว่า “...เรื่องแรกที่เกลียดเกลียดมาก่อน เพราะว่าเขามีปมกับ

การที่โดนเกย์ลวนลาม เราคิดว่ามันเป็นจุดที่พอเข้าใจได้ว่ามันเป็น Trauma ของเขา แต่เราก็คิดว่ามันก็ไม่ควรทำ Plot ออกมาให้มันกลายเป็นซีรีส์แบบนี้อยู่ดี...” หรือ “...มันอาจจะมีการมีชีวิตจริง ๆ ก็ได้ เช่น เรื่องของการ Assault ด้วยคำพูดตรง ๆ มันอาจจะพยายามที่จะบอกว่าสังคมมันมีคนแบบนี้แหละ แต่ว่ามันค่อนข้าง Triggering กับเรา...” อันเป็นการถอดรหัสความหมายแบบ Negotiated Reading

ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพล สมุทเสนีโต (2563) เรื่อง "จักรวาลแม่ผัว : กระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของ "แม่ผัว" ในละครโทรทัศน์" ที่ได้ศึกษาการประกอบสร้างความเป็นจริงของตัวละครแม่ผัว และวิเคราะห์ผู้รับสารซึ่งเป็นแม่ผัวในชีวิตจริงถึงการตีความภาพตัวแทนแม่ผัว จากละครแนวแม่ผัว ลูกสะใภ้ จำนวน 3 เรื่อง ผลการศึกษาการถอดรหัสของแม่ผัวในชีวิตจริง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภูมิหลังและประสบการณ์ในการเป็นแม่ผัวที่ต่างกัน จึงทำให้มีการตีความตัวละครแม่ผัวออกมาแตกต่างกันหลากหลาย ซึ่งโดยส่วนมากพบว่าการถอดรหัสด้วยจุดยืนที่เป็นการต่อรองความหมายเสียใหม่ ที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ส่งสาร แต่ก็มีได้คัดค้านโดยตรง

ฉะนั้น ในกรณีเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่า ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ซีรีส์ยวนำเสนอนั้น เป็นการประกอบสร้างความเป็นจริงของสื่อ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริงได้ส่วนหนึ่ง สังเกตได้จากที่กลุ่มตัวอย่างเคยมีประสบการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเช่นเดียวกับฉากตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้เปิดให้ชม ทว่าการนำเสนอภาพความรุนแรงในเชิงโรแมนติไซส์ อันเป็นการลดทอนความรุนแรง กล่าวคือ พยายามบิดเบือนให้สิ่งที่มีความรุนแรงไม่ใช่ความรุนแรง แต่เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเกิดขึ้นได้กับในความสัมพันธ์หนึ่ง ๆ หรือทำให้กลายเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ทั้งยังไม่มีการนำเสนอถึงผลกระทบอันแสดงให้เห็นถึงความร้ายแรงของความรุนแรงนั้นอีกด้วย แต่กลับนำเสนอในแง่ที่ว่าเหตุการณ์ความรุนแรงนั้นจะนำไปสู่ความรักหรือความสุขในที่สุด รวมถึงการที่สื่อทำให้ตัวละครที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายกลายเป็นวัตถุทางเพศ หรือเป็นคนที่ซอกซอกคามทางเพศผู้อื่นเสมอ ถือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงสำหรับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ซึ่งเคยสัมผัสกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในโลกแห่งความเป็นจริง ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะกรอบของความเป็นวาทที่ยึดถือแก่นเรื่องโรแมนซ์เป็นสำคัญ ทำให้ผู้ผลิตซีรีส์พยายามที่จะประกอบสร้างเนื้อเรื่อง ควบคุมภาพรวมเรื่องทั้งหมดให้มีความชวนฝัน ทำให้ทุกการกระทำของตัวละครถูกโยนให้กลายเป็นเรื่องโรแมนติกหรือตลกขบขัน แม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นความรุนแรงที่เป็นเรื่องร้ายแรงก็ตาม เรียกได้ว่าเป็นความพยายามลดทอนความรุนแรงเหล่านั้นลง เพื่อให้เรื่องอยู่ในโทนโรแมนติก ซึ่งการนำเสนอออกมาเช่นนี้อาจส่งผลกระทบในเชิงลบได้ ตามที่จะได้กล่าวต่อไปในประเด็นเรื่องผลกระทบ

6.2.2 ผลกระทบจากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย ต่อบุคคลเพศหลากหลาย

ผลการศึกษเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ และผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ที่มีต่อการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายว่าส่งผลกระทบต่อหรือไม่ อย่างไร โดยเฉพาะต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายเอง จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างต่างก็มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าส่งผลกระทบ ในแง่ที่ว่ากรณีที่ซีรีส์นำเสนอความรุนแรงดังกล่าวออกมาในเชิงโรแมนติไซส์หรือทำให้ดูเป็นเรื่องธรรมดา รวมถึงกรณีที่ซีรีส์มักจะไม่กล่าวถึงผลกระทบที่ตามมาจะทำให้ปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพถูกลดความสำคัญ ซึ่งอาจทำให้ผู้ชมรู้สึกเคยชินกับความรุนแรง จนเกิดการเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้ อันเป็นความเห็นที่มีความสอดคล้องกับเรื่องสื่อและความรุนแรง ที่ว่าความรุนแรงในจอآنมีความเกี่ยวข้องกับความรุนแรงนอกจอ จากที่ Gerbner and Signorielli (1988 อ้างถึงใน สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ, 2554) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับผลกระทบจากการที่บุคคลได้รับชมความรุนแรงจากสื่อไว้ว่า การรับชมสื่อที่มีความรุนแรงเป็นเวลานาน อาจก่อให้เกิดความชินชา (Desensitization) ต่อบุคคลที่เพิ่มขึ้นในชีวิตจริง หรืออาจลดโอกาสที่จะเข้าไปช่วยเหลือผู้ถูกกระทำรุนแรงได้ และยังอาจก่อให้เกิดความรู้สึกว่าพึงพอใจต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะป็นในสื่อหรือชีวิตจริง ซึ่งเป็นผลจากการที่ซีรีส์พยายามนำเสนอความรุนแรงให้ออกมาเป็นเรื่องตลกหรือโรแมนติก และทำให้ดูเป็นเรื่องปกติหรือยอมให้เกิดขึ้นได้

ทั้งนี้ สำหรับเรื่องสื่อและความรุนแรง สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย (2014) ก็ได้กล่าวถึงประเด็นนี้เอาไว้ว่า เมื่อผู้ชมมีการรับชมสื่อที่มีความรุนแรงเป็นระยะเวลาเวลานาน อาจส่งผลให้เกิดความชินชา (Desensitization or Tolerance) ที่มากขึ้น โดยความชินชาที่ว่านี้คือการมีความตึงเครียดหรือความรู้สึกไม่ลดลง อันจะทำให้มีการตอบสนองต่อความรุนแรงลดลงเมื่อเทียบจากในคราวแรก และส่งผลให้เกิดความรู้สึกเฉย ๆ เมื่อได้พบเจอกับเหตุการณ์ความรุนแรง หรือกระทั่งมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่อผู้ถูกกระทำรุนแรงน้อยลง ดังเช่นในงานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงที่ปรากฏในรายการ I Can See Your Voice Thailand ซีซั่นที่ 2” ของ ยศนันท์ แก้วโกมลย์ (2561) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรุนแรงที่ปรากฏในรายการว่ามีลักษณะอย่างไรและความรุนแรงเหล่านั้นส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมอย่างไร โดยผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมความรุนแรงที่ปรากฏในรายการส่งผลต่อการเรียนรู้ทางสังคม เนื่องจากในรายการดังกล่าว ผู้ที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมความรุนแรงเป็นบุคคลสาธารณะ รวมถึงมีพฤติกรรมเหล่านั้นปรากฏให้เห็นบ่อยครั้ง อันสามารถส่งผลให้ผู้ชมรู้สึกชินชากับความรุนแรง มองเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา กระทั่งเกิดการซึมซับความคิดและอาจเกิดการเลียนแบบได้ อย่างไรก็ตาม การสะสมความรุนแรงอาจไม่ได้เกิดขึ้นในทันที แต่จะส่งผลได้ในอนาคต

อันเนื่องมาจากการรับชมซ้ำ ๆ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกรณีของซีรีส์วายที่ผู้วิจัยศึกษา จะพบว่าซีรีส์มักจะมีจำนวนตอนที่ยาว ทำให้ต้องใช้เวลาค่อนข้างยาวนานในการรับชม รวมถึงแต่ละเรื่องยังมีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพปรากฏให้เห็นมากกว่า 5 ฉาก และในบางฉากตัวละครที่เป็นผู้กระทำ ความรุนแรงนั้นเป็นตัวละครเอกที่ผู้ชมชื่นชอบ ฉะนั้น การที่ผู้ชมได้รับชมซีรีส์วายที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่ง ก็อาจมีการซึมซับในสิ่งที่ซีรีส์นำเสนอ อันส่งผลให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกชินชาหรือเคยชินกับความรุนแรงดังกล่าวได้

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับเรื่องปัจจัยที่มีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดการใช้ความรุนแรงในชีวิตจริง ที่สืบเนื่องมาจากการนำเสนอความรุนแรงในสื่อ (Potter, 1997 อ้างถึงใน ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) อย่างปัจจัยเรื่องอารมณ์ขัน (Humor) กล่าวคือ การที่ซีรีส์วายมักจะไม่ได้นำเสนอเกี่ยวกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพให้ออกมาดูเป็นสิ่งที่ร้ายแรง ในทางกลับกัน ความรุนแรงเหล่านั้นถูกถ่ายทอดออกมาให้กลายเป็นเรื่องราวที่ตลก สนุกสนาน หรือโรแมนติก ทำให้ผู้ชมตระหนักถึงอันตรายจากความรุนแรงน้อยลง และเสี่ยงต่อการไปใช้ความรุนแรงในชีวิตจริง ปัจจัยเรื่องผลที่ตามมา (Consequences) การที่ซีรีส์วายมักจะไม่มีการกล่าวถึงผลกระทบหรือชี้ให้เห็นถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้หลาย ๆ คนมองข้ามความรุนแรงเหล่านั้นไป หรือไม่ได้มองว่าเป็นปัญหาแต่อย่างใด เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้นในชีวิตจริง ผู้คนที่ได้พบเห็นก็อาจจะเพิกเฉยต่อสิ่งที่เกิดขึ้นหรือไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกกระทำ และอาจทำให้สังคมขาดความตระหนักหรือไม่เห็นความสำคัญของประเด็นดังกล่าว จนไม่มีการจัดการหรือแก้ไขอย่างจริงจัง

รวมถึงปัจจัยเรื่องการให้รางวัลและการลงโทษ (Reward and Punishment) อย่างการที่ซีรีส์ยายนำเสนอว่าตัวละครที่กระทำ ความรุนแรงต่ออีกฝ่ายหนึ่ง แต่สุดท้ายกลับได้ครองคู่กัน ได้รับความรักเป็นสิ่งตอบแทน มากกว่านำเสนอว่าตัวละครที่ใช้ความรุนแรงจะต้องถูกลงโทษ ยิ่งเป็นการสร้างความชอบธรรมและส่งเสริมให้เกิดการใช้ความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยเรื่อง “การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย” (พรจันทร์ เสียงสอน, 2557) ที่ได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุความรุนแรงและความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงในภาพยนตร์ไทย และวิเคราะห์การนำเสนอภาพของผู้หญิงและความรุนแรงที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย ผลการศึกษาพบว่า มีการนำเสนอภาพผู้หญิงและพฤติกรรมความรุนแรงที่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยที่ได้ทำการวิเคราะห์ จะเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ ความรุนแรงก่อน ฉะนั้นความรุนแรงที่ตัวละครผู้หญิงกระทำ จึงถูกนำเสนอให้เห็นเป็นวิธีการหนึ่งที่มนุษย์นำมาใช้ในการยุติความขัดแย้ง ที่ตัวละครถูกบีบจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งความรุนแรงที่ตัวละครกระทำมีทั้งที่ตั้งใจวางแผนไว้ก่อน และแบบที่ไม่ได้ตั้งใจหรือได้วางแผนเอาไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้กระทำ ความรุนแรงทุกคนจะต้องได้รับบทลงโทษในชีวิตที่หน้าเศร้า ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่า การใช้ความรุนแรงไม่ใช่ทางออกที่ดีในการแก้ไขปัญหาใด ๆ ภาพยนตร์ไทยได้ให้บทเรียนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความ

ตระหนักถึงโทษของการใช้ความรุนแรง เรียกได้ว่าสื่อเหล่านั้นสามารถมีส่วนช่วยในการสร้างความเปลี่ยนแปลงในด้านทัศนคติและพฤติกรรมของคนในสังคมให้เป็นไปในทางที่ดีได้

จะเห็นได้ว่าวิธีการนำเสนอเนื้อหาของสื่อเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะกับประเด็นอ่อนไหว หากผู้ผลิตสื่อเลือกที่จะถ่ายทอดถึงการกระทำที่เป็นความรุนแรงออกมาด้วยการลดทอนความร้ายแรงของการกระทำดังกล่าว โดยวิธีการทำให้กลายเป็นเรื่องโรแมนติก ขวนฝืน นำขำขัน หรือทำให้การกระทำเหล่านั้นดูเป็นสิ่งปกติธรรมดาที่สามารถยอมรับได้ อันอาจทำให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดความเคยชินหรือเห็นว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นก็ไม่ใช่เรื่องที่เลวร้ายแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้น การเลือกนำเสนอว่าผลตอบแทนจากการกระทำความรุนแรง ไม่ใช่การถูกลงโทษ แต่กลับเป็นการได้ครองคู่กันอย่างมีความสุข ก็อาจนำไปสู่ความเข้าใจที่ว่า ในความรุนแรงที่เกิดขึ้น ก็ยังมีเรื่องดี ๆ ตามมา จนหลงลืมที่จะตระหนักถึงความเลวร้ายอื่น ๆ ที่สื่อไม่ได้เผยให้เห็น ซึ่งการที่ผู้ชมจะเกิดความรู้สึกเคยชินกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือมองว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับได้นั้น อาจส่งผลให้ปัญหาดังกล่าวถูกมองข้าม ความพยายามในการแก้ไขหรือป้องกันปัญหานี้ลดลง มีหน้าซ้ำอาจเปิดโอกาสให้มีการกระทำ ความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่ดีต่อสังคมนัก

อีกทั้งการผลิตซ้ำความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของซีรีส์วาย ยังส่งผลกระทบต่อในแง่ของการสร้างภาพจำหรือภาพลักษณ์เหมารวมแก่กลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย จนกลายเป็นความอคติและนำไปสู่การเลือกปฏิบัติหรือเกิดเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอีกทอดหนึ่งในที่สุด อย่างการสร้างตัวละครบุคคลเพศหลากหลายให้เป็นฝ่ายที่ชอบใช้ความรุนแรง หมกมุ่นเรื่องเพศ วัน ๆ จ้องแต่จะลวนลามหรือล่วงละเมิดทางเพศผู้อื่น โดยการผลิตซ้ำภาพเช่นนี้นับเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับวาทกรรมที่ว่า “บุคคลเพศหลากหลายเป็นพวกเซ็กซ์จัด” ซึ่งเป็นวาทกรรมที่ผูกติดกับบุคคลกลุ่มนี้มาอย่างยาวนาน จนทำให้พวกเขาถูกตีตรา ถูกมองว่าเป็นบุคคลอันตราย ไม่น่าเข้าใกล้ เพราะเป็นคนที่มีโอกาสที่จะมีเซ็กซ์อยู่ตลอดเวลา หรือเรียกได้ว่าเป็นผู้ล่วงละเมิด (Sexual Predators) ทั้ง ๆ ที่การมีเซ็กซ์จัดนั้นมิใช่เรื่องที่น่าเสียหายหรือเลวร้ายแต่อย่างใด และไม่ว่าจะเป็เพศใดก็มีโอกาสที่จะเป็นผู้ล่วงละเมิดได้ อย่างไรก็ตาม การคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศนั้นก็สมควรจะเกิดขึ้นกับใครทั้งสิ้น ดังที่บทความเรื่อง “10 สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจใหม่ เพื่อลบการตีตรา อคติต่อ LGBT+” (กันตพงศ์ เชี่ยวพิมลพร, 2022ข) ได้กล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับมายาคติเก่า ๆ ที่สังคมมีต่อกับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ที่แม้จะผ่านมาหลายปี แต่ปัจจุบันชุดความคิดเหล่านี้กลับไม่เคยเลือนหายไป ฉะนั้น การที่สื่อผลิตซ้ำภาพบุคคลเพศหลากหลายแบบดังกล่าวย่อมมีโอกาสนำให้หลาย ๆ คนที่ได้รับชมเกิดความเข้าใจว่าบุคคลเพศหลากหลายจะต้องมีนิสัยหรือพฤติกรรมเป็นดังเช่นที่สื่อนำเสนอ อันเป็นการตอกย้ำความคิดที่เป็นอคติต่อบุคคลกลุ่มนี้ให้ยังคงมีอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ พวกเขาก็ยังถูกเหยียดหยามหรือกีดกันเช่นเดิม

นอกเหนือจากประเด็นที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มยังมีความเห็นว่าการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อในมิติของการสร้างความกดดันแก่บุคคลเพศหลากหลาย ให้พยายามเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับ และอาจทำให้เรื่องสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลเพศหลากหลายถูกละเลยอีกด้วย ถึงแม้ว่าผลกระทบใน 2 ประเด็นดังกล่าว อาจไม่ใช่ผลกระทบจากการนำเสนอของซีรีส์วายโดยตรงก็ตาม กล่าวคือ สำหรับปัญหาอย่างเรื่องมาตรฐานความงามและเรื่องการเมืองถึงสิทธิของบุคคลเพศหลากหลาย ภายหลังจากที่ได้รับชมซีรีส์ ภาพความร้ายแรงจากปัญหาดังกล่าวนี้อาจจะยังไม่ปรากฏออกมาให้เห็นได้อย่างชัดเจนเทียบเท่ากับ ความรุนแรงทางตรง รวมถึงอาจไม่ใช่สารที่ได้จากการถอดความหมายอย่างตรงไปตรงมา แต่เมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อมรอบตัวและประสบการณ์ เรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่แฝงมากับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อและวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย อย่างเช่นปัจจัยด้านทุนนิยมหรือปัจจัยด้านการขาดความตระหนักรู้เรื่องสิทธิ ประกอบด้วยสภาพสังคมปัจจุบันที่ปัญหาข้างต้นนี้ก็ยังสามารถพบเห็นได้เรื่อย ๆ ส่งผลให้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่เป็นความรุนแรงเชิงโครงสร้างยังคงดำรงอยู่ต่อไปในสังคม ซึ่งหากวิเคราะห์แล้วจะพบได้ว่าสื่อเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่ยอมรับสนับสนุนความรุนแรงนี้ผ่านเนื้อหาที่สร้างสรรค์ออกมาแม้ไม่ได้ตั้งใจจะสื่อถึงเรื่องดังกล่าวก็ตาม จึงอาจกล่าวได้ว่าทั้ง 2 ประเด็นนี้เป็นเพียงผลกระทบทางอ้อม ทั้งนี้ การที่ผลการศึกษาหรือคำตอบของการสัมภาษณ์มีความเกี่ยวข้องไปถึงมิติอื่น ๆ เช่นนี้ก็เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในฐานะผู้ชมที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมานั้น ต่างก็มีภูมิหลังที่มีความเชี่ยวชาญในด้านความเป็นธรรมทางเพศหรือทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิ ความหลากหลายทางเพศ ซึ่งทำให้มีความเข้าใจในเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอย่างลึกซึ้งและสนใจในเรื่องสิทธิของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายเป็นพิเศษ จึงมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงและปัจจัยอื่น ๆ ว่าสามารถกระทบต่อชีวิตหรือสังคมในมิติที่หลากหลายได้ นั่นทำให้ผลการศึกษาที่ได้มีความเชื่อมโยงไปถึงเรื่องความกดดันที่กลุ่มบุคคลเพศหลากหลายต้องเผชิญและเรื่องสิทธิของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ของผู้ที่ได้รับชมเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ซีรีส์วายนำเสนอย่อมมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติและการเปิดรับ และถึงแม้ว่าสื่ออย่างซีรีส์วายนั้นไม่ได้มีเป้าหมายที่จะให้ผู้ชมลอกเลียนแบบหรือกระทำความรุนแรงตามฉากต่าง ๆ ก็ตาม แต่กลับไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่า การนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายอาจเป็นการไปสร้างแรงจูงใจทางอารมณ์ อันจะนำไปสู่การกระทำบางอย่างเพื่อให้บรรลุความต้องการ หรือทำให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วม รู้สึกหวาดกลัว ตื่นเต้นไปพร้อม ๆ กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในซีรีส์ (ภาณิชา พิมพ์ทอง งาม, 2560) จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่ซีรีส์วายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอออกมาในเชิงโรแมนติไซส์ รวมทั้งการไม่นำเสนอไปถึงผลกระทบหรือความเสียหายที่

เกิดจากความรุนแรงนั้น ย่อมส่งผลในเชิงลบ ทั้งกับบุคคลเพศหลากหลายเอง ผู้ที่ได้รับชม รวมถึงในระดับสังคมอีกด้วย

6.2.3 แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วาย ให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ

ผลการศึกษาถึงแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วาย ให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่าข้อเสนอแนะต่าง ๆ ล้วนแต่มีสาระสำคัญที่คล้ายคลึงและมีจุดประสงค์ไปในทิศทางเดียวกันกับสิ่งที่ระบุไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานของสื่อ สำหรับการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ ทั้ง 3 ฉบับ ดังนี้คือ

1) สื่ออย่างมือโปร แนวทางการเสนอเรื่องราวของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2554 โดยสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย (วิทยา แสงอรุณ, 2554) ซึ่งได้มีการเสนอข้อเสนอแนะให้แก่ผู้ผลิตถึงแนวทางการนำเสนอเนื้อหาและภาพของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผ่านสื่อภาพเคลื่อนไหว

2) คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ ที่จัดทำในปี พ.ศ. 2562 โดยมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสำนักงาน กสทช. (รณภูมิ สามัคคีคารมย์, 2562) ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดสื่อเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศเป็นเครื่องมือ เพื่อที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายแรก องค์กรสื่อและบุคลากรสื่อ ฝ่ายที่สอง องค์กรกำกับสื่อ องค์กรวิชาชีพสื่อ และภาคส่วนวิชาการ ฝ่ายที่สาม ภาคีผู้บริโภค ใช้เครื่องมือเหล่านั้นในการประเมินว่าสื่อเหล่านั้นเป็นสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ ให้มีความสำคัญต่อประเด็นความหลากหลายทางเพศเป็นอย่างดี และเป็นมิตรต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายหรือไม่

3) แนวปฏิบัติกรนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ที่จัดทำในปี พ.ศ. 2565 โดย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและสำนักงาน กสทช. (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2565) ซึ่งมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานและการนำเสนอในประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ สำหรับผู้ผลิตสื่อ และเสนอแนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อบันเทิง

โดยเบื้องต้นจะสังเกตได้ว่าคู่มือเหล่านี้ต่างก็ถูกจัดทำขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการนำเสนอสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ ด้วยหวังว่าสื่อหรือผลงานที่ได้มีการ

เผยแพร่ออกมา นั้นจะสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ช่วยให้สังคมเกิดความตระหนัก รวมถึงต้องการให้ผู้ผลิตสื่อได้มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ และสร้างสรรค์ผลงานออกมาด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ซึ่งแนวปฏิบัติที่ระบุไว้ในคู่มือเหล่านี้ก็มีด้วยกันหลากหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการนำเสนอตัวละครบุคคลเพศหลากหลายให้มีอัตลักษณ์หรือบุคลิกที่มีความหลากหลายและแตกต่างไปจากภาพจำเดิม ๆ ที่มักจะถูกผลิตซ้ำโดยสื่อ การสร้างสรรค์เนื้อเรื่องเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความหลากหลาย ถ่ายทอดให้เห็นถึงมิติต่าง ๆ ในชีวิตของกลุ่มบุคคลดังกล่าว หรือนำเสนอประเด็นอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง สอดแทรกสิ่งที่เป็นสาระความรู้ อันจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการสร้างความเข้าใจ และก่อให้เกิดการขับเคลื่อนสังคม อีกทั้งยังมีการแนะนำให้ฝ่ายผู้ผลิตสื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ความหลากหลายทางเพศให้เข้าใจอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะได้มีการเผยแพร่เนื้อหาที่ออกมา โดยเพิ่มเติม ในส่วนของกระบวนการผลิตว่าอาจมีการกำหนดเป็นมาตรการส่งเสริมให้บุคคลเพศหลากหลายได้เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของการผลิตสื่อ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสรรคเนื้อหา ให้คำปรึกษาหรือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนที่จะได้มีการเผยแพร่สื่อ นั้น ๆ นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกัน โดยตัวผู้ผลิตและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะมีการตรวจสอบเนื้อหาอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อป้องกันไม่ให้สื่อดังกล่าวไปสร้างความเสียหายหรือกระทบกับบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริง

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าคู่มือที่จัดทำขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางให้กับสื่อในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศมีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องสนับสนุนกับหลักการพื้นฐาน อย่างจริยธรรมของสื่อ โดยเฉพาะในส่วนของนำเสนอประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศ ซึ่งมีการกำหนดขึ้นมาเพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อได้รับทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติงานของตนว่าควรคำนึงถึงสิ่งใดเป็นสำคัญ ดังที่สำนักงาน กสทช. (2557) ได้มีการบัญญัติหลักการจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยมีการระบุถึงแนวทางในการปฏิบัติของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสำหรับประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศเอาไว้ว่า สื่อจะต้องมีความไหวรู้ต่อประเด็นที่มีความเปราะบาง ต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว และสามารถที่จะถ่ายทอดเนื้อหาเหล่านี้ออกมาในลักษณะที่จะเป็นการช่วยสร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดการยอมรับแก่คนในสังคม พึงระมัดระวังการนำเสนอสื่อออกมาในรูปแบบของการผลิตซ้ำหรือสร้างภาพเหมารวม อันเป็นอคติต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย รวมทั้งควรต้องตระหนักถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลกลุ่มดังกล่าวหรือรับฟังข้อเรียกร้องที่มีต่อสื่อ ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะช่วยให้สื่อสามารถนำเสนอผลงานออกมาได้อย่างมีความตระหนักและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย สร้างสรรค์สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประกอบกับมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และคงไว้ซึ่งความมีเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วพบว่า แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วาย ที่กลุ่มตัวอย่างได้มีการเสนอนั้น มีความสอดคล้องเป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อในประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศ และยังส่งเสริมและสนับสนุนให้สื่อซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญมีส่วนช่วยในการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศ หลีกเลี่ยงการสร้างอคติทางเพศ และลดการส่งต่อความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกสู่สังคม เพื่อให้สังคมไทยเกิดความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่สังคมที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น อันประกอบไปด้วย

ประเด็นแรก การสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายควรจะมีหลากหลายมากขึ้น อาทิ ด้านตัวละคร ด้านเนื้อหา อย่างในแง่ของเนื้อหา บทละคร ที่ผู้ผลิตสื่อสามารถที่จะสร้างสรรค์ให้มีความหลากหลาย แตกต่างไปจากขนบความเป็นวายแบบเดิม ๆ ที่เน้นเฉพาะเรื่องรัก โรแมนติก โดยอาจจะถ่ายทอดถึงประเด็นอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของบุคคลเพศหลากหลาย แฝงไปด้วยการให้ความรู้ อย่างเรื่องกฎหมายหรือสิทธิต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตของบุคคลกลุ่มนี้ ที่ยังคงไม่ได้รับการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อคนกลุ่มดังกล่าว ในแง่ของการสร้างความเข้าใจและทำให้สังคมเกิดความตระหนักในประเด็นเหล่านี้มากขึ้น

ดังเช่นปรากฏการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจากกรณีของซีรีส์เรื่อง GAY OK BANGKOK ซึ่งเป็นซีรีส์ที่เล่าถึงชีวิตธรรมดาทั่วไปของเกย์ในกรุงเทพฯ อันมีการสอดแทรกประเด็นด้านสุขภาพ อย่างเรื่องการป้องกันตนเองจากโรคทางเพศสัมพันธ์ มีการสนับสนุนให้ตรวจหาเชื้อ HIV และแนะนำถึงยาต้านไวรัส HIV โดยซีรีส์เรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนจาก TestBKK ซึ่งเป็นโครงการของ APCOM ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้ชายรักชายรับการตรวจ HIV ผู้กำกับซีรีส์อย่างทิวากร ภูเขาทอง ได้เล่าถึงโปรเจกต์นี้ว่ามาจากความต้องการที่จะหาแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อรณรงค์ให้คนหันมาดูแลสุขภาพและตรวจเลือดกันมากขึ้น และพบว่าหลังจากซีรีส์ชิ้นแรกได้ปล่อยออกมา ทาง TestBKK ก็ได้ให้ข้อมูลว่ามีคนเข้ามาตรวจเลือดและรู้จักยาเพร็พเพิ่มขึ้น รวมถึงมีผู้ที่ติดเชื้อ HIV ติดต่อเข้ามาเพื่อขอคุณ ด้วยเหตุผลที่ว่าเรื่องราวในซีรีส์ทำให้คนทั่วไปมองผู้ที่ติดเชื้อว่าสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ (กอลเลต หะยีเหี้ยบ, 2017) ทั้งนี้ สำหรับการยกปรากฏการณ์จากซีรีส์เรื่อง GAY OK BANGKOK มาเป็นตัวอย่าง แม้ซีรีส์ข้างต้นจะไม่ใช่ซีรีส์วายก็ตาม เนื่องจากเป็นเรื่องราวที่เล่าถึงชีวิตเกย์ในหลากหลายมิติและมีความสมจริงสอดคล้องกับประสบการณ์ของกลุ่มเกย์ ไม่ได้เน้นไปที่เรื่องความรักโรแมนติกเพียงอย่างเดียวตามขนบของความเป็นวาย แต่ผู้วิจัยเห็นว่าการถ่ายทอดให้เห็นถึงการใช้ชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายอย่างรอบด้านและตรงไปตรงมา อย่างเช่นที่ซีรีส์เรื่องดังกล่าวนำเสนอ จะสามารถทำให้คนในสังคมได้รับรู้ มองเห็นถึงสิ่งที่กลุ่มคนเหล่านี้ต้องเผชิญ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจและอยู่ร่วมกันได้ จึงถือได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าสื่อที่มีพลังมากพอที่จะหล่อหลอมและชี้นำความคิดของคนในสังคมได้ ถ้าหากว่าผู้ผลิตสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่ม

บุคคลเพศหลากหลายสามารถสอดแทรกประเด็นหรือเนื้อหาที่เป็นสาระความรู้ลงไปในงานสื่อของตนเอง และถ่ายทอดออกไปสู่สังคม ดังเช่นในกรณีตัวอย่าง ย่อมช่วยให้หลาย ๆ คนได้รับความรู้ เกิดความตระหนัก มีการปรับมุมมอง จนอาจถึงขั้นสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่สังคมโดยพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นได้

ประเด็นที่สอง สื่อควรนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาอย่างครอบคลุมรอบด้าน โดยที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้ผลิตสื่อสามารถจะนำเสนอเกี่ยวกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพได้ เพียงแต่ควรจะต้องถ่ายทอดออกมาว่าการกระทำนั้นเป็นเรื่องที่อันตราย ร้ายแรง เป็นปัญหาที่สังคมต้องพิจารณาอย่างจริงจัง และชี้ให้เห็นถึงผลกระทบจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อบุคคลและสังคม อันมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการกำหนดการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทย” ของ ปวีริศา วรสิริประภา (2551) ที่ได้ทำการศึกษาถึงการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในละครโทรทัศน์ การกลั่นกรองเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมก่อนออกสู่สายตาประชาชน และความเหมาะสมในการกำหนดกรอบการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทยว่าควรเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางและประโยชน์ต่อผู้ผลิตรายการ คณะกรรมการเซ็นเซอร์และผู้ชม ในการใช้เป็นกรอบมาตรฐานอันจะเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่าย โดยผลการศึกษาในส่วนของความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมต่อรูปแบบและเนื้อหาความรุนแรงของละครโทรทัศน์ ณ ช่วงเวลานั้น พบว่า กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการเซ็นเซอร์และผู้ชม ได้กล่าวถึงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในละครโทรทัศน์ว่าจำเป็นต้องมีหลากหลายรสชาติ ทั้งเครียด สนุกสนานสลับกันไป สำหรับประเด็นความรุนแรงสามารถมีได้ตามความจำเป็นของเนื้อหาและเหตุการณ์ แต่ไม่ควรนำเสนอวิธีการอย่างละเอียดและแสดงให้เห็นถึงความโหดเหี้ยมมากเกินไป ทั้งยังต้องแสดงให้เห็นถึงทางออกที่ดีหรือวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมว่าเป็นอย่างไร ดังนั้น ถ้าหากว่าผู้ผลิตสื่อสามารถที่จะถ่ายทอดประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนอย่างเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง รวมถึงการเผยให้เห็นแง่มุมอื่น ๆ อย่างครอบคลุม หลีกเลียงที่จะนำเสนอออกมาในเชิงโรแมนติไซส์ โดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของประเด็นดังกล่าวว่าสามารถก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นตัวอย่งให้แก่สังคม ก็น่าจะช่วยให้ผู้ที่ได้รับชมได้เกิดการเรียนรู้ หันมาใส่ใจและมีความตระหนักต่อประเด็นดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

ส่วนในประเด็นที่สาม การอาศัยความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลิตสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความสร้างสรรค์ ซึ่งเสนอให้ฝ่ายผู้ผลิตสื่อและฝ่ายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องรับผิดชอบต่อผลงานของตน โดยการนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวด้วยความรอบคอบ ตรวจสอบเนื้อหาก่อนที่จะได้มีการเผยแพร่ออกสู่สังคม ทั้งยังเสนอให้มีการทำงานร่วมกัน อันเป็นข้อเสนอแนะที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับกรณีของสื่อกับความรุนแรงต่อสตรี ดังที่บทความเรื่อง “ตบ-จูบ-ลูบ-คลำ: สื่อกับการสร้างภาพมายาของความรุนแรง” (สุพัฒตรา ลิ้มปะพันธ์

และเอกชัย ปันแก้ว, 2551) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อได้เสนอไว้ในงานสัมมนาระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หัวข้อ “บทบาทของสื่อกับการต่อสู้เพื่อเอาชนะความรุนแรงต่อสตรี หายหน้าจากน้ำมือของคนใกล้ชิดที่ไม่อาจยอมรับได้” เมื่อปี พ.ศ.2551 ว่า สื่อต้องหมั่นตรวจสอบตนเองและคอยยับยั้งมิให้มีการตอกย้ำหรือผลิตซ้ำภาพความรุนแรงทางเพศ แล้วจึงขยายไปสู่ส่วนของการรณรงค์ต่อไป อีกทั้ง ที่ประชุมยังได้มีการร่วมกันกำหนดบทบาทของตน ในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ เพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรี โดยผู้วิจัยขอยกตัวอย่างยุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องมา 2 ด้าน คือ

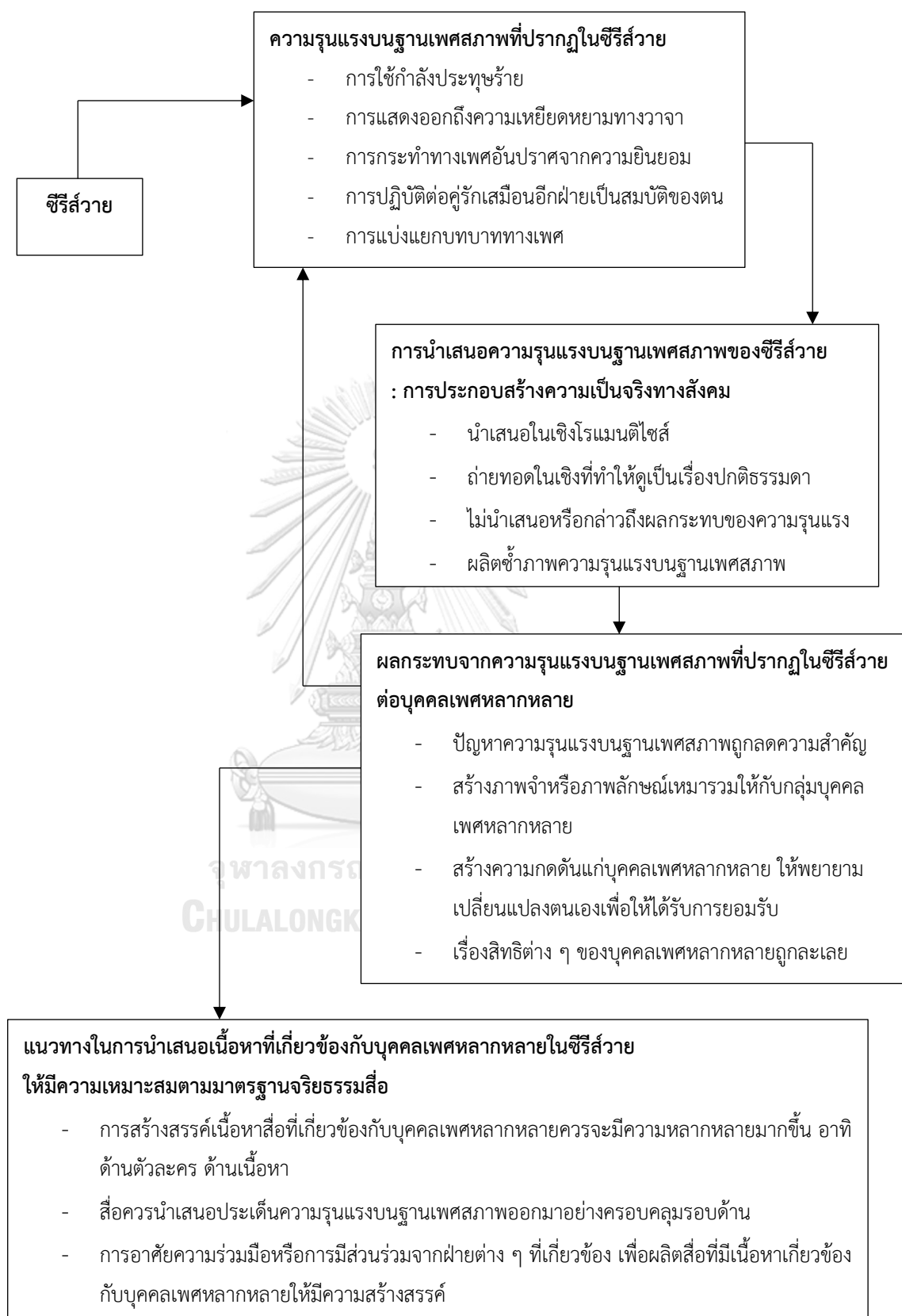
- 1) การสานสร้างการทำงานในลักษณะเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ อย่างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มคนทำงาน การแบ่งปันเนื้อหา ประสบการณ์และวิธีการนำเสนอ 2) การฝึกอบรมหรือการสร้างกระบวนการเรียนรู้ การผลิตสื่อที่มีความละเอียดอ่อนกับประเด็นทางเพศ อันได้แก่ การแลกเปลี่ยนหรือนำเสนอความรู้ต่าง ๆ รวมไปถึงการเคลื่อนไหวในประเด็นที่เกี่ยวกับความละเอียดอ่อนทางเพศ การเรียนรู้จากจริยธรรมการทำงานของสื่อในประเทศต่าง ๆ

รวมทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาในส่วนของการควบคุมเนื้อหาละครโทรทัศน์ จากงานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการกำหนดการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทย” (ปวีศา วรสิริประภา, 2551) ที่มีการให้ความเห็นเอาไว้ว่า การควบคุมเนื้อหาด้วยการเซ็นเซอร์ ที่ใช้วิธีการควบคุมตนเอง (Self Control) ของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง ยังคงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการกลั่นกรองเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมก่อนการเผยแพร่ ออกอากาศ เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของสาธารณะให้ดีที่สุด ทั้งนี้ การกำหนดกรอบร่วมกันเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ที่จะต้องให้ความสำคัญและทำงานกันอย่างจริงจัง ทางรัฐบาลและสถานีโทรทัศน์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้โอกาสในการเปิดเวทีให้ทุกฝ่ายได้เข้ามา ร่วมแสดงความคิดเห็น และควรจัดให้มีช่องทางที่สะดวกให้กับประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมในสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายในการนำข้อมูลไปพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการผลิตรายการต่อไป

โดยทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า หากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตสื่อได้มีการประสานงาน หรือทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของการสนับสนุนให้แต่ละฝ่ายได้มีการเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ เพิ่มเติม หรือจะเป็นในแง่ของการตรวจสอบ คัดกรองเนื้อหาสื่อในเบื้องต้นก่อนที่จะได้มีการเผยแพร่ ย่อมเป็นการช่วยส่งเสริมให้ฝ่ายผู้ผลิตสื่อมีความตระหนักรู้ รวมทั้งยังสามารถลดหรือแก้ไขปัญหา การส่งต่อความรุนแรงออกไปสู่สาธารณะ และช่วยผลักดันให้ผู้ผลิตสื่อนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความ หลากหลายทางเพศออกมาได้อย่างสร้างสรรค์

ภาพ 31

แสดงความสัมพันธ์ของข้อค้นพบ

ซีรีส์วาย สื่อบันเทิงที่ถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละครชายรักชายหรือบุคคลเพศหลากหลาย ที่แม้แก่นเรื่องจะเน้นไปที่การเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับมิตรภาพ ความรัก โรแมนติก ตามขนบของความเป็นวาย แต่กลับพบว่ามีมอดแทรกไปด้วยเนื้อหาที่มีความรุนแรง โดยเฉพาะความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ อันเป็นความรุนแรงที่มีปัจจัยในเรื่องเพศสภาพของผู้ถูกกระทำเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย สามารถจำแนกออกเป็น 5 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ การใช้กำลัง ประทุษร้าย การแสดงออกถึงความเหยียดหยามทางวาจา การกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอม การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นสมบัติของตน และการแบ่งแยกบทบาททางเพศ

เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเหล่านี้ โดยหลัก ๆ แล้วมักจะถูกนำเสนอออกมาในเชิงโรแมนติไซส์ กล่าวคือซีรีส์วายได้มีการถ่ายทอดภาพความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาในลักษณะของการทำให้ดูเป็นเรื่องที่น่ารัก โรแมนติก น่าขำขัน หรือเรียกได้ว่าไม่ได้ถ่ายทอดออกมาให้พฤติกรรมหรือการกระทำรุนแรงดังกล่าวดูเป็นสิ่งที่น่าหวาดกลัว หรืออันตราย ร้ายแรงแต่อย่างใด รวมไปถึงการถ่ายทอดออกมาในลักษณะที่ทำให้ความรุนแรงนั้นดูเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ เป็นธรรมชาติของคู่รักที่จะมีการใช้ความรุนแรง หรือจะเป็นการที่ซีรีส์วายมักจะไม่นำเสนอหรือไม่กล่าวถึงผลกระทบของความรุนแรง ว่าจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลต่อตัวผู้ถูกกระทำ บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ หรือต่อสังคมอย่างไรบ้าง อีกทั้งยังมีการผลิตซ้ำภาพความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ อันเป็นอคติแบบเดิม ๆ ที่สังคมมีต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายอยู่แล้ว ซึ่งวิธีการนำเสนอดังที่กล่าวมาข้างต้น เป็นส่วนหนึ่งในการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมของสื่อ

จากวิธีการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของซีรีส์วายในลักษณะข้างต้น จะพบว่าการนำเสนอเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ได้รับชมและสังคมเป็นอย่างมาก โดยหลักคือจะทำให้ปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพถูกลดความสำคัญ เนื่องจากผู้ชมอาจรู้สึกเคยชินต่อความรุนแรงดังกล่าว จนนำไปสู่การเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือกระทั่งรู้สึกว่าการโฟกัสต่อความรุนแรงนั้น อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการสร้างภาพจำหรือภาพลักษณ์เหมารวมให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย อันเป็นการสร้างหรือส่งต่อความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก จนทำให้พวกเขาถูกตีตรา และยังเป็นการตอกย้ำอคติที่สังคมมีต่อบุคคลกลุ่มดังกล่าวให้มีมากขึ้นไปอีก หรือจะเป็นในด้านของการสร้างความกดดันแก่บุคคลเพศหลากหลายให้พยายามเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับ โดยการดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ซึ่งสิ่งนี้เป็นความคิด ความเชื่อที่กดทับคนกลุ่มนี้มาอย่างยาวนาน รวมถึงยังสามารถทำให้ประเด็นเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลเพศหลากหลายถูกละเลย ไม่ได้มีการใส่ใจหรือพยายามแก้ไขแต่อย่างใด นอกจากนี้ หากพิจารณาแล้วก็จะพบว่าผลกระทบจากความรุนแรงบนฐาน

เพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วายเหล่านี้ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ก็ยังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนหรือหล่อเลี้ยงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ต่อไปด้วย

เมื่อพบว่า การนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย มักจะเป็นการนำเสนอออกมาในลักษณะของการลดทอนความรุนแรง ตามวิธีการนำเสนอที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น อันจะสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมและต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายได้โดยตรง จึงนำไปสู่การคิดหาแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายในซีรีส์วาย ให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะทั้งหมด 3 ประเด็นด้วยกัน คือ ประเด็นแรก การสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายควรจะมีหลากหลายมากขึ้น ประเด็นที่สอง สื่อควรนำเสนอประเด็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาอย่างครอบคลุมรอบด้าน และประเด็นที่สาม การอาศัยความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อผลิตสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลเพศหลากหลายให้มีความสร้างสรรค์ โดยจากการพิจารณาข้อเสนอแนะเหล่านี้ก็จะพบว่า มีความสอดคล้องกับมาตรฐานจริยธรรมสื่อในประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศ ที่ถ้าหากว่าผู้ผลิตสื่อได้นำเอาข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ก็จะช่วยให้ผู้ผลิตสื่อสามารถที่จะสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างมีความเข้าใจที่ถูกต้องและนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายออกมาด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลกลุ่มดังกล่าว ไม่ผลิตซ้ำและส่งต่อความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศแก่สังคม ช่วยทำให้คนในสังคมได้เกิดความตระหนักรู้ และนำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้สังคมไทยเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับคนทุก ๆ เพศ

อย่างไรก็ตาม สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ในส่วนของวิธีวิจัย มีกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วยกับวิธีการวิจัยที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ฉากแต่ละฉากว่าเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือไม่ อย่างไร โดยแสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

“การคิดแต่ละฉากออกมาแล้วก็แยกวิเคราะห์ ไม่เห็นบริบทของ Context (บริบท) ของเรื่องราวทั้งหมดมันก็อาจจะจะเป็นจุดอ่อนของการทำวิจัย น่าจะมองว่าในเส้นเรื่องทั้งหมด ทั้งเรื่องราวที่ผู้เขียนหรือผู้สร้างละครสร้างบทขึ้นมา พยายามจะทำให้คนดูเข้าใจความสัมพันธ์ที่ค่อย ๆ เติบโต และพัฒนา เกิดมาเป็นความเข้าใจซึ่งกันและกันมันเป็นอย่างบ้าง อย่างเรื่องธารทิพย์ ถึงแม้เริ่มต้นที่เอาตัวละครเกย์ เอาตัวละครผู้ชายมาเป็นคู่ตรงข้าม เป็นความขัดแย้ง สุดท้ายแล้วการเรียนรู้ชีวิต การเรียนรู้อารมณ์ความรู้สึก ความเข้าใจซึ่งกันและกัน มันมี Dialog ซึ่งมีพัฒนาการเป็นลำดับขั้น จากที่ผู้ชายซึ่งอาจจะรู้สึก Anti หรือรังเกียจเกย์ แล้วค่อย ๆ เปิดใจ แล้วก็รับ เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิต แล้วก็ยอมที่จะมีความสัมพันธ์กับเกย์ได้ ในแง่บวกมันก็จะทำให้เห็นว่า ผู้ชายคนหนึ่งที่ปิดกั้นหรือมองเกย์ภาพลบ

วันหนึ่งเขาเข้าใจ ยอมรับคนที่เป็นเกย์ได้ สังคมภายนอกอาจจะได้บทเรียนอะไรบางอย่าง แต่ในขณะเดียวกันในเชิง Negative (เชิงลบ) เราก็เห็นว่า การเอาเกย์มาเริ่มต้นด้วยฉาก Sex เป็นตัวเปิดเรื่อง มันก็อาจจะเป็นการตีตรา เหมารวมว่าเกย์ทุกคนคิดแบบนี้

คือการอธิบายฉาก Violence มันไม่ควรจะแยกออกมาเป็นซีน ๆ มันต้องให้เห็นว่า Context ของเรื่องที่เขาร้อยเรียงกันมา โดยเรื่องราวทั้งหมดแล้ว มันมีทั้งส่วนที่เป็น Negative และ Positive (เชิงบวก) ต่อความเข้าใจเรื่อง Sexuality ในสังคมได้ยังไง ถ้าแยกออกมาเป็นฉาก ๆ แล้วบอก นี่รุนแรงหรือไม่รุนแรง มันเป็นคำตอบที่มันไม่ค่อยสร้าง Understanding (ความเข้าใจ) เลยมองว่าไม่ควรจะตัดคัดซีนออกมา แล้วก็ถามข้อมูลได้คำตอบสำเร็จรูปเป็นฉาก ๆ มันรู้สึกว่ามันไม่ให้ความเป็นธรรมกับเนื้อเรื่องเขาด้วยนะ เนื้อเรื่องถึงแม้ว่ามันจะมีฉาก Love Scene เยอะ แต่ในขณะเดียวกันมันก็ชี้ให้เห็นว่าตัวละครมีพัฒนาการความสัมพันธ์ แล้วก็เรียนรู้ที่จะเข้าใจกัน แล้วมันอาจจะมองข้ามเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศไปสู่เรื่องปัญหาของแต่ละคน ซึ่งมีอยู่ในใจ มีรากความคิดครอบครัวยุคที่แตกต่างกัน แล้วก็ข้อจำกัดที่แตกต่างกัน มนุษย์จะเรียนรู้กันได้ภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกันยังไง เราดูเรื่องนี้แล้วบทสรุปมันไม่ใช่เรื่องตอกย้ำความรุนแรงทางเพศแบบนั้นแบบเดียว เรื่องนี้มันให้ความเข้าใจในการที่ผู้ชายคนนึงซึ่งเกลียดเกย์มาตลอด แล้วมาเรียนรู้ชีวิตของคนที่เป็นเกย์ มันก็เป็นประสบการณ์ที่สื่อสามารถที่จะหยิบยื่นให้กับสังคมได้ แต่ในแง่ของการตลาด จะเอาฉาก Love Scene มาเป็นตัวเปิดเรื่องยังไง อันนั้นก็เป็นอีกมิติหนึ่งที่สามารถพูดคุยกันได้ว่า ฉาก Love Scene ที่ผูกตัวละครให้เกย์เป็นฝ่ายกระทำ หรือเป็นฝ่าย Action เป็นตัวเริ่มต้น มันจำเป็นมันต้องเป็นอย่างนี้เสมอไปทุกเรื่องรีเพล่า อันนี้เราสามารถจะติเบทได้ต่อไป

กล่าวได้ว่าถ้าจะอธิบายแต่ละฉาก แล้วมีบทสรุปว่ารุนแรงหรือไม่รุนแรงทางเพศ รู้สึกมันไม่ใช่เป็นงานวิจัยที่ดีเท่าไร ควรจะทำความเข้าใจ Story ทั้งหมดของเรื่อง แล้วก็อาจจะชี้ให้เห็นว่า แง่มุมไหนที่ผู้เขียนมีข้อจำกัดในการผลิตซ้ำหรือ Stereotype ภาพตัวแทนเกย์ที่ผูกโยงกับเรื่อง Sex และกามารมณ์มากเกินไป หรือแง่มุมไหนที่ผู้เขียน ผู้สร้างสามารถต่อยอดทำให้เห็นความสัมพันธ์ แล้วก็ให้ความรู้กระจ่างกับสังคมว่าการยอมรับ การอยู่กับคนที่เป็นเกย์ เราสามารถอยู่ด้วยกันได้ จริง ๆ มันมีมิติที่สามารถสร้างความเข้าใจต่อเรื่อง ต่อ Story ทั้งหมดโดยภาพรวม ถ้าแยกแต่ละซีนออกมาแล้วพยายามจะชี้ข่าวกับคำ หนสุดท้ายมันจะกลายเป็นว่าเราเลือกซีนที่มีคำตอบอยู่แล้วว่านี้คือความรุนแรงทางเพศ แล้วผลการวิจัยมันก็จะกลายเป็นว่า เรื่องนี้ผลิตซ้ำความรุนแรงทางเพศ ซึ่งมันก็ไม่แฟร์สำหรับผู้สร้าง” - คุณณณพณ์ (สัมภาษณ์, 5 สิงหาคม 2565)

กลุ่มตัวอย่างท่านดังกล่าวจึงปฏิเสธที่จะตอบคำถามในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ฉากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ รวมทั้งในส่วนของผลกระทบและความคาดหวังต่อสื่อมวลชน ทำให้คำสัมภาษณ์ในคำถามส่วนดังกล่าวมีคำตอบของกลุ่มตัวอย่างนักสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านความ

เป็นธรรมชาติทางเพศเพียง 4 ท่านเท่านั้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าความเห็นข้างต้นมีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ จึงขอรับข้อเสนอแนะนี้ไว้ พิจารณาเพื่อต่อยอดในการศึกษาวิจัยต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าฝ่ายผู้ผลิตซีรี่ย์สวายจะได้รับทราบถึงความคิดเห็นของผู้ชม โดยเฉพาะผู้ชมที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิของความหลากหลายทางเพศโดยตรงว่าในฐานะผู้รับสารและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นความหลากหลายทางเพศที่ถูกสื่อ นำเอาอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีของพวกเขามาใช้สร้างความบันเทิงและหารายได้ มีความเห็นต่อสิ่งที่ซีรี่ย์สวายนำเสนอ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอย่างไร และการนำเสนอความรุนแรงดังกล่าวในซีรี่ย์ส่งผลกระทบอย่างไรบ้าง เพื่อที่ผู้ผลิตซีรี่ย์สวายจะได้มีการทบทวนทั้งในส่วนของผลงานและการทำงานของตน ว่าควรจะต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาอย่างไร ให้สื่อไม่นำมาสร้างความเสียหายหรือกระทบกระเทือนความรู้สึกของบุคคลเพศหลากหลาย ไม่ส่งต่อความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศหรือสร้างอคติทางเพศแก่ผู้ที่ได้รับชมและสังคม หรือควรที่จะสร้างสรรค์เนื้อหาอย่างไรจึงจะสามารถให้ความสนุกสนานควบคู่ไปกับสาระความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศและความรุนแรงบนฐานเพศสภาพแก่สังคม และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าว เพื่อที่จะสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่โอบรับในความหลากหลาย ทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเคารพในความแตกต่างซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้หากทางฝ่ายผู้ผลิตซีรี่ย์สวายได้นำเอาข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ไปปรับใช้ในการทำงานของตน ควบคู่ไปกับการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานของสื่อสำหรับการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ เพื่อจะได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวออกมาได้อย่างเหมาะสมตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อ มีความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเป็นมิตรต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ก็จะทำให้สื่อที่เผยแพร่ออกมานั้นเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณภาพและมีคุณค่าต่อสังคม

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาผู้รับสาร ที่เป็นกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายเท่านั้น ซึ่งอาจจะยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้ชมซีรี่ย์สวายทั้งหมด จึงควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับสารซึ่งเป็นบุคคลที่มีเพศสภาพตรงกับเพศกำหนด หรือบุคคลตรงเพศ (Cisgender) ที่มีรักต่างเพศ (Heterosexual) เพื่อจะได้ทราบว่าสิ่งที่ซีรี่ย์สวายนำเสนอส่งผลกระทบต่อความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศและความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอย่างไรบ้าง

6.3.2 งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย หากจะมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ เช่น บรรทัดฐานรักต่างเพศ ระบบชั่วคราวข้าม ปีตาธิปไตย การต่อสู้กับระบบต่าง ๆ ที่กดทับความหลากหลายทางเพศ ก็อาจจะทำให้เห็นว่าซีรีส์ยายนั้นสามารถสร้างคุณูปการอย่างไร หรือผลิตซ้ำ ตอกย้ำบรรทัดฐานหรือค่านิยมอย่างไร

6.3.3 งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาซีรีส์วาย ซึ่งเป็นซีรีส์ที่มีตัวละครเอกเป็นชายรักชายเท่านั้น ถ้าหากว่าจะได้มีการศึกษาซีรีส์ที่มีตัวละครเอกเป็นหญิงรักหญิง และตัวละครเอกที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีอื่น ๆ นอกเหนือไปจากนี้ แล้วนำมาศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นว่าเนื้อหาสาระ ประเด็นปัญหาที่นำเสนอออกมามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และส่งผลอย่างไร ก็อาจจะทำให้มองเห็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างสรรค์สื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในอนาคตได้

6.3.4 งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะซีรีส์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายของประเทศไทยเท่านั้น ถ้าหากได้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับซีรีส์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลายของต่างประเทศ ก็น่าจะทำให้ได้เห็นมุมมองอื่น ๆ ที่น่าสนใจ

6.3.5 งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ หากสามารถทำการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยอาจทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพิ่มเติมหรือควบคู่กันไป อาจทำให้ผลการศึกษาที่ได้มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

บรรณานุกรม

- a day bulletin. (2021). *Explore to trauma* สํารวจบาดแผลภายใน เพื่อก้าวผ่านความทุกข์ใจไปสู่
ความ สุข สม . <https://adaybulletin.com/know-health-and-heart-explore-to-trauma/59587>
- AISPLAY. (2020ก). ตอนที่ 1 (2/4).
<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5faceb9fac580abf1e2d5ac0>
- AISPLAY. (2020ข). ตอนที่ 1 (3/4).
<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5face856d002564ff1231d80>
- AISPLAY. (2020ค). ตอนที่ 2 (3/4).
<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5fb5d8c87b9126f4a75401de>
- AISPLAY. (2020ง). ตอนที่ 4 (3/4).
<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5fca106beddf9aad95d022fb>
- AISPLAY. (2020จ). ตอนที่ 4 (4/4).
<https://aisplay.ais.co.th/portal/serial/series/5fca106aeddf9aad95d022fa>
- Anitime. (2017). *YAOI101* ปุคัฟท์พื้นฐาน สําหรับการเป็นหนุ่ม/สาววาย (มือใหม่).
<https://anitime.asia/news/introduction-to-yaoi/>
- AroAce-clusionist: Aromantic & Asexual Exist. (2020). *BASIC GUIDE TO ASEXUALITY*
[รูปภาพ]. facebook.
<https://www.facebook.com/AroAceClusionist/photos/126211009015202>
- BBC NEWS ไทย. (2021). *Lgbt : เกย์ชาวเกาหลีใต้เล่าประสบการณ์ถูกล่วงละเมิดทางเพศขณะเป็น
ทหารเกณฑ์*. <https://www.bbc.com/thai/international-56427674>
- Berlitz. (2021). *Political correctness* หรือ ‘pc’ คืออะไร? ทำไมจึงมีความสำคัญกับการเรียนภาษา.
https://berlitzthailandonline.com/blogs/_exclusive-articles/political-correctness-หรือ-pc-คืออะไร
- Chula. (2020). *ความหลากหลายทางเพศในสื่อไทย*. <https://www.chula.ac.th/cuinside/26675/>
- CrazySecret. (2020). “*กลรักรุ่นพี่*” ปังไม่หยุด อดไม่อยู่ ติดเทรนด์ทวิตอันดับ 1 ทั่วโลก.
https://intrend.trueid.net/article/กลรักรุ่นพี่-ปังไม่หยุด-อดไม่อยู่-ติดเทรนด์ทวิตอันดับ-1-ทั่วโลก-trueidintrend_138398
- Dan Avery. (2018). *งานวิจัยรายงานเกย์เกือบครึ่งเคยตกเป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัว*.

<https://hornet.com/stories/th/gay-domestic-abuse/>

GMMTV. (2020ก). ขอบคุณทุกกระแสที่ทําให้ “คั่นกู” แรงเป็นอันดับ 1 ในทุกช่องทาง. twitter.

<https://twitter.com/gmmtv/status/1262348666729185281?s=12>

GMMTV. (2020ข). เปิดตัวนังกรีนนนนนนน #คั่นกู Ep1 [รูปภาพ]. twitter.

<https://twitter.com/gmmtv/status/1230874412439818241?s=12&t=EnhqsOfxX9zRrZN9cROEjA>

GMMTV. (2020ค). สวรรค์รลคนี้คือที่สุด! #คั่นกู Ep5 [รูปภาพ]. twitter.

<https://twitter.com/gmmtv/status/1241019566609690624?s=21&t=kcV7K0rdHmT8i1TNt21TvQ>

GMMTV. (2020ง). เอาหัวใจไปสู้นี้แหละชลธ...เอาชนะใจที่ต้นให้ได้ สู้เค้าาาา #ต้นหนชลธEp1

[รูปภาพ]. twitter.

<https://twitter.com/gmmtv/status/1329803574323208193?s=21&t>

GMMTV. (2021). ดูแลดีแบบนี้ แล้วชลธจะหนีไปไหนรอดอ่าาาา #ต้นหนชลธEP8 [รูปภาพ].
twitter.

<https://twitter.com/gmmtv/status/1347542321416470529?s=21&t=kcV7K0rdHmT8i1TNt21TvQ>

GMMTV OFFICIAL. (2020ก). [Eng sub] เพราะเราคู่กัน 2gether the series | ep.7 [4/4] [วิดีโอ].
youtube. <https://youtu.be/7CBDCKMVJa8>

GMMTV OFFICIAL. (2020ข). [Eng sub] เพราะเราคู่กัน 2gether the series | ep.8 [3/4] [วิดีโอ].
youtube. <https://youtu.be/5W8AfMhUZq0>

GMMTV OFFICIAL. (2020ค). [Eng sub] เพราะเราคู่กัน 2gether the series | ep.11 [1/4] [วิดีโอ].
youtube. <https://youtu.be/i1WP4ue0XPM>

Guntitat Horthong. (2563). 5 เหตุผลทําไมซีรีส์วายถึงเป็นที่นิยม ความต้องการของผู้ชมที่นักรการ
ตลาดไม่ควรพลาด!. <https://adaddictth.com/knowledge/series-y-analysis>

Health Policy Project, Asia Pacific Transgender Network & United Nations Development
Programme. (2015). แนวทางต้นแบบการให้บริการ สุขภาพที่ครอบคลุมแก่บุคคลข้ามเพศ
และชุมชนข้ามเพศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก. <https://weareaptn.org/wp-content/uploads/2018/11/rbap-hhd-2018-trans-health-blueprint-thai.pdf>

Kapook. (2562). เรื่องย่อ เกลียคนักมาเป็นที่รักกันชะดี ๆ *Tham type the series*.
<https://drama.kapook.com/view215500.html>

Kapook. (2563). เรื่องย่อ เพราะเราคู่กัน 2gether the series.

<https://drama.kapook.com/view220738.html>

Kapook. (2564). เรื่องย่อ ใส่รักป้ายสี. <https://drama.kapook.com/view249042.html>

Krug, E. G., Dahlberg, L.L., Mercy, J.A., Zwi, A.B., & Lozano, R.,. (2002). *World report on violence and health.* World Health Organization.

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf

Mafuang. (2563). *Emotional blackmail -ชีวิตฉันโดนข่มขู่ด้วยอารมณ์ของเธอ!*.

<https://today.line.me/th/v2/article/w3P9Jw>

Mahidol University, Plan International Thailand &, UNESCO Bangkok Office,. (2014ก). การ

รังแกต่อกลุ่มนักเรียนที่เป็นหรือถูกมองว่าเป็นคนข้ามเพศ หรือคนรักเพศเดียวกัน ในโรงเรียน

ระดับมัธยมศึกษา: รูปแบบ ความชุก ผลกระทบ แรงจูงใจ และมาตรการการป้องกันใน 5

จังหวัดของประเทศไทย. UNESCO.

https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227518_tha

Mahidol University, Plan International Thailand &, UNESCO Bangkok Office,. (2014ข).

รายงานการสรุปเกี่ยวกับการรังแกด้วยเหตุแห่งเพศภาวะและเพศวิถี : ประเทศไทยเป็นมิตรต่อ

LGBTจริงหรือ? UNESCO.

https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227706_tha

Marketingoops. (2020). คอนเทนต์ “ซีรีส์วาย” กลายเป็น “กระแสหลัก” นักการตลาด-นักโฆษณาจะ

จับเทรนด์นี้ได้อย่างไร ?. [https://www.marketingoops.com/exclusive/business-](https://www.marketingoops.com/exclusive/business-case/line-tv-y-series-trends/)

[case/line-tv-y-series-trends/](https://www.marketingoops.com/exclusive/business-case/line-tv-y-series-trends/)

MEDIA ALERT. (2021). ซีรีส์วาย และความหลากหลายทางเพศ .

[https://www.thaimediafund.or.th/wp-content/uploads/2021/11/ซีรีส์วาย-และความ](https://www.thaimediafund.or.th/wp-content/uploads/2021/11/ซีรีส์วาย-และความหลากหลายทางเพศ.pdf)

[หลากหลายทางเพศ.pdf](https://www.thaimediafund.or.th/wp-content/uploads/2021/11/ซีรีส์วาย-และความหลากหลายทางเพศ.pdf)

Media Alert. (2564). ความสัมพันธ์และความรุนแรงทางเพศในละครโทรทัศน์.

[https://www.thaimediafund.or.th/wp-content/uploads/2021/11/09/Fact-Sheet-](https://www.thaimediafund.or.th/wp-content/uploads/2021/11/09/Fact-Sheet-2.2564-ความสัมพันธ์และความรุนแรงทางเพศในละครโทรทัศน์.pdf)

[2.2564-ความสัมพันธ์และความรุนแรงทางเพศในละครโทรทัศน์.pdf](https://www.thaimediafund.or.th/wp-content/uploads/2021/11/09/Fact-Sheet-2.2564-ความสัมพันธ์และความรุนแรงทางเพศในละครโทรทัศน์.pdf)

Natjanan Ketsuwan. (2017). ยอดดูซีรีส์วายพุ่งเกิน 600 ล. คอซีรีส์-นิยายวายทั่วไต้หวันได้ แต่สังคม

ยังไม่ยอมรับ. <https://nisitjournal.press/2017/12/07/series-y-2017/>

Plook Magazine. (2564). รู้จัก ‘Toxic masculinity’ ผลพวงของชายเป็นใหญ่ ที่ทำให้เด็กผู้ชายไม่

กล้าอ่อนแอ. <http://www.plookfriends.com/blog/content/detail/87485>

Ployrung Sibplang. (2020). อันตรายของการปกป้องผู้ต้องหาในคดีข่มขืน : เมื่อวัฒนธรรมข่มขืนถูก

ผลิตซ้ำๆ ในสังคมไทย. <https://thematter.co/social/rape-culture-in-society/111367>

- POPS Thailand. (2021). พี่ภาพลุดไหน ก็รักค่ะ เอ้ยย หล่อค่ะ #ใส่รักป้ายสีEp3 [รูปภาพ]. twitter. <https://twitter.com/POPSThailand/status/1469293847783956485?s=20>
- POPS Thailand. (2022ก). [Full ep] ใส่รักป้ายสี | paint with Love ตอนที่ 4 (2/4) [วิดีโอ]. youtube. <https://youtu.be/ZTWe5YeyGlc>
- POPS Thailand. (2022ข). อันดับ 1 ใน Pops มียอดรับชมมากกว่า 10,000,000 นาที. twitter. <https://twitter.com/popsthailand/status/1491717507341713408?s=12>
- Prepanod Nainapat. (2016). การ์ตูน Y ‘Yaoi’ จากพื้นที่แสดงพลังของผู้หญิงสู่การเป็นสื่อบันเทิงที่เปิดกว้าง. <https://thematter.co/entertainment/yaoi-from-then-to-now/8753>
- ReadAlert. (2019). Why Y? ถอดสูตรลับ “ซีรีส์-นิยายวาย” ทำไมถึงดัง!. https://readalert.co/enjoyment/variety/yaoi_novels/2758/
- Rinrada Piwkram. (2022). Queerbaiting อุตสาหกรรมทางเพศ ที่กลายมาเป็นเรื่องของการตลาด. <https://exoticquixotic.com/culture/queerbaiting/>
- Rocket Media Lab. (2021). สำรวจจักรวาลซีรีส์วายไทย ปี 2020 – ต้นปี 2021 : โลกของชายแท้รักกันยังเหมือนเดิมอยู่ไหม. <https://rocketmedialab.co/yseries/>
- Sanook. (2563ก). กระแสวายมาแรง เข้าใจ “เพศสภาพ” หรือแค่สนองความฟิน?. <https://www.sanook.com/campus/1401407/>
- Sanook. (2563ข). 8 ภาพ "กลรักรุ่นพี่" ซีรีส์ยาว ปลอ่ยภาพ "หยีน-วอร์" ฉบับเต็มเรียกความฟิน!. <https://www.sanook.com/movie/106433/gallery/>
- SPECTRUM. (2022ก). นักศึกษาถูกคนในครอบครัวทำร้าย เนื่องจาก ‘เป็นกะเทย’ [รูปภาพ]. facebook. <https://www.facebook.com/showyourspectrum/photos/a.276495186375492/903802883644716/?type=3>
- SPECTRUM. (2022ข). “เปลี่ยนทอมให้เป็นเธอ” วลีเก่าแก่สุดที่อกซิก ที่สนับสนุน Rape culture และทำลายตัวตน lgbt+. <https://spectrumth.com/2022/10/04/เปลี่ยนทอมให้เป็นเธอ-ว/>
- Studio Wabi Sabi. (2020ก). [Official] | love mechanics กลรักรุ่นพี่ | ep.1 [1/4] | en of love รักวุ่น ๆ ของหนุ่มวิเศษ [วิดีโอ]. youtube. <https://youtu.be/hcfMLW0wOpo>
- Studio Wabi Sabi. (2020ข). [Official] | love mechanics กลรักรุ่นพี่ | ep.1 [3/4] | en of love รักวุ่น ๆ ของหนุ่มวิเศษ [วิดีโอ]. youtube. <https://youtu.be/bkie7kg2X34>
- Studio Wabi Sabi. (2020ค). [Official] | love mechanics กลรักรุ่นพี่ | ep.2 [1/4] | en of love รักวุ่น ๆ ของหนุ่มวิเศษ [วิดีโอ]. youtube. <https://youtu.be/qBeeTeOYOoY>
- Studio Wabi Sabi. (2020ง). [Official] | love mechanics กลรักรุ่นพี่ | ep.4 [2/5] | en of love

- รักวุ่น ๆ ของหนุ่มมิสซึวะ [วิดีโอ]. youtube. <https://youtu.be/4FRGiCpw72Q>
- Tassana Puttprasart. (2022). เรายังควรรถามเรื่องเพศสภาพกันอยู่ไหม?. <https://thematter.co/social/should-i-ask-about-gender/174346>
- ThaiHealth Official. (2564). รณรงค์ความเสมอภาคทางเพศ หยุดความรุนแรงทางสังคม. <https://www.thaihealth.or.th/รณรงค์ความเสมอภาคทางเพศ/>
- ThaiPBS. (2562ก). ความรุนแรงในสื่อมีผลเสียอย่างไร : รู้เท่าทันสื่อ (22 ธ.ค. 61). <https://www.youtube.com/watch?v=JHNENmzqOOo>
- ThaiPBS. (2562ข). จีรัฐ แก้ปัญหาความรุนแรงใน LGBTQ. <https://news.thaipbs.or.th/content/287104>
- ThaiPublica. (2564). เมื่อรัฐบาลนี้หนุนซีรีส์วายสู่ตลาดโลก. <https://thaipublica.org/2021/07/series-society15/>
- TharnType The Series. (2019). แรงแม่หยุด อดไม่อยู่ #Tharntypeep11. [รูปภาพ]. facebook. <https://www.facebook.com/TharnTypeOfficial/photos/แรงแม่หยุด-อดไม่อยู่tharntypeep11ทะลุอันดับ-1-ทั้ง-เทรนด์-twitter-ไทย-และเทรนด์/487426355462753>
- TharnType The Series (Official). (2019ก). แม่เจ้าไวยยยยย อีพีซันแรงมาก ๆ ๆ ๆ ๆ https://twitter.com/tharntype_s/status/1199016798886092800?s=21&t=kcV7K0rdHmT8i1Tnt21TvQ
- TharnType The Series (Official). (2019ข). โอโหหหห ยิ้มทั้งน้ำตา สงสารเฮียฮาร #TharntypeEp6 [รูปภาพ]. twitter. https://twitter.com/tharntype_s/status/1193936561642950657?s=12&t=vcrJmjEJ-13Vo9VSYVDcaw
- The Momentum. (2020). “ห้ามจบบ้าง Lgbtq+!” นอร์เวย์เพิ่มโทษจำคุกกรณี hate speech ที่ใช้ต่อกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศ [รูปภาพ]. facebook. <https://www.facebook.com/themomentumco/photos/a.1636533129971718/2569316773360011/?type=3>
- The Visual. (2021). ความหลากหลายทางเพศบนจอเงิน/จอแก้ว แท้จริงแล้ว “หลากหลาย” แค่ไหน?. <https://thevisual.thaipbs.or.th/gender-on-screen/gender-diversity-in-entertainment-industry/>
- Tomorn Sookprecha. (2017). Coming out : การออกจากตู้ไม่ใช่การ ‘สารภาพ’. <https://tomorn.co/2017/09/22/gay/>

- TopTrendThai. (2020). *Twitter trend 2020-11-13*. twitter.
<https://twitter.com/toptrendthai/status/1327272739040686080?s=12>
- TopTrendThai. (2021). *Twitter trend 2021-12-07*. twitter.
<https://twitter.com/toptrendthai/status/1467902131633938436?s=12>
- Trasher Bangkok. (2017). *ตามดราม่าการคัดเลือกรักนักแสดงของซีรีส์ #เดือนเกี่ยวเดือน* [รูปภาพ]. facebook.
<https://www.facebook.com/trasherbangkok/photos/1447462688607181>
- True ปลุณภัย. (2554). *จริยธรรมและความปลอดภัยในการใช้งานคอมพิวเตอร์*.
<https://www.trueplookpanya.com/blogdiary/4703>
- Tsdoi. (2020). *ว่าด้วยคำว่าเซอร์วิสในวงการสองดี แท้จริงแล้วคำนี้คืออะไรกันนะ?*
<https://www.tsdoi.me/archives/2203>
- Tuemaster. (2020). *จริยธรรมในชีวิตประจำวัน และความหมายของจริยธรรม*.
<https://tuemaster.com/blog/จริยธรรมในชีวิตประจำวัน/>
- TV Thunder Series. (2021). *บอสสั่งแล้วคืนนี้ รับบริฟงานที่ #ใส่รักป้ายสีEp1 อย่าให้ #ไอ้ตัวบอส ต้องโหดน้ำวา* [รูปภาพ]. twitter.
https://twitter.com/tvthunderseries/status/1464209919209467906?s=12&t=z2O_7tSfl7DbuACZdVndXA
- UNDP. (2019). *ทนรับ แต่ไม่ยอมรับ: รายงานผลสำรวจเรื่องการเลือกปฏิบัติและทัศนคติทางสังคมต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย*. สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.
<https://www.undp.org/publications/tolerance-not-inclusion>
- UNDP & USAID. (2014). *BEING LGBT IN ASIA: รายงานในบริบทของประเทศไทย*. สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.
https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1861/Being_LGBT_in_Asia_Thailand_Country_Report_Thai_Language.pdf
- UNESCO. (2016). *คู่มือจัดทำหลักสูตร เพื่อป้องกันความรุนแรงบนฐานเพศภาวะ*. UNESCO Bangkok Office. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000243252_tha
- VOICE online. (2014). *ความรุนแรงในคูร์ักเพศเดียวกัน*.
<https://www.voicetv.co.th/read/134546>
- Voices from Friends. (2021). *วัฒนธรรมข่มขืนในวัฒนธรรมสมัยนิยม (Rape in pop culture)*. facebook.
<https://www.facebook.com/VFFhearsyou/posts/pfbid02AXVFbeWFF2rii7fPHVHMu>

nDnooJC8U75AVqAo2BVerjJ2BkpNddJ9jkkBCVg7dOxl

Warittha Saejia. (2021). เมื่อเราถูกหลอกว่าเก่งไม่พอ? ว่าด้วย Gaslighting ในที่ทำงาน จนเกิดคำถามในคุณค่าตัวเอง. <https://thematter.co/social/how-to-deal-with-gaslighting-in-the-workplace/146662>

Warittha Saejia. (2022). ไม่ฝึกไฟในรักหรือเซ็กซ์ไม่ใช่เรื่องแปลก ชวนเข้าใจรสนิยมทางเพศ Aromantic และ Asexual. <https://thematter.co/author/tuyoro>

WeTV. (2019ก). Ep.1: ธารไทป์ เดอะ ซีรีส์. <https://wetv.vip/th/play/ekt57gsx648gdr9>-ธาร

WeTV. (2019ข). Ep.3: ธารไทป์ เดอะ ซีรีส์.

<https://wetv.vip/th/play/ekt57gsx648gdr9/n0041zv8ufp>

WHO Global Consultation of Violence and Health. (1996). *Violence: a public health priority*. World Health Organization.

WorkpointToday. (2564). ตั้งวงคุยในเสวนาจักรวาลซีรีส์วายไทย กับโลกของชายแท้รักกันยังเหมือนเดิมอยู่ไหม. <https://workpointtoday.com/series-y/>

World Health Organization. (2002). *World report on violence and health : summary*. World Health Organization.

https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/summary_en.pdf

กนกพร อริยา. (2561). การศึกษาความต้องการพื้นฐานของผู้ชายข้ามเพศในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่]. Graduate CMRU. http://www.graduate.cmru.ac.th/core/km_file/397.pdf

กระปุกดอทคอม. (2556). ททท. ผุดแคมเปญ Go Thai Be free ชวนชาวสีม่วงมาเที่ยวไทย. <https://travel.kapook.com/view70142.html>

กรุงเทพธุรกิจ. (2565). ทำอย่างไร? เมื่อลูกเป็น "เด็กเพศหลากหลาย" หยุดเลือกปฏิบัติ ก่อนฆ่าตัวตาย. <https://www.bangkokbiznews.com/health/well-being/1036197>

กฤตพล สุธิภัทรกุล. (2563). การประกอบสร้างตัวละครชายรักชายในซีรีส์วาย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. NIDA Wisdom Repository. <https://repository.nida.ac.th/handle/662723737/5148>

กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554). เพศวิถีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย. In สุรีย์พร พันพิ่ง และ & ม. ส. , (บก.) (Eds.), *จุดเปลี่ยนประชากร จุดเปลี่ยนสังคมไทย*. สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม.

กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ. (2546). *ความรุนแรงในชีวิตคู่กับสุขภาพผู้หญิง* สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

- <https://pr.mahidol.ac.th/ipsrbeta/FileUpload/PDF/Report-File-270.pdf>
- กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยสร้างสรรค์. (2022). *ซีรีส์วายกับช่องว่างในการขับเคลื่อนความหลากหลายทางเพศ*. <https://www.thaimediafund.or.th/20220609-2/>
- กอลเตต หะยีเหยียบ. (2017). *Gay ok bkk ซีซั่น2: ซีรีส์ชีวิตจริงเกย์เมืองหลวง เปลี่ยนมุมมอง-ปรับความคิดสังคม*. <https://prachatai.com/journal/2017/03/70624>
- กันตพงศ์ เชี่ยวพิมลพร. (2022ก). *Kit connor – นักแสดงจากซีรีส์ heartstopper ถูกบังคับให้ต้องคัมเอาท์ หลังกระแสการตั้งข้อสงสัยในอัตลักษณ์ทางเพศของเขา*. <https://spectrumth.com/2022/11/02/kit-connor-นักแสดงจากซีรีส์-heartstopper-ถูก/>
- กันตพงศ์ เชี่ยวพิมลพร. (2022ข). *10 สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจใหม่ เพื่อลบการตีตราอคติต่อ lgbt+*. <https://spectrumth.com/2022/04/05/10-สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจ/>
- กัลยา ไม้เกาะ. (2560). ปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มหญิงรักหญิง: การเลือกปฏิบัติทางเพศ. *วารสารพยาบาล วาลทวารบก*, 18 (1), 15-21. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JRTAN/article/download/85248/67858/>
- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.)*. ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- กิริติ ตระการศิริวานิช. (2557). “จริยธรรม” และ “จรรยาบรรณ” คำที่สังคมต้องให้ความสำคัญ. <http://www.tourism.mju.ac.th/doc/21426.pdf>
- ขจรจิต บุณนาค. (2554). ความขัดแย้ง VS ความรุนแรง. *วารสารนักบริหาร*, 31(3), 136-144. https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/july_sep_11/pdf/aw21.pdf
- เขมริน จุลมาศ. (2551). *การสร้างความเป็นจริงทางสังคมของรายการ “เรื่องจริงผ่านจอ” และการรับรู้ของผู้ชม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. DPU Library. <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/131497.pdf>
- คงเดช ปัญญาเพิ่ม. (2019). *เกี่ยวกับการช่วงชิงพื้นที่ทางสังคมในสถานที่ทำงาน*. ศูนย์พัฒนาวัฒนธรรมและนโยบายการศึกษา. <http://multied.sri.cmu.ac.th/เกี่ยวกับการช่วงชิงพื้นที่ท-2/>
- คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2018). พันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Cerd): ศึกษากรณีการสื่อสารที่ทำให้เกิดความเกลียดชังทางคอมพิวเตอร์ (Online Hate Speech) ในกรอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น*, 2(2), 111-141. <https://so04.tci->

thaijo.org/index.php/llsj/article/download/148400/115447/440038

เคท ครั่งพิบูลย์. (2562). สิทธิเพศหลากหลายในฐานะพลเมืองและความต้องการสวัสดิการสังคมในประเทศไทยกำลังพัฒนา [เอกสารนำเสนอ]. รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. ปีที่ 65 https://socadmin.tu.ac.th/uploads/socadmin/file_document/3.5%20สิทธิเพศหลากหลายในฐานะคนชายขอบของสังคม.pdf

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2019). ทนรับ แต่ไม่ยอมรับ รายงานผลสำรวจเรื่องการเลือกปฏิบัติและทัศนคติทางสังคมต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย. โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. <https://www.undp.org/publications/tolerance-not-inclusion>

จรีลักษณ์ รัตนพันธ์. (2563). เพศวิถีศึกษา : ผลกระทบต่อสถาบันทางสังคม. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 10(2), 24-31. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/e-jodil/article/download/244879/165675/>

จเร สิงห์โกวินท์. (2013). สื่อตีตรา : การผลิตข้ามายาคติเกย์ในสังคมไทย. วารสารนิทัศน์ภาษาและการสื่อสาร, 18(20), 64-76.

<http://lc2015.nida.ac.th/main/images/journal/journal2013.pdf>

จเร สิงห์โกวินท์. (2560). ถอดผ้าชายร่างในละครสาววาย. In นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ (Ed.), *เมื่อร่างกลายเป็นเพศ : อำนาจเสรีนิยมใหม่ของเพศวิถีในสังคมไทย* (pp. 150-186). ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

จิรวรา อุษยากุล. (2536). การสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2532-2535 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/39831>

จูไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์. (2556). การสร้างภาพตัวแทนครอบครัวในละครโทรทัศน์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์]. DPU Library. <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Jurairat.Tho.pdf>

ชนาธิป ตติยการุณวงศ์. (2019). *ที่นี่ไม่มีสวรรค์ของ LGBTi: การข่มขู่ผู้มีความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยและในบริบทโลก*. <https://prachatai.com/journal/2019/05/82450>

ชนตติ ทินนาม, โกสุม โอมพรนุวัฒน์, & รัตนา ด้วยดี. (2564). *ยุทธศาสตร์สุขภาพ LGBTIQN+ ในประเทศไทย*. สมาคมเพศวิถีศึกษา.

ชยภัทร จินดาเลิศ. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวชายรักชาย (YAOI) และวิถีทางเพศของวัยรุ่นไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/16330>

ชลาศัย กัมมินทร์. (26 เมษายน 2562). *ความรุนแรงในครอบครัว: ปัญหาและแนวทางป้องกัน* [เอกสารนำเสนอ]. งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2562, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี.

<https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/nation2019/NA19-136.pdf>

ชัยยศ ยงค์เจริญชัย. (2022). *Lgbt: ชีวิตนอกกรีตของกลุ่มคนหลากหลายทางเพศในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้*. <https://www.bbc.com/thai/thailand-61934363>

ชัยยะ ฤตินิยมวุฒิ. (2021). *รู้จัก Sex, gender, sexual orientation บนโลกที่เต็มไปด้วยความหลากหลาย เมื่อเกิดเป็นเพศชายไม่ได้ แปลว่าต้องดึงดูดแต่เพศหญิง*.

<https://www.brandthink.me/content/sex-gender-sexual-orientation>

ชานันท์ ยอดหงษ์. (2021). *วายคือวาย ไม่ใช่ LGBTQ? การปะทะกันของความหมายเพศชายรักกัน*.

<https://thematter.co/thinkers/y-culture-and-lgbtq>

ชิษณุพงศ์ นิธิธนา. (2561). *สังคมเปิดแต่ LGBT ยังถูก ‘เหยียด-ล้อเลียน’ หรือใครๆ ก็ทำกัน?*

<https://www.tcijthai.com/news/2018/13/scoop/8144>

ชีรา ทองกระจ่าง. (2561). *ความเท่าเทียมกันทางเพศสภาพ*.

<https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82427-8.pdf>

ชุกนิภา เปิดโลกนิมิต. (2563). *การสร้างตัวตนในพื้นที่สาธารณะของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ*.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 11(2), 200-212.

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/humanjubru/article/download/240925/165943/>

เชาวฤทธิ์ เซาร์แสงรัตน์. (2021). *แนวคิดเรื่องความรุนแรงในเขตเมือง: ปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญของลาตินอเมริกา*. <https://www.the101.world/violence-in-the-city/>

โชคภักดิ์ เกื้ออนัน. (2563). *ญาณวิทยาควีเรีย (Queer epistemology) เพศวิถี (sexuality) : สถานะและบทบาทในการเมืองระหว่างประเทศ ผ่านบทความ (gender in international- relations : feminist perspectives on achieving global security) และ (queer international- relations)*. <https://www.academia.edu/49127720/>

BOOK_REVIEW_Queer_Epistemology_Sexuality_สถานะและบทบาทในการเมืองระหว่างประเทศ_ผ_านบท

ความ_Gender_in_International_Relations_Feminist_Perspectives_on_Achieving_Global_Security_Queer_International_Relations

- ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง. (2553). *เพศสภาพและเพศวิถีชายรักชายในภาพยนตร์ไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual
Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/30523>
- ญาณาวร เจียรรัตนกุล. (2550). *YAOI : การ์ตูนเกย์โดยผู้หญิงเพื่อผู้หญิง* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual
Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/13507>
- ฐาศุภร์ จันประเสริฐ. (2553). *โครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เด็กและเยาวชนถูก
กระทำในโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลาง* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. Srinakharinwirot University Institutional
Repository (SWU IR).
http://thesis.swu.ac.th/swudis/App_Beh_Sci_Re/Thasuk_J.pdf
- ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ. (2019). *วัยรุ่นลอนดอนรุมทำร้ายคูรัก Lgbtq หลังถูกปฏิเสธคำขอให้จูบกันให้
ดูบนรถโดยสารประจำทาง*. <https://thestandard.co/four-men-arrested-in-attack-on-two-lgbt-women-who-refused-to-kiss-on-london-bus/>
- ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ และวราภรณ์ ไตรยศักดา. (2021). *LGBTQ Love & Family EP.3: สัมภาษณ์
เต็ม ‘ซิงเกิลมัมและลูกชายข้ามเพศ’ เมื่อความหลากหลายไม่ยากเกินที่จะเข้าใจ*.
<https://thestandard.co/single-mum-and-lgbtq-son/>
- ณรงค์ศักดิ์ กล้าปราบโจร. (2562). *เพศต้องห้าม: การวิเคราะห์ในเชิงอาชญาวิทยาและวิพากษ์โดยใช้
ทฤษฎีเคเวียร์ถึงความรุนแรงในครอบครัวต่อชายที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ)
ในสังคมไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn
University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/70426>
- ณัชชา อาจารย์ยุตต์. (2547). *การประกอบสร้างความจริงในช่วงสงครามระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา
กับประเทศอิรักของหนังสือพิมพ์ไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/1110>
- ณัชพล เนตรมหากุล. (2021). *ทำไมคนเราถึงเสพติดการ ‘สกินชิพ’*.
<https://themomentum.co/report-wisdom-skinship/>
- ณัฐธินิชา เหล็กกล้า. (2564). *การเปลี่ยนแปลงวาทกรรมเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในแบบเรียน
เพศวิถีศึกษา จากความผิดปกตีสู่การยอมรับภายใต้พหุวัฒนธรรมที่เป็นเพียงวาทกรรม*. *วารสาร
ภาษาและวัฒนธรรม*, 40 (2), 79-95. <https://so03.tci->

thaijo.org/index.php/JLC/article/download/257573/171936/943023

- ณัฐธนนท์ ศุภอุททอง. (2019). ซีรีส์วาย:ข้อพิจารณาเบื้องต้นทางสถิติ *International Journal of East Asian Studies*, 23(2), 360-383. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/easttu/article/download/241362/164388/>
- ณัฐธิดา แขวงสวัสดิ์. (2560). การวิเคราะห์เนื้อหาด้านเพศ การใช้ภาษา ความรุนแรง ภาพตัวแทน และการเปิดรับ และทัศนคติที่มีต่อการถ่ายทอดสดบนเฟซบุ๊ก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. NIDA Wisdom Repository. <https://repository.nida.ac.th/handle/662723737/4085>
- ณัฐพล สมุทเสนีโต. (2563). "จักรวาลแม่ผิว": กระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของ "แม่ผิว" ในละครโทรทัศน์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:188898
- ดารารัตน์ ภูธร. (2561). การตระหนักรู้ของดิจิทัลเนทีฟไทยต่อการละเมิดลิขสิทธิ์การ์ตูนและแอนิเมชันญี่ปุ่นออนไลน์. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิด้า*, 4(2), 17-32. <http://gscm.nida.ac.th/uploads/files/1538711545.pdf>
- ดิฉันทพงษ์ สิ้นสมบุรณ์ทอง. (2560). อัตลักษณ์รวมกลุ่ม ของสมาชิก “เพจน้องง” ในฐานะฐานวิทยาเควิจัย. *วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา*, 36(2), 65-88. <https://socanth.tu.ac.th/wp-content/uploads/2018/03/JSA-36-2-tinnaphop.pdf>
- ทยากร แซ่แต้. (2551). มายาคติทางวัฒนธรรมที่ภูในละครเกาหลีและการสร้างประโยชน์ทางธุรกิจ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. DPU Library. <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/131310.pdf>
- ทักษญา หมอกบัว. (2563). พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความชื่นชอบซีรีส์วายเรื่องเพราะเราคู่กันของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. BU Research. <http://dspace.bu.ac.th/jspui/handle/123456789/4927>
- ทัศนมินทร์ รัชชธาณรัชต์ และณิรณัฐ วงศ์เจริญ. (2564). อิทธิพลของสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรง ของเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 30(2), 199-210. <https://thaidj.org/index.php/JHS/article/download/10003/8861/15162>
- ทิพากร เส้นเกษ. (2022). ความงามที่มาพร้อมกับกรอบมาตรฐาน. <https://prachatai.com/journal/2022/02/97415>
- ทิมข่าวในประเทศโพสต์ทูเดย์. (2558). เสียงจากกลุ่มหลากหลายเพศ "เมื่อสื่อเป็นผู้ตีตรา-สร้างอคติ". <https://www.posttoday.com/politic/report/402619>
- เทพพิทักษ์ มณีพงษ์. (2017). เสียใจด้วย คุณยังเกย์ไม่พอ. <https://www.the101.world/sorry-you->

[are-not-gay-enough/](#)

เทียนทิพย์ เดียวก็. (2559). จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อในการนำเสนอข่าวบุคคลจีทีอัล. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ* นิต้า, 2(2), 125-143.

<http://gscm.nida.ac.th/uploads/files/1542954733.pdf>

ไทยรัฐออนไลน์. (2564). แอลจีบีที (LGBT) คืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง.

<https://www.thairath.co.th/lifestyle/culture/2043795>

ไทยรัฐออนไลน์. (2565). เด็ก 14 เปิดใจ อ้างถูกพ่อ ซึ่งเป็นนักการเมือง ตีจน่วม หลังจับได้แต่งหญิง (คลิป). <https://www.thairath.co.th/news/society/2526865>

ธานี ชื่นคำ. (2555). *ศึกษาอัตลักษณ์ของเกย์ในสื่อภาพยนตร์ไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. DPU Library. <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/146670.pdf>

ธิติมา ดอนสมจิตร. (2562). *ตัวละครเมียน้อยในนวนิยายไทยร่วมสมัย : ภาพแทนและการประกอบสร้างความหมายทางสังคม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

<http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/382/1/57010180005.pdf>

ธิพิสิฐ มหานีรานนท์. (2565). มอง 'ซีรีส์วายไทย' อีกด้าน กับสารพัดคำถามที่คนดูอาจต้องการคำตอบ.

<https://plus.thairath.co.th/topic/subculture/101015>

นญา พรหมหันท. (2560). *ทายาทความรุนแรง : แนวคิดการประกอบสร้างทางสังคมต่อการจัดการประสบการณ์ความรุนแรง* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/60094>

นรินทร์ นำเจริญ. (2550). การวิเคราะห์เนื้อหาที่เสริมสร้างสันติภาพในสื่อมวลชนท้องถิ่น : ศึกษากรณีการนำเสนอข่าวเขา ในหนังสือพิมพ์รายวัน จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการสื่อสารมวลชน*,

1(1), 54-76. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/masscomm/article/view/7327>

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2015). *ทบทวนวิธีการสร้างความรู้ / ความจริงเรื่องเพศ*.

<https://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/articles/2>

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2558). *เควี่รี่กับการวิพากษ์มานุษยวิทยากระแสหลัก*.

<https://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/articles/1>

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2560). ชายหนุ่มเป็นวัตถุทางเพศและการปรับขบวนเพศวิถีในละครชายรักชาย. In นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ (Ed.), *เมื่อร่างกลายเป็นเพศ : อำนาจเสรีนิยมใหม่ของเพศวิถีในสังคมไทย* (pp. 188- 223). ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2563). แนวคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” ในกระบวนทัศน์วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 28(3), 312-

339. <http://ojslib3.buu.in.th/index.php/huso2/article/view/7587>
- นัชชา ตันติวิทยาพิทักษ์. (2018). 'นอน-ไบนารี' สำนักทางเพศที่ไม่ใช่ชาย-หญิง หรือความเรียงมากของ คนที่ไม่เข้าพวก?. <https://prachatai.com/journal/2018/01/74982>
- นัทธนี ประสานนาม. (2562). นวนิยายยาไออิของไทย: การศึกษาเชิงวิเคราะห์. *วารสารวิชาการ ห้องสมุดแห่งชาติ*, 7(2), 16-34. https://www.academia.edu/42316014/นัทธนี_ประสานนาม_2562_นวนิยายยาไออิของไทย_การศึกษาเชิงวิเคราะห์_วารสารวิชาการห้องสมุด_แห่งชาติ_ปีที่_7_ฉบับที่_2_กรกฎาคม_ธันวาคม_16_34
- นาจรีย์ ชยะบุตร. (2562). ความรับผิดชอบทางกฎหมายของสื่อมวลชนต่อความเสียหายจากการนำเสนอข่าว แบบเรียลไทม์ : ศึกษากรณีเหตุการณ์เหตุกราดยิง ณ ห้องสรรพสินค้า Terminal 21 จังหวัดนครราชสีมา *วารสาร สาร สื่อ ศิลป์*, 2(4), 15-26. <https://acc.kpru.ac.th/samsuesin/articles/5-202103161615866593.pdf>
- นาถฤดี เด่นดวง และสุพจน์ เด่นดวง. (2557). *ความรุนแรงในชีวิตแรงงานหญิง*. สำนักงานกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:185075#
- นิรมล บางพระ. (2560). *รายงานการวิจัย ความรุนแรงต่อสตรีในละครโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ความรุนแรงของเพศชายในเขตกรุงเทพมหานคร*. <http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/1470>
- นุชณาภรณ์ สมญาติ. (15 กันยายน 2561). *ซีรีส์วาย (Y): ลักษณะเฉพาะและการนำเสนอความรักของชายรักชาย* [เอกสารนำเสนอ]. การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561, คณะมนุษยศาสตร์ และ สังคม ศา ส ต ร์ ม ห า วิ ท ย า ลั ย ร า ช ภั ฏ ส ว น สุ นั น ท า . <http://hs.ssru.ac.th/useruploads/files/20181003/718d4dc58fed4855031dd6d992543a161ccfabfa.pdf>
- บงกช เสวตามร์. (2533). *การสร้างความเป็นจริงทางสังคมของภาพยนตร์ไทย กรณีตัวละครหญิงที่มีลักษณะเบี่ยงเบนปี พ.ศ. 2528-2530* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มห า วิ ท ย า ลั ย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/31663>
- บารมี สมานธิปัญญา. (2555). *เพศสถานะในงานศิลปะของไมเคิล เชาวนาคัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. SURE. <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/13279>
- บุญสืบ โสโสม. (2560). การคำนึงถึงเรื่องเพศสภาพ: ประเด็นสำคัญสำหรับการปฏิบัติในคลินิก และ

- การศึกษาพยาบาล. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 25(2), 1-8.
<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Nubuu/article/download/96506/75291/>
- บุษกร เขียวจินดาگانต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. วารสารศิลปศาสตร์
 ปรัชญา, 13(25), 103-118. [http://www.edu.ru.ac.th/images/edu_article/2561-030-
 AcademicArticle.pdf](http://www.edu.ru.ac.th/images/edu_article/2561-030-AcademicArticle.pdf)
- บุษกร สุริยสาร. (2557). อัตลักษณ์และวิถีทางเพศในประเทศไทย. องค์การแรงงานระหว่างประเทศ.
[https://www.ilo.org/wcmsp5/_groups/public/---asia/---ro-bangkok/---sro-
 bangkok/documents/publication/wcms_356948.pdf](https://www.ilo.org/wcmsp5/_groups/public/---asia/---ro-bangkok/---sro-bangkok/documents/publication/wcms_356948.pdf)
- ปฎิพล ทอมยามเย็น และคณะ. (2019). การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของคู่รักผู้ชาย: การวิพากษ์
 กรณีศึกษา “The black widow”. วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย, 11(1), 349-
 373. <http://ojslib3.buu.in.th/index.php/law/article/view/6476/3651>
- ปณต ศรีนวล. (2021). 5 เหตุผลที่เราควรจะแบน ละครไทยๆ ชายฉกรรจ์ #ข่มขืนผ่านจอพอกันที –
 เสี่ยงสะท้อนให้ผู้ผลิตเลืกอ้างว่าทำเพื่อ “ข้อคิด” เพื่อผลิตซ้ำ Rape culture วกไปวนมาหลาย
 ทศวรรษไม่เคยหมดไปสักที. [https://spectrumth.com/2021/02/09/5-เหตุผลที่เราควรจะ
 แบน-ล/](https://spectrumth.com/2021/02/09/5-เหตุผลที่เราควรจะ

 แบน-ล/)
- ปณชญา ลีลายุทธ. (2560). จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชนยุคสื่อดิจิทัล วารสารบัณฑิตศึกษา
 ปรัชญา, 13(2), 176-189. [https://so02.tci-
 thaijo.org/index.php/JGSR/article/download/185095/130214/](https://so02.tci-

 thaijo.org/index.php/JGSR/article/download/185095/130214/)
- ปณิตา ศิริวงศ์วานงาม. (2021ก). ‘Gender notes’ 6 – เมื่อไรที่เราควรเลิกสักที? – 5 คำศัพท์บ่งบอก
 ความ ‘ท้อท้อ’ ในความสัมพันธ์คู่รัก สัญญาณที่บ่งบอกว่าคนรักของเราอาจจะกำลังบงการ
 และควบคุมคุณอยู่โดยไม่รู้ตัว (หรืออาจจะจะเป็นคุณเองที่เป็นผู้กระทำ).
<https://spectrumth.com/2021/03/25/gender-notes-6-เมื่อไรที่เราควรเล/>
- ปณิตา ศิริวงศ์วานงาม. (2021ข). Spectrum: ‘gender notes’ 5 – ชวนทำความเข้าใจกับ s(r)ogiesc
 เครื่องมือในการเรียนรู้เรื่องสเปกตรัมทางเพศที่กว้างกว่าที่คิด ผ่าน 8 ตัวอักษร.
<https://spectrumth.com/2021/03/10/spectrum-gender-notes-5-ชวนทำความเข้าใจกับ/>
- ปภัตรา ศิวะพิรุฬห์เทพ. (2548). การถอดรหัสมายาคติของ "การข่มขืน": ศึกษาเปรียบเทียบผู้รับสารที่มี
 ประสบการณ์ตรงกับผู้รับสารที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections.
http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:113917
- ปรภัต จุฑระกุล. (2562). ครอบครัว จุดเริ่มต้น และจุดเปลี่ยนของมายาคติ.
<https://www.thaihealth.or.th/Content/49287-ครอบครัว%20จุดเริ่มต้น%20และจุด>

เปลี่ยนของมายาคติ.html

- ปรเมศวร์ ตั้งสถาพร. (2020). กดซ้ำ กดซ้อน: บรรทัดฐานความรักเพศเดียวกัน กับซีรี่ย์วาย. <https://spectrumth.com/2020/02/04/กดซ้ำ-กดซ้อน-บรรทัดฐานค/>
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2564). ดึงเอกชน ปั่นคอนเทนต์รับตลาด LGBT. <https://www.prachachat.net/economy/news-698774>
- ประชาไท. (2019). ไทยและดัชนีชี้วัดท่องเที่ยวเป็นมิตร LGBT | หมายเหตุประเพทไทย #292. <https://prachatai.com/journal/2019/12/85559>
- ประชาไท. (2020). วิจัยสหรัฐฯ พบ Lgbtq+ เผชิญอาชญากรรมรุนแรงมากกว่า โดยเฉพาะจากคนใกล้ชิด. <https://prachatai.com/journal/2020/10/89830>
- ปริยศ กิตติธีระศักดิ์. (2560). ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการศึกษาถึงความหลากหลายทางเพศ ในคนกลุ่มน้อยทางเพศในประเทศไทย วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 31(2), 1-15. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/JPNMH/article/view/105083>
- ปรียนันท์ อารังค์ชนกิจ. (2021). 15 Essential gender thinkers นักคิดที่สำคัญต่อ ‘ความเท่าเทียมทางเพศ’. <https://spectrumth.com/2021/03/03/15-essential-gender-thinkers-นักคิดที่สำคัญต่อ-ค/>
- ปวรพล รุ่งรจนา. (2022). ลี้อไทยต้องกล้าเปลี่ยน : ‘พัชฎ์ลีตา ไพบูลย์ศิริ’ ลี้อมวลชนที่อยากผลักดันเพศเท่าเทียม. <https://urbancreature.co/patchsita-paibulsiri-journalist-for-gender-equality/>
- ปวีศา วรสิริประภา. (2551). ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการกำหนดการนำเสนอเนื้อหา ความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:124644
- ปอแก้ว ทิพยมณฑล. (2545). รายงานเจาะใจกับการสะท้อนภาพประสบการณ์ชีวิตและสังคม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/24515>
- ปาริชาติ ม่วงศิริ. (2022). ข้อจำกัดของการอุ้มบุญตามกฎหมายไทย: ศึกษากรณีผู้ที่มีสิทธิขอให้ดำเนินการให้หญิงอื่นตั้งครรภ์แทน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ บั ว น ส ม เ ต็ จ เ จ้ า พ ร ะ ย า , 1 6 (2) , 2 2 4 - 2 4 5 . <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhusocbru/article/view/465>
- ปฐินทร์ นาคสิงห์. (2019). บทสะท้อนว่าด้วยการประกอบสร้างตัวตนเกย์ ในภาพยนตร์ไทย.

- International Journal of East Asian Studies*, 23(2), 354-357. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/socku/article/view/79865>
- ปฐินทร์ นาคสิงห์. (2555). *การประกอบสร้างตัวตนเกย์ในภาพยนตร์ไทย* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:93495
- ผู้จัดการออนไลน์. (2563). *แฟนๆ กรี๊ดหนัก “ป๊อด-ข้าวตัง” ปาโมเมนต์ชวนจิ้นในออริจินัลซีรีส์ “ต้นหนชลธิ” ประเดิมความฟินซาล์ฮาซิ่ง 13 พ.ย.นี้ เวลา 21.30 น. ทางช่อง Gmm25 และ ais play.* <https://mgronline.com/entertainment/detail/9630000116028>
- พงศธร เจียรศิริ. (2561). *โครงการออกแบบเครื่องประดับที่เสริมสร้างความมั่นใจและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับกลุ่มคนข้ามเพศ (กะเทย)* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Silpakorn University Repository : SURE. <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/21952>
- พนิดา หันสวาสดี. (2544). *ผู้หญิงในภาพยนตร์ : กระบวนการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคมไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Silpakorn University Repository : SURE. <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/bead7eca-e761-42a3-9ed9-b4ea582abba1/fulltext.pdf?attempt=3>
- พรจันทร์ เสียงสอน. (2557). *การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. NIDA Wisdom Repository. <http://repository.nida.ac.th/handle/662723737/3228>
- พรพรรณ สมบูรณ์บัติ. (2549). *หญิงชรา : ภาพตัวแทนในรายการสารคดีโทรทัศน์ "คนค้นคน"* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:112758
- พรราว อรุณรังสีเวช และคณะ. (2018). *ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องสนุก: อิทธิพลของความรุนแรงและความแปลกแยก ที่มีผลต่อความสนุกของละครโทรทัศน์.* *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 10(1), 1-11. <https://www.thaiscience.info/Journals/Article/RDSS/10991973.pdf>
- ปริษฐ์ วัชรสินธุ์. (2021). *การล่องละเมียดทางเพศ - บาดแผลเดิมที่ถูกฉายซ้ำทุกวัน.* <https://www.the101.world/butterfly-effect-5/>
- พัชราภา เอื้ออมรวณิช. (2560). *สื่อมวลชน: เสรีภาพและความรับผิดชอบ วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 11(4), 9-18. <http://journal.feu.ac.th/pdf/v11i4t2a4.pdf>
- พัฒนพล วงษ์ม่วง. (2559). *ตัวละครเกย์ในละครโทรทัศน์ไทยยุคใหม่ วารสารการสื่อสารและการจัดการ*

- นิด้า, 2(2), 96-109. <http://gscm.nida.ac.th/public-action/eJournal/Vol.2-59/6.pdf>
- พิพัฒน์ วัฒนพานิช. (2565). *Love win-wins?"* ภูเป็นผู้ชาย แต่ภูรักมีงคนเดียว" แล้วต้อง Y แคไหน ถึงจะถูกใจสิริ้ง?. <https://themodernist.in.th/y-series-lgbtq/>
- พิมพ์ชญา พักเปี่ยม. (2552). *กระบวนการสร้างความหมายและความเป็นจริงทางสังคมในตรรกะการบริโภคในเพลงไทยลูกทุ่งยอดนิยม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/16898>
- พิมพ์ชนก โรจนันท์. (2022ก). 'Lgbtq+ hate crime' อาชญากรรมเพราะรังเกียจอัตลักษณ์ อคติทางเพศสู่ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจริง. <https://themomentum.co/gender-lgbtq-hate-crime/>
- พิมพ์ชนก โรจนันท์. (2022ข). 'การบำบัดแก้เพศวิถี' เมื่อเพศหลากหลายกลายเป็นความเจ็บป่วยที่ต้องรักษา. <https://themomentum.co/gender-conversion-therapy/>
- พีรดา ภูมิสวัสดิ์. (2554). *LGBT สิทธิมนุษยชน และการดำเนินงานด้านสตรีและครอบครัว*. http://km.moi.go.th/km/18_gender/gender12.pdf
- เพ็ญประภา สุธรรมมา และมยุรฉัตร กันยะมี. (2557). ความรุนแรงต่อคูรักร่วม : ความท้าทายสำหรับพยาบาลสาธารณสุข. *วารสารพยาบาลตำรวจ*, 6(1), 247-257. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/policenurse/article/download/22280/19996/>
- เพิ่มพร ณ นคร. (2560). การใช้ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของสื่อกับสื่อมวลชน. *วารสารการสื่อสารมวลชน*, 5(2), 144-163. <https://www.tci-thaijo.org/index.php/masscomm/article/download/107512/85070>
- ไพศาล ลิขิตปรีชากุล. (2552). *หลักการยกยอการคิดว่า ด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. <http://library.nhrc.or.th/ulib/document/Fulltext/F00051.pdf>
- ภคมินทร์ เสวตพัฒน์โยธิน. (2561). การสื่อแสดงของเพศหลากหลาย: ขนบสื่อในภาพยนตร์ไทย. *วารสาร สารสื่อ ศิลป์*, 1(1), 45-58. <https://acc.kpru.ac.th/samsuesin/articles/2-202102031612341192.pdf>
- ภัทรวิดี แก้วเทศ. (2558). *ความคิดเห็นต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา เนื้อหาความรุนแรงบนสื่อออนไลน์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:90989
- ภาณิชา พิมพ์ทองงาม. (2560). *ความรุนแรงที่ปรากฏในละครชุด Club Friday The Series 9*

- [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. BU Research. <http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/3179>
- ภานุพงษ์ ทินกร. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจรรยาบรรณสื่อโทรทัศน์ในยุคดิจิทัลและแนวทางกำกับดูแล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. BU Research. <http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/3129>
- มติชนออนไลน์. (2565). *ไอดอลเกาหลี ถูกขายนิรนามทำร้าย ขณะเดินในย่านอิแทวอน หลังเปิดตัวเป็น Lgbtq+*. https://www.matichon.co.th/entertainment/interstars/news_3331422
- ยศนันท์ แก้วโกมลย์. (2561). *ความรุนแรงที่ปรากฏในรายการ I Can See Your Voice Thailand ซีซั่นที่ 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. BU Research. <http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/3238>
- รณภูมิ สามัคคีคารมย์. (2562). *คู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ มลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน*.
- รณภูมิ สามัคคีคารมย์ และเจษฎา แต่สมบัติ. (2559). *ความรุนแรงจากครอบครัวที่กระทำต่อหญิงรักรักรัก หญิง เกย์ บุคคลที่รักได้หลายเพศและสาวประเภทสอง (LGBT) ในประเทศไทย*. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 12(1), 142-157.
- รณยุทธ เอื้อไตรรัตน์. (2562). *การประกอบสร้างความหมายชายรักชาย: กรณีศึกษาคลับฟรายเดย์ เดอะชีรีส์*. *วารสารสารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*, 19(1), 135-156. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/cjwu/article/view/188698>
- รัตนา ประยูรรักษ์. (2545). *การประกอบสร้างความป็นจริง และการตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในหนังสือพิมพ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/946>
- รุ่งโรจน์ เรืองรอง. (2563). *ยังโตต่อ-รอวันดับ? ซีรีส์วาย ดังแรงทะลุต่างประเทศ โภยเงินทะลุพันล้าน*. <https://www.thairath.co.th/entertain/news/1964554>
- ลักขณา คล้ายแก้ว. (1 พฤษภาคม 2563). *การเล่าเรื่อง ความหมาย และแก่นจินตนาการด้านเพศวิถีชายรักชายผ่านวรรณกรรมออนไลน์* [เอกสารนำเสนอ]. งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2563, วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี. <https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/nation2020/NA20-026.pdf>
- วรายุทธ มูลเสริฐ. (2559). *Critical Essay ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม*. https://www.academia.edu/36800254/Critical_Essay_ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม
- วรัญญา บุรณากาญจน์ และกันตพงศ์ เชี่ยวพิมลพร. (2021). *8 เสียงของผู้ชายที่ถูกข่มขืนและล่วงละเมิด*

- (แต่คนไม่เชื่อ). <https://spectrumth.com/2021/03/09/8-เสียงของผู้ชายที่ถูกข่ม/>
- วิชชารานนท์ ทองเทพ. (2020). เพราะเรารักกัน : วัฒนธรรมวายคืออะไร ทำไม #คั่นกู จึงเพิ่มความสนใจต่อ ซีรีส์ "คู่จิ้นชาย-ชาย". <https://www.bbc.com/thai/features-52240707>
- วันทนา ถิ่นกาญจน์. (2558). การตรวจสอบเชิงสามเส้า. <http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/handle/123456789/5866>
- วิษณุ นนท์ ปิติชัยธนาโชติ. (2022). ซีรีส์วายไทยยังต้องไปต่อ...ไม่รอ 'หากินกับเพศสภาพ'. <https://decode.plus/20220708/>
- วิจิตโชค อินทร์เอียด. (2017). แนวทางการกำกับการนำเสนอเนื้อหาละครโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน. วารสารวิชาการ กสทช., 290-315. https://www.tci-thaijo.org/index.php/NBTC_Journal/article/download/116004/89417/
- วิจิตา คະแนนสิน และณัฐมน สุนทรมีเสถียร. (2021). เปิดคลังศัพท์ของชาว 'ทวิตเดียน' ถึงที่มาที่ไปและทำมาsize ถึงนิยม. <https://becommon.co/culture/twitter-words-ize/>
- วิทยา แสงอรุณ. (2554). สื่ออย่างมือโปร แนวทางการเสนอเรื่องราวของผู้มีความหลากหลายทางเพศ. สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย. <https://onedrive.live.com/?cid=0438e175d82db4f6&id=438E175D82DB4F6%21684421&ithint=file%2Cpdf&authkey=%21AAIC5bLxDEpUCvU>
- วิรยาพร กมลธรรม. (2560). ความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อ กรณีศึกษา ละครโทรทัศน์เรื่อง ล่า 2017 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. BU Research. <http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/3170>
- วิลาสินี พิพิธกุล และกิตติ กันภัย. (2546). โครงการ เพศและการสื่อสารในสังคมไทย : รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/1769>
- ศิริวรรณ อนันต์โท และสันทัต ทองรินทร์. (2559). จริยธรรมวิชาชีพในสื่อมวลชน. https://hq.prd.go.th/ethics/ewt_dl_link.php?nid=107&filename=index
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). สุขภาพคนไทย 2552: เพื่อสุขภาวะแห่งมวลมนุษยชาติ หยุดความรุนแรง. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. <https://resourcecenter.thaihealth.or.th/media/AnEj>
- สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ. (2564). แนวปฏิบัติฯ การเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ พ.ศ. ๒๕๖๔. <https://www.presscouncil.or.th/regulation/6508>
- สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. (2014). สื่อกับความรุนแรง (ตอนจบ). facebook. <https://www.facebook.com/ThaiPsychiatricAssociation/photos/a.4997913667915>

[51/503732576397430/?paipv=0&eav=Afbfut7fUe0yCRKDqdwHLNkrmON5XtRh6atE0gZ5IUNjfr9WbgefgNHuyLV36xfOak0&_rdr](https://www.lovecaresation.com/82592/0gZ5IUNjfr9WbgefgNHuyLV36xfOak0&_rdr)

สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแพทยนานาชาติแห่งประเทศไทย. (2021). *วัฒนธรรมการข่มขืน (Rape culture)*. <https://www.lovecaresation.com/82592/>

สรยา รอดเพชร. (2562). *เพศสถานะและเพศวิถีในวรรณกรรมของ อุทิศ เหมะมูล* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]. Burapha University Library.
http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57920653.pdf

สรโรจน์ สุภาวรรณ. (2557). การประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้สูงอายุ *วารสารสังคมศาสตร์*, 10(1),
93-136. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jssnu/article/view/211010/146135>

สัณฐิตา นุชพิทักษ์. (2552). *ความร้ายกาจของตัวละครในละครโทรทัศน์ไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual
Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/16421>

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2557).
คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์.
<https://joomla.tja.or.th/tjadocs/legal-media/ethical-guideline-broadcasting.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2565).
แนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ. สำนักงาน
คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.
<https://online.pubhtml5.com/luvy/myqn/index.html?fbclid=IwAR29tju9LW6LkgGSSwYPJylnfVWRmcqyYF4KdgW8FRnxreZo88DxJ8hzhfAE#p=1>

สำเนียง ยอดศิริ. (2560). จริยศาสตร์, จริยธรรม และคุณธรรม ตามแนวความคิดของนักปรัชญา.
วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 22(2), 37-53. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/article/download/243127/165045/>

สิทธิศักดิ์ บุญมั่น. (2564). *ภาพจำของซีรีส์วายในประเทศไทย : เมื่อความเป็นจริงไม่ใช่สิ่งที่ปรากฏบน
หน้าจอ*. <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/923/>

สิรภพ แก้วมาก. (2558). *การสร้างตัวละครหลักและวิธีการเล่าเรื่องชายรักชายในสื่อบันเทิงไทย*
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University
Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51103>

สิริลักษณ์ สุขสวัสดิ์. (2021). *Asexuality ความสัมพันธ์ที่ฉันรักเธอ แต่ ‘ไม่ฝึกไฝเซ็กซ์’*.
<https://urbancreature.co/people-asexuality-parkers-paravee-argasnoum/>

- สิริลักษณ์ สุขสวัสดิ์. (2564). *Your Pride, Your Future* ส่งเสียง “อนาคตที่อยากเห็น...” จาก LGBTQIA+ ให้สังคมได้ยิน. <https://urbancreature.co/your-pride-your-future-lgbtqia/>
- สุขุมา อรุณจิต. (2019). *ความรุนแรงทางเพศ: บทสะท้อนความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ*. รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. ปีที่ 65,
- สุพมิตร วรพงศ์พิเชษฐ. (2554). *การสร้างสุนทรียภาพแห่งความรุนแรงในภาพยนตร์ของ มิชาเอล ฮาเนเคอ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/27293>
- สุพัฒตรา ลิ้มปะพันธ์ และเอกชัย ปิ่นแก้ว. (2551). *ตบ-จูบ-ลูบ-คลำ: ลี้อกับการสร้างภาพมายาของความรุนแรง*. <https://www.thaibja.org/?p=1825>
- สุภาพิษฐ์ ธีระวัฒน์. (2565). *Soft power* (อำนาจละมุน).
<https://library.parliament.go.th/th/radioscript/rr2565-may7>
- สุภาวดี ไชยชลอ. (2565ก). *Victim blaming : หรือพฤติกรรม ‘โทษเหยื่อ’ ทำไปเพื่อปลอบใจตัวเอง?*.
<https://plus.thairath.co.th/topic/everydaylife/101454>
- สุภาวดี ไชยชลอ. (2565ข). *การ Coming out สู่ ‘เพศหลากหลาย’ ของคนในครอบครัว คนใกล้ตัววางใจอย่างไร*. <https://plus.thairath.co.th/topic/everydaylife/101614>
- สุรัชย์ ประกอบ. (2560). *ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลายและความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานของผู้ที่มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศ (LGBT) ตามการรับรู้ของบุคลากรภาครัฐในจังหวัดสงขลา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. PSU Knowledge Bank. <https://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/12200>
- หยางจิ้น. (2561). *การประกอบสร้างความเป็นสตรีในวรรณกรรมพื้นบ้านชาวหุย สาธารณรัฐประชาชนจีน*. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ปริทัศน์*, 6(2), 35-54.
<http://www.human.lpru.ac.th/husocojs/index.php/HUSOCReview/article/view/139>
- อติชาติ ต้นเจริญ. (2565). *กระบวนการแก้ปัญหาการบูลลี่ทางเพศในโรงเรียนโดยพุทธสันติวิธี*.
[https://www.dpu.ac.th/sao/upload/content/files/การบูลลี่ทางเพศ%20\(บทความ\)%2008-08-65\(2\).pdf](https://www.dpu.ac.th/sao/upload/content/files/การบูลลี่ทางเพศ%20(บทความ)%2008-08-65(2).pdf)
- อนุชา พิมพ์ศักดิ์. (2560). *SOTUS พี่ว้ากตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง : การประกอบสร้างอัตลักษณ์เพศนอกกรอบ ในนวนิยายรักวัยรุ่นแนววาย*. *วารสารการบริหารปกครอง*, 6(พิเศษ), 174-193.
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/gjournal-ksu/article/view/98243/76494>

- อโนมา สอนบาลี. (2021). “ผู้รอดชีวิต” จากอำแดงเหมือนถึงเฟมทวิต ความรุนแรงต่อผู้หญิงในสังคมไทยเมื่อไหร่จะเป็นวาระแห่งชาติ. <https://decode.plus/20210315/>
- อภิรัตน์ รัชยานนท์. (2547). กระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของตัวละครนางร้ายในละครโทรทัศน์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:114758
- อรณี รัตนวิโรจน์. (2019). “สื่อไทยต้องไร้อคติทางเพศ” – คุญเรื่องสื่อไทยกับความเข้าใจ LGBT กับ ศิริศักดิ์ ไชยเทศ. <https://spectrumth.com/2019/08/03/สื่อไทยต้องไร้อคติทาง/>
- อรรวรรณ ฤทธิ์ศรีธร. (2562). ภาพแทนและการประกอบสร้างความจริงเรื่องธรรมชาติในนวนิยายแนวจินตนิมิตของไทย [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. Mahasarakham University Intellectual Repository (MSUIR). <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/60>
- อรสุธี ชัยทองศรี. (2560). Boys Love Manga and Beyond: History, Culture, and Community in Japan. วารสารมนุษยศาสตร์, 24(2), 344-359. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/106412/84242>
- อักษรภาค พิบุ้ง. (2563). การศึกษาองค์ประกอบที่ไม่เหมาะสมในละครซีรีส์ไลน์ทีวี. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 12(1), 1-27. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/faku/article/download/166261/164925/>
- อารยา สุขสม. (2559). ลิทธิมนุชชนในเรื่องวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศในระบบกฎหมายไทย [ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:91624
- อารยา สุขสม. (2561). รัฐธรรมนูญไทยกับความหลากหลายทางเพศ. วารสารนิติสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 11(2), 87-120. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CMUJLSS/article/view/133688>
- อิสริยา อันเงิน. (2560). ภาพตัวแทนของข้าราชการในละครโทรทัศน์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:142782
- อรพงค์ แพทย์คชา. (2555). การนำเสนอความเป็นเพศวิถีผ่านสื่อภาพยนตร์ไทย: ในมิติความเป็นจริงของสังคมไทย. วารสารนักบริหาร, 32(4), 147-155. https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_12/pdf/aw02_0.pdf
- เอกชัย สุทธิยั้งยืน. (2563). เรียนรู้ รับฟัง ความหลากหลายทางเพศ LGBTQ+ ผ่านสื่อบันเทิง.

<https://www.gqthailand.com/gq-hype/article/gq-hype-vol-26>

เอกชัย แสงโสภา. (2562). การสื่อสารต่อผู้ต่อรองความเป็นกะเทยผ่านรายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ
บนยูทูปในยุคดิจิทัล [ดุชฎินิพนธ์ปรัชญาดุชฎินิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

[https://www.kpi.ac.th/media/pdf/research/179_7dd5d426057a4bc3c4a3a227edc
bc351.pdf](https://www.kpi.ac.th/media/pdf/research/179_7dd5d426057a4bc3c4a3a227edc
bc351.pdf)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ปณต สิริจิตราภรณ์
วัน เดือน ปี เกิด	14 สิงหาคม 2538
สถานที่เกิด	เชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	132/1 ม.2 ต.สันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50210

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY